

**РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА
УНИВЕРЗИТЕТ „СВ. КИРИЛ И МЕТОДИЈ“ ВО
СКОПЈЕ**

ISSN-1857-9779

Б И Л Т Е Н

НА

УНИВЕРЗИТЕТОТ „СВ. КИРИЛ И МЕТОДИЈ“

ВО СКОПЈЕ

Број 1177

Скопје, 1 октомври 2018 година

Издание на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје

Ул. „Гоце Делчев“ бр. 9, 1000 Скопје

ПРВИОТ БРОЈ НА БИЛТЕНОТ Е ОБЈАВЕН ВО МАЈ 1957 ГОДИНА

Уредник на издавачката дејност на УКИМ:

проф. д-р Никола ЈАНКУЛОВСКИ, ректор

Уредник на Билтенот: Томислав БАШЕВСКИ

Лектор: Весна Илиевска - Цветановска

Бр. _____

_5.8. 2013_

Скопје

Предмет: Материјали за Билтенот за објавување на веб-страницата на УКИМ

Согласно член 132, став 5 од Законот за високото образование („Сл. весник на РМ” бр. 35/2008, 103/2008, 26/2009, 83/2009, 115/2010, 17/2011, 51/2011 и 123/2012), на веб-страницата на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј” во Скопје, од бројот 1059 од 15 август 2013 година, ќе се објавуваат рефератите за избор во наставно-научни, научни и соработнички звања, рецензиите за подобност на темата и оспособеноста на кандидатот за вршење научна работа, прегледите на одобрените докторски дисертации, прифатените магистерски и специјалистички теми, рецензиите на учебници и учебни помагала, како и рефератите за доделување на звањето почесен професор и титулата почесен доктор на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј”. По објавување на материјалите на веб-страницата, факултетите и институтите за своите потреби, истите треба да ги отпечатаат во материјална форма за да можат да ги достават на членовите на наставно-научниот, односно научниот совет. Поради тоа, потребно е сите материјали што се предвидени за објавување во Билтенот на Универзитетот, благовремено да ги доставувате во **електронска форма**.

Поради усогласеност и униформност на текстовите потребно е материјалите за објавување да се доставуваат како Microsoft Word 2003 документи во кои исклучиво ќе се користи системскиот фонт **Georgia**. Овој фонт содржи богато множество на кирилични (македонски, српски, руски), латинични (со различни видови на надредени знаци), грчки и други знаци. Варијанта на овој фонт со корегирани знаци во италијанскиот формат за македонските букви ‘**g**’, ‘**u**’, ‘**iu**’, ‘**i**’ може да се добие во компјутерскиот центар на УКИМ на барање на факултетот. Исто така, таму може да се добие софтверско решение со кое може да се испрограмира тастатурата на персонален сметач кога работи под Windows XP оперативниот систем при притискање на копчето ‘`’ во македонска поддршка да се добие знакот ‘**ѐ**’, а при притискање на копчето ‘~’ во македонска поддршка да се добие знакот ‘**ѝ**’.

Поради запазување на роковите за објавување на материјалите во Билтенот, но и на веб-страницата, ве молиме, рефератите откако ќе бидат лекторирани, да ја доставите оригиналната верзија (лекторирана со потписите), а електронската верзија да ја доставите на e-mail адресата: t.basevski@ukim.edu.mk (so mali bukvi).

Неблаговремено доставените материјали и оние кои нема да бидат напишани согласно упатството нема да бидат објавени во тој број, туку ќе бидат поместени за објавување во наредниот број од Билтенот, односно откако ќе ја добиеме бараната верзија.

Ви благодариме за соработката.

Со почит,

УКИМ-Ректорат

Изготвил:Т.Б.

Одобрил:К.М.

Содржина на Билтен број 1177 од 1 октомври 2018 година

ГРАДЕЖЕН ФАКУЛТЕТ

1. Преглед на прифатени теми за изработка на магистерски труд на Градежниот факултет во Скопје (**Милена Грнчарова, Никола Кузманоски, Петар Цветановски, Елизабета Кузмановска, Марјан Дејановски, Ерденеј Нурески, Моника Тасевска, Нермин Нумановиќ, Снежана Томова**).....9-10

ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ

1. Рецензија за оцена на докторската дисертација **Стандардите за квалитет – маркетинг алатка за развој на претпријатијата од областа на прехранбената индустрија во Република Македонија и регионот на Западен Балкан од м-р Епија Шехаби**, пријавена на Економскиот факултет во Скопје.....11-21
2. Преглед на прифатени теми за изработка на магистерски труд на Економскиот факултет во Скопје (**Тања Најденоска, Ирина Трендафиловска, Мартин Кузмановски, Ангела Мишева, Елена Столеска, Душанка Велковска, Драгана Папарова, Сања Ѓоргиева, Ленче Трпкоска, Лиридон Бафтији, Емил Дракулевски, Сања Радојева, Наташа Затаркоска, Јелица Илиеска, Наташа Карамитреска**).....22-25

МАШИНСКИ ФАКУЛТЕТ

1. Реферат за избор на еден соработник во соработничко звање - асистент во научната област механика на флуидите и струјно технички системи на Машинскиот факултет во Скопје (**м-р Марија Лазаревиќ**).....26-27
2. Рецензија за оцена на докторската дисертација **Подобрување на енергетската ефикасност на пречистителни станици за отпадни води преку анализа на работата и востановување на референтни енергетски параметри од м-р Иљчо Јованоски**, пријавена на Машинскиот факултет во Скопје.....28-36
3. Преглед на прифатени теми за изработка на магистерски труд со променет ментор на Машинскиот факултет во Скопје (**Александар Димитровски, Борче Мицов**).....37

МЕДИЦИНСКИ ФАКУЛТЕТ

1. Реферат за избор на еден наставник во сите наставно-научни звања во наставно-научните области: педијатрија и детски болести со нега на болно и здраво дете на Медицинскиот факултет во Скопје (**д-р Аспазија Софијанова**).....38-64
2. Рецензија за оцена на докторската дисертација **Улогата на магнетната резонанца во предоперативната евалуација на пациенти со новодијагностициран карцином на дојка од д-р Маја Стојчевска - Чапова**, пријавена на Медицинскиот факултет во Скопје.....65-73

ПРАВЕН ФАКУЛТЕТ „ЈУСТИНИЈАН ПРВИ“

1. Преглед на прифатени теми за изработка на магистерски труд на Правниот факултет „Јустинијан Први“ во Скопје (**Билјана Ѓорѓиоска, Јулија Оровчанец, Славко Дуковски, Гордана Богеска, Марија Горенчева, Давид Ристоски, Фидан Елези, Аница Томшиќ Стојковска, Ненад Милошески, Елвир Иљазовски, Милош**

Крстевски, Елена Анчев, Бранко Костовски, Евгенија Ангелеска, Марија Крстевска, Димитар Спасевски, Доан Сулејманоски, Оливер Митов, Никола Јовановски, Димитар Зашов).....74-76

ПРИРОДНО-МАТЕМАТИЧКИ ФАКУЛТЕТ

1. Реферат за избор на еден насловен доцент во сите звања од областа на физиологијата (применета физиологија) и биохемијата (ензимологија) на Институтот за биологија при Природно-математичкиот факултет во Скопје (**д-р Надежда Апостолова Атанасовска**).....77-145
2. Реферат за избор на насловен доцент во наставно-научните: етногенеза, материјална култура и теорија и историја на цивилизациите на Институтот за етнологија и антропологија на Природно-математичкиот факултет во Скопје (**д-р Ангелина Јаневска**).....146-155

СТОМАТОЛОШКИ ФАКУЛТЕТ

1. Рецензија за оцена на докторската дисертација **Процена на квалитетот на вештачката дентиција врз развојот на виличнозглобните дисфункции со помош на Т-скен анализата од м-р д-р Зана Лила Красниќи**, пријавена на Стоматолошкиот факултет во Скопје.....156-161
2. Преглед на прифатени теми за изработка на магистерски труд на Стоматолошкиот факултет во Скопје (**д-р Милан Нацевски**).....162

ТЕХНОЛОШКО-МЕТАЛУРШКИ ФАКУЛТЕТ

1. Реферат за избор на наставник во сите наставно-научни звања во наставно-научните области: органска технологија – гориво и нафта, хемиско инженерство – друго и животна средина на Технолошко-металуршкиот факултет во Скопје (**д-р Загорка Конеска**).....163-172
2. Реферат за избор на наставник во сите наставно-научни звања во наставно-научните области: механички топлински и сепарациони процеси, енергија и животна средина на Технолошко-металуршкиот факултет во Скопје (**д-р Кармина Митева**).....173-185

ФАКУЛТЕТ ЗА ЕЛЕКТРОТЕХНИКА И ИНФОРМАЦИСКИ ТЕХНОЛОГИИ

1. Преглед на одобрени теми за изработка на докторски труд на Факултетот за електротехника и информациски технологии во Скопје (**м-р Маја Целеска**).....186
2. Преглед на прифатени теми за изработка на магистерски труд на Факултетот за електротехника и информациски технологии во Скопје (**Миа Талеска, Петра Бранковска, Дејан Спасески, Александра Сретенова-Матева, Светлана Андонова, Јасмина Бујароска-Митева**).....187

ФАКУЛТЕТ ЗА ЗЕМЈОДЕЛСКИ НАУКИ И ХРАНА

1. Реферат за избор на наставник во сите наставно-научни звања во наставно-научната област овоштарство на Факултетот за земјоделски науки и храна во Скопје (**д-р Тошо Арсов**).....188-201
2. Реферат за избор на еден наставник во сите наставно-научни звања од наставно-научната област овоштарство на Факултетот за земјоделски науки и храна во Скопје (**д-р Бојан Поповски**).....202-213

3. **Исправка** на Рефератот за избор на наставник во сите наставно-научни звања од научната област педологија на Факултетот за земјоделски науки и храна во Скопје (**д-р Миле Маркоски**).....214-235
4. Преглед на прифатени теми за изработка на магистерски труд на Факултетот за земјоделски науки и храна (**Благојче Ивановски, Дејан Ристиќ**).....236

ФАКУЛТЕТ ЗА МУЗИЧКА УМЕТНОСТ

1. Реферат за избор на еден наставник во сите наставно-научни звања во наставно-научната област: диригирање и композиција (диригирање) на Факултетот за музичка уметност во Скопје (**м-р Борјан Цанев**).....237-247
2. Реферат за избор на еден наставник во сите наставно-научни звања од областа видови инструменти (хармоника) (60910) на Факултетот за музичка уметност во Скопје (**м-р Зорица Каракутовска**).....248-271
3. Реферат за избор на двајца наставници во сите наставно-научни звања по областа видови инструменти (пијано) на Факултетот за музичка уметност во Скопје (**м-р Кристијан Каровски, м-р Дино Имери**).....272-295
4. **Исправка** на Преглед на прифатени магистерски програми и теми за изработка на магистерски труд на Факултетот за музичка уметност во Скопје (**Динко Стипаничев**).....296

ФАКУЛТЕТ ЗА ФИЗИЧКО ОБРАЗОВАНИЕ, СПОРТ И ЗДРАВЈЕ

1. Преглед на одобрени теми за изработка на докторски труд на Факултетот за физичко образование, спорт и здравје во Скопје (**м-р Жикица Тасевски**).....297

ФИЛОЗОФСКИ ФАКУЛТЕТ

1. Рецензија за оцена на докторската дисертација **Влијанието Отвореноста кон искуства, барањето сензации, потребата за затворање и проценката на структурните димензии на хуморот: структурно-равенски модел**, изработена од **м-р Филип Сулејманов**, пријавена на Филозофскиот факултет во Скопје.....298-307
2. Преглед на прифатени теми за изработка на магистерски труд на Филозофскиот факултет во Скопје (**Зоран Тодорв, Солај Билал, Димче Андрески, Ана Костојчиноска, Малиока Петровиќ, Андријана Цветановска, Катерина Кочоска, Мариглен Демири, Зулејха Тахири, Валентина Горичанец, Катерина Лазарева**).....308-309

ФИЛОЛОШКИ ФАКУЛТЕТ „БЛАЖЕ КОНЕСКИ“

1. Рецензија за оцена на докторската дисертација **Јазичните грешки по морфологија кај учениците во основното образование во Штипско** од **м-р Марија Гркова**, пријавена на докторските студии „Македонистика“ при УКИМ во Скопје.....310-316
2. Преглед на прифатени теми за изработка на магистерски труд на Филолошкиот факултет „Блаже Конески“ во Скопје (**Ивана Велиновска – Боцеска, Ана Топенчарова – Коваческа, Ана Гроздановска**).....317

ЕКОНОМСКИ ИНСТИТУТ

1. Рецензија за оцена на докторската дисертација под наслов **Финансиските одлуки на менаџментот и нивната улога во работењето на претпријатијата од областа на туризмот** од м-р **Златко Јаковлев**, поднесена на Економскиот институт во Скопје.....318-322

ИНСТИТУТ ЗА ЗЕМЈОТРЕСНО ИНЖЕНЕРСТВО И ИНЖЕНЕРСКА СЕИЗМОЛОГИЈА***

1. Преглед на прифатени теми за изработка на магистерски труд на Институтот за земјотресно инженерство и инженерска сеизмологија во Скопје (**Паола Монталво**).....323

ПРЕГЛЕД -465 12-07-2018
НА ОДОБРЕНИ МАГИСТЕРСКИ ТЕМИ НА ГРАДЕЖЕН ФАКУЛТЕТ

Ред бр.	Име и презиме на кандидатот	Назив на темата		Име и презиме на менторот	Датум и бр. на Одлука на ННС за прифаќање на темата
		на македонски јазик	на англиски јазик		
1	Милена Грнчарова, дипл.геод. инж.	“Примена на нови пристапни технологии во администрирање со инфраструктурни објекти“	"Application of new access technologies in the administration of undregraund utilities"	доц. д-р Ѓорѓи Ѓорѓиев	02-2/87-157 од 15-09-2018
2	Никола Кузманоски, дипл.град. инж.	“Анализа на армиранобетонски конструкции со исполна од сидарија“,	" Structural analysis of masonry infilled reinforced concrete buildings",	в.проф. д-р Сергеј Чурилов	02-2/87-158 од 15-09-2018
3	Петар Цветановски, дипл.град. инж.	“Автоматизирана калибрација на математички моедли со Конечни елементи за објекти изведени од сидарија“	"Automated model updating of finite element models for masonry buildings "	в.проф. д-р Сергеј Чурилов	02-2/87-159 од 15-09-2018
4	Елизабета Кузмановска, дипл.геод. инж.	„Прогресивна ориентација на регистарот на инфраструктурни објекти препознаена низ компаративноста со блиски системи од развиените земји“	„Progressive orientation of the register of infrastructural facilities recognized through comperison with close systems of developed countries"	проф. д-р Ванчо Ѓорѓиев	02-2/87-160 од 15-09-2018

5	Марјан Дејановски, дипл.геод. инж.	“Регистар на градежно земјиште како нова основа при реализација на урбанистичките планови“,	"Register of construction land as a new basis for the realization of the urban plans",	проф. д-р Ванчо Ѓорѓиев	02-2/87-161 од 15-09-2018
6	Ерденеј Нурески, дипл.геод. инж.	“Хармонизација на национални метаподатоци согласно inspire директивата“,	"Harmonization of national metadata according to the inspire directive",	доц. д-р Ѓорѓи Ѓорѓиев	02-2/87-162 од 15-09-2018
7	Моника Тасевска, дипл.град. инж.	“Влијание на високите температури на асфалтните слоеви во коловозните конструкции“	"Influence from the high temperatures on asphalt layers at the pavement constructions"	В.проф. д-р Горан Мијоски	02-2/87-163 од 15-09-2018
8	Нермин Нумановиќ дипл.град. инж.	„Концептот на смирување на сообраќајот во функција на зголемување на безбедноста во сообраќајот во локалната градска патна мрежа“	"Concept of calming traffic in function of increasing traffic safety in the local city road network"	доц. д-р Слободан Огњеновиќ	02-2/87-164 од 15-09-2018
9	Снежана Томова, дипл.инж. по дрвна	“Анализа на методологијата за процена на недвижен имот во Република Македонија“	"Analysis of the methodology for real property assessment in the Republic of Macedonia"	Проф. д-р Ванчо Ѓорѓиев	02-2/87-165 од 15-09-2018

РЕЦЕНЗИЈА

ЗА ОЦЕНА НА ДОКТОРСКАТА ДИСЕРТАЦИЈА “СТАНДАРДИТЕ ЗА КВАЛИТЕТ – МАРКЕТИНГ АЛАТКА ЗА РАЗВОЈ НА ПРЕТПРИЈАТИЈАТА ОД ОБЛАСТА НА ПРЕХРАНБЕНАТА ИНДУСТРИЈА ВО РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА И РЕГИОНОТ НА ЗАПАДЕН БАЛКАН” ОД М-Р ЕШИЈА ШЕХАБИ, ПРИЈАВЕНА НА ЕКОНОМСКИОТ ФАКУЛТЕТ ВО СКОПЈЕ

Наставно-научниот совет на Економскиот факултет во Скопје, на седницата одржана на 27.12.2017 год., формираше Комисија за оцена на докторската дисертација на кандидатот м-р Ешија Шехаби со наслов „Стандардите за квалитет – маркетинг алатка за развој на претпријатијата од областа на прехранбената индустрија во Република Македонија и регионот на Западен Балкан“, во состав: проф. д-р Нада Секуловска (претседател), проф. д-р Снежана Ристевска-Јовановска (ментор), проф. д-р Благица Сековска (член), проф. д-р Димитар Граматиков (член) и проф. д-р Валентина Жилевска-Панчовска (член).

Комисијата во наведениот состав, со внимание ја прегледа и ја оцени докторската дисертација и на Наставно-научниот совет на Економскиот факултет му го поднесува следниов

ИЗВЕШТАЈ

Анализа на трудот

Докторската дисертација на кандидатот м-р Ешија Шехаби со наслов „Стандардите за квалитет – маркетинг алатка за развој на претпријатијата од областа на прехранбената индустрија во Република Македонија и регионот на Западен Балкан“, содржи 215 страници компјутерски обработен текст во фонт Times New Roman, со 1,5 проред и големина на букви 12, со бројни слики и табели за појасно презентирање на обработуваната материја, заклучок (стр. 202-206), прилози (207-211) и референци (стр.212-215) и. Содржината на трудот, освен вовед, *ајсџиракџи* и клучни зборови на македонски и англиски јазик, е систематизирана во 5 (пет) глави. Деловите се систематизирани во точки и потточки со наслови и поднаслови, со што се обезбедува соодветно следење на материјата која е обработена во истражувањето.

Во **воведот** на трудот, изложени се актуелноста на проблематиката на истражување, предметот и целите на истражувањето, методологијата на истражување и планот на презентирање на материјата како и очекуваниот научен придонес. Светот се глобализира. Тоа е процес кој трае неколку децении, и се повеќе се интензивира. Глобализацијата на светскиот пазар е огромен предизвик и за претпријатијата од прехранбената индустрија. Овој предизвик да се биде конкурентен на глобалниот пазар, е особено голем за индустриите од регионот на Западен Балкан. Ако се земе предвид дека денес купувачот на глобалниот пазар многу често не знае ништо за производителот, а повеќе од јасно е оти му треба некаква гаранција дека тоа што го купува е со соодветен квалитет, тогаш воопшто не зачудува фактот дека интересот за системите за квалитет во последниве години драматично се зголемува. Изобилството на производи и услуги на светскиот пазар ја зголеми улогата на стандардите и системите за квалитет кај потрошувачите за преференција на определени производи/услуги. Од година во година во светски рамки постојано се воведуваат новини во развојот на системите за менаџирање. Исто е состојбата и во Република Македонија: барањето за ISO - стандарди расте секоја година особено за трите најпотребни стандарди за прехранбената индустрија: ISO 9001:2008, ISO 14001:2004 и ISO 22000:2005.

Стандардите го олеснуваат изборот и купувањето на производот, ја зголемуваат безбедноста на потрошувачот, нудат гаранција за квалитет, задоволуваат определени емотивни потреби. За производителот, пак, стандардите за квалитет значат овозможување контрола врз производот, можност за независна политика на цени, олеснето лансирање на нов производ, олеснета промотивна активност и сл.

Првата глава со наслов **Развој на стандардите за квалитет** го објаснува историскиот развој на стандардите за квалитет и прави корелација на овие стандарди со процесот на управување

со маркетингот. Стандардот ги поврзува елементите внатре во производната линија или ја нагласува сигурноста и безбедноста на производот. Исто така, проучувањето на стандардите за квалитет овозможува полесен продор на производите на пазарот.

Во втората глава се разработуваат **Системите за обезбедување на квалитетни производи/услуги**. За таа цел, во рамките на оваа глава, направен е осврт врз структурата на претпријатијата, земајќи ги предвид одговорностите на раководството, како и контролата и прегледот од раководството. Во структурата на претпријатијата, од аспект на воспоставување стандарди и системи за квалитет, многу битен фактор претставува администрација, како и внатрешната и надворешната комуникација, што, пак, во фокусот на вниманието ги става човечките ресурси како и работната средина. Овие системи се идентични или многу слични насекаде низ светот и затоа нивното користење обезбедува предуслови за обезбедување на квалитетни производи/услуги.

Третата глава е насловена **Примената на маркетинг-концептот и системот за квалитет**. Се разбира дека квалитетот е многу битен фактор во примената на маркетинг-концептот, и, бидејќи потрошувачот или клиентот е во фокус на маркетинг-ориентираното претпријатие, комуникацијата со клиентите игра многу важна улога во примената на стандардите за квалитет.

Во четвртата глава е направен детален осврт врз **управувањето со маркетинг-активностите во претпријатијата од прехранбената индустрија**, базирани на стандардите за квалитет. Фокусот е ставен на градењето на маркетинг-стратегииите од аспект на квалитетот и затоа во оваа глава се разработуваат стратегиите базирани на квалитетот на производот. Оваа глава, исто така, се фокусира и на производството на производи во согласност со барањата на пазарот, дизајнирајќи ги производите од аспект на маркетинг-стратегиијата за квалитет. Во оваа глава, исто така, е направен осврт врз регионот со посебен акцент на управувањето со претпријатијата за прехранбени производи од Западен Балкан. Детално се обработуваат и состојбите во прехранбената индустрија на Република Македонија од аспект на стандардите за квалитет, состојбите во прехранбената индустрија на Република Косово од аспект на стандардите за квалитет, како и состојбите и перспективи на прехранбените индустрии на Западен Балкан од аспект на системите за квалитет.

Во петтата глава, **Анализа на податоци и информации со користење на квантитативни методи**, акцентот е ставен врз анализата на податоците и информациите добиени со теренското истражување преку користење на квантитативни методи. Обезбедени се и обработени податоци за задоволството на клиентите, од процесот на производството и услуги како и од процесот на менаџмент-контрола во прехранбената индустрија.

Предмет на истражување

Предмет на истражувањето на оваа докторски труд е примената на стандардите за квалитет во претпријатијата од прехранбената индустрија во Република Македонија и во регионот на Западен Балкан, како значајна и неопходна маркетинг – алатка за успешно работење во современи услови на глобализација. Целта на истражувањето на овој докторски труд е испитување на влијанието на стандардите за квалитет врз перцепираниот квалитет, свесноста за влијанието на стандардот врз вредноста на производот, како и промотивните стратегии кои можат да се преземат со цел да се изменат факторите во корист на поседувањето на одреден стандард за квалитет. Предизвикот на маркетинг-професијата е креирање на квалитетен производ, перцепиран квалитет и свесност за името на производот и неговата корелација со квалитетот. Стандардите за квалитет станаа неопминлив дел на стандардната опременост. Тие веќе не се опционални, туку задолжителни. Како такви постојано се променуваат и се надградуваат. Затоа е неопходно постојано да се следат и да се развиваат. Основната цел на оваа докторска дисертација е да се постигне подобро разбирање во врска со влијанието на стандардите за квалитет во современиот маркетинг- пристап. Како посебни цели на трудот се истакнуваат:

- идентификување на историскиот развој на стандардите за квалитет;
- да се разберат асоцијациите за потрошувачот и претпријатието при споменување на поимот стандард за квалитет;
- да се идентификуваат стратегиите за квалитет;

- определување на начините на кои може да се управува со маркетингот преку стандардите за квалитет, како и

- откривање на значењата на стандардите за квалитет и нивната примена во прехранбената индустрија, а особено во Република Македонија и земјите на Западен Балкан.

Подолг период кандидатот работи на воведување на системи за контрола на квалитет, односно на воведување на стандарди за квалитет во бројни претпријатија, од кои голем дел припаѓаат на прехранбената индустрија. Кандидатот направил компарација на сознанија до кои дошол при спроведување на поголем број истражувања поврзани со темата и истите ги компарирал со искуствата на светско ниво, па извлекол заклучок дека примената на стандардите за квалитет, низ одредена, сертифицирана процедура, се навистина неизбежна и мошне значајна маркетинг- алатка за развој на претпријатијата, вклучително и на претпријатијата од прехранбената индустрија, како во Република Македонија, така и во целиот регион на Западен Балкан.

Согледувањата и анализите на извршените истражувања говорат дека сите претпријатија кои имаат воведено ISO9001 многу побрзо се развиваат и многу поефективно ги менаџираат сите свои канцеларии и пазари на регионалниот и на глобалниот пазар. Целта на менаџментот на вкупниот квалитет е претпријатието да се посвети на перманентно подобрување на квалитетот. Доколку се подобри квалитетот, се очекува трошоците да опаднат, со што поефективно ќе се задоволат потребите на потрошувачот, а според современиот пристап, од потрошувачите зависи успешното или неуспешното работење на определена компанија.

Очекуван научен придонес

По извршеното научно истражување, спроведено во докторската дисертација на кандидатката м-р Ешија Шехаби со наслов „Стандардите за квалитет – маркетинг алатка за развој на претпријатијата од областа на прехранбената индустрија во Република Македонија и регионот на Западен Балкан“, се очекува нашата научна литература да се здобие со нови сознанија за улогата на стандардите во развојот на претпријатијата од прехранбената индустрија во Република Македонија и регионот на Западен Балкан, односно сознание дека развојот на стандардите претставува неопходна маркетинг-алатка за успешно работење. Ова е потребно затоа што стандардите за квалитет на храна создават доверба во производите што ги јадеме и пиеме.

За да може да успешно да работи секоја компанија и да го зголемува своето пазарно учество, освен маркетинг-процесите, голема е и улогата на стандардите за квалитет при што особено се важни меѓународните стандарди за да може производите или услугите да одговараат и да конкурираат не само на домашниот туку и на меѓународниот пазар.

Целите на системот за квалитет му даваат важност на претпријатието, бидејќи тие се базираат на постигнување на целите кои се поставуваат во политиката на квалитет. Спроведувањето на сите правила утврдени во политиката за квалитет им дава приоритет на постигнувањето на целите за квалитет и придонесува системот за управување со квалитет постојано да се развива.

Податоци за состојбата на подрачјето во кое е работена дисертацијата

Според кандидатот, економијата на земјите од регионот на Западен Балкан е позната по земјоделството и сточарството. Според податоците на Државниот завод за статистика во 2016, во РМакедонија земјоделието, без преработувачката индустрија, сочинува близу 11% од вкупниот БДП, а оваа сума е и значително повисока кога кон неа ќе се додадат и бројките од преработувачките гранки во прехранбената индустрија (11,67% од вкупното индустриско производство). Но, за овие земји да го развијат својот потенцијал во споменатите области, неопходно е да донесат и реализираат добри стратегии. Воочуваме како секоја година расте извозот кон ЕУ од земјите на Западен Балкан. Паралелно, се бележи и пораст на издадени сертификати за стандарди на квалитет. Ваков, паралелен, растечки тренд, се бележи во сите земји од регионот на Западен Балкан. Во исто време се бележи и покачување на извозот на производи од прехранбената индустрија, така што освен имплементацијата на локалните, и европските норми, индустриите мора да стекнуваат и меѓународни сертификати за да докажат дека и тие ги исполнуват европските и меѓународните стандарди како предуслов за

излегување на европскиот и глобалниот пазар. Усвојувањето и примената на стандардите за квалитет не е значајно само за големите и средните туку и за малите претпријатија бидејќи само на тој начин успешно ќе може да се ориентираат кон посигурен внатрешен и надворешен развој.

Постојат многу стандарди за квалитет, но најпопуларни стандарди развиени досега се: ISO 9001 за управување со квалитет и за прехабената индустрија ISO 22000 управување со безбедноста на храната. Кога станува збор за стандарди за квалитет кај прехранбени производи/услуги, особено значајни стануваат HACCP системот (Hazard Analysis and critical control point) и ISO 22000 за управување со безбедноста на храната. Менаџментот со своите функции во претпријатието: организирањето, планирањето и контролата, кога сите свои функции ги документира и ги поддржува, формира менаџмент-систем. Со постојана контрола за да се поддржи овој систем, истиот може да се нарече и систем за менаџмент на квалитет. Но, дали може да има ефикасен менаџмент-систем без квалитет? Квалитетот на производите зависи од проценката на материјалот кој се користи на сите технолошки нивоа во процесот на производството итн. Сепак, најзначајните претпријатија, за оценување на квалитетот, се базираат врз оценките кои ги добиваат од своите потрошувачи. Ова е причината зошто главната цел на трговецот е да избере ниво на квалитет што ќе ја одржува позицијата на пазарот на избраниот производ.

Потрошувачите сакаат да им биде понудено само тоа што нив ги интересира, што води кон остварување на нивните цели, или, едноставно, потрошувачите сакаат да прочитаат јасни и кратки информации што се примарни во врска со производите. Ова е причината зашто фокусот влијае врз корисноста и употребливоста. Кога ќе имате можност да извадите од вашиот производ сè што не му припаѓа, неговите примарни елементи ќе говорат дека вие имате постигнато минимално решение. Овде квалитетот на производот значи квалитет на конформизмот, или ослободување од дефектите и се состои во обезбедување на целта – високо ниво на перформанси.

Производот, како алатка на маркетингот, дава можност да се пристапи на потребите и желбите на потрошувачите, преку диференцирање и приспособување на неговите карактеристики. Потребите и желбите на потрошувачите во различни сегменти се различни, и ова значи дека претпријатието треба да нуди повеќе варијанти за секој производ. Обично, ова се постигнува преку понуда на повеќе производи, а нивниот број зависи од потребите и желбите на пазарот, големината и опремата на претпријатието, типот на производот и др. Стандардите за квалитет се вид катализатор за да стигнеме до целите, а потоа ни помагаат за ефикасно структурирање на внатрешните процеси – што го дефинира квалитетот на производот или услугата, така како што сме планирале. Докажано е дека на малите претпријатија им е потребна имплементација на стандарди за квалитет, а на средните и големите претпријатија им е потребна поддршка на постојните стандарди за квалитет и нивно унапредување.

Секоја земја е позната според своите природни ресурси и другите економски можности. Економијата на балканските земји е позната по земјоделството и сточарството. Но, за овие земји да го развијат својот потенцијал во споменатите области, неопходно е да се донесат и реализираат добри стратегии. На пример, аграрното претпријатие од Косово (Agrocelina) соработувајќи со ЕАС Интернационал за Глобал ГАП во 2013 година обучи 10 фармери. Претходно, тие ги продавале своите производи (зеленчук) на локалниот пазар и, ретко, на регионалниот пазар, а по обуката и спроведувањето на Глобал ГАП, после прифаќањето на некои мали, но важни детали во процесот на производство, денес се дел од европскиот пазар. Исто така, големо значење имаат и акредитациите на лабораториите со европски и меѓународни стандарди за тестирање и анализа на прехранбени производи, како сертификација за ISO 9001 за управување со квалитет, потоа, сертификација за управување со квалитетот и безбедност на храна како ISO 22000, HACCP, Халал, Глобал Гап и други, како доказ дека можат да ги исполнат сите стандарди за да ги задоволат барањата на своите партнери и клиенти од кој било пазар.

Ние можеме да се снабдуваме со суровини пченица од европските семиња, на пр. од Романија или Бугарија, но, имаме ли мелница што може да произведува брашно според европските барања и стандарди, или за глобалниот пазар? Ако за нас се отворат вратите на европскиот и глобалниот пазар, во исто време вратите ќе се отворени и за производите на тие земји да навлезат на

нашите пазари. Затоа, нам ни се потребни добри стратегии на квалитет. При досегашниот развој на стратегиите за квалитет на производство во претпријатијата од прехранбената индустрија во земјите од регионот на Западен Балкан улога на катализатор, имаше помошта од различни фондови на ЕУ и други земји, како и од локалните институции за развој на прехранбената индустрија, преку прифаќање на меѓународни стандарди од страна на државните институции. Тука, пред сè, станува збор за усогласување на стандардите, членството на државните институции во европски и меѓународно акредитирани претпријатија, финансиска помош за развој на приватните индустрии да можат да ги имплементираат меѓународните стандарди, склучување договори за слободна трговија како ЦЕФТА и други програми. Врз основа на горенаведените стратегии како и врз основа на користењето на ИПА-фондовите, со цел добар и ефективен извоз и увоз меѓу ЕУ и земјите од Западен Балкан, во извештајот за периодот 2010- 2016 г. јасно се воочува порастот на извозот на овие земји со ЕУ. Силен раст од 2004 до 2008 бележи увозот од Западен Балкан, како и извозот на земјите од Западен Балкан кон ЕУ, по глобалната економска криза повторно, чекор по чекор, се бележи раст од 2009 година и храната и земјоделските производи се доволно (задоволително) застапени, како во увозот така и во извозот помеѓу ЕУ и земјите од Западен Балкан.

Според податоците наведени во трудот, воочуваме како секоја година расте извозот кон ЕУ од земјите на Западен Балкан. Во исто време се бележи и покачување на извозот на производи од прехранбената индустрија. Тоа е воочливо кај извозот на храна и живи животни каде што се бележи пораст на извозот за 44% во дадениот период (2010:2015 година). Во истиот период раст бележи и увозот (34%), при што очигледна е тенденцијата на поголем извоз од увоз на храна и живи животни. Порастот сигнализира дека претпријатијата од прехранбената индустрија почнуваат да освојуваат дел од европскиот, како дел од глобалниот пазар, така што освен имплементацијата на локалните и европските норми, индустриите мораат да тргнат во насока на стекнување и на меѓународни сертификати за да докажат дека ги исполнуваат европските и меѓународните стандарди како предуслов за излегување на глобалниот пазар. За целокупното стопанство, вклучувајќи ги и претпријатијата од прехранбената индустрија, битни се и процесите за сертификацијата на системите за квалитет, односно ISO9001, како меѓународно сертификациско тело кое се јавува во функција на подигнување на квалитетот и контролата. Според меѓународното сертификациско тело ЕАС Интернационал, 2014, 80% од претпријатијата од прехранбената индустрија се средно големи, и цел на сертификацијата е извоз. Во вкупниот број сертифицирани претпријатија влегуваат и дејностите на преработувачка индустрија, транспорт и складирање, административни и помошни услужни дејности, градежништво, објекти за сместување и услужни дејности со храна и сл.

Вкупниот број претпријатија е опаднат, од 75.497 во 2010 година, на 71.519 во 2016 година (благ пораст од 2% во однос на 2015 г), но тоа се должи на намалувањето на бројот претпријатија без ниту еден вработен, како и на микро-претпријатија (и кај нив се бележи благ пораст од 1% во однос на 2015г.) со 1 до 9 вработени. Кај малите (10-49 вработени), средните (50-249 вработени) и големите (250+ вработени) претпријатија се бележи континуиран пораст. Според достапните податоци, презентирани на Eurostat Comext, воочливо е дека размената на стоки и производи меѓу земјите-членки на ЕУ и Р Македонија бележи континуиран пораст, и тоа во двете насоки, и од аспект на увоз, но и од аспект на извоз. Во 2015 година, вредноста на вкупниот извоз на РМакедонија кон земјите на ЕУ за 81,6% е повисок во однос на 2010г. Во исто време, раст забележува и увозот од земјите на ЕУ, и тоа за 62,4% во 2015, наспроти 2010 година. Позитивно за одбележување, покрај порастот на извозот и вкупно, и споредено со увозот, е тоа што се бележи подем кај извозот на: храна и живи животни (18,3%), хемиски и слични производи, машини и транспортни уреди, разни готови производи, наспроти падот на извозот кај: сировини, непрехранбени производи, освен гориво. Овие податоци говорат во прилог на пораст на индустриското производство кое што расте паралелно со бројот на претпријатија кои имаат усвоено стандарди за квалитет. Врз увозот и извозот, освен што влијаат стандардите за квалитет, во исто време влијаат и други, внатрешни фактори (сите овие фактори се вклучени во ISO9001), и надворешни фактори како: политички, економски, техничко- технолошки фактори, конкуренција и други фактори. Соодносот меѓу увозот и извозот, како и развојот на стандардите за квалитет исто така се дел од маркетингот, како ориентациона точка за развој на

пазарот меѓу ЕУ и Република Македонија. Ако ја имаме предвид тезата дека појдовна точка за развој е заклучокот дека клиентот е крал, мораме да направиме сè за да бидеме сигурни дека работме на задоволување на неговите барања и очекувања. Ова правило важи за целото стопанство низ светот, т.е. не ја исклучува ниту РМакедонија, ниту прехранбената индустрија. Оттука, стандардите за квалитет, кои на потрошувачот/клиентот му нудат гаранција дека производот кој го консумираат има поминато определени процедури за проверка на квалитетот, и истиот го гарантираат, се задолжителна маркетинг-алатка, и повеќе од тоа. Особено е важно да се има ова предвид кога станува збор за прехранбената индустрија, бидејќи храната и нејзиниот квалитет се во непосредна врска со животот и здравјето на луѓето. Овој момент е препознаен од страна на претпријатијата од сите индустриски гранки во РМакедонија, вклучувајќи ја и прехранбената индустрија, па се бележи пораст на претпријатија кои се сертифицираат според меѓународните стандарди за квалитет.

Преку имплементација на системот за управување со квалитет ISO 9001, ISO 22000 и други стандарди за квалитет, се овозможува внатрешно функционирање во претпријатието кое сè повеќе станува ефикасен систем на работа и одговорност што се одразува и на производите, и на услугите, како и на квалитетот и на задоволството на клиентите. Ефектите на внатрешното воспоставување систем за управување со квалитет ISO 9001 се реализираат преку: методите на претпријатието, процесот на работа и менаџментот, идентификацијата и препознавањето на потребите на клиентите, дефинирање на политиката за квалитет, планирање квалитет, дефинирање на овластувања и одговорност за одредени фази на работењето, подобрување на внатрешната комуникација, документи, надзор, подобро управување со човечките ресурси, повеќе ефикасни бизнис- процеси, подобро претпријатие за снабдување. Исто така, внатрешното воспоставување систем за управување со квалитет ISO 9001 во претпријатијата се реализира и преку следење на ефикасноста на работата и преку мерење на успехот/резултатите, анализа на податоците кои водат кон постојано подобрување, корективни и превентивни мерки, статистика, активно подобрување и мерење, како и ефикасно следење на трошоците итн.

Развојот на системите за квалитет на РКосово се забележува и од зголемувањето на бројот на сертифицираните лаборатории за акредитација, како и од развојот на сертифицирани претпријатија со сертификати за квалитет што подразбира и зголемување на извозот, особено кон земјите членки на ЕУ. Сите држави од Западен Балкан се на пат кон Европската Унија, која е домаќин на голем пазар, но, во исто време, таа е и пазар на конкурентноста на моќните. За државите од регионот на Западен Балкан да можат да се носат со таа конкуренција, т.е. за да успеат да се пробијат на пазарите на ЕУ, битни се, освен различните фактори од економска и политичка природа, и други фактори кои влијаат на развојот на стопанството. За државите од регионот на Западен Балкан да можат да излезат и да се натпреваруваат на пазарите на европско и меѓународно ниво, клучна улога има квалитетот на производите и услугите кои мораат да ги исполнат барањата на националното законодавство и стандарди на пазарот, но и меѓународните стандарди, меѓу кои водечки се стандардите ISO9001 и ISO22000 за храна. Затоа е неопходно претпријатијата кои се на пат кон стандардизација соодветна на меѓународно бараното ниво, со цел излегување на „големиот“ пазар, да имаат предвид дека исполнувањето на овие стандарди не е едноставна техничка формалност. Тие мораат реално, суштински да се подготват, бидејќи треба да знаат дека европските претпријатија се со веќе докажан квалитет според меѓународните стандарди, а излегувањето на европскиот пазар се одвива по двонасочна улица: патот ќе биде отворен и за навлегување на конкуренција на нашите пазари. Паралелно со растот на претпријатија сертифицирани со ISO-стандардите, расте и увозот, но, рамномерно и извозот, меѓу балканските земји со оние на Европската Унија. Во трудот детално се презентирани податоците за секоја од земјите од Западен Балкан - Македонија, Косово, Албанија, Црна Гора и Србија, презентирани се состојбите во овие држави, според државните заводи за статистика, сертификацијата со ISO9001 и ISO 22000 стандардите за квалитет и увозот/ извозот (трговската размена) меѓу нив и земјите на ЕУ, според статистичките податоци на ЕУ за периодот 2010-2014. Оттука е јасно воочливо дека растот на трговската размена е паралелен со сертификацијата, што јасно укажува на перспективите во однос на системите за квалитет. Во Република Македонија вр развојот на стандардите за квалитет ISO9001 систем за управување со

стандард и ISO22000 за безбедност на храната во прехранбената индустрија во однос на растот на извоз кон Европската унија се движи паралелно, односно, може да се каже дека ISO стандардите се едни од клучните за развој на прехранбената индустрија и економијата на една земја. Во трудот се презентирани податоците за развојот на два од најимплементираните ISO стандарди, ISO 9001 и ISO22000, паралелно со извозот од Република Македонија кон земји на ЕУ. При тоа може да се проследи дека кривата се движи паралелно со процесот на сертификација на претпријатијата. По периодот на економската криза во 2011 година, веќе од 2013 година па натаму се бележи континуиран раст на извозот кон ЕУ (во однос на 2010 година: 3,3% во 2013г, 10% во 2014г, 18,3% во 2015), а во исто време расте и бројот издадени сертификати за ISO 9001, како најимплементиран ISO стандард (18,9% во 2012г, 19,8% во 2013г, 33,9% во 2014г, 9% во 2015г.). Ваков, паралелен, растечки тренд, се бележи во сите земји од регионот на Западен Балкан. За Република Косово сè уште не постојат статистички податоци од Организацијата за меѓународни стандарди ISO, податоците се земени од програмата на канцеларија на БАС на европските банки. Од расоложивите податоци може да заклучиме дека во 2013 година биле стандардизирани 137 претпријатија, а во следната година, 2014, овој број се зголемил за 30%. Пораст се бележи и во 2015 година. Претпријатијата се од различни сектори, а во 2013 година тие главно доаѓале од секторот градежништвото, дел од нив се претпријатија кои работеле на инфраструктурни проекти, како соработници на странски претпријатија и/или подизведувачи на територијата на Косово. Исто така, голем е бројот претпријатија кои се занимаваат со производство и преработка, главно, со цел извоз на надворешни пазари. И во Република Албанија, како и кај другите земји од регионот на Западен Балкан се бележи паралелен тренд на раст на број на сертифицирани претпријатија за примена на меѓународни стандарди со растот на извозот кон земји на ЕУ. Конкретно, извозот кон ЕУ се зголемил во периодот 2010-2015, а во истиот период бројот на претпријатија кои ги имплементирале системите за стандардизација ISO9001 и ISO22000 пораснал за 78,7% сметано според состојбата од 2009 година. Како и во случајот на Република Македонија, истата перспектива важи и за Република Албанија, ISO стандардите се можност повеќе да се понудат квалитетни производи и услуги, во склад со локалните закони и прописи и со меѓународните стандарди.

Црна Гора, исто така, генерално, како млада држава, покажува сличен тренд на развој како и другите земји од Западен Балкан. Во недостаток на можности да се обезбеди сигурен производ за домашниот пазар, увозот од пазарите на Европската Унија е многукратно поголем од извозот кон Европската унија. И за Црна Гора важат истите заклучоци: сертификатите и примената на меѓународните стандарди за квалитет се перспектива за намалување на таа разлика. Во Република Србија како земја со поголема територија и популација, за разлика од другите земји од Западен Балкан, нумерички, бројките се повисоки, но во исто време економските случувања се речиси исти како и во другите земји од Западен Балкан. За разлика од другите земји, спроведувањето на стандардите во Србија има цврста основа врз темелите на поранешниот центар за стандарди, JUS (<http://www.iss.rs>). Ова е држава која покажува повисока перспектива на стандарди за квалитет како и економски развој што се прикажува низ соодносот меѓу увозот и извозот со Европската унија; за разлика од другите земји на Западен Балкан извозот од Србија кон Европската унија е повоедначен со увозот, што не е случај во другите балкански земји, каде што увозот е многукратно повисок од извозот.

Краток опис на применетите методи

Квалитетот на производите е една од главните цели што треба да ја постигне маркетинг-службата; прво е да се утврди нивото на квалитет што потоа ќе овозможи задржување на позицијата на пазарот и лојалноста на клиентите преку способноста на производот да ги извршува своите функции. Со оглед на тоа дека денес на претпријатието се гледа како на инвестиција во квалитетот, додека одржувањето на квалитетот во повеќето случаи ги претставува соодветните напори кои ќе покажат конечни резултати, претпријатијата се согласуваат дека со добар квалитет може да се успее на пазарот. Теоретската елаборација направена во оваа докторска дисертација е поткрепена со најновите сознанија од современата домашна и странска литература од областа на маркетингот и стандардите за квалитет. Кандидатот во овој труд презентирал голем број на секундарни податоци

добиеени од истражувања на пазарот, научни публикации, книги, академски списанија, научни студии, статии од интернет, кои содржат теми релевантни за предметот на истражувањето, како и објавени податоци на реномирани светски организации за стандарди. При обработката на податоците, кандидатот користел повеќе научноистражувачки методи, меѓу кои: индукција и дедукција, анализа и синтеза, компарација и класификација. Врз основа на екстерните методи беше направена квантитативна анализа. За потребите на квантитативната анализа, беше изготвен и употребен соодветен прашалник, кој беше употребен за прибирање податоци од претпријатија кои имаат добиено сертификат за потребите на ова истражување. Прашалникот беше изготвен во согласност со мерните точки на стандардизација според барањата на Интернационалната организација за стандардизација, односно во согласност со соодветните клаузули. Овој специјално структуриран прашалник беше поделен на избран примерок од вкупно 190 претпријатија, од кои 50 од прехранбената индустрија, како од Република Македонија, така и од другите земји од регионот на Западен Балкан, со вкупно времетраење од девет години. Резултатите од овие квантитативни анализи послужија како алатка за градење маркетинг-стратегии во претпријатијата од прехранбената индустрија така што ќе овозможат донесување одлуки врз основа на фактичката анализа.

Краток опис на резултатите од истражувањето

Овој докторски труд е резултат на неколкугодишни истражувања. Од искуствата на светско ниво и добиените резултати од спроведените истражувања, може да се извлечат следниве заклучоци:

1. Примената на стандардите за квалитет, низ одредена, сертифицирана процедура, е важна маркетинг - алатка. Прехранбената индустрија има сериозен удел во вкупното стопанство на регионот, глобализацијата на пазарот носи предизвик не само како да се освојат туѓи пазари, туку и како да се задржи домашниот пазар и гарантирањето квалитет е од особена важност во прехранбената индустрија.
2. Евидентен е континуиран развој на системите за менаџмент и стандардите за квалитет насекаде во светот. Иста е состојбата и во Република Македонија каде е забележан континуиран пораст на барањето за ISO стандарди секоја година, а за прехранбената индустрија се зголемуваат барањата за трите најпотребни стандарди : ISO 9001:2008, ISO 14001:2004 и ISO 22000:2005.
3. Сертификација на стандардот се користи во глобалните ланци на снабдување за да се обезбеди сигурност во врска со способноста на добавувачите да ги задоволат барањата за квалитет и за зголемување на задоволството на клиентите од услугата/квалитетот. Стандардите за квалитет и храна се потребни од фарма до трпеца. Стандардите за квалитет на храна нудат бенефиции за сите учесници во синџирот на храна, и за производителите, кои преку примена на стандардите можат поуспешно да го планираат производството и да ги намалат загубите, и за потрошувачите кои на овој начин можат да бидат посигурни во квалитетот на производите што ги консумираат.
4. Постојат многу начини и методи за дефинирање на квалитетот и од технички, и од економски аспект. Стандардите за квалитет се многу важни и во маркетингот, бидејќи, како што знаеме, според принципите на маркетингот, ако еден производ/услуга се купува и клиентите се задоволни, значи станува збор за квалитетен производ/услуга. Дел од задоволството и довербата на клиентите се состои и во сознанието на клиентите дека купуваат производ/услуга под надзор на стандарди за квалитет.
5. Квалитетот на вистинскиот производ се изразува како квалитет во потесна смисла на зборот. За неговото постојано контролирање сите држави треба да имаат донесено специфични правила. Но, исто така, постои Организацијата на интернационалните стандарди, ISO, која во 1997 година има донесено серија на стандарди. Тие се означени со префиксите: ISO 9000-9004 и тие обезбедуваат стандарди за осигурување на квалитетот според кои што се управува едно претпријатие.
6. Голем е изборот на стандарди за квалитет во прехранбената индустрија. Прехранбените производи редовно се следат во национални граници во секоја фаза од синџирот на

снабдување со храна. Но, меѓународните стандарди воспоставуваат доверба во производитите што ги јадеме или пиеме, обезбедувајќи пошироко во светот да се користат истите правила за квалитет и безбедност на храната.

7. Целите на системот за квалитет му дават важност на претпријатието, бидејќи тие се базираат на постигнување на целите кои се поставуваат во политиката на квалитет. Спроведување на сите правила утврдени во политиката за квалитет им дава приоритет на постигнувањето на целите за квалитет и допринесува системот за управување со квалитет да се развива.
8. Јасно е дека развојот на стандардите за квалитет ISO9001 систем за управување со стандард и ISO22000 за безбедност на храната во прехранбената индустрија во однос на растот на извоз и увоз со Европската унија се движи паралелно, односно, може да се каже дека ISO-стандардите се клучни за развој на претпријатијата и економијата на една земја. ISO-стандардите се можност да се обезбедат квалитетни производи и услуги базирани на прописи или законодавство според домашните и меѓународните стандарди.
9. Исполнување на барањата и задоволување на потребите на клиентите се единствената цел во системот за управување со квалитет од страна на претпријатието. За ова треба да се спроведат сите мерења, анализи и потребните подобрувања за да се увиди дали се исполнети барањата и како воопшто работи системот за управување со квалитет.
10. Според податоците добиени од страна на Организацијата за сертификација ISO прехранбената индустрија е многу важна област и тесно поврзана со ISO 22000:2005 (стандард за управување со безбедност на храна). Квантитативни методи и обезбедување на податоци за задоволството на клиентите во прехранбената индустрија се приоритет за секое претпријатие кое се обидува да обезбеди квалитет.
11. Истражувањата спроведени за потребите на тезата говорат дека сите претпријатија кои имаат воведено ISO9001 многу побрзо се развиваат и многу поефективно ги менаџираат сите свои канцеларии и пазари во регионалниот и на глобалниот пазар. За потребите на истражувањето беше изготвен специјално структуриран прашалник кој беше поделен на избран примерок претпријатија, од кои 50 се од прехранбената индустрија, како од Република Македонија, така и од другите земји од регионот на Западен Балкан, со вкупно времетраење од девет години.
12. Прибраните податоци се однесуваат на процесите за стандарди за квалитет во согласност со стандардните точки на ISO 9001:2008. Секој од процесите за стандардизација беше мерен на три нивоа, при што беа утврдени соодветни критериуми за секое ниво. Од добиените резултати е јасно видливо дека најголем број од претпријатијата кои барале сертификација за примена на стандарди на квалитет не се извозно ориентирани (71,6%) што говори во прилог на тезата дека стандардите за квалитет се важна маркетинг-алатка за развој на претпријатијата во Република Македонија и во регионот.
13. Стандарди не се само гаранција за квалитет за клиентите во други држави, туку се барани и на внатрешниот пазар, од домашните клиенти. Резултатите од квантитативните анализи ќе послужат како алатка за градење маркетинг- стратегии во претпријатијата од прехранбената индустрија така што ќе овозможат донесување одлуки врз основа на фактичката анализа.

Оцена на трудот

Докторската дисертација на кандидатот м-р Ешија Шехаби со наслов „Стандардите за квалитет – маркетинг алатка за развој на претпријатијата од областа на прехранбената индустрија во Република Македонија и регионот на Западен Балкан“, претставува истражување во областа на економските науки потесна област Маркетинг односно производот како еден од осумте инструменти на маркетинг микс концептот. Изработувајќи ја оваа тема, кандидатот дава научен придонес во делот на:

1. актуализирање на значењето на стандардите за квалитет како важна маркетинг-алатка за развој на претпријатијата воопшто;
2. актуализирање на значењето на стандардите за квалитет како важна маркетинг-алатка за развој на производот како еден од осумте инструменти на маркетинг микс концептот

кај претпријатијата од прехранбената индустрија, како во Република Македонија така и во целиот регион на Западен Балкан;

3. обезбедување на сите најнови релевантни податоци за состојбата на пазарот на прехранбената индустрија во светот и кај нас, кои можат да бидат корисна основа за субјектите вклучени во овој бизнис.

Докторската дисертација на кандидатот м-р Ешија Шехаби со наслов „Стандардите за квалитет – маркетинг алатка за развој на претпријатијата од областа на прехранбената индустрија во Република Македонија и регионот на Западен Балкан“, според мислењето на Комисијата за оцена, ги исполнува основните услови и стандарди за позитивна оцена.

Проверката на докторскиот труд на кандидатот м-р Ешија Шехаби со наслов „Стандардите за квалитет – маркетинг алатка за развој на претпријатијата од областа на прехранбената индустрија во Република Македонија и регионот на Западен Балкан“, е иницирана од менторот проф. д-р Снежана Р.Јовановска, на 21.6.2018 во 11:44, време на почеток 21.6.2018 во 11:44 а заврши на 21.6.2018 во 12:26 часот. Резултатот за документот е (<http://plagijati.mon.gov.mk/report?r=409377135>): документот содржи 58800 зборови од кои за 3775 (6,42%) е пронајдено совпаѓање во 1318 документи. Врз основа на презентираниите аспекти, заклучоци и спроведената проверка на докторскиот труд во базата на плагијати, Комисијата констатира дека кандидатката ја владее материјата и самостојно ги извлекува заклучните согледувања кои кореспондираат со соодветните делови и целината на докторскиот труд.

Исполнетост на законските услови за одбрана на трудот

Кандидатот, пред одбраната на докторскиот труд објавил поголем број рецензирани истражувачки трудови а во тек е и процесот на рецензирање на повеќе трудови поврзани со обработуваната проблематика.

Заклучок и предлог

Докторската дисертација на кандидатот м-р Ешија Шехаби со наслов „Стандардите за квалитет – маркетинг алатка за развој на претпријатијата од областа на прехранбената индустрија во Република Македонија и регионот на Западен Балкан“, според мислењето на Комисијата за оцена, дава значаен придонес во областа на маркетингот, односно производот, како еден од осумте инструменти на маркетинг микс концептот.

Со оглед на наведеното, Комисијата му предлага на Наставно-научниот совет на Економскиот факултет да ја прифати позитивната оцена и да закаже одбрана на докторската дисертација на кандидатот м-р Ешија Шехаби со наслов „Стандардите за квалитет – маркетинг алатка за развој на претпријатијата од областа на прехранбената индустрија во Република Македонија и регионот на Западен Балка

**КОМИСИЈА
ЗА ОЦЕНА НА ДОКТОРСКАТА ДИСЕРТАЦИЈА**

- 1. Проф. д-р Нада Секуловска, претседател, с.р.**
- 2. Проф. д-р Снежана Р.Јовановска, ментор, с.р.**
- 3. Проф. д-р Благица Сековска, член, с.р.**
- 4. Проф. д-р Димитар Граматиков, член, с.р.**
- 5. Проф. д-р Валентина Жилевска-Панчовска,
член, с.р.**

ПРЕГЛЕД
НА ПРИФАТЕНИ ТЕМИ ЗА МАГИСТЕРСКИ ТРУД НА ЕКОНОМСКИОТ ФАКУЛТЕТ – СКОПЈЕ

Ред. Бр.	Име и презиме на кандидатот	Назив на темата		Име и презиме на менторот	Датум и бр. На одлука на ННС/НС за прифаќање на темата
		на македонски јазик	на англиски јазик		
1.	Тања Најденоска	„Димензионирање на регулаторните барања за финансиско известување на деловните субјекти од различна големина - компаративен пристап“	“Tailoring regulatory requirements for financial reporting to business entities of different size - comparative approach”	доц. д-р Атанаско Атанасовски	02-1603/11 од 10.09.2018 година
2.	Ирина Трендафиловска	„Предизвици за сметководството за финансиски инструменти по глобалната финансиска криза од 2008 година, со посебен осврт на банкарскиот сектор во Република Македонија“	“Challenges for the accounting for financial instruments after the global financial crisis of 2008, with particular reference to the banking sector in the Republic of Macedonia”	доц. д-р Атанаско Атанасовски	02-1603/12 од 10.09.2018 година
3.	Мартин Кузмановски	„Тестирање на оперативна ефективност на интерни контроли во функција на прибавување достатни и соодветни ревизорски докази“	“Testing operating effectiveness of internal controls for the purpose of obtaining sufficient and appropriate audit evidence”	проф.д-р Зорица Божиновска Лазаревска	02-1603/13 од 10.09.2018 година

4.	Ангела Мишева	„Целни трошоци како метод за ефикасно планирање на трошоците во производствена компанија“	“Target costing as a method for efficient cost planning in a manufacturing compan”	доц.д-р Марина Трпеска	02-1603/14 од 10.09.2018 година
5.	Елена Столеска	„Поврзаност на рекламната порака преку социјални медиуми на туристичките агенции и намерата за купување“	“The relationship between the advertising message through social media of travel agencies and the purchase intention”	проф.д-р Снежана Ристевска- Јовановска	02-1603/15 од 10.09.2018 година
6.	Душанка Велковска	„Развој на работни системи за корпоративна стоматологија со примена на акционо истражување“	“Development of work systems for corporate dentistry trough action research”	доц.д-р Мијалче Санта	02-1603/16 од 10.09.2018 година
7.	Драгана Папарова	„Рамка за интеграција на е-здравствени платформи со организациски информациски системи: „Мој Термин“	“Framework for integrating e-health platforms with organizational information systems: „Moj termin” in Republic of Macedonia”	доц.д-р Мијалче Санта	02-1603/17 од 10.09.2018 година
8.	Сања Ѓоргиева	„Управување со човечките ресурси во ИТ секторот: компаративна анализа на домашни и странски ИТ компании ”	“Managing the human resources in the IT sector: comparative analysis of domestic and foreign IT companies”	проф.д-р Стојан Дебарлиев	02-1603/18 од 10.09.2018 година

9.	Ленче Трпкоска	„Влијанието на внатрешната мотивација на вработените врз зголемувањето на организациските перформанси со посебен акцент на АД Витаминка-Прилеп”	“The impact of the intrinsic motivation of employees on the increasing organizational performances with special focus on Vitaminka - Prilep”	проф.д-р Љупчо Ефтимов	02-1603/19 од 10.09.2018 година
10.	Лиридон Бафтији	„Модел за менаџирање на промените во работната ангажираност на вработените”	“Managing changes model in the employees working engagement”	проф.д-р Леонид Наков	02-1603/21 од 10.09.2018 година
11.	Емил Дракулевски	„Ефектите од примена на моделите на менаџирање на промените, со посебен нагласок на промените од дигитализација кај современите бизниси”	“The effects of implementation of change management models, with particular emphasis on the changes from digitalization at modern businesses”	проф.д-р Леонид Наков	02-1603/20 од 10.09.2018 година
12.	Сања Радојева	„Карактеристики на активата на банките во различно макроекономско опкружувањесо посебен осврт на Стопанска банка А. Д. - Скопје“	„Bank’s asset specifics in different macroeconomic environment – case of Stopanska banka AD – Skopje“	доц.д-р Кирил Јовановски	02-1603/22 од 10.09.2018 година
13.	Наташа Затаракоска	“Интеракции и координација на монетарната и фискалната политика пред и после глобалната	“Interactions and coordination of the monetary and fiscal policy before and after the global crisis -	проф.д-р Ѓорѓи Гоцков	02-1603/23 од 10.09.2018 година

		криза – случајот на земјите членки на ЕМУ и Република Македонија”	the case of the member states of the EMU and the Republic of Macedonia”		
14.	Јелица Илиеска	“Вишокот на ликвидност во македонскиот банкарски систем – детерминанти и споредба”	“Excess liquidity in the Republic of Macedonia’s banking system – determinants and comparison“	проф.д-р Ѓорѓи Гоцков	02-1603/24 од 10.09.2018 година
15.	Наташа Карамитреска	„Управување со ризиците во банкарскиот сектор на РМ во услови на финансиска нестабилност“	„Risk management in the banking sector of RM under conditions of financial instability“	проф.д-р Михаил Петковски	02-1603/25 од 10.09.2018 година

РЕФЕРАТ

ЗА ИЗБОР НА ЕДЕН СОРАБОТНИК ВО СОРАБОТНИЧКО ЗВАЊЕ – АСИСТЕНТ ВО НАУЧНАТА ОБЛАСТ МЕХАНИКА НА ФЛУИДИТЕ И СТРУЈНО ТЕХНИЧКИ СИСТЕМИ НА МАШИНСКИОТ ФАКУЛТЕТ ВО СКОПЈЕ

Врз основа на конкурсот на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, Машински факултет – Скопје, објавен во весниците „Нова Македонија“ и „Коха“ на 14.VIII.2018 година, за избор на еден соработник во соработничко звање – асистент во научната област механика на флуидите и струјно технички системи, и врз основа на Одлуката на Наставно-научниот совет, бр. 02-1512/2, донесена на 30.VIII.2018, формирана е Рецензентска комисија во состав: д-р Звонимир Костиќ, редовен професор на Машинскиот факултет во Скопје, д-р Лазе Трајковски, редовен професор на Машинскиот факултет во Скопје и д-р Зоран Марков, редовен професор на Машинскиот факултет во Скопје.

Како членови на Рецензентската комисија, по прегледувањето на доставената документација го поднесуваме следниов

ИЗВЕШТАЈ

На објавениот конкурс за избор на еден соработник во соработничко звање – асистент во научната област механика на флуидите и струјно технички системи, во предвидениот рок се пријави м-р Марија Лазаревиќ, дипл. маш. инж.

1. БИОГРАФСКИ ПОДАТОЦИ И ОБРАЗОВАНИЕ

Кандидатката м-р Марија Лазаревиќ, дипл. маш. инж., е родена на 16.11.1993 година во Скопје. Средно образование завршила во СУГС „Никола Карев“ во 2012 г. со континуирано одличен успех. На Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, Машински факултет – Скопје, на насоката Термичко инженерство се запишала во учебната 2012/2013 година. Додипломските студии (240 ЕКТС) ги завршила во август 2016 г. со просечен успех 9,52, за што ѝ е доделена пофалница од Машинскиот факултет како признание за постигнатиот успех.

Во учебната 2016/2017 година се запишала на втор циклус (магистерски) студии на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, Машински факултет – Скопје. Вториот циклус студии (60 ЕКТС) го завршила во март 2018 година со просек 10,00 со магистерски труд на тема: „Анализа на преносот на топлина и струјните процеси во плочест топлиноизменувач со нанофлуиди со примена на CFD технологија“, со што се стекнала со звањето магистер на технички науки по машинство.

За време на додипломските студии, кандидатката учествувала на Летна школа за енергетика на Универзитетот за технологија и економија во Будимпешта (Second Summer Academy on Energy, Budapest University of Technology and Economics), студентски конференции за енергетска ефикасност и одржлив развој, обука за оптимизација и проценка на парни системи и три меѓународни курса на DAAD.

Во текот на постдипломските студии, кандидатката има реализирано два студиски престоја во времетраење од по три месеци во рамките на програмата CEEPUS, мрежата Building knowledge and

experience exchange in CFD, и тоа во летниот семестар 2017 г. на Факултетот за технички науки во Нови Сад, Србија и во зимскиот семестар 2017 г. на Машинскиот факултет во Марибор, Словенија. За време на вториот циклус студии, кандидатката завршила интердисциплинарен курс за обука за згради со енергија близу нула на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје.

Кандидатката има учествувано на повеќе курсеви, летни школи и конференции и има објавено 6 научни трудови.

За време на своите студии, кандидатката била демонстратор на предмети што ги покриваат Институтот за термичко инженерство и Институтот за хидраулично инженерство и автоматика.

Кандидатката доставува меѓународен сертификат за познавање на англиски јазик, како и уверение за познавање на англиски јазик издадено од УКИМ, Филолошки факултет „Блаже Конески“ – Скопје.

Кандидатката има приложено и препорака од универзитетски професор на Машинскиот факултет во Марибор, Словенија.

Кандидатката учествувала во проекти и посетила практични обуки од областа на машинството. Од мај 2018 година, кандидатката е вклучена како истражувач во проектот “Increasing the value of hydropower through increased flexibility – HydroFlex”.

ЗАКЛУЧОК И ПРЕДЛОГ

Врз основа на целокупната доставена документација, Рецензентската комисија констатира дека кандидатката м-р Марија Лазаревиќ во целост ги исполнува условите наведени во конкурсот и ги задоволува критериумите предвидени во Правилникот за критериумите и постапката за избор во наставно-научни, научни, наставно-стручни и соработнички звања и асистенти-докторанди на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје.

Имајќи ги предвид квалитетите на кандидатката и нејзиното понатамошно студирање на третиот циклус студии, кое ќе овозможи понатамошен развој во научните области што ги покрива Институтот за хидраулично инженерство и автоматика, членовите на Рецензентската комисија имаат чест и задоволство да му предложат на Наставно-научниот совет на Машинскиот факултет во Скопје, м-р Марија Лазаревиќ, дипл. маш. инж., да биде избрана во соработничко звање – асистент во научната област механика на флуидите и струјно технички системи.

РЕЦЕНЗЕНТСКА КОМИСИЈА

Проф. д-р Звонимир Костиќ, с.р.

Проф. д-р Лазе Трајковски, с.р.

Проф. д-р Зоран Марков, с.р.

РЕЦЕНЗИЈА

ЗА ОЦЕНА НА ДОКТОРСКА ДИСЕРТАЦИЈА „ПОДОБРУВАЊЕ НА ЕНЕРГЕТСКАТА ЕФИКАСНОСТ НА ПРЕЧИСТИТЕЛНИ СТАНИЦИ ЗА ОТПАДНИ ВОДИ ПРЕКУ АНАЛИЗА НА РАБОТАТА И ВОСТАНОВУВАЊЕ НА РЕФЕРЕНТНИ ЕНЕРГЕТСКИ ПАРАМЕТРИ” ОД КАНДИДАТОТ М-Р ИЉЧО ЈОВАНОСКИ, ПРИЈАВЕНА НА МАШИНСКИОТ ФАКУЛТЕТ ВО СКОПЈЕ

Наставно-научниот совет на Машинскиот факултет во состав на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, на седницата одржана на 28 јуни 2018 година, со Одлука бр. 02-1158/3 формираше Комисија за оцена на докторската дисертација на кандидатот м-р Иљчо Јованоски дипл.маш.инж., со наслов: ПОДОБРУВАЊЕ НА ЕНЕРГЕТСКАТА ЕФИКАСНОСТ НА ПРЕЧИСТИТЕЛНИ СТАНИЦИ ЗА ОТПАДНИ ВОДИ ПРЕКУ АНАЛИЗА НА РАБОТАТА И ВОСТАНОВУВАЊЕ НА РЕФЕРЕНТНИ ЕНЕРГЕТСКИ ПАРАМЕТРИ, во состав: проф. д-р Валентино Стојковски (претседател), проф. д-р Зоран Марков (ментор), проф. д-р Атанаско Тунески (член), вонр. проф. д-р Дејан Димитровски (член) и вонр. проф. д-р Дејан Убавин (надворешен член).

Комисијата во наведениот состав, внимателно ја прегледа и оцени докторската дисертација и на Наставно-научниот совет на Машинскиот факултет во Скопје му го поднесува следниов

ИЗВЕШТАЈ

АНАЛИЗА НА ТРУДОТ

Докторската дисертација со наслов „Подобрување на енергетската ефикасност на пречистителни станици за отпадни води преку анализа на работата и востановување на референтни енергетски параметри“, изработена од кандидатот м-р Иљчо Јованоски, дипл.маш.инж., содржи 128 страници компјутерски обработен текст во фонт Ариел со проред 1,15 и големина на букви 11, 60 библиографски референци кон научни трудови, книги, стандарди и упатства, како и листа на слики и табели.

Трудот е структуриран во 7 глави и прилози, при што воведот и заклучокот се прикажани како глава 1 и глава 7. Деловите се систематизирани во точки и потточки со наслови и поднаслови, со што се обезбедува соодветна прегледност и следење на материјата која е обработена во истражувањето.

Првата глава е вовед на трудот, во кој се прикажани мотивацијата за истражувањето, идентификација и дефинирање на проблемот, предметот и целите на истражувањето. Мотивацијата за ова истражување произлегува од една од актуелните теми на денешницата–енергетската ефикасност. ПСОВ вообичаено имаат релативно високи инвестициски и оперативни трошоци, со процеси кои вклучуваат/повлекуваат висока потрошувачка на електрична енергија. За да се обезбеди одржливоста на една ваква инвестиција, потребно е да се посвети внимание при одбирањето на најсоодветна технологија за третман од аспект на инвестициски и оптимални оперативни трошоци. Но,

по изборот на најсоодветната технологија, изградбата и пуштањето во работа на ПСОВ, потребно е да се направи мониторинг, анализа и оптимизација на работата со цел постигнување што поголема енергетска ефикасност на целиот систем. Подигнувањето на енергетската ефикасност кај пречистителните станици за отпадна вода може да доведе до широк спектар на финансиски, економски и еколошки бенефити.

Во оваа глава исто така се презентирани и целите на трудот: а) да се презентира метод на анализа на постојните системи и да се даде оценка на нивната работа споредено преку перформанс-индикатори и изведување на заклучоци кои ќе се користат при дефинирањето на референтни енергетски вредности за ПСОВ во Р. Македонија; б) да се идентификуваат можностите за заштеда на електрична енергија и нивна практична примена со презентирање на конкретни идеи, можноста за нивна имплементација и практични примери за подобрување на енергетската ефикасност, со акцент на системите за аерација; в) изработка на софтверски модел за анализа на биолошкиот дел од постројката, оптимизација на системот за аерација и тестирање на моделот врз студија на случај и анализа на резултатите.

Втората глава од докторската дисертација претставува преглед и анализа на досегашни релевантни истражувања и достигнувања во однос на темата. При изработката на оваа теза, кандидатот користел стручна литература, релевантни научни истражувања, магистерски и докторски тези и други научни трудови, како и актуелната легислатива за третман на отпадни води која е поврзана со темата на истражување. На почетокот е даден преглед на неколку слични трудови и извештаи кои се направени на конкретни студии на случај за подигање на енергетската ефикасност кај ПСОВ. Потоа, направен е преглед на публикации од повеќе западноевропски држави кои се направени на тема енергетски бенчмаркинг кај ПСОВ преку споредба на перформанс-индикатори. Добиените податоци од оваа анализа понатаму ќе бидат искористени за поставување на референтни и оптимални енергетски параметри на ПСОВ. Во завршниот дел од прегледот на литературата, обработени се трудови и публикации поврзани со оптимизација на биолошкиот дел од ПСОВ со активна тиња, поточно системите за аерација и нивно моделирање.

Трета глава претставува кратко резиме на процесот на пречистување на отпадните води. Ова поглавје е конципирано на начин да го запознае читателот со основните знаења околу проблематиката на пречистување на отпадни води, вклучувајќи: потреба и законска регулатива за пречистување, основни параметри, процеси и трошоци при пречистувањето на отпадните води. Посебен акцент е даден на секундарното, т.е. биолошкото пречистување кај технологиите со активна тиња, како и на системите за аерација кои претставуваат најголем потрошувач на електрична енергија кај една ваква пречистителна станица.

Во **четвртата глава** е презентирана методологијата која е користена за анализа и подобрување на работата на пречистителна станица за отпадни води. Користен е методот на енергетски преглед чија цел е зголемување на енергетската ефикасност преку анализа на работата и одредување на референтни енергетски параметри во пречистителните станици за отпадни води и одредување на мерки за подигање на ефикасноста. Усвоен е методот на енергетски преглед на објекти согласно со ЕУ-нормите, модификуван за употреба кај ПСОВ, согласно со релевантни публикации. Како дел од тој процес, користен е методот на енергетски бенчмаркинг кој треба да обезбеди стандардизиран пристап на мерење, мониторинг и подобрување на перформансите на процесите. Кај ПСОВ, бенчмаркингот е одлична алатка за споредување на перформансите помеѓу две или повеќе

ПСОВ, или пак со најдобрите примери во праксата, преку енергетски перформанс-индикатори кои се карактеристични за истиот тип на процеси на пречистување. Во понатамошниот текст се воспоставени перформанс-индикатори кои се алатка со која се врши проценка на перформансите, употребата на ресурсите и трошокот при работа на еден систем и неговата ефикасност. Презентирани се вообичаените стратегии за подигање на енергетската ефикасност кај ПСОВ. На крајот од оваа глава, дадени се теоретските основи за моделирање на биолошкиот дел од процесот на пречистителна станица со активна тиња. Презентирани се најважните параметри при моделирањето и основните корелациони релации кои се користени во тој процес. Дадени се референци кон релевантни стандарди користени при воспоставување на пресметковниот модел.

Петтата глава претставува студија на случај врз која е тестирана методологијата на енергетски преглед, анализа на податоците и резултати за работата на ПСОВ Берово. Дадени се основните податоци за ПСОВ: капацитет, среден проток на инфлуентот, ниво на третман, оперативни единици и процеси. Авторот презентира резултати од анализата на работењето на ПСОВ Берово. Користени се податоци запишани во базата на податоци на SCADA-системот за периодот 2011-2018 година: квалитет и квантитет на инфлуентот, работа на биолошкиот процес во постројката, квалитет и квантитет на ефлуентот, квантитет на вишок активна тиња, потрошувачка на електрична енергија. Одредени се перформанс-индикатори и нивни оптимални и референтни вредности преку кои е направена анализа на ефикасноста на пречистителната станица. Идентификувани се проблемите со процесот на пречистување и дадени се препораки за подобрување на ефикасноста. Одредени се насоките за изработка на моделот и негово калибрирање при сегашни услови на работа на станицата.

Шестата глава содржи опис на предвидените мерки за зголемување на ефикасноста на третманот и енергетската ефикасност на ПСОВ-Берово. Разгледувани се четири мерки: i) промена на староста на тињата во услови на ниска температура на отпадната вода и воведување на систем за аеробна стабилизација на тињата, ii) промена на режимот на аерација во периоди со низок доток на инфлуентот, iii) воведување на испрекината аерација и миксери во аерационите базени, iv) пренамена на технологијата во СБР (Sequential Batch Rector) и, исто така, дадени се предлози за останати можни мерки. Мерките се детално анализирани преку калибрираните модели за биолошкиот дел од постројката. Презентираните резултати од анализите се недвосмислени, а изведените заклучоци за секоја мерка се логични и применливи. Користена е мултикритериумска анализа за рангирање на мерките, при што е извлечен заклучок дека за ПСОВ-Берово поволни се само првите две предвидени мерки.

Во **седмата глава** сумирани се заклучоците кои произлегуваат од резултатите на ова истражување. Накратко е сумиран методолошкиот пристап користен при истражувањето и изработката на овој труд и презентирани се најповолните и потребни мерки во ПСОВ-Берово и ефектот за зголемена енергетска ефикасност преку проценетите заштеди кои ќе произлезат од нив. На крајот, кандидатот дава препорака за понатамошна работа преку анализира на работата на ПСОВ со употреба на динамичи модели.

Во прилозите се дадени резултатите од моделирањето, литературата и листата на ознаки кои се користени во трудот.

2. ПРЕДМЕТ НА ИСТРАЖУВАЊЕТО

Предмет на истражувањето е енергетската ефикасност на пречистителни станици за отпадни води преку мерење, споредба и анализа на енергетските параметри и одредување насоки за нејзино зголемување. Цел на дисертацијата е одредување на методологија за зголемување на енергетската ефикасност на постојните ПСОВ во Р. Македонија и поставување стандарди, референтни енергетски вредности, за големиот број на нови пречистителни станици што се во план да се изградат заради постигнување на ефикасна работа и одржливост на системите. Исто така, акцент е ставен на системите за аерација и нивна оптимизација како нејголеми потрошувачи на електрична енергија.

2.1. Состојба на научнопо подрачје во кое се работи дисертација

При изработката на оваа теза е користена стручна литература која е поврзана со темата на истражување. Користени се учебници, релевантни научни истражувања, магистерски и докторски тези и други научни трудови, како и актуелната легислатива за третман на отпадни води. Од особено значење се информациите и податоците добиени од директната комуникација со оперативната служба на ПСОВ за време на теренските посети. Во прилог е даден осврт на најзначајните трудови од листата на користена литература за изработката на оваа докторска дисертација.

Идејата за истражувањето на оваа тема започна уште при изработката на магистерскиот труд „Енергетска ефикасност на пречистителните станици за отпадни води“. При изработката на овој труд, користени се научни трудови и публикации кои обработуваат и презентираат методологија за анализа на енергетската ефикасност во пречистителна станица за отпадни води, давајќи насоки и мерки за подобрување на ефикасноста според направени студии на случај: *Energy efficiency in wastewater treatment plants*, Lawrence J. Pakenas, и *Municipal wastewater treatment plant energy baseline study*, M/J Industrial Solutions, и “*Evaluation of the energy efficiency of a large wastewater treatment plant in Italy*”.

Во насока на изработка на енергетска анализа за една постројка, потребно е да се воспостави соодветна методологија според ЕУ стандардите (EN 16247-1_2012; EN16247-3_2014). Дополнително, за истражувањето, потребно е да се изработи бенчмаркинг-анализа со која се анализираат различни процеси, врз база на определени параметри преку т.н. перформанс-индикатори. Како основа за бенчмаркинг-анализата е користена публикацијата на IWA (*International Water Agency*) со наслов *Mass flow and energy efficiency of Wastewater Treatment Plants*. Овој труд дава јасни препораки околу изработката на бенчмаркинг-анализа за различни типови на ПСОВ, методологијата на споредба на ефикасноста преку дефинирање на перформанс-индикатори, како и поставувањена референтни вредности за енергетска ефикасност во однос на капацитетот и нивото на третман за анализираната ПСОВ.

Во развиените држави одамна е воочена потребата од енергетска анализа на ПСОВ, како енергетски интензивни објекти, при што е преземено воспоставување на реални референтни енергетски вредности, временски интервалии мерки за нивно достигнување. Важни за ова истражување се и двете публикации од Германија и Швајцарија кои се изработени на истата тематика и поставуваат референтни вредности за енергетската ефикасност кај ПСОВ: *Energie in ARA Musteranalysen*, Swiss Ministry for Environment, Forest and Landscape, BUWAL, (1994) и *Energie in Kläranlagen: Handbuch*, MURL (1999), Германија.

Во овој контекст, важна студија на случај е „Energy efficiency in Spanish wastewater treatment plants: A non-radial DEA approach”, F. Hernández-Sancho, која дава информации за измерени енергетски параметри за одреден број на ПСОВ во Шпанија.

Голем дел корисни информации за споредување на работата на ПСОВ во Р. Македонија се користени од магистерскиот труд *Energy Benchmark for Wastewater Treatment Processes - a comparison between Sweden and Austria*, Malin Jonasson, Dept. of Industrial Electrical Engineering and Automation Lund University. Главен фокус на оваа бенчмаркинг студија помеѓу Шведска и Австрија е енергетската потрошувачка во двете земји и предлози за нејзино зголемување на истата.

Познавањето на стварната оперативна енергетска ефикасност е појдовна точка за каква било иницијатива за зголемување на ефикасноста. Перформанс-индикаторите се добра алатка во процесот на анализа и евалуација на еден систем. Потребно е правилно да се изберат и анализираат перформанс-индикаторите, а методологијата за овој процес е претставена во магистерскиот труд: „Performance Indicator Analysis as a Basis for Process Optimization and Energy Efficiency in Municipal Wastewater Treatment Plants”, Elin Wennerholm, Uppsala Universitet.

Дефинирањето на перформанс-индикаторите е, исто така, објаснето и во прирачникот на IWA *Performance indicators for water supply services*, кој објаснува како се дефинираат клучните параметри за една бенчмаркинг-студија.

За вториот дел од оваа теза, кој се однесува на подобрување на процесот на аерација, исто така се обработени поголем број на трудови од кои значаен е „Optimization of Aeration Schemes and Motor and Blower Usage for Wastewater Treatment”, Katy Dickherber, Faculty of the Graduate School at the University of Missouri, Columbia (2010), кој разгледува методологија за одредување на оптимална стратегија на системот за аерација преку мониторинг и управување на параметрите како што е растворениот кислород (DO – dissolved oxygen). Студијата на случај на Wilèn и Nilsson дава особен осврт на дефинирањето на клучните параметри кои влијаат на потребата од кислород, преку варијации во концентрацијата на растворен кислород и влијанието врз карактеристиките на активната тиња.

Преку моделирање на постојниот систем за аерација на биолошкиот дел од постројката на ПСОВ со активна тиња и анализа и подесување на работните параметри, можно е да се направи значајна заштеда на електрична енергија. Ваква анализа е покажана во трудот „Optimization of aeration profiles in the activated sludge process”, Mustafa Cagdas Ozturk, Department of Chemical and Biological Engineering, Illinois Institute of Technology (2015).

За анализа на работата на постојните ПСОВ во Р. Македонија, направени се повеќе посети на терен, при што се добиени вербални информации од вработените и добиени се податоци од базата на податоци каде што се запишуваат сите измерени параметри во текот на работата.

Анализирана е и законската регулатива во Р. Македонија, која е сè поблиска до ЕУ-регулативата, и која ги дефинира излезните параметри на една ПСОВ за комунални отпадни води.

Во Р. Македонија нема дефинирани референтни енергетски вредности кои би се користеле при проектирањето на вакви постројки. Досега се користени вредности од литературата или од претходни искуства кои се валидни за некои други држави и региони. Трудовите и публикациите претставени во овој докторат ни прикажуваат различни начини на анализа на енергетската ефикасност кај ПСОВ и дефинирање на референтните енергетски параметри.

ПСОВ се карактеристични системи кои зависат од многу надворешни параметри и влијанија кои секоја ПСОВ ја прават уникатна. Поради тоа, оваа теза има за цел да изработи методологија за анализа на енергетската ефикасност на ПСОВ во Р.Македонија, да постави реални стандарди за референтните енергетски параметри што треба да се достигнат и да се дадат насоки за зголемување на енергетската ефикасност земајќи ги предвид сите локални услови.

2.2. Цели на докторската дисертација

Целите на овој труд се:

- да презентира метод на анализа на постојните системи и да даде оценка на нивната работа споредено преку перформанс индикатори и изведување на заклучоци кои ќе се користат при дефинирањето на референтни енергетски вредности за ПСОВ во Р. Македонија;
- да ги идентификува можностите за заштеда на електрична енергија и нивна практична примена со презентирање на конкретни идеи, можноста за нивна имплементација и практични примери за подобрување на енергетската ефикасност. Акцентот ќе биде задржан на системите за аерација;
- изработка на пресметковен модел за анализа на биолошкиот дел од постројката, оптимизација на системот за аерација и тестирање на моделот врз неколку студии на случај и анализа на резултатите.

2.3. Методологија на истражувањето

Користени се следниве методи на истражување:

- анализа на постојни истражувања во областа кои се објавени преку научни трудови и достапна литература;
- собирање на податоци за работата на постојните ПСОВ, преку посета и мониторинг на работата, добивање на оперативни податоци за работата на станицата, пополнување на прашалници и сл.;
- обработка, анализа и графичка презентација на добиените податоци за потрошувачката на електричната енергија и работата на опремата;
- мерење на вредности на терен и нивна споредба со податоците добиени од дата-базата на ПСОВ;
- определување на перформанс-индикатори и нивна споредба со вредности од други држави;
- идентификација на можностите за заштеда на електрична енергија во согласност со горенаведените можности и нивна практична примена со презентирање на

конкретни идеи, можноста за нивна имплементација и давање практични примери за подобрување на енергетската ефикасност;

- дефинирање на референтни енергетски вредности и период за кој треба да се достигнат во ПСОВ во Р. Македонија;
- изработка на софтверскиот модел за анализа на биолошкиот дел од постројката;
- тестирање на моделот врз студија на случај;
- анализа на податоците и потврдување на хипотезите.

2.4. Добиени резултати

Со изработката на докторската дисертација и приложените резултати добиени се повеќе значајни согледувања околу ефикасноста на пречистителните станици за отпадни води од аспект на ефикасност на третманот на водите и енергетската ефикасност. Преку истражувањето потврдени се претходно поставените хипотези:

- преку анализата на резултатите од голем број бенчмаркинг- студии, обезбедени се довелен број податоци преку кои се изведени референтни и оптимални енергетски индикатори за ПСОВ-Берово, но лесно можат да се изведат и за која било ПСОВ која работи на принципот на активна тиња;
- изработен е пресметковен модел за анализа на биолошкиот дел од ПСОВ-Берово (во АБР и СБР изведба), преку кој е анализирана работата на станицата во сегашни услови, идентификувани се проблемите со пречистувањето, дадени се препораки за зголемување на оперативната и енергетската ефикасност и тие се тестирани преку самиот модел.

3. ОЦЕНКА И НАУЧЕН ПРИДОНЕС ОД ДИСЕРТАЦИЈАТА

Докторската дисертација на кандидатот м-р Иљчо Јованоски, дипл.маш.инж., со наслов „Подобрување на енергетската ефикасност на пречистителни станици за отпадни води преку анализа на работата и востановување на референтни енергетски параметри“, претставува оригинално истражување во областа на машинството, поточно кај хидрауличките процеси и процесната техника кај пречистителните станици.

Согласно со неговото долгогодишно професионално искуство со проблематиката на пречистување на отпадни води и спроведените истражувања и анализи поврзани со работата и моделирањето на биолошкиот дел од една пречистителна станица со активна тиња, поточно системот за аерација, овој труд дава особен придонес кон оваа област првенствено заради мултидисциплинарниот пристап која ги обединува технологијата на пречистување, процесната техника, машинството и енергетската ефикасност. Во истражувањето е применет оригинален методолошки пристап кон анализата и моделирањето на оперативна пречистителна станица за отпадни води.

Валидноста на резултатите е потврдена преку изработка на модел кој ги потврдува резултатите од проектираното и изградено решение, а кој е потоа калибриран за сегашните услови на работа на ПСОВ-Берово. Значајно е и тоа што изработените модели за АБР и СБР-технологии на пречистување се апликативни и на други ПСОВ.

Методологијата која е презентирана низ ова истражување ќе претставува алатка за проектантите кои се занимаваат со оваа проблематика со која ќе ги имаат референтните енергетски вредности пред почетокот на планирањето и проектирањето, а операторите ќе добијат метод за мониторинг, анализа и одлучување, сè со цел за подобрување на енергетската ефикасност на постројката.

Докторската дисертација на кандидатот м-р Иљчо Јованоски, дипл.маш.инж., со наслов „Подобрување на енергетската ефикасност на пречистителни станици за отпадни води преку анализа на работата и востановување на референтни енергетски параметри“, според мислењето на Комисијата за оцена, претставува оригинален научен труд и ги исполнува сите услови и стандарди за изработен докторски труд.

4. ОБЈАВЕНИ НАУЧНИ ТРУДОВИ НА КАНДИДАТОТ

З.Марков, Д.Димитровски, И.Јованоски, А.Ненцев, Production and utilising of biogas and other measures for increasing energy efficiency in the municipal wastewater treatment plant, Journal of Environmental Protection and Ecology (2013) Vol.14 No.3 pp.1014-1022 ref.7. SCI=0,338.

И.Јованоски, З.Марков, Д.Димитровски, М.Кочубовски, “Quality of the excess sewage sludge from municipal wastewater treatment plants, possibilities for use and disposal in R. Macedonia”, International BENA Conference, SPHAMEER, Constanta, Romania, (2013).

И.Јованоски, З.Марков, М.Шишовска, Methodology for selection of the most appropriate technology for municipal wastewater treatment using multi-criteria analysis, SDEWES.SEE 2014 – p.0119.

Malisa Djukic, Iljcho Jovanoski, Olja Munitlak Ivanovic, Milena Lazic, Dusko Bodroza, Cost-benefit analysis of an infrastructure project and a cost-reflective tariff: A case study for investment in wastewater treatment plant in Serbia. Renewable and Sustainable Energy Reviews 59 (2016) p.1419 – 1425, SCI=6,798.

З.Марков, Д.Димитровски, И.Јованоски, Multi-criteria analysis approach for selection of the most appropriate technology for municipal wastewater treatment, Journal of Environmental Protection and Ecology 18, No 1, 289–303 (2017), SCI=0,734.

ЗАКЛУЧОК И ПРЕДЛОГ

Од прегледот и анализата на докторската дисертација може да се заклучи дека главни научни придонеси на кандидатот се: оригинален сопствен методолошки пристап кон анализата, моделирањето и подобрувањето на оперативна пречистителна станица за отпадни води од аспект на подобрување на енергетската ефикасност. Исто така, овој труд дава особен придонес кон оваа област првенствено заради мултидисциплинарниот пристап која ги обединува технологијата на пречистување, процесната техника, машинството и енергетската ефикасност.

Преку тестирањето на разработениот пристап и методологијата применета кај експлоатациона ПСОВ, покажано е дека навидум една пречистителна станица која работи релативно ефикасно, преку извршена дејталната анализа на одредени перформанс-индикатори и нивна споредба со најдобрите примери во практиката, укажува дека постои можност за зголемување на енергетската ефикасност, базирана на експлоатационите услови на користење. Преку моделирањето на технологијата на пречистување и системот за аерација и калибрирање на моделот за сегашни услови на користење, изведени се заклучоци околу проблемите со пречистувањето и дадени се предлози за зголемување на ефикасноста. Предложените мерки се тестирани преку математичкиот модел и одредени се оние мерки кои имаат доминантно значење за подобрување на енергетската ефикасност кај ПСОВ.

Со оглед на горенаведеното, Комисијата ја оценува изработената дисертација како високо квалитетна и му предлага на Наставно-научниот совет на Машинскиот факултет во Скопје, да ја прифати позитивната оценка и да закаже јавна одбрана на докторската дисертација со наслов „Подобрување на енергетската ефикасност на пречистителни станици за отпадни води преку анализа на работата и востановување на референтни енергетски параметри“, изработена од м-р Иљчо Јованоски, дипл.маш.инж.

КОМИСИЈА

Проф. д-р Зоран Марков, ментор, с.р.

Проф. д-р Валентино Стојковски, претседател,
с.р.

Проф. д-р Атанаско Тунески, член, с.р.

Вонр.проф. д-р Дејан Димитровски (член), с.р.

Вонр.проф. д-р Дејан Убавин (надворешен
член), с.р.

ПРЕГЛЕД

на одобрена тема за изработка на магистерски труд со променет ментор прифатена од

Наставно-научниот совет на Машински факултет во Скопје

на седницата одржана на 30.08.2018 година

Магистерски трудови

Ред. бр.	Име и презиме на кандидатот	Назив на темата		Име и презиме на менторот	Датум и бр. на Одлука на ННС/НС за прифаќање на темата
		на македонски јазик	на англиски јазик		
1.	Александар Димитровски	Современи системи за управување кај патничките возила и можности за контрола на нивната исправност при техничките прегледи	Contemporary steering systems for passenger vehicles and possibilities for inspection of their operability during technical inspections	Проф. д-р Милан Косевски	02-1414/2 30.08.2018 год.
2.	Борче Мицов	Истражување на деградацијата на моторните возила во текот на времето од аспект на издувната емисија и утврдување на можните причинители	Research on degradation of motor vehicles over time in terms of exhaust emissions and determine possible causes	Проф. д-р Милан Косевски	02-685/4 30.08.2018 год.

РЕФЕРАТ

ЗА ИЗБОР НА ЕДЕН НАСТАВНИК ВО СИТЕ НАСТАВНО –НАУЧНИ ЗВАЊА ВО НАСТАВНО-НАУЧНИТЕ ОБЛАСТИ: ПЕДИЈАТРИЈА И ДЕТСКИ БОЛЕСТИ СО НЕГА НА БОЛНО И ЗДРАВО ДЕТЕ НА МЕДИЦИНСКИОТ ФАКУЛТЕТ ВО СКОПЈЕ

Врз основа на конкурсот на Универзитетот „Св.Кирил и Методиј“ во Скопје, Медицински факултет-Скопје, објавен во весниците „Вечер“ и „Коха“ од 4.6.2018 година, за избор на наставник во сите наставно-научни звања, во наставно-научните области: педијатрија и детски болести со нега на болно и здраво дете, и врз основа на Одлуката на Наставно-научниот совет, бр.02-3159/50, донесена на 3.7.2018 година, формирана е Рецензентска комисија во состав: проф.д-р Зоран Гучев, проф.д-р Розана Кацарска, проф.д-р Стојка Нацева Фуштиќ, проф.д-р Велибор Тасиќ, проф.д-р Ацо Костовски.

Како членови на Рецензентската комисија, по прегледувањето на доставената документација го поднесуваме следниов

ИЗВЕШТАЈ

На конкурсот објавен на 4.6.2018 година во весниците „Вечер“ и „Коха“ за избор на наставник во наставно-научните области: педијатрија и детски болести со нега на болно и здраво дете во предвидениот рок се пријави еден кандидат, и тоа за избор на вонреден професор, доц. д-р Аспазија Софијанова.

1. Биографски податоци и образование

Кандидатката Аспазија Софијанова е родена во Скопје, 1965 година. Основно и средно образование завршила во Скопје, а матурирала во САД. Медицинскиот факултет во Скопје го завршила во 1990 година со просек 9,46. На ЈЗУ Универзитетска клиника за детски болести во Скопје е вработена од 1991 година. По завршување на специјализацијата по педијатрија во 1997 година, распределена е на Одделот за интензивна терапија и лекување. За асистент по предметот педијатрија е избрана 1998 година. Магистерскиот труд го одбрала во 2004 година под наслов **„Евалуација на методи со брз одговор за докажување на инфекции“**, од областа на неонатологијата и интензивната нега и терапија. Во 2011 година е наименувана за раководител на Одделот за интензивна терапија и лекување. Докторската дисертација под наслов **„Рана детекција на церебралното оштетување-С100Б протеин во биолошките течности нов метод во неонаталната медицина“** ја одбрала во 2012 година. Именувана е за вршител на должноста директор на ЈЗУ Универзитетска клиника за детски болести Скопје во периодот 2012-17 година. Промовирана во звањето Примариус во 2013г. За доцент по предметот

педијатрија е избрана 2013 година. Именувана е за национален координатор за трансплантација во 2013 година. Претседател на здружение на педијатри на РМ е избрана од 2015 година. Македонско лекарско друштво во 2015 година и доделува ПОВЕЛБА Д-р Трифун Пановски за исклучителни резултати во унапредувањето на медицинска наука, практика и развојот на здравствената заштита. Државната награда „Св Климент Охридски“ од областа на здравството ја добива во 2015 година. Во моментот е наименувана за раководител на Одделот за интензивна нега и терапија при ЈЗУ Универзитетска клиника за детски болести Скопје.

2. Научни, стручни, педагошки и други остварувања на кандидатката **Стручна дејност**

Учествува во стручното унапредување на службата за интензивна нега и терапија преку воведување на соодветни методи за дијагностика и третман на критично новородени и предвремено новородени новороденчиња. Од 2002 година го усовршува неонаталниот ургентен транспортен центар кој овозможува транспорт на критично болни деца од целата земја и регионот. Во повеќе наврати релизира стручни престои во странство: По специјализацијата продолжува едукација во 1999 год на одделот за интензивна терапија при Клиничкиот центар во Љубљана, каде шти учествувала во работата на интензивниот третман кај тешко болни новородени, со посебен осврт на механичката вентилација при лекувањето. Во 1998 и 2000 год учествува на еднеделните семинари во Салзбург за интензивна терапија и транспорт во ургентни состојби во неонатологија и педијатрија. Во 2000 год добива посебен грант за едномесечен престој во Грац-Австрија на одделот за педијатриска интензивна во Универзитетската клиника, како стипендист на World Bank во 2001 година, Јануари-Јули, Prince Royal Alfred Hospital in Sydney-Australia, Department of Gynecology and obstetrics and neonatology University, својата едукација ја продолжи во 2002-2003 година на George Washington University in Washington, DC, USA, Department of Pediatric Intensive Care. Во 2005 година е за национален едукатор за континуирана медицинска едукација во областа на перинатологијата-неонатологијата. Во 2012 година го заврши курсот за здравствен менаџмент на јавни здравствени установи. Во 2012 година го положи испитот за јавни набавки. Се стекнува со лиценца за вештачење од областа на педијатријата во 2013 година. Во 2013 година тримесечен престој во Јапонија, каде што се здоби со сертификат за JICA Participant, Hospital Management (B) Project Cycle Management. Во 2015 година е избрана за обучувач-едукатор во Медицинскиот симулациски центар Скопје. Во 2017 година е учесник во обуката организирана од страна на Project hope и Министерството за здравство PERIMAC Training-Neonatal Care 1, Non-invasive Respiration Support, Total Parenteral Nutrition and Cooling Patients with Asphyxia, Medications and Infections-their Effects during Pregnancy and on the Newborn.

Наставна дејност

За асистент по предметот Педијатрија е избрана во 1998 година. За доцент по предметот Педијатрија е избрана 2013 година. Активно учествува во практичната едукација, на студентите по медицина, стоматологија, фармација. Учествува во студентските испити и колоквиуми по предметот Интензивна нега. Учествува во едукацијата на специјализантите по

педијатрија. Предавач на континуирана постдипломска едукација по анестезија и реанимација, втор курс-трет циклус КЕЕА. Активен предавач е на повеќе работилници и секции на педијариското и неонатолошкото здружение. Ментор е на научни студенски трудови презентирани на национални и меѓународни конгреси.

Научноистражувачка дејност

Д-р Аспазија Софијанова е активен истражувач со посебен интерес во областа на детската интензивна нега и терапија и неонатологија.

Магистерскиот труд под наслов „Евалуација на методи со брз одговор за докажување на инфекции“, од областа на неонатологијата и интензивната нега и терапија го одбрала во 2004 година.

Докторската дисертација под наслов „Рана детекција на церебралното оштетување-S100B протеин во биолошките течности нов метод во неонаталната медицина“ ја одбрала во 2012 година.

Главен истражувач-раководител е на национален научно-истражувачки проект “Рано дијагностицирање и психолошки третман на деца со развојни растројства и психолошки компликации при хронични заболувања,” финансиран од Министерството за образование и наука

Главен истражувач-носител е на меѓународниот научно-истражувачки проект “ICF-CY MedUSE”- European project within the frame of Erasmus+ Strategic Partnerships, финансиран од Erasmus+

Учесник е во проект Improving the practical skills of health professionals for the improvement of health of Children with intellectual disabilities – with focus on Prade Vili Syndrome под програмата „Еразмус“. Учесник е во проект на Министерство за здравство за развој на неонатална кардиохирургија во соработка со International Child Heart Foundation and Novic Cardiac Alliance.

Учествува на многубројни национални и меѓународни конгреси со свои усни и постерски презентации, а како поканет предавач учествува на повеќе национални и странски стручни собири.

Автор е на монографијата “Pediatric cardiomyopathies” во CARDIOMYOPATHY ISBN 980-953-307-884-2 In Tech 2013

Автор е на книгата S100B Protein as a new Method for Early Detection of Damage Lambert Academic Publishing

Автор е на книгата „Ургентни педијатриски процедури“- која е усвоена за учебник по предметот педијатрија за студентите по општа медицина и специјализантите на специјализација по болничка педијатрија и вонболничка педијатрија.

Претседател е на Здружението на педијатрите на Р Македонија.

Автор и ко автор е на научни трудови објавени во зборник на апстракти на национални конгреси, национални конгреси со меѓународно учество и меѓународни конгреси и списанија.

Оценка од самоевалуација

Кандидатката доц.д-р Аспазија Софијанова во зимските и летните семестари 2015/2016,2017, и 2018 само летен семестар, доби позитивна оценка од анонимно спроведената анкета на студентите на Медицинскиот факултет.

ОБРАЗЕЦ
**КОН ИЗВЕШТАЈОТ ЗА ИЗБОР ВО НАСТАВНО-НАУЧНО, НАУЧНО,
 НАСТАВНО-СТРУЧНО И СОРАБОТНИЧКО ЗВАЊЕ**

Кандидат: Аспазија Никола Софијанова

(име, татково име и презиме)

Институција: Универзитетска клиника за детски болести

(назив на факултетот/институтот)

Научна област: ПЕДИЈАТРИЈА

НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ

Ред. број	Назив на активностa (наставно-образовна):	Поени
1	Член на комисија за оцена или одбрана на магистратура	0,3 <u>поени</u>
2	Консултации со студенти $9*(2 \text{ семестри})*0.002*10 \text{ години}=3.6 \text{ поени}$	3.6 <u>поени</u>
3	Член на комисија за одбрана на докторат $2*0.5=1 \text{ поен}$	1 <u>поен</u>
4	Ментор на специјалистичка работа $5*1=5 \text{ поени}$	5 <u>поени</u>
5	Член на комисија за оцена или одбрана на специјалистичка работа $7*0.2=1,4 \text{ поен}$	1.4 <u>поен</u>
6	Вежби за студенти: Медицина-Педијатрија $2014 - 2 \text{ семестра} * 44 \text{ часа}=88 * 1 \text{ групи} =88 * 0,03$ $2015 - 2 \text{ семестра} * 44 \text{ часа} =88 * 1 \text{ групи}=88 * 0,03$ $2016 - 2 \text{ семестра} * 44 \text{ часа} =88 * 1 \text{ група}=88 * 0,03$	2,64 <u>поени</u> 2,64 <u>поени</u> 2,64 <u>поени</u>

Ред. број	Назив на активноста (наставно-образовна):	Поени
	2017 - 2 семестра *44 часа =88 * 1 група=88 * 0,03 2018 - 2 семестра *44 часа =88 * 1 група=88 * 0,03	<u>2.64</u> <u>поени</u> <u>2.64</u> <u>поени</u>
7	Вежби за студенти: Медицина –ургентна медицина 2014 - 8 часа * 0,03 2015 – 8 часа * 0,03 2016 – 4 часа * 0,03 2017 – 4 часа * 0,03 2018 – 4 часа * 0,03	<u>0,24</u> <u>поени</u> <u>0,24</u> <u>поени</u> <u>0,12</u> <u>поени</u> <u>0,12</u> <u>поени</u> <u>0,12</u> <u>поени</u>
8	Предавања, Педијатрија: логопеди - 2013-2014 2 часа * 0,04 - 2014/2015 4 часа * 0,04 - 2015/2016 4 часа * 0,04 - 2016/2017 3 часа * 0,04	<u>0,08</u> <u>поени</u> <u>0,16</u> <u>поени</u> <u>0,16</u> <u>поени</u> <u>0,12</u> <u>поени</u>

Ред. број	Назив на активнoста (наставно-образовна):	Поени
9	<p>Одржување на менторска настава за клиничка практика по педијатрија</p> <p>2013 110 часа x 0,06</p> <p>2014 220 часа x 0,06</p> <p>2015 220 часа x 0,06</p> <p>2016 220 часа x 0,06</p> <p>2017 220 часа x 0,06</p> <p>2018 220 часа x 0,06</p>	<p><u>6,6</u> поени</p> <p><u>13,2</u> поени</p> <p><u>13,2</u> поени</p> <p><u>13,2</u> поени</p> <p><u>13,2</u> поени</p> <p><u>13,2</u> поени</p> <p><u>13,2</u> поени</p>
	<p>Предаванања: Педијатрија: Физиотерапевти</p> <p>- 2014/2015 2 часа * 0,04</p> <p>- 2015/2016 2 часа * 0,04</p> <p>- 2016/2017 2 часа * 0,04</p> <p>- 2017/2018 2 часа * 0,04</p>	<p><u>0,08</u> поени</p> <p><u>0,08</u> поени</p> <p><u>0,08</u> поени</p> <p><u>0,08</u> поени</p>
	<p>Предавања: Здравствена нега на деца и младинци (медицински сестри висока школа)</p> <p>- 2013/2014 4 часа * 0,04</p>	<p><u>0,16</u> поени</p>

Ред. број	Назив на активнoста (наставно-образовна):	Поени
	- 2015/2016 4 часа * 0,04 - 2016/2017 4 часа * 0,04 - 2017/2018 4 часа * 0,04	<u>0,16</u> поени <u>0,16</u> поени <u>0,16</u> поени
	Предавања: Педијатрија за студенти по медицина - 2014/2015 6 часа * 0,04 - 2015/2016 6 часа * 0,04 - 2016/2017 4 часа * 0,04 - 2017/2018 4 часа * 0,04	<u>0,24</u> поени <u>0,24</u> поени <u>0,16</u> поени <u>0,16</u> поени
	Вкупно	<u>100.22</u> Поени

НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ

Ред. број	НАЗИВ НА АКТИВНОСТА	Поени од формулар	Вкупно поени
1	Раководител-главен истражувач- на меѓународен научно-истражувачки проект "ICF-CY MedUSE"- European project within the frame of Erasmus+ Strategic Partnerships, финансиран од Erasmus+	9	<u>9</u> поени
2	Учесник е во меѓународен научно-истражувачки проект "Improving the practical skills of health professionals for the improvement of health of		

	Children with intellectual disabilities – with focus on Prade Vili Syndrome” под програмата Еразмус+. Клучна акција 1: Мобилности за учење на индивидуи во Regens Wagner Absberg, Gesamtleitung, Marktplatz 1, 91720 Absberg.	1	1 поени
3	Раководител-главен истражувач- на национален научно истражувачки проект: “Рано дијагностицирање и психолошки третман на деца со развојни растројства и психолошки компликации при хронични заболувања”	6	6 поени
4	Учесник е во национален научно истражувачки проект на Министерство за здравство за развој на неонатална кардиохирургија во соработка со International Child Heart Foundation and Novic Cardiac Alliance.	1	1 поени
5	Учесник на национален научно истражувачки проект: ИНЦИДЕНЦА И ЕТИОЛОГИЈА НА АНЕМИИ КАЈ ХОСПИТАЛИЗИРАНИ ДЕЦА НА ВОЗРАСТ ПОД ПЕТ ГОДИНИ	3	3 поени
6	Трудови со оригинални научни резултати, објавени во референтно научно/стручно списание со меѓународен уредувачки одбор 1. Јорданова О. Софијанова А. Пиперкова К. Јорданова Р. Корелација помеѓу ЦРП и Ил-6 кај бактериски инфекции кај предвремено новородени и ризично новородени. Архиви на јавно здравје 2013, vol 5(1)		

	<p>2. Јорданова О. Софијанова А. Пиперкова К. Јорданова Р. Хипоксично-исхемична енцефалопатија интракранијална хеморагија кај предвремено и ризично новородени. . Архиви на јавно здравје 2013, vol 5(1)</p> <p>3. Марија Нешковска-Шуменковска, Стефанка Грујовска, Соња Бојациева, Аспазија Софијанова, Розана Кацарска, Констандина Кузевска-Манева, Бети Ѓуркова-Ангеловска, Валентина Јовановска. УЛТРАЗВУЧНА ПРОЦЕНКА ЗА РИЗИК ОД ПОЈАВА НА БИЛИЈАРНА ТИЊА КАЈ ПРЕМАТУРНИ НОВОРОДЕНИ ПОСТАВЕНИ НА ТОТАЛНА ПАРЕНТЕРАЛНА ИСХРАНА Архиви на јавно здравје 2013, vol 5(2)</p> <p>4. Голубинка Бошевска, Гордана Кузмановска, Кристина Ставридис, Елизабета Јанческа, Шабан Мемети, Михаил Кочубовски, Јованка Костовска, Сузана Маневска, Ирена Кондова-Топузовска, Звонко Миленковиќ, Аспазија Софијанова, Владимир Микиќ, Никола Пановски. СЛЕДЕЊЕ НА ИНФЛУЕНЦА ВО ПРВИТЕ ДВЕ СЕЗОНИ ПО ПАНДЕМИЈАТА ВО 2009 ГОДИНА. Архиви на јавно здравје 2014, vol 6(2)</p> <p>5. Filip Hristo Duma, Aspazija Sofijanovа, Ana Stamatova, Vesna Sabolic-Avramovska, Sonja Bojadzieva, Natalija Angelkova Surgical Treatment of a Seven-Year-Old Boy with Refractory Epilepsy Due to Focal Cortical Dysplasia, Case Report. International Journal of Medicine & Healthcare Vol. 2, No. 1, 2016</p>	<p>3.6 поени</p> <p>3.6 поени</p> <p>3.6 поени</p> <p>3.6 поени</p>	
--	--	---	--

	<p>6. Dervisov D. Bojagjjeva S. Duma F. Sofijanova A. Stamatova A. Jordanova O. Ilievski V. Familial Juvenile Polyposis Syndrome-a case report. Physioacta 2017, vol 11(1)</p> <p>7. Duma F. Bojagjjeva S. Sofijanova A. Stamatova A. Jordanova O. Kacarska R. Cerebral artery occlusion in children a two case report. Physioacta 2017, vol 11(1)</p> <p>8. Filip Duma, Sonja Bojadzieva, Aspazija Sofijanova, Ana Stamatova, Angelcho Andonovski and Olivera Jordanova TETHERED CORD SYNDROME IN CHILDREN – REPORT OF TWO CASES. Mac Med Review 2017; 71(2).</p> <p>9. Алулоска Н., Софијанова А., Кировски И., Папазовска Черепналковски А., Палчевска С., Китева Тренчевска Г., Тасиќ В. СПЕКТАР НА МАЛФОРМАЦИИ КАЈ РАНО ДИЈАГНОСТИЦИРАНИ КОНГЕНИТАЛНИ МАЛФОРМАЦИИ НА БУБРЕЗИТЕ И УРИНАРНИОТ ТРАКТ Medicus 2017, Vol XXII(1):</p> <p>10. Sofijanova A., Duma F., Bojagjjeva S., Jordanova O., Janchevska A. 100B EARLY BIOCHEMICAL MARKER FOR BRAIN INJURY AT CHILDREN . Medicus 2017, Vol XXII(1)</p> <p>11. Mandzukovska Hristina, Sofijanova A, Maneva K, Chadikovski V, Kojikj Lj, Muratovska-Delimitova R, Kimovska Hristova M, Naunova-Timovska S, Voinovska T, Neshkova S, Gjurkova B, Jovanovska V, Neshkovska M, Jakovska T, Kuzmanovska D. Troponin – factor for determination of myocardial ischemic damage in postoperative period of cardiac surgery in</p>	<p>3.6 поени</p> <p>3.6 поени</p>	
--	--	-----------------------------------	--

	<p>pediatric population. Acta morphologica 2016; vol 13(2);</p> <p>12. Nóra Szarvas , Ágnes Szilágyi , Velibor Tasic², Valbona Nushi-Stavileci , Aspazija Sofijanova , Zoran Gucev , Miklós Szabó, Attila Szabó , Lilla Szeifert , György Reusz, Krisztina Rusai, Klaus Arbeiter , Thomas Müller and Zoltán Prohászka First-line therapy in atypical hemolytic uremic syndrome: consideration on infants with a poor prognosis. Italian Journal of Pediatrics DOI 10.1186/s13052-014-0101-7</p> <p>13. Boris Aleksovskia, Violeta Necevac , Viktorija Vujović , Nensi Manushevac , Vladimir Rendevskid , Antoni Novotnic , Ana Filipcec , Anastazija Spasovskae , Aspazija Sofijanova , Vasko Aleksovskif , Icko Gjorgoskia SSRI-reduced platelet reactivity in non-responding patients with life-long Recurrent Depressive Disorder: Detection and involved mechanisms Elsevier Thrombosis Research May 2018 Volume 165,</p>	<p>3.6 поени</p> <p>3.6 поени</p> <p>3.6 поени</p> <p>3.6 поени</p>	
--	---	---	--

		3.6 поени	
		3.6 поени	

	<p>Инванзивна версус неинвазивна вентилација во третирање на пациенти во ЕИИТ</p> <p>2. Здружение на педијатрите на Македонија, мај 2017 година-Аспазија Софијанова Улогата на пробиотиците во педијатријата</p> <p>3. Здружение на педијатрите на Македонија, март 2017 година-Аспазија Софијанова Менаџирање на третман со канабис за медицинска употреба кај детски заболувања-предизвик во новата ера</p> <p>4. Здружение на педијатрите на Македонија, мај 2016 година-Аспазија Софијанова Асфиксија во неонатален период</p> <p>5. Центар за континуирана едукација-Фармацевтски факултет-Скопје април 2016 година-Аспазија Софијанова Новини во имунизација</p> <p>6. Здружение на педијатрите на Македонија, мај 2015 година-Аспазија Софијанова Новини во неонатална кардиохирургија</p>	<p>1 поен</p> <p>1 поен</p> <p>1 поен</p> <p>1 поен</p> <p>1 поен</p> <p>1 поен</p> <p>1 поен</p>	
--	--	--	--

			<u>6</u> Поени
9	<p>Апстракти објавени во зборни на конференција-меѓународна</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Bosevska Golubinka , Kakaraskoska Boceska Biljana , Cekovska Zaklina , Kaphtandzieva Ana , Hristova Kristina , Milevska Kostova Neda , Kostovska Jovanka , Manevska Suzana , Velev Romel6 , Spasenovska Margarita , Chichevalieva Snezhana ,Kuzmanovska Gordana , Coneva Elizabeta , Sofijanov Aspazija ,Jankulovski Nikola , Panovski Nikola Macedonian Strategy for Containment of Antimicrobial Resistance 6th Congress of Pediatric Association of Macedonia with international participation, October 06-09, 2015 Ohrid, R.Macedonia, Proceedings and abstracts; 2. B.Gjurkova Angelovska, R.Kacarska, K.Kuzevska Maneva, V.Jovanovska, M.Neshkovska Shumenkovska, V.Chadikovski, M.Kacarska, M.Dzaferi , D.Nonkulovski, Gj.Paskalov, R.Muratovska, A.Sofijanov, I. Petkovska, D. Georgieva Pulmonary artery variations and associated cardiac defects in Tetralogy of Fallot 6th Congress of Pediatric Association of Macedonia with international participation, October 08-11, 2015 Struga, R.Macedonia, Proceedings and abstracts; 3. Kimovska M., Sofijanov A., Kojik Lj., Naunova S., Muratovska R., Voinovska T., Mandzukovska H., Neskova S.Treatment of chylothorax in ICU following cardiosurgery in CHD 6th Congress of 	<p>1 поен</p> <p>1 поен</p>	

	<p>Pediatric Association of Macedonia with international participation, October 08-11, 2015 Struga, R.Macedonia, Proceedings and abstracts;</p> <p>4. Mojsova MM, Spirovska T, Sreceva JM, Sofijanovska A Brain death criteria in infants and children 6th Congress of Pediatric Association of Macedonia with international participation, October 08-11, 2015 Struga, R.Macedonia, Proceedings and abstracts;</p> <p>5. Naunova Timovska S., Sofijanovska A., Kojik Lj., Kimovska Hristova M., Muratovska R., Voinovska T., Mandzukovska H., Neskova S., Timovski V. Acute neonatal kidney injury associated with perinatal asphyxia6th Congress of Pediatric Association of Macedonia with international participation, October 08-11, 2015 Struga, R.Macedonia, Proceedings and abstracts;</p> <p>6. R.Muratovska-Delimitova, A.Sofijanovska, Lj.Kojik, S. Naunova-Timovska, H.Mandzukova, M.KimovskaHristov, T.Voinovska, S.Jankovic Bubble CPAP – two years experience 6th Congress of Pediatric Association of Macedonia with international participation, October 08-11, 2015 Struga, R.Macedonia, Proceedings and abstracts;</p> <p>7. V. Sabolic, F. Duma, N. Angelkova, G. Damjanovski, P. Lasjaunias, A. Sofijanovska, Lj. Kojic, Z. Kirova, V. Mancev, Lj. Muaremoska, F.Bajrami, Sh.Useini Vein of Galen malformation- case report6th Congress of Pediatric Association of Macedonia with international participation, October 08-11, 2015 Struga, R.Macedonia, Proceedings and abstracts;</p> <p>8. Sofijanovska Aspazija S100B Protein concentration in cord blood:</p>	<p>1 поен</p> <p>1 поен</p>	
--	---	-----------------------------	--

	<p>correlations with gestational age in term and preterm infants 6th Congress of Pediatric Association of Macedonia with international participation, October 08-11, 2015 Struga, R.Macedonia, Proceedings and abstracts;</p> <p>9. Sofijanova Aspazija S100B Protein Marker for detection of brain distress in intrauterine growth-retarded fetuses and neonates born with neurological deficit6th Congress of Pediatric Association of Macedonia with international participation, October 08-11, 2015 Struga, R.Macedonia, Proceedings and abstracts;</p> <p>10. Aleksandra Janchevska, Zoran Gucev, Liljana Tasevska-Rmush, Olivera Jordanova, Aspazija Sofijanova, Velibor TasicShort Stature - Most Common Complication in Children Born Small for Gestational Age (SGA) - Our Experiences European Academy of Paediatric societies October 12-15 2017 Ljubljana, Slovenia</p> <p>11. Aleksandra Janchevska, Zoran Gucev, Liljana Tasevska-Rmush, Olivera Jordanova, Aspazija Sofijanova, Velibor Tasic A 9.5 year old boy with familial male central precocious puberty 6-th RARE DISEASE IN SEE MEETING, At Macedonian Academy of Sciences and Artts , Skopje, Republic of Macedonia</p> <p>12. Aspazija Sofijanova, O.Jordanova, S.Bojagjjeva, A.Janchevska, F.Duma Early biomarkers for hypohic- ischemic brain injury in the newborns 5 Godisni kongres udruzenja za preventivnu pedijatriju Srbije 2018</p> <p>13. Sofijanova A. Duma F. Bojagjjeva S. Jordanova O.Janchevska A. SERUM BIOCHEMICAL MARKER FOR</p>	<p>поен</p> <p>поен</p> <p>поен</p>	
--	---	--	--

	<p>BRAIN INJURY AT CHILDREN 6th congress of pediatric association of republic of Kosovo</p> <p>14. Sonja Bojadzieva, Aspazija Sofijanova, Filip Duma, Olivera Jordanova Role of Cytokines in Inflammatory Bowel Disease in Children 6th congress of pediatric association of republic of Kosovo</p> <p>15. Filip Duma, Sonja Bojadzieva, Aspazija Sofijanova, Ana Stamatova, Olivera Jordanova, Natalija Angelkova, Vesna Sabolic Tethered cord syndrome in children – report of two cases 6th congress of pediatric association of republic of Kosovo</p> <p>16. H. Mandzukovska, Lj. Kojik, S. Naunova, R. Muratovska, T. Voinovska, S. Neshkova, M. Kimovska, A. Sofijanova, S. Bojadzieva Oesophageal atresia - experience and management on department of intensive care and therapy 6th Congress of Pediatric Association of Macedonia with international participation, October 08-11, 2015 Struga, R. Macedonia, Proceedings and abstracts;</p>	<p>1 поен</p> <p>1 поен</p> <p>1 поен</p>	
--	---	--	--

		1поен	
		1 поен	
		1 поен	
		1 поен	
		1 поен	

			<u>16</u> <u>поени</u>
	ВКУПНО:		<u>91.2</u> <u>поени</u>

СТРУЧНО-АПЛИКАТИВНА ДЕЈНОСТ

Ред. број	Назив на активноста (стручно-апликативна):	Поени
1	Завршена супспецијализација по неонатологија	<u>1</u> <u>поен</u>
2	<p>Книга од стручна област</p> <p>1.Автор - Ургентни педијатриски процедури- која е усвоена за учебник по предметот Педијатрија за студентите по општа медицина и специјализантите на специјализација по болничка педијатрија и вонболничка педијатрија</p> <p>2. Автор е на книгата S100B Protein as a new Method for Early Detection of Damage Lambert Academic Publishing</p>	<p><u>8</u> <u>поени</u></p> <p><u>8</u> <u>поени</u></p>
3	<p>Поглавје во книга-автор</p> <p><i>“Pediatric cardiomyopathies” во CARDIOMYOPATHY</i> <i>ISBN 980-953-307-884-2 In Tech 2013,</i></p>	<u>3</u> <u>поени</u>
4	<p>Воведување на клиничка метода во областа на медицинските науки и здравството</p> <p>1.Еритропоетин и неонатален мозок: од неуроразвојно до неуропротективно безбедно и ефикасно дејство-нов метод во третирање на мозочните трауми кај прематурни и критични новородени</p> <p>2. Хипотермија- нов метод во третирање на мозочните трауми кај прематурни и критични новородени</p>	<p><u>4</u> <u>поени</u></p> <p><u>4</u> <u>поени</u></p>
5	<p>Член во комисија за изработка и дополнување на закон;изработка на подзаконски акт -ЗА ТРАНСПЛАНТАЦИЈА НА ТКИВА И ОРГАНИ ВО Р МАКЕДОНИЈА</p>	<u>2</u> <u>поени</u>

Ред. број	Назив на активноста (стручно-апликативна):	Поени
6	Превод дел од книга: Нелсонов учебник по педијатрија	<u>1</u> <u>поени</u>
7	Лекторирање дел од книга: Нелсонов учебник по педијатрија	<u>0.5</u> <u>поени</u>
	Вкупно	<u>31,5</u> <u>поени</u>

ДЕЈНОСТИ ОД ПОШИРОК ИНТЕРЕС

Ред. број	Назив на активнoста (стручно-уметничка):	Поени
1	Студиски престој во странство 1. Во 2013 година е на тримесечен престој во Јапонија, ЈСА Participant, Hospital Management (B) Project Cycle Managment.	0.5 <u>поени</u>
2	Учесник во научен-образовен меѓународен проект <u>Leonardo da Vinci programme - Програмаџа Доживојно учење Национална Агенција за евројски образовни програми и мобилносџ</u>	1 <u>поен</u>
3	Национален координатор за трансплантација во 2013-2016 година	3 <u>поени</u>
4	Државната награда Св Климент Охридски од областа на здравството во 2015 година.	5 <u>поени</u>
5	Раководител на внатрешна организациона единица Оддел за интензивна нега и терапија	3 <u>поени</u>
6	Учество во комисији и тела на државни и други органи 1. Член на Комисији за имунизација при Министерство за здравство 2. Член на второстепена Комисија при ФЗОМ 3. Претседател на Комисија за ретки болести 4. Претседател на Здружение на Педијатри на РМ	1 <u>поен</u> 1 <u>поен</u> 1 <u>поен</u> 1 <u>поен</u>
7	Претседател на организационен или програмски одбор на меѓународен научен/стручен собир	

Ред. број	Назив на активноста (стручно-уметничка):	Поени
	<ol style="list-style-type: none"> 1. Шести конгрес на педијатри на РМ, 2015 година 2. Прва школа за педијатри на РМ, 2016 година 3. Прва балканска школа и Втора школа за педијатри 	<u>2</u> <u>поена</u> <u>2</u> <u>поена</u> <u>2</u> <u>поена</u>
8	<p>Уредник на зборник на трудови од научен/стручен собир</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Шести конгрес на педијатри на РМ, 2015 година 2. Прва школа за педијатри на РМ, 2016 година 3. Прва балканска школа и Втора школа за педијатри 	<u>1</u> <u>поен</u> <u>1</u> <u>поен</u> <u>1</u> <u>поен</u>
	Вкупно	<u>25.5</u> <u>поени</u>

ПРОФЕСИОНАЛНИ РЕФЕРЕНЦИ НА КАНДИДАТОТ ЗА ИЗБОР ВО ЗВАЊЕ	Поени
НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ	<u>100,22</u> <u>Поени</u>
НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ	<u>91,2</u> <u>поени</u>
СТРУЧНО-АПЛИКАТИВНА ДЕЈНОСТ	<u>31,5</u> <u>поени</u>
ДЕЈНОСТИ ОД ПОШИРОК ИНТЕРЕС	<u>25,5</u> <u>поени</u>
Вкупно	248,42 <u>поени</u>

ЧЛЕНОВИ НА КОМИСИЈАТА

1. Проф. д-р Зоран Гучев, с.р.
2. Проф. д-р Розана Кацарска, с.р.
3. Проф. д-р Стојка Фуштиќ, с.р.
4. Проф. д-р Велибор Тасиќ, с.р.
5. Проф. д-р Ацо Костовски, с.р.

ЗАКЛУЧОК И ПРЕДЛОГ

Врз основа на целокупната документација и личното познавање на кандидатката, Рецензентската комисија позитивно ја вреднува и ја оценува наставно-образовната, научно истражувачката и стручно- апликативната дејност, како и дејноста од поширок интерес на доц. д-р Аспазија Софијанова. Врз основа на изнесените податоци за севкупната активност на кандидатката од последниот избор до денес, Комисијата заклучи дека доц. Аспазија Софијанова поседува научни и стручни квалитети и според Законот за високото образование и Правилникот за критериумите за избор ги исполнува сите услови да биде избрана во звањето вонреден професор во наставно-научните области педијатрија и детски болести со неџа на болно и здраво дете. Според гореизнесеното, Комисијата има чест и задоволство да му предложи на Наставно -научниот совет на Медицинскиот факултет во Скопје, доц.д-р Аспазија Софијанова да биде избрана во звањето **ВОНРЕДЕН ПРОФЕСОР** во наставно-научните области **ПЕДИЈАТРИЈА И ДЕТСКИ БОЛЕСТИ СО НЕђА НА БОЛНО И ЗДРАВО ДЕТЕ.**

ЧЛЕНОВИ НА КОМИСИЈАТА

- 1. Проф. д-р Зоран Гучев, с.р.**
- 2. Проф. д-р Розана Кацарска, с.р.**
- 3. Проф. д-р Стојка Фуштиќ, с.р.**
- 4. Проф. д-р Велибор Тасиќ, с.р.**
- 5. Проф. д-р Ацо Костовски, с.р.**

РЕЦЕНЗИЈА

ЗА ОЦЕНА НА ДОКТОРСКАТА ДИСЕРТАЦИЈА „УЛОГАТА НА МАГНЕТНАТА РЕЗОНАНЦА ВО ПРЕДОПЕРАТИВНАТА ЕВАЛУАЦИЈА НА ПАЦИЕНТИ СО НОВОДИЈАГНОСТИЦИРАН КАРЦИНОМ НА ДОЈКА“ ОД Д-Р МАЈА СТОЈЧЕВСКА - ЧАПОВА, ПРИЈАВЕНА НА МЕДИЦИНСКИОТ ФАКУЛТЕТ ВО СКОПЈЕ

Наставно-научниот совет на Медицинскиот факултет во Скопје, на својата редовна седница одржана на 3.7.2018 год., формираше Комисија за оцена на докторската дисертација на кандидатката д-р Маја Стојчевска-Чапова со наслов: „Улогата на магнетната резонанца во предоперативната евалуација на пациенти со новодиагностициран карцином на дојка“, во состав: проф. д-р Светлана Антевска-Грујоска (председател), проф. д-р Михаил Кочубовски (ментор), проф. д-р Климе Ѓорески (член), проф. д-р Горан Кондов (член) и проф. д-р Бети Зафирова-Ивановска (член). Комисијата во горенаведениот состав, со внимание ја прегледа и ја оцени докторската дисертација и на Наставно-научниот совет на Медицинскиот факултет му го поднесува следниов

ИЗВЕШТАЈ

АНАЛИЗА НА ТРУДОТ

Докторската дисертација на д-р Маја Стојчевска-Чапова претставува самостојна студија од областа на радиолошката дијагностика на дојка, во која е обработен важен сегмент од истражувачките сознанија за предоперативната евалуација на пациентите со новодиагностициран карцином на дојка.

Дисертацијата содржи 173 страници компјутерски обработен текст, со 154 цитирани научни трудови и книги. Трудот е изнесен во 8 глави, преку вовед, мотив, дефинирање на целите на истражувањето, материјал и методи, резултати, дискусија, заклучоци и препораки. Деловите се систематизирани со наслови и поднаслови, со што се обезбедува соодветно следење на материјата која е обработена во истражувањето.

Воведниот дел е изнесен во шест сегменти. На почетокот е даден краток осврт на историјатот на болеста карцином на дојка и преглед на достапните податоци за инциденцата на оваа болест.

Во делот од воведот кој ја опфаќа етиологијата на болеста, систематизирани се и детално се изложени главните етиолошки фактори за кои денес се смета дека се одговорни за појавата на малигна болест на дојките. Како најзначајни и во директна корелација со појава на болеста издвоени и образложени се: генетиката (присуството на BRCA1, BRCA2, TP 53 и PTEN гените), хормоните (естроген и прогестерон), густината на жлездениот паренхим, присуството на претходни заболувања на дојката, храната, алкохолот, стресот, прекумерната телесна тежина, практикувањето на спорт, употребата на лекови, загадувањето и изложеноста на јонизирачко зрачење.

Понатаму во текстот е даден осврт на типовите на малигните заболувања на дојките при што е дадено објаснување за секој хистолошки тип посебно со неговите специфични карактеристики (клиничка презентација, инциденца, радиолошко-патолошка корелација, прогноза). Дадено е и објаснување за молекуларните суптипови на карцином на дојка и нивните специфики.

Во делот од воведот во кој се обработуваат дијагностичките методи се потенцира дека токму развојот на нови дијагностички техники и процедури овозможи навремено откривање на ракот на дојка во низок стадиум, што донесе значајни измени и во начинот на негово третирање, но покажа и огромно влијание врз преживувањето. Опишани се методите мамографија (дијагностичка и скрининг), ултразвук, автоматски ултразвук, магнетна резонанца, BIRADS-стандардизација, интервентните процедури, радиолошко-патолошката корелација, како и мултидисциплинарниот пристап, при што се објаснети нивната клиничка примена, придобивки и спознаени недостатоци за секоја поединечно.

Понатаму во текстот е обрнато посебно внимание на методата магнетна резонанца, при што накратко прецизно е објаснета основата на техниката на магнетна резонанца, потребата од користење на контрастни средства и механизмот на нивното делување преку процесот на неоангиогенеза. Детално е прикажана техниката на магнетна резонанца на дојки како специфична метода која опфаќа динамичка и морфолошка анализа на добиените информации. Опишани се и најчестите индикации за употреба на методата од кои овој труд особено ја истражува потребата и корисноста од магнетната резонанца на дојки при евалуација на пациенти со новодијагностициран карцином на дојка (или предоперативниот локален стејџинг). Предоперативната магнетна резонанца, како една од најзначајните индикации за магнетна резонанца на дојки, благодарение на огромната сензитивност обезбедува значајни информации по однос на големината на туморот, присуството на екстрадуктална компонента, мултицентричност, мултифокалност, присуство на контралатерални фокуси, статус на регионални лимфни жлезди како и инфилтрација на пекторален мускул и кожа. Сите овие овозможуваат одлуката за избор на хируршки третман да биде соодветна. Правилната проценка на реалната екстензија на болеста покажува корелација со инцидентата на резидуална и рецидивантна малигна болест.

Во следните глави, објаснети се **мотивот и целите** на студијата.

Додавањето на магнетната резонанца на дојки кон стандардните радиолошки дијагностички процедури (мамографија и ултразвук) овозможува поголема сензитивност во дијагностицирањето на карциномот на дојка. Големината на дојките, нивната густина, присуството на импланти не претставуваат ограничување за анализата на паренхимот на дојките со методот на магнетна резонанца. Можноста за супстракција на малигното ткиво од останатиот паренхим, како и можноста за 3D-визуелизација на болеста ја олеснува анализата. Директната визуелизација на структури, како пекторалниот мускул, аксиларната регија, парастерналната регија како и васкуларизацијата, обезбедува нивен реален приказ, со што се овозможува правилна проценка за нивната вклученост. Податоците добиени од испитувањето со магнетна резонанца кај пациентки со новодијагностициран карцином на дојка можат да користат при изборот на хируршкиот третман.

Дефинирани се следниве **цели**:

Основна цел на студијата е да ја покаже вредноста на предоперативната магнетна

резонанца кај новодијагностицираните карциноми на дојка и да укаже на користа на новодобиените информации при планирањето на соодветен хируршки третман.

Како специфични цели се поставени следниве:

- да се покаже застапеноста на дополнителната малигна болест и нејзините карактеристики (мултицентрична, мултифокална, екстензивна интрадуктална компонента, билатерална), утврдени со помош на магнетна резонанца;
- да се утврди корелацијата на карактеристиките на малигните промени видени на магнетна резонанца и карактеристиките на хистопатолошкиот и имунохистолошкиот постоперативен наод;
- да се утврдат сигнификантни предиктори за постоење на дополнителната болест детектирана со магнетна резонанца;
- да се покаже честотата на изменети одлуки на претходно планираниот оперативен третман врз основа на наодите добиени од магнетна резонанца;
- да се утврди постоење на значајни предиктивни параметри добиени од демографските карактеристики, предоперативните ултразвук и мамографија, магнетната резонанца и од постоперативните хистопатолошки и имунохистолошки наоди за изведување на мастектомија.

Во четвртата глава која се однесува на **материјал и методи**, кандидатката ја изложува испитуваната група. Наведува дека во студијата биле вклучени 194 пациентки со новодијагностициран карцином на дојка, дијагностицирани во периодот од јануари 2012 до декември 2015 година (во и надвор од установата), селектирани за хируршки третман на болеста. Студијата била проспективно дизајнирана и изведена во Клиничката болница “Ацибадем-Систина” во Скопје.

Критериуми за вклучување. Во студијата биле вклучени пациенти со новодијагностициран карцином на дојка на возраст од ≥ 18 години, кои дале пишана согласност да бидат подложени на испитување со магнетна резонанца.

Критериуми за исклучување. Од студијата биле исклучени сите пациенти кои ги исполнувале стандардните контраиндикации за примена на магнетна резонанца (присуство на електростимулатор-пејсмејкер, слушни импланти, метални - магнет некомпатибилни протези), како и пациенти кај кои била утврдена алергија на контраст, клаустрофобија, напреднат стадиум на болеста планирана за неoadјувантен третман. Исклучени биле и пациенти кај кои по направената предоперативна магнетна резонанца на дојки се утврдило присуство на секундарни депозити, пациенти кои конечниот хируршки третман го направиле во друга установа, гравидни пациенти и пациенти со прекумерна телесна тежина. Лактацијата не се сметала за критериум за исклучување на пациентите од студијата. Мажите биле целосно исклучени од студијата.

За извршување на прегледот бил користен апарат со јачина 1,5T (GE Signa HDxt), со

8- канална HD билатерална намотка за дојки - Vibrant.

Кај сите пациенти бил употребен стандарден протокол препорачан од EUSOBI (European society of breast imaging - Европско здружение за дијагностика на дојка), со времетраење од 15 до 20 мин кој ги содржи следниве секвенци: предконтрастна серија во T2 пулс-секвенца и T2 со масна супресија, T1 пулс-секвенца пред администрација на контраст, Динамичка контрастна секвенца 3D fat suppressed spoiled gradient echo T1 sequence-Vibrant, со 3 серии по апликација на контраст, сите во аксијална рамнина (контрастно средство Gd DTPA во доза од 0,1 mmol/kg.)

За анализа на добиените слики била употребена: супстракција, функционална анализа на динамичка крива и МИП-реконструкција.

Детектираните дополнителни фокуси по извршената предоперативна магнетна резонанца биле класифицирани по MR BIRADS-класификацијата. За олеснување и објективизација при BIRADS-категоризацијата бил искористен мултифакториелен евалуациски протокол по Fischer, како и евалуациски бодовник по Fischer.

Сите пациенти кај кои било поставено сомнение за дополнителна малигна болест со предоперативната магнетна резонанца, биле дополнително анализирани (биоптирани или биле предоперативно маркирани).

Од изведеното истражување биле акумулирани повеќе податоци. Податоци кои се однесуваат на новонастаната малигна болест: типот на карциномот, големина, имунохистохемиски карактеристики: естрогенски и прогестеронски рецептори, HER - (human epidermal growth factor receptor) статус, диференцираност, статус на лимфни жлезди, планиран хируршки третман. Како и: Податоци кои произлегле од предоперативно изведената магнетна резонанца на дојки: големината на туморот, типот на акумулација (mass-like, nonmass-like), мултифокалност, мултицентричност, екстензивна интрадуктална компонента, присуство на билатерална болест, статус на лимфни жлезди, инфилтрација на пекторален мускул и васкуларизација.

Статистичка анализа била направена со помош на компјутерска техника. Статистичката анализа на податоците добиени од истражувањето била направена во статистичкиот програм SPSS 23,0.

За тестирање на нормалноста на добиените податоци бил користен Shapiro-Wilk's W test. Категориските параметри се прикажани со апсолутни и релативни броеви. Квантитативните варијабли се прикажани со просек и стандардна девијација, односно со медијана и рангови. За компарирање на анализираниите варијабли биле користени Chi square test, Fisher exact two tailed test, Student t test.

Логистичка регресиона анализа со одредување на OR и 95% CI била користена за детерминирање на сигнификантни предиктори за измена на претходно планиран хируршки план.

Статистичката сигнификантност била дефинирана на ниво на $p < 0,05$.

Во петтата глава, во која се прикажани **резултатите** од студијата, направена е обемна анализа на испитуваните параметри согласно со очекувањата дадени во поднесокот на докторатот. Тие се прикажани табеларно и со графикони, кои го олеснуваат нивното следење.

Опишани се демографските карактеристики на испитуваната група, во однос на возраста и густината на жлездениот паренхим.

Понатаму, дадени се резултатите добиени со предоперативната магнетна резонанца како што се карактеристиките на матичниот тумор (големина, ограниченост, тип на акумулација, крива на акумулација, класификација по BIRADS). Анализираниа е дополнително детектираната болест на предоперативната магнетна резонанца преку присуството на мултицентрична, мултифокална болест, присуство на екстензивна интрадуктална компонента, како и контралатералната дополнителна болест. Резултатите ја прикажуваат инволвираноста на регионалните лимфни жлезди (ипсилатерална, контралатерална аксила и парастернални лимфни жлезди), како и присуството на инфилтрација на кожа, пекторален мускул и постоењето на патолошка васкуларизација. Податоците добиени од постоперативната патохистологија се анализирани во неколку категории (големина на тумор, хистолошки тип, диференцираност, имунохистохемиски карактеристики), статус на лимфни жлезди, инфилтрација на кожа и пекторален мускул. Дополнителната малигна болест потврдена патохистолошки е анализирана во целост и класифицирана. Направена е и анализа на дополнително детектираните фокуси со магнетна резонанца кај кои не се докажало присуство на малигна болест.

Следно, дадени се резултати од анализата на поврзаноста на присуството на дополнителна малигна болест и одредени МР-карактеристики на матичниот тумор, присуството на дополнителна болест во корелација со хистолошките и имунохистохемиските карактеристики на туморот, како и присуството на дополнителна болест во корелација со возраста и густината на жлездениот паренхим. Од добиените податоци извлечени се сугестии за предиктори за појава на дополнителна малигна болест кај пациентки со новодијагностициран карцином на дојка.

Понатаму, добиените податоци се искористени за анализа на сензитивноста и специфичноста на методата магнетна резонанца на дојки.

Обрнато е внимание во посебен дел и на резултатите кои ја анализираат и честотата на изменети хируршки одлуки, при што е анализирана и нивната оправданост. Засебно се анализирани пациентите кај кои била ординирана конверзија на претходно планиран штедлив хируршки третман кон мастектомија. Резултатите овозможиле согледување на предиктори за потреба од измена на претходно планираниот хируршки третман.

Дискусијата на докторската студија е прикажана во шестото поглавје и опфаќа детална анализа на добиените резултати споредени со резултатите објавени во литературата. Дискутирани се и образложени резултатите кои отстапуваат во одредена мера од оние веќе објавени во литературата. Образложени се фактите кои евентуално придонеле за ваквите резултати, како и нивното клиничко значење за пациентките со новодијагностициран карцином на дојка.

Оваа студија е прва од ваков тип во нашата држава, обработува актуелна тема, со што дава значаен придонес во научноистражувачката дејност и клиничката практика во областа на радиодијагностиката на дојка, особно кај проблематиката поврзана со малигната болест на дојката. Таа придонесува во евалуацијата на реалната екстензија на новодијагностицираната малигна болест.

Во седмата глава, врз основа на добиените резултати, кандидатката ги наведува следниве **заклучоци**:

- Предоперативната магнетна резонанца на дојки покажала значајно присуство на дополнителна малигна болест кај пациентките со новодијагностициран карцином на дојка.
- Дополнителната малигна болест почесто е застапена кај пациентките со лобуларен карцином на дојка.
- Возраста на пациентката, густината на паренхимот, типот на акумулација на контраст, присуството на патолошка васкуларизација и лобуларниот хистолошки тип на карцином на дојка претставуваат сигнификантни предиктори за постоење на дополнителна малигна болест кај пациентките со новодијагностициран карцином на дојка.
- Предоперативната магнетна резонанца на дојки предизвикала измена на претходно планираниот хируршки третман кај 37 % од испитаниците.
- Густината на жлездениот паренхим на дојката претставува сигнификантен предиктор за изведување на мастектомија. Пациентките со погуст жлезден паренхим почесто имаат потреба од радикален хируршки третман.

Дополнително, според резултатите од оваа студија, се заклучува дека:

- Стапката на пациентки со рано дијагностициран карцином на дојка (стадиум 0-2) во испитуваната група е незадоволително низок и претставува репрезент на состојбата во нашата држава. Потребно е сериозно пристапување кон организиран и контролиран скрининг.
- Магнетната резонанца на дојки претставува дијагностичка метода со изразено висока сензитивост (99,3 %) и задоволително висока специфичност (92,6 %) кон дополнителната малигна болест кај пациентките со новодијагностициран карцином на дојка.

- Најчесто болеста била презентирана како мултифокална дополнителна болест во ипсилатералната (матична) дојка со застапеност 55,7 %.
- 3,6% од пациентките со новодијагностициран карцином на дојка покажале присуство на синхрон билатерален карцином на дојка.
- Предоперативната магнетна резонанца на дојки покажала најниска сензитивност кон екстензивна интрадуктална компонента дополнителната форма на болест. Истражувањето покажало сигнификантна разлика во дијагностицирањето на екстензивна интрадуктална компонента со магнетна резонанца во однос на патохистологијата.
- Мултицентричната, мултифокалната и контралатералната дополнителна малигна болест детектирана со предоперативна магнетна резонанца не покажала статистички сигнификантна разлика во споредба со конечната патохистологија, што укажува на висока сензитивност и специфичност на методата кон овие форми на дополнителна болест.
- Пациентките со мултифокална и мултицентрична дополнителна малигна болест почесто имаат локално напредната форма на болест и покажуваат инфилтрација на ипсилатералните аксиларни лимфни јазли.
- Предоперативната магнетна резонанца на дојки може да го измени претходно планираниот хируршки третман.
- Пониската возраст, поголемата густина на жлездениот паренхим, како и лобуларниот хистолошки тип на неоплазмата се сигнификантни предиктори за почеста измена на претходно планираниот хируршки третман кај пациентките со новодијагностициран карцином на дојка.
- Методата покажа пониска специфичност кон контралатералната дополнителна малигна болест. Кај 2,88 % од вкупниот број испитаници непотребно била индицирана промена на претходно планираниот третман во однос на контралатералната дојка.
- Најчесто препорачана измена на претходно планираниот хируршки третман по извршената предоперативна магнетна резонанца на дојки била конверзијата на квадрант ресекција во мастектомија.
- Предоперативната магнетна резонанца на дојки може да ја зголеми стапката на мастектомија кај пациентките со новодијагностициран карцином на дојка.

Во осмата глава се прикажани препораките кои произлегоа од истражувањето.

Во последното поглавје, цитирана е литература, при што референците се правилно нумерирани и цитирани, вклучувајќи ги и најновите податоци од оваа област.

Апстрактот е концизен и ги содржи потребните информации за трудот.

Предмет на истражување

Предмет на истражување во оваа докторска дисертација претставуваат пациентките со новодијагностициран карцином на дојка и улогата на магнетната резонанца во предоперативната евалуација на болеста.

Податоци за состојбата на подрачјето во кое е работена дисертацијата

Иако придобивките од магнетната резонанца како дополнителна метода во дијагностиката на болестите на дојка се јасни и етаблирани и се должат на изразено високата сензитивност и сè повисоката специфичност на методата, сè уште се провлекуваат дилеми. Во последнава деценија упорно се дебатира околку потребата од рутинско вклучување на оваа метода при евалуацијата на реалната екстензија на болеста кај пациентките со новодијагностициран карцином на дојка.

Исполнетост на законските услови за одбрана на трудот

Кандидатката, пред одбраната на докторскиот труд, ги објавила (како прв автор, во меѓународни научни списанија или еден труд во списание со импакт-фактор) следниве рецензирани истражувачки трудови:

1. Автор: Stojchevska Chapova Maja. Contribution of preoperative breast magnetic resonance imaging in breast malignancies treatment planning. Acta morphol. 2015; Vol.12(1): 29-35.
2. Автори: Stojchevska-Chapova M, Kochubovski M, Jashar Dj, Kubelka Sabit K, Filipovski V, Karagjozov M. Contribution of preoperative breast MRI in diagnosis of synchronous contralateral breast cancer in patients with recently diagnosed breast cancer. Acta morphol. 2017; Vol 14(1): 70-75.

ОЦЕНКА

Рецензентската комисија смета дека овој актуелен труд дава значаен придонес во научноистражувачката дејност и клиничката практика. Студијата е реално замислена, со јасно дефиниран методолошки пристап. Изнесените податоци се во согласност со добиените резултати од деталната статистичка споредба на податоците добиени од предоперативната магнетна резонанца на дојки кај пациентки со новодијагностициран карцином на дојка, како и податоците добиени од постоперативната патохистологија и имунохистохемиските анализи.

Оваа студија е прва од ваков тип во нашата држава и дава значаен придонес во евалуацијата на реалната екстензија на малигната болест кај пациентките со новодијагностициран карцином на дојка. Резултатите укажуваат на реална клиничка корист на добиените податоци од предоперативната магнетна резонанца при планирање на хируршкиот третман на малигната болест на дојката.

Комисијата позитивно го оценува пријавениот труд како докторска дисертација под наслов „Улогата на магнетната резонанца во предоперативната евалуација на пациенти со новодијагностициран карцином на дојка“ на д-р Маја Стојчевска-Чапова.

КОМИСИЈА

Проф. д-р Светлана Антевска-Грујоска (претседател), с.р.

Проф. д-р Михаил Кочубовски (ментор и член), с.р.

Проф. д-р Климе Ѓорески (член), с.р.

Проф. д-р Горан Кондов (член), с.р.

Проф. д-р Бети Зафирова – Ивановска (член), с.р.

ПРЕГЛЕД

на прифатени теми за изработка на магистерски трудови на Правниот факултет „Јустинијан
Први,, во Скопје Н.Н.С од

05-09-2018

Кандидат	Тема	Ментор	Датум	Одлука број
Билјана Ѓорѓиоска	Организација на адвокатурата, вршење и престанок на адвокатската дејност (Organization of the Bar Association, Performance and Termination of the membership in the Bar Association)	проф.д-р Бобан Мисоски	05.09.2018	02-1024/76
Јулија Оровчанец	Малолетничката деликвенција во Република Македонија низ практиката на Основниот суд во Прилеп, во периодот 2012-2017 година (Juvenile Delinquency in the Republic of Macedonia through the Practice of the Basic Court Bitola within the period of 2012-2017)	проф.д-р Бобан Мисоски	05.09.2018	02-1024/77
Славко Дуковски	Споредбена анализа на заштита на трговските марки во Република Македонија и Република Турција (Comparative analysis of trademark protection in the Republic of Macedonia and the Republic of Turkey)	проф. Гоце Наумовски	05.09.2018	02-1024/78
Гордана Богеска	Статусот на организациите за колективно управување со авторското и другите сродни права (The status of organizations for the collective management of copyright and other related rights)	проф.д-р Родна Живковска	05.09.2018	02-1024/79
Марија Горенчева	Заштита на авторското право кај делата на графичкиот дизајн (Copyright protection in works of graphical design)	проф.д-р Ненад Гавриловиќ	05.09.2018	02-1024/80
Давид Ристоски	Релевантноста на реалистичката теорија во меѓународните односи низ призмата на кризата на Украина (The relevance of the realistic theory in international relations through prism of the crisis in Ukraine)	проф. д-р Јулија Браскоска Базеркоска	05.09.2018	02-1024/81

Фидан Елези	Меѓународно право за заштита на бегалци и Република Македонија (Refugee Law and Republic of Macedonia)	проф.д-р Елена Михајлова Стратилати	05.09.2018	02-1024/82
Аница Томшиќ Стојковска Забелешка: по стара програма	Јуриспруденцијата на Европскиот суд за човекови права и функционирањето на телата во Југоисточна Европа за спречување на тортура и друго сурово нечовечно и понижувачко постапување или казнување (The Jurisprudence of the European Court of Human Rights and the functioning of the organs in Southeast Europe for prevention of torture and other cruel inhumane and degrading treatment and punishing)	проф.д-р Татјана Петрушевска	05.09.2018	02-1024/83
Ненад Милошески	Основање банки во Република Македонија (Founding of banks in the Republic of Macedonia)	проф. д-р Ванчо Узунов	05.09.2018	02-1024/84
Елвир Иљазовски	Управување со електронскиот систем за јавни набавки и начинот на негова употреба од страна на учесниците во јавните набавки (Management of the electronic system for public procurement and the manner of its use by the participants in the public procurements)“	проф.д-р Александар Климовски	05.09.2018	02-1024/85
Милош Крстевски	Специфики на развојот на младите корпорации до гиганти (Корпоративното управување во Епл) (The specifics of the development of new corporations into giants (Corporate Governance in Apple)	проф.д-р Александар Климовски	05.09.2018	02-1024/86
Елена Анчев	Видови ствари според Законот за сопственост и други стварни права (Types of Things According to the Law of Ownership and Other Real Rights)	проф. д-р Родна Живковска	05.09.2018	02-1024/87
Бранко Костовски	Правото на повлекување, откажување од договорот како посебен вид на еднострано раскинување во потрошувачкото договорно право (The Right of Withdrawal, Cancellation of the Contract as a Special Type of Unilateral Termination of the Agreements in the Consumer Contract Law)	проф.д-р Јадранка Дабовиќ Анастасовска	05.09.2018	02-1024/88
Евгенија Ангелеска	Концептот на најдобриот интерес на детето во македонското законодавство (The Best Interests of the Child Principle under the Macedonian Legislation)	проф.д-р Дејан Мицковиќ	05.09.2018	02-1024/89

Марија Крстевска	Фискален третман на непрофитни организации (Fiscal Treatment of Nonprofit Organizations)	проф.д-р Весна Пендовска	05.09.2018	02-1024/90
Димитар Спасевски	Анализа на Европската бегалска криза од 2015 година до денес (Analysis of the European refugee crisis from 2015 till the present day)	проф.д-р Татјана Петрушевска	05.09.2018	02-1024/91
Доан Сулејманоски	Судско одмерување на казните во Република Македонија (Court's Determination of the Sanctions in the Republic of Macedonia)	проф.д-р Методија Каневчев	05.09.2018	02-1024/92
Оливер Митов	Пристап до правда и право на правна помош во системите на кривична правда – потребата од воспоставување на правна помош во кривичните предмети во Република Македонија (Access to Justice and the Right to Legal Assistance within the Criminal Justice Systems – The Need for Implementation of the Legal Assistance in the Criminal Trials in Republic of Macedonia)	проф.д-р Гордана Лажетиќ	05.09.2018	02-1024/93
Никола Јовановски	Повреди на членот 3 од ЕКЧП и потребата од воспоставување на независен и ефикасен надворешен механизам за контрола на работата на полицијата (Breach of the Rights Determined within the Article 3 of the ECHR and the Need for Organization of the External Mechanism for Control over the Work of the Police)	проф.д-р Гордана Лажетиќ	05.09.2018	02-1024/94
Димитар Зашов	Информативни разговори во полиција (Informative Interrogations in the Police)	проф.д-р Гордан Калаџиџиев	05.09.2018	02-1024/95

РЕФЕРАТ**ЗА ИЗБОР НА ЕДЕН НАСЛОВЕН ДОЦЕНТ ВО СИТЕ ЗВАЊА ОД ОБЛАСТА
НА
ФИЗИОЛОГИЈАТА (ПРИМЕНЕТА ФИЗИОЛОГИЈА) И БИОХЕМИЈАТА
(ЕНЗИМОЛОГИЈА) НА ИНСТИТУТОТ ЗА БИОЛОГИЈА ПРИ
ПРИРОДНО-МАТЕМАТИЧКИОТ ФАКУЛТЕТ ВО СКОПЈЕ**

Со Одлука бр. 02-889/3 од 20.6.2018 год. на Наставно-научниот совет на Природно-математичкиот факултет при Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, донесена на седницата одржана на 7.6.2018 год., избрани сме за членови на Рецензентската комисија за избор на еден наставник од областа на физиологијата (применета физиологија) и биохемијата (ензимологија) на Институтот за биологија при Природно-математичкиот факултет во Скопје.

На конкурсот објавен во „Нова Македонија“ и „Коха“ од 4.5.2018 год се пријави само еден кандидат, д-р Надежда Апостолова Атанасовска, вработена на Медицинскиот факултет при Универзитетот во Валенсија, Валенсија, Шпанија.

По анализата на приложените материјали од кандидатката, чест ни е на Наставно-научниот совет на Природно-математичкиот факултет да му го поднесеме следниов

ИЗВЕШТАЈ**Биографски податоци**

Кандидатката Надежда Апостолова Атанасовска е родена во 1977 година, Скопје, Р Македонија. По завршувањето на основното и средното образование во Скопје, се запишала на биохемиско-физиолошката насока на Институтот за биологија при ПМФ во Скопје. Дипломирала во 2001 година на Катедрата за растителна физиологија со просечен успех 10,0 и била прогласена за најдобар студент во генерацијата.

Таа потоа се преселила во Шпанија, каде што магистирала во 2005 година на тема “Loss of AIF en hepatoam cells lreads to an increase in reactive oxugen sopecies and inhibition of celular respiration” на Универзитетот во Веленсија со просечен успех оценет како одличен. Во 2008 година докторирала на тема “Mitochondrial Role of Aoptosis Inducing Factor (AIF): oxdidative phosphorylation and reactive oxugen species”, исто така на Универзитетот во Веленсија

Од 2008 до 2013 година, Надежда работела како постдокторски соработник на Катедрата за фармакологија, Медицински факултет, Универзитет во Валенсија. Потоа се приклучила на Факултетот за здравствени науки при Универзитетот Jaime I во Castellón, Шпанија, како доцент (2013-2015). Во моментов, таа е вонреден професор на Универзитетот во Валенсија.

Работата на д-р Надежда Апостолова Атанасовска е потврдена со неколку награди, меѓу кои и на Најдобар дипломиран студент на Природно-математичкиот факултет во Скопје во 2001 година, наградата "Млади истражувачи" на EPHAR (Федерација на европски фармаколошки здруженија 2012), "Награда за млад истражувач" доделена од Европското друштво за истражување на слободни радикали во 2012 година и наградата "40 до 40" од Организацијата на Обединета македонска дијаспора во 2014 година.

I. Наставна дејност

Во текот на својот работен ангажман, д-р Надежда Апостолова била активно вклучена во изведувањето на наставната дејност за студенти од I, II и III циклус, како на Медицинскиот и Фармацевтскиот факултет при Универзитетот во Валенсија, така и на Факултетот за здравствени науки при Универзитетот Jaime I во Castellón, Шпанија. При тоа, таа била ангажирана за изведување на теоретската и практичната настава по предметите: Фармакологија, Клиничка фармакологија, Култура на анимални ткива, Патофизиологија на дигестивни заболувања и Физиологија и патофизиологија на слободни радикали и антиоксиданти и оценката од студентите за самоevaluација е 4,08 (во ранг 1-5) . Во рамките на програмата Erasmus, д-р Апостолова ја изведувала и теоретската настава по предметот Култура на анимални ткива во рамките на студиумот по биохемија и физиологија и студиумот по молекуларна биологија на Институтот за биологија при ПМФ, Скопје.

II. Научноистражувачка дејност

Д-р Надежда Апостолова Атанасовска учествувала во десетина истражувачки проекти финансирани од шпански државни и регионални организми и е главен истражувач во 4 од нив. Таа е, исто така, дел од акцијата финансирана од ЕУ. Автор е на 34 оригинални рецензирани научни трудови, 17 ревијални статии, 2 насоки за експериментална методологија, 1 книга, 3 поглавја и е поканет уредник на научно списание. Таа презентирала повеќе од 120 комуникации на национални и меѓународни состаноци и била ментор или член на комисија на неколку докторски и магистерски тези.

Списокот на трудови објавени во научни списанија и на научни собири се дадени во Анекс 2 од овој извештај.

Анализа на трудовите објавени до изборот во звањето насловен доцент на ПМФ

Истражувањата на д-р Апостолова се фокусирани на клеточната патофизиологија, пред сè, од аспект на оксидативниот стрес и механизмите за преживување, како што се автофагијата, одговорот на ендоплазматичниот ретикулум и митохондриите на индуциран стрес. Нејзината научноистражувачка активност дава посебен акцент на дешифрирање на основата на фармаколошката митотоксичност поврзана со главните негативни ефекти произведени од Efavirentz, еден од најшироко користените антиретровирусни лекови кои се користат за лекување на ХИВ - инфекцијата.

IV. Стручно-апликативна дејност

Д-р Надежда Апостолова остварува и богата стручно-апликативна дејност. Таа е член на уредувачки одбор на меѓународно научно/стручно списание, како и член на организационен или програмски одбор на меѓународен научен и стручен собир. Исто така, кандидатката била координатор на неколку студиски програми при Универзитетот во Валенсија.

Д-р Апостолова е член на: Шпанското друштво за биохемија и молекуларна биологија, Шпанското друштво за фармакологија, Британското биохемиско друштво, како и на Европското друштво за блатни станишта.

Во текот на својата наобразба има реализирано неколку студиски престои надвор од државата на престој.

ЗАКЛУЧОК И ПРЕДЛОГ

Врз основа на сето горенаведено, Рецензентската комисија е едногласна во мислењето дека д-р Надежда Апостолова Атанасовска, во целокупната нејзина досегашна работа, покажала исклучително солидни резултати и е истражувач со висок интелектуален капацитет и извонредна работоспособност.

Нејзините професионални квалитети се огледуваат преку бројните публикации во реномирани списанија, учество и раководење со бројни научноистражувачки проекти, студиски престои во странство, како и членување во бројни стручни и научни организации. Кандидатката, исто така, несебично го споделила своето искуство и знаење и преку менторство во неколку докторски и магистерски работи. Наставната дејност е, исто така, застапена со огромен број на реализирани наставни часови на студенти од додипломски и постдипломски студии. За истакнување се и признанијата кои кандидатката ги добила во земјата кадешто работи и во странство, што ја квалификува како истражувач со изграден меѓународен углед.

Со оглед на сродноста на проблематиката со која се занимава кандидатката, и врз основа на целокупното искуство, Комисијата смета дека д-р Надежда Апостолова

Атанасовска би дала голем придонес во работата и развојот на Катедрата за анимална физиологија и ензимологија, преку директно или индиректно вклучување како во наставната, така и во научноистражувачката дејност.

Имајќи го предвид изнесеното, Рецензентската комисија има чест и задоволство да му предложи на Наставно-научниот совет на Природно-математичкиот факултет, кандидатката **д-р Надежда Апостолова Атанасовска да биде избрана во звањето насловен доцент** од областа на физиологијата (применета физиологија) и биохемијата (ензимологија) на Институтот за биологија при Природно-математичкиот факултет во Скопје.

Членови на Рецензентската комисија

Д-р Сузана Диневска-Ковкарска, редовен професор на Природно-математичкиот факултет, во Скопје, с.р.

Д-р Билјана Миова, вонреден професор на Природно-математичкиот факултет во Скопје, с.р.

Д-р Славчо Митев, редовен професор на Природно-математичкиот факултет во Скопје
(во пензија), с.р.

ОБРАЗЕЦ

**КОН ИЗВЕШТАЈОТ ЗА ИЗБОР ВО НАСТАВНО-НАУЧНО, НАУЧНО,
НАСТАВНО-СТРУЧНО И СОРАБОТНИЧКО ЗВАЊЕ**

Кандидат: НАДЕЖДА АПОСТОЛОВА АТАНАСОВСКА

Институција: Institution: **UNIVERSITAT DE VALENCIA**
 Faculty, School or Institute: **Faculty of Medicine**
 Department: **Pharmacology**
 Research Group: **Experimental Pharmacology and Biomedicine**

Научна област: **БИОМЕДИЦИНА**

НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ

Ред. број	Назив на активност:	Поени
	Одржување на настава¹	
	- од прв циклус студии	0,04
	- од втор циклус студии	0,05
	- од трет циклус студии	0,06
	<ul style="list-style-type: none"> • 2006/2007 50 hours to students of the Degree in Pharmacy (undergraduate), Department of Pharmacology, Faculty of Pharmacy, University of Valencia. • 2009-2010 	20

¹ Вкупниот број поени во семестар се добива на следниов начин: неделен број на часови * бр. на работни недели во семестар (15) * по бодување (0,04/0,05/0,06). Пример: 3 (часа неделно)* 15 (недели)* 0,04 (поени за одржување настава од прв циклус студии) поени.

<p>15 hours to Master students. Department of Pharmacology, Faculty of Medicine, University of Valencia.</p> <p>1 hour to Master students. Department of Physiology, Faculty of Pharmacy, University of Valencia.</p> <p>• 2010-2011 15 hours to Master students. Department of Pharmacology, Faculty of Medicine, University of Valencia.</p> <p>• 2011-2012 15 hours to Master students. Department of Pharmacology, Faculty of Medicine, University of Valencia.</p> <p>1 hour to Master students. Department of Physiology, Faculty of Pharmacy, University of Valencia.</p> <p>45 hours to students of the Degree in Pharmacy (undergraduate), Faculty of Pharmacy, University of Valencia.</p> <p>• 2012-2013 15 hours to Master students. Department of Pharmacology, Faculty of Medicine, University of Valencia.</p> <p>1 hour to Master students. Department of Physiology, Faculty of Pharmacy, University of Valencia.</p> <p>68,5 hours to students of the Degree in Pharmacy (undergraduate), Faculty of Pharmacy, University of Valencia.</p> <p>• 2013-2014 10 hours to Master students. Department of Pharmacology, Faculty of Medicine, University of Valencia.</p> <p>0,5 hours to Master students. Department of Physiology, Faculty of Pharmacy, University of Valencia.</p> <p>123 hours to students of the Degree in Medicine (undergraduate), Faculty of Health Sciences, University Jaume I, Castellon</p> <p>7,25 hours within a special program for students older than 55 years, University Jaume I, Castellon</p> <p>• 2014-2015 10 hours to Master students. Department of Pharmacology, Faculty of Medicine, University of Valencia.</p> <p>215 hours to students of the Degree of Medicine (undergraduate), University Jaume I, Castellon</p> <p>• 2015-2016</p>	<p>8</p> <p>7,5</p> <p>8</p> <p>18</p> <p>8</p> <p>27,2</p> <p>5</p> <p>61,5</p>
--	--

10 hours to Master students. Department of Pharmacology, Faculty of Medicine, University of Valencia.	5
0,5 hours to Master students. Department of Physiology, Faculty of Pharmacy, University of Valencia	86
161 hours to students of the Degree in Pharmacy, Faculty of Pharmacy, University of Valencia.	
4 hours within a special program for students older than 55 years, University Jaume I, Castellon	5
26 hours to Master students, Faculty of Health Sciences, University Jaume I, Castellon	
16 hours to students of the Degree of Medicine (undergraduate), University Jaume I, Castellon	64,4
40 hours as a visiting professor, University of El Salvador, San Salvador	
• 2016-2017	
10 hours to Master students. Department of Pharmacology, Faculty of Medicine, University of Valencia.	
1 hour to Master students. Department of Physiology, Faculty of Pharmacy, University of Valencia	13
145 hours to students of the Degree in Pharmacy, Faculty of Pharmacy, University of Valencia.	6,4
10 hours to students of the Degree in Biology. University St. Cyril and Methodius, Skopje, Macedonia	16
• 2017-2018	5
10 hours to Master students. Department of Pharmacology, Faculty of Medicine, University of Valencia.	
2 hours to Master students. Department of Physiology, Faculty of Pharmacy, University of Valencia	
113 hours to students of the Degree in Pharmacy, Faculty of Pharmacy, University of Valencia	72,5
	4
	6

		45,2
	Вкупно	491,7
	Ментор на дипломски работи – 0.2	
	<p>2015-2016</p> <p>Title: “Mitochondrial protease Lonp and the hepatotoxic effect induced by efavirenz in an <i>in vitro</i> model”, University of Valencia, Degree in Pharmacy (6 ECTS). Student: Ángela Beatriz Moragrega Escolano, presentation: 24/07/2016; mark: outstanding with honors(10.0)</p> <p>Title: “Effect of the antiretroviral drug Efavirenz on the process of autophagy/mitophagy in the human glioblastoma cell line U253MG”, University of Valencia, Degree in Biotechnology (12 credits). Student: Olga Martínez Arroyo, fecha de lectura: 16/09/2016; mark: outstanding (9.4)</p> <p>2016-2017</p> <p>Title: ”Study of senescence markers in HUVEC cells treated with anti-HIV drugs”, University of Valencia, Degree in Pharmacy (6 ECTS). Student: Laia Abad Jordà, presentation: 29/06/2017; mark: good (8.8)</p> <p>Title: ”Antiretroviral drugs and their effect on senescence”, University of Valencia, Degree in Pharmacy (6 ECTS). Student: Ingrý Yulieth Higueta Gutiérrez, presentation: 24/07/2017; mark: outstanding (9.2)</p>	

	<p>Title: "A mechanistic study of the protecting effect of the antiretroviral drugs efavirenz and rilpivirine in chronic liver disease", University of Valencia, Degree in Pharmacy (6 ECTS). Student: Pablo Martí Rodrigo, presentation: 25/07/2017; mark: outstanding (9.2)</p> <p>Title: "Liver fibrosis: new therapeutic targets for its treatment", University of Valencia, Degree in Pharmacy (6 ECTS). Student: Julia Bodega Azuara, presentation: 24/07/2017; mark: outstanding (9.7)</p>	1,2
	ВКУПНО	492,9

НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ

Ред. број	Назив на активноста:	Поени
	Ментор на докторски дисертации - 3	
	<p><i>TITLE: CELLULAR AND MOLECULAR MECHANISMS IMPLICATED IN THE HEPATOTOXICTY INDUCED BY EFAVIRENZ</i></p> <p><i>Ph. D. STUDENT: ANA BLAS GARCIA</i></p>	3

	<p><i>UNIVERSITY: University of Valencia</i> <i>FACULTY/SCHOOL:</i> <i>Faculty of Biology</i></p> <p><i>YEAR: 2012</i> <i>MARK: excellent with SPECIAL MERIT</i></p>	
	<p>TITLE: A CENTRAL FOR MITOCHONDRIA IN THE HEPATOTOXICITY INDUCED BY EFAVIRENZ</p> <p><i>Ph. D. STUDENT:</i> LEYSA J. GOMEZ SUCERQUIA</p> <p><i>UNIVERSITY: University of Valencia</i> <i>FACULTY/SCHOOL:</i> <i>Faculty of Pharmacy</i></p> <p><i>YEAR: 2013</i> <i>MARK: excellent with SPECIAL MERIT</i></p>	3
	<p>TITLE: EFAVIRENZ INDUCES A DIFFERENTIAL RESPONSE IN THE BIOENERGETICS AND MITOCHONDRIAL FUNCTION OF NEURONS AND GLIAL CELLS</p> <p><i>Ph. D. STUDENT:</i> HARYES A. FUNES MAGAÑA</p> <p><i>UNIVERSITY: University of Valencia</i> <i>FACULTY/SCHOOL:</i> <i>Faculty of Pharmacy</i></p> <p><i>YEAR: 2014</i> <i>MARK: excellent with SPECIAL MERIT</i></p>	3
	<p>TITLE: MITOCHONDRIA AND ENDOPLASMIC RETICULUM INTERPLAY AT THE CORE OF EFAVIRENZ-INDUCED HEPATIC EFFECTS</p> <p><i>Ph. D. STUDENT:</i> MIRIAM POLO PEÑALVER</p> <p><i>UNIVERSITY: University of Valencia</i> <i>FACULTY/SCHOOL:</i> <i>Faculty of Pharmacy</i></p> <p><i>YEAR: 2017</i> <i>MARK: excellent with SPECIAL MERIT</i></p>	3
	<p>TITLE: ACUTE INFLAMMATORY AND FIBROGENIC RESPONSES INDUCED IN LIVER CELLS BY EFAVIRENZ</p> <p><i>Ph. D. STUDENT:</i> FERNANDO ALEGRE GUERRA</p> <p><i>UNIVERSITY: University of Valencia</i> <i>FACULTY/SCHOOL:</i> <i>Faculty of Medicine</i></p> <p><i>YEAR: 2017</i> <i>MARK: excellent with SPECIAL MERIT</i></p>	3
	Ментор на магистерска работа – 1	
	Коментор на магистерски работи - 0.5	
	<p>2007/2008: Title: “Effects of antiretroviral drugs on cell viability and proliferation” (15 ECTS). Student: Amy E. Morán Rodríguez, University of Valencia, presentation: 14/07/2008; mark: outstanding (9.2)</p>	

	<p>2010/2011: Title: “Effect of Efavirenz on mitochondrial function in hepatic and neuronal cell models” (15 ECTS). Student: Haryes A. Funes Magaña, University of Valencia, presentation: 28/07/2011; mark: outstanding (9.6)</p> <p>2011/2012: Title: “Endoplasmic reticulum stress induced by the antiretroviral drug Efavirenz in human liver cells (18 ECTS). Student: Miriam Polo Peñalver, Polytechnic Univeristy of Valencia, presentation: 27/11/2012; mark: outstanding and with honours (10.0)</p> <p>2012/2013: Title: “Cellular survival response and apoptosis related to cisplatin drug resistance in a breast cancer cell model” (15 ECTS). Student: Bojana Kronic, University of Valencia, presentation: 30/01/2013, mark: outstanding (9.1).</p> <p>2015/2016: Title: “Acrylic polymer microparticles functionalized with heparin for cell culture in 3D environments” (15 ECTS). Student: Silvia Flores Sánchez, Polytechnic Univeristy of Valencia presentation: 28/01/2016, mark: outstanding (9.0).</p> <p>2016/2017: Title: “Effect of the antiretroviral drug efavirenz on the process of mitophagy in glial cells” (18 ECTS). Student: Olga Martínez Arroyo, presentation 21/09/2016, Univeristy of Valencia mark: outstanding (9.0). The Univeristy of Valencia has awarded a special price about the quality of the written work in English (the UV released 5 certificates like this for 2015/2016).</p>	<p style="text-align: right;">3.5</p>
	<p>Вкупно</p>	<p style="text-align: right;">18.5</p>
	<p>Раководител на национални научни проекти - 6</p>	

	<p>PROJECT TITLE: AUTOPHAGY EN ENDOPLASMIC RETICULUM STRESS IN THE HEPATIC TOXICITY INDUCED NY ANTIRETROVIRAL DRUGS</p> <p>FINANCIAL ENTITY: UNIVERSITY OF VALENCIA</p> <p>DURATION FROM: 2012 TO: 2013</p> <p>PRINCIPAL INVESTIGATOR: DRA NADEZDA APOSTOLOVA</p>	6
	<p>PROJECT TITLE: AUTOPHAGY, MITOCHODNRIAL DYSFUNCTION AND ENDOPLASMIC RETICULUM STRESS: CLUES TO UNDERSDTANDING OF THE HEAPTOTOXICITY INDCUED BY THE ANTIRETROVIRALD RUG EFAVIRENZ</p> <p>FINANCIAL ENTITY: GENERALITAT VALENCIANA</p> <p>DURATION FROM: 2014 TO: 2015</p> <p>PRINCIPAL INVESTIGATOR: DRA NADEZDA APOSTOLOVA</p>	6
	<p>PROJECT TITLE: EFFECTS OF THE ANTIRETROVIRAL DRUG EFAVIRENZ ON THE MITOCHONDRIAL FUNCTION AND BIOENERGETCIS IN THE CNS</p> <p>FINANCIAL ENTITY: UNIVERSITAT JAUME I</p> <p>DURATION FROM: 2015 TO: 2017</p> <p>PRINCIPAL INVESTIGATOR: DRA NADEZDA APOSTOLOVA</p>	6
	<p>PROJECT TITLE: ROLE OF ANTI-HIV DRUGS IN THE DEVELOPMENT OF NONALCOHOLIC FATTY LIVER DISEASE (NAFLD)</p> <p>FINANCIAL ENTITY: INSTITUTO DE SALUD CARLOS III, MINISTERIO DE ECONOMIA Y COMPETITIVIDAD.</p> <p>DURATION FROM: 2015 TO: 2017</p> <p>PRINCIPAL INVESTIGATOR: DR NADEZDA APOSTOLOVA</p>	6
Учесник во национални научни проекти - 3		
	<p>PROJECT TITLE: MOLECULAR BASIS OF TOLERANCE TO SALINITY AND DROUGHT IN PLANTS</p> <p>FINANCIAL ENTITY: POLYTECHNIC UNIVERSITY OF VALENCIA</p>	3

	<p>DURATION FROM: 2000 TO: 2002</p> <p>PRINCIPAL INVESTIGATOR: Dr. RAMON SERRANO SALOM</p>	
	<p>PROJECT TITLE: NITRIC OXIDE AS A REGULATOR OF GENE EXPRESSION THROUGH HYPOXIA-INDUCIBLE FACTOR (HIF): MOLECULAR MECHANISMS AND PATHO-PHYSIOLOGICAL IMPLICATIONS</p> <p>FINANCIAL ENTITY: SPANISH MINISTRY OF SCIENCE AND TECHNOLOGY</p> <p>DURATION FROM: 2004 TO: 2005</p> <p>PRINCIPAL INVESTIGATOR: Dr. JUAN VICENTE ESPLUGUES MOTA</p>	3
	<p>PROJECT TITLE: MITOCHONDRIAL REACTIVE OXYGEN SPECIES (ROS) AS POSSIBLE SECOND MESSENGERS IN HYPOXIA</p> <p>FINANCIAL ENTITY: GENERALITAT VALENCIANA. SUPPORT FOR RESEARCH PROJECTS.</p> <p>DURATION FROM: 2004 TO: 2006</p> <p>PRINCIPAL INVESTIGATOR: Dr. ANA MARIA CERVERA ZAMORA</p>	3
	<p>PROJECT TITLE: PROTECTION OF GASTROINTESTINAL MUCOSE: AN INTEGRATING APPROACH INCLUDING NITRIC OXIDE, MITOCHONDRIA AND HIF</p> <p>FINANCIAL ENTITY: SPANISH MINISTRY OF EDUCATION AND SCIENCE</p> <p>DURATION FROM: 2005 TO: 2008</p> <p>PRINCIPAL INVESTIGATOR: Dr. JUAN VICENTE ESPLUGUES MOTA</p>	3
	<p>PROJECT TITLE: SUPPORT FOR RESEARCH GROUPS 2005. Ref. GRUPOS05/043.</p> <p>FINANCIAL ENTITY: GENERALITAT VALENCIANA</p> <p>DURATION FROM: 2005 TO: 2008</p> <p>PRINCIPAL INVESTIGATOR: There is no PI, it is a group application</p>	3

	<p>PROJECT TITLE: EFFECT OF STATINS ON HIF-1 TRANSCRIPTION FACTOR AND ENDOTHELIN IN HUMAN ENDOTHELIAL CELLS SUBJECTED TO HYPOXIA</p> <p>FINANCIAL ENTITY: GENERALITAT VALENCIANA</p> <p>DURATION FROM: 2008 TO: 2008</p> <p>PRINCIPAL INVESTIGATOR: Dr. MARIA ANGELES MARTÍNEZ CUESTA</p>	3
	<p>PROJECT TITLE: MITOCHONDRIAL TOXICITY OF ANTIRETROVIRAL DRUGS: CHARACTERIZATION OF A NEW AND ACUTE MECHANISM</p> <p>FINANCIAL ENTITY: SPANISH MINISTRY OF SCIENCE AND INNOVATION</p> <p>DURATION FROM: 2009 TO: 2011</p> <p>PRINCIPAL INVESTIGATOR: Dr. JUAN VICENTE ESPLUGUES MOTA</p>	3
	<p>PROJECT TITLE: INTEGRATION IN “CENTRO DE INVESTIGACIÓN BIOMÉDICA EN RED DE ENFERMEDADES HEPÁTICAS Y DIGESTIVAS (CIBEREHD)” CBo6/04/0071. Network for Biomedical Research- hepatic and digestive diseases</p> <p>FINANCIAL ENTITY: SPANISH MINISTRY OF HEALTH</p> <p>DURATION FROM: 2006 TO: 2010</p> <p>PRINCIPAL INVESTIGATOR: Dr. JUAN VICENTE ESPLUGUES MOTA</p>	3
	<p>PROJECT TITLE: FARMACOLOGÍA EXPERIMENTAL DEL TRACTO DIGESTIVO. PROGRAMA DE AYUDAS PARA EL DESARROLLO DE ACTUACIONES DE I+D POR GRUPOS DE INVESTIGACIÓN DE EXCELENCIA. PROMETEO/2010/060</p> <p>FINANCIAL ENTITY: CONSELLERÍA DE EDUCACIÓN, GENERALITAT VALENCIANA</p> <p>DURATION FROM: 2010 TO: 2014</p> <p>PRINCIPAL INVESTIGATOR: Dr. JUAN VICENTE ESPLUGUES MOTA</p>	3

	<p><i>PROJECT TITLE: MITOCHONDRIAL TOXICITY OF ANTIRETROVIRAL DRUGS: CHARACTERIZATION OF A NEW AND ACUTE MECHANISM</i></p> <p>FINANCIAL ENTITY: CONSELLERÍA DE EDUCACIÓN, GENERALITAT VALENCIANA</p> <p>DURATION FROM: 2010 TO: 2010</p> <p>PRINCIPAL INVESTIGATOR: Dr. JUAN VICENTE ESPLUGUES MOTA</p>	3
	<p><i>PROJECT TITLE: MITOCHONDRIAL TOXICITY OF ANTIRETROVIRAL DRUGS: CHARACTERIZATION OF A NEW AND ACUTE MECHANISM</i></p> <p>FINANCIAL ENTITY: CONSELLERÍA DE EDUCACIÓN, GENERALITAT VALENCIANA</p> <p>DURATION FROM: 2010 TO: 2010</p> <p>PRINCIPAL INVESTIGATOR: Dr. JUAN VICENTE ESPLUGUES MOTA</p>	3
	<p><i>PROJECT TITLE: RISK FACTORS IN CARDIOVASCULAR PATIENTS WITH DIABETES MELLITUS TYPE 2 AND ITS RELATION WITH ERECTILE DYSFUNCTION</i></p> <p>FINANCIAL ENTITY: GENERALITAT VALENCIANA</p> <p>DURATION FROM: 2011 TO: 2011</p> <p>PRINCIPAL INVESTIGATOR: Dr. VICTOR MANUEL VICTOR GONZALEZ</p>	3

	<p><i>PROJECT TITLE: CHARACTERIZATION OF NOVEL CELLULAR MECHANISMS OF HEPATOTOXICITY INDUCED BY ANTIRETROVIRALS</i></p> <p>FINANCIAL ENTITY: SPANISH MINISTRY OF ECONOMY AND COMPETITIVENESS</p> <p>DURATION FROM: 2012 TO: 2014</p> <p>PRINCIPAL INVESTIGATOR: Dr. Dr. JUAN VICENTE ESPLUGUES MOTA</p>	3
	<p><i>PROJECT TITLE: CHARACTERIZATION OF NOVEL CELLULAR MECHANISMS OF HEPATOTOXICITY INDUCED BY ANTIRETROVIRALS</i></p> <p>FINANCIAL ENTITY: GENERALITAT VALENCIANA</p> <p>DURATION FROM: 2013 TO: 2013</p> <p>PRINCIPAL INVESTIGATOR: Dr. Dr. JUAN VICENTE ESPLUGUES MOTA</p>	3
	<p>PROJECT TITLE: FARMACOLOGÍA EXPERIMENTAL DEL TRACTO DIGESTIVO. PROGRAMA DE AYUDAS PARA EL DESARROLLO DE ACTUACIONES DE I+D PARA R GRUPOS DE INVESTIGACIÓN DE EXCELENCIA. PROMETEOII/2014/035</p> <p>FINANCIAL ENTITY: CONSELLERÍA DE EDUCACIÓN, GENERALITAT VALENCIANA</p> <p>DURATION FROM: 2014 TO: 2019</p> <p>PRINCIPAL INVESTIGATOR: Dr. JUAN VICENTE ESPLUGUES MOTA</p>	3
	<p>PROJECT TITLE: RELEVANCE OF THE MACROPHAGE PHENOTYPE IN THE MUCOSE RECOVERY IN CROHN'S DISEASE</p> <p>FINANCIAL ENTITY: FISABIO</p> <p>DURATION FROM: 2014 TO: 2019</p>	3

	PRINCIPAL INVESTIGATOR: Dr. JUAN VICENTE ESPLUGUES MOTA	
	<p>PROJECT TITLE: OXYGEN SIGNALING AND CAPACITY OF DEVELOPMENT IN EMBRYONIC STEM CELLS</p> <p>FINANCIAL ENTITY: SPANISH MINISTRY OF SCIENCE AND TECHNOLOGY</p> <p>LENGTH FROM: 2003 TO: 2006</p> <p>PRINCIPAL INVESTIGATOR: Dr. KENNETH J. MCCREATH</p>	3
	<p>PROJECT TITLE: NITRIC OXIDE REGULATION OF HYPOXIA INDUCIBLE TRANSCRIPTION FACTOR (HIF-1): IMPLICATIONS FOR TUMOR ANGIOGENESIS</p> <p>FINANCIAL ENTITY: SPANISH MINISTRY OF HEALTH</p> <p>DURATION FROM: 2001 TO: 2004</p> <p>PRINCIPAL INVESTIGATOR: DR. JESÚS MATEO</p>	3
	Вкупно	78
	<p>Трудови со оригинални научни резултати, објавени во референтно научно/стручно списание со меѓународен уредувачки одбор ¹⁰</p> <p>6 + и.ф.</p>	
	<p>The Plant Cell, 14(8):1833-46, 2002</p> <p>Title: "The short-chain alcohol dehydrogenase ABA2 catalyzes the conversion of xanthoxin into abscisic aldehyde"</p> <p>Authors: Miguel González-Guzmán, Nadezda Apostolova, José M Barrero, Victor Quesada, María R. Ponce, José L. Micol, Ramón Serrano and Pedro L. Rodríguez</p> <p>Impact factor: 10,751. Data base: SCI (2002).</p> <p>Position within its category: 3 de 135 (D1, Q1). Category: PLANT SCIENCES</p>	16,7
	The Plant Journal, 37(3):354-69, 2004	12,3

	<p>Title: "Gain-of-function and loss-of-function phenotypes of the protein phosphatase 2C HAB1 reveal its role as a negative regulator of abscisic acid signalling"</p> <p>Authors: Angela Saez, Nadezda Apostolova, Miguel Gonzalez-Guzman, Mary Paz Gonzalez-Garcia, Carlos Nicolas, Oscar Lorenzo and Pedro L. Rodríguez</p> <p>Impact factor: 6,367. Data base: SCI (2004).</p> <p>Position within its category: 6 de 138 (D1, Q1). Category: PLANT SCIENCES</p>	
	<p>FEBS Letters, 579(12):2669-74, 2005</p> <p>Title: A targeted antioxidant reveals the importance of mitochondrial reactive oxygen species in the hypoxic signaling of HIF-1α</p> <p>Authors: Alejandra Sanjuán-Pla, Ana M. Cervera, Nadezda Apostolova, Remedios Garcia-Bou, Victor M. Victor, Michael P. Murphy and Kenneth J. McCreath</p> <p>Impact factor: 3,415. Data base: SCI (2005).</p> <p>Position within its category: 84 de 261 (Q2). Category: BIOCHEMISTRY AND MOLECULAR BIOLOGY</p>	9,4
	<p>Cancer Letters 233(1):131-38, 2006</p> <p>Title: An alternatively spliced transcript of the PHD3 gene retains prolyl hydroxylase activity.</p> <p>Authors: Ana M. Cervera, Nadezda Apostolova, Francisco Luna-Crespo, Alejandra Sanjuán-Pla, Remedios Garcia-Bou and Kenneth J. McCreath</p> <p>Impact factor: 3,049. Data base: SCI (2006).</p> <p>Position within its category: 50 de 123 (Q2). Category: ONCOLOGY</p>	9,0
	<p>Cell Death and Differentiation, 13(2):354-57, 2006</p> <p>Title: Loss of Apoptosis Inducing Factor leads to an increase in reactive oxygen species, and an impairment of respiration that can be reversed by antioxidants</p> <p>Authors: Nadezda Apostolova, Ana M. Cervera, Victor M. Victor, Susana Cadenas, Alejandra Sanjuan-Pla, Alberto Alvarez-Barrientos, Juan V. Esplugues and Kenneth J. McCreath</p>	13,4

	<p>Impact factor: 7,463. Data base: SCI (2006).</p> <p>Position within its category: 27 de 262 (Q1). Category: BIOCHEMISTRY & MOLECULAR BIOLOGY</p>	
	<p>Cancer Research, 68(11):4058-67, 2008.</p> <p>Title: Cells silenced for <i>SDHB</i> expression display characteristic features of the tumor phenotype</p> <p>Authors: Ana M. Cervera, Nadezda Apostolova, Francisco Luna-Crespo, Manuel Mata and Kenneth J. McCreath</p> <p>Impact factor: 7,514. Data base: SCI (2008).</p> <p>Position within its category: 12 de 141 (D1, Q1). Category: ONCOLOGY</p>	13,5
	<p>AIDS, 24(9):1259-66, 2010.</p> <p>Title: Abacavir induces the interaction between human leukocytes and endothelial cells through MAC-1 up-regulation</p> <p>Authors: Carmen de Pablo, Samuel Orden, Nadezda Apostolova, Juan Esplugues and Angeles Alvarez</p> <p>Impact factor: 6,348. Data base: SCI (2010).</p> <p>Position within its category: 2 de 32 (D1, Q1). Category: VIROLOGY</p>	12,3
	<p>Hepatology, 52(1):115-25, 2010</p> <p>Title: Inhibition of mitochondrial function by efavirenz increases lipid content in hepatic cells</p> <p>Authors: Ana Blas-García, Nadezda Apostolova, Daniel Ballesteros, Daniel Monleón, Jose M. Morales, Milagros Rocha, Victor M. Victor and Juan V. Esplugues</p> <p>Impact factor: 10,885. Data base: SCI (2010).</p> <p>Position within its category: 2 de 71 (D1, Q1). Category: GASTROENTEROLOGY AND HEPATOLOGY</p>	16,8
	<p>British Journal of Pharmacology, 160(8):2069-84, 2010.</p> <p>Title: Enhanced oxidative stress and increased mitochondrial mass during Efavirenz-induced apoptosis in human hepatic cells</p>	10,9

	<p>Authors: Nadezda Apostolova (corresponding author), Leysa J. Gomez-Sucerquia, Amy Moran, Angeles Alvarez, Ana Blas, Juan V. Esplugues</p> <p>Impact factor: 4,925. Data base: SCI (2010).</p> <p>Position within its category: 19 de 249 (D1, Q1). Category: PHARMACOLOGY AND PHARMACY</p>	
	<p>ACS Nano, 4(11):6957-65, 2010.</p> <p>Title: Nano-Jewels in Biology. Gold and platinum on diamond nanoparticles as radical scavengers against cellular oxidative stress.</p> <p>Authors: Roberto Martín, Cristina Menchón, Nadezda Apostolova, Victor M Víctor, Mercedes Álvaro, Raul J Herance and Hemeregildo García.</p> <p>Impact factor: 9,865. Data base: SCI (2010).</p> <p>Position within its category: 9 de 144 (D1, Q1). Category: MULTIDISCIPLINARY CHEMISTRY</p>	15,8
	<p>Free Radical Biology & Medicine, 50(10):1215-21, 2011.</p> <p>Title: Mitochondrial complex I impairment in leukocytes from type 2 diabetic patients</p> <p>Authors: Antonio Hernandez-Mijares, Milagros Rocha, Nadezda Apostolova, Consuelo Borrás, Ana Jover, Celia Bañuls, Eva Sola and Victor M Victor</p> <p>Impact factor: 5,423. Data base: SCI (2011).</p> <p>Position within its category: 18 de 122 (Q1). Category: ENDOCRINOLOGY AND METABOLISM</p>	10,4
	<p>Hepatology, 54(3):1009-19, 2011.</p> <p>Title: Compromising mitochondrial function with the antiretroviral drug efavirenz induces cell survival-promoting autophagy</p> <p>Authors: Nadezda Apostolova (author de correspondencia), Leysa J. Gomez-Sucerquia, Anna Gortat, Ana Blas-Garcia and Juan V. Esplugues</p> <p>Impact factor: 11,670. Data base: SCI (2011).</p>	17,6

	Position within its category: 2 de 73 (D1, Q1). Category: GASTROENTEROLOGY AND HEPATOLOGY	
	<p>Pharmaceutical Research, 28(11):2910-9, 2011. Title: Mitochondrial antioxidants alleviate oxidative and nitrosative stress in a cellular model of sepsis. Authors: Nadezda Apostolova, Reme Garcia-Bou, Antonio Hernandez-Mijares, Raul Herance, Milagros Rocha and Victor M. Victor. Impact factor: 4,09. Data base: SCI (2011).</p> <p>Position within its category: 42 de 159 (Q2). Category: PHARMACOLOGY AND PHARMACY</p>	10,09
	<p>Autophagy, 7(11):1402-4, noviembre de 2011. Title: Autophagy as a rescue mechanism in Efavirenz-induced mitochondrial dysfunction: A lesson from hepatic cells. Authors: Nadezda Apostolova (author de correspondencia), Leysa J. Gomez-Sucerquia, Anna Gortat, Ana Blas-Garcia and Juan V. Esplugues Impact factor: 7,450. Data base: SCI (2011).</p> <p>Position within its category: 30 de 179 (Q1). Category: CELL BIOLOGY</p>	13,45
	<p><i>International Journal of Molecular Medicine</i>, 29(1):88-94, 2012.</p> <p>Title: Metabolomics of the effect of AMPK activation by AICAR on human umbilical vein endothelial cells Authors: Nuria Martínez-Martín, Ana Blas-García, José M. Morales, Miguel Marti-Cabrera, Daniel Monleón and Nadezda Apostolova Impact factor: 1,957. Data base: SCI (2012).</p> <p>Position within its category: 73 de 121 (Q3). Category: RESEARCH AND EXPERIMENTAL MEDICINE</p>	7,95

	<p>Biochim Biophys Acta - Bioenergetics (ELS), 1817(5):828-37, 2012</p> <p>Title: Evidence for a relationship between mitochondrial Complex I activity and mitochondrial aldehyde dehydrogenase during nitroglycerin tolerance: effects of mitochondrial antioxidants</p> <p>Authors: Reme Garcia-Bou, Milagros Rocha, Nadezda Apostolova, Raul Herance, Antonio Hernandez-Mijares and Victor M Victor</p> <p>Impact factor: 4,624. Data base: SCI (2012).</p> <p>Position within its category: 12 de 72 (Q1). Category: BIOPHYSICS</p>	10,62
	<p>Small, 8(12):1895-903, 2012</p> <p>Title: Gold Nanoparticles Supported on Nanoparticulate Ceria as a Powerful Agent against Intracellular Oxidative Stress.</p> <p>Authors: Cristina Menchón, Roberto Martín, Nadezda Apostolova, Victor M Victor, Mercedes Alvaro, Jose Raul Herance and Hermenegildo García</p> <p>Impact factor: 7,823. Data base: SCI (2012).</p> <p>Position within its category: 11 de 135 (D1, Q1). Category: PHYSICAL CHEMISTRY</p>	13,82
	<p>Antiviral Research, 94:232-41, 2012.</p> <p>Title: Profile of stress and toxicity gene expression in human hepatic cells treated with Efavirenz Authors: <i>Leysa J. Gomez-Sucerquia</i>, Ana Blas-Garcia, Miguel Marti-Cabrera, Juan V. Esplugues and Nadezda Apostolova (corresponding author).</p> <p>Impact factor: 3,925. Data base: SCI (2012).</p> <p>Position within its category: 45 de 261 (Q1). Category: PHARMACOLOGY AND PHARMACY</p>	9,92
	<p>Journal of Hepatology, 59(4):780-9, 2013</p>	16,40

	<p>Title: ER stress in human hepatic cells treated with Efavirenz: mitochondria again Authors: Nadezda Apostolova (corresponding author), <i>Leysa J. Gomez-Sucerquia</i>, Fernando Alegre, Haryes A. Funes, Victor M. Victor, Maria D. Barrachina, Ana Blas-Garcia, and Juan V. Esplugues Impact factor: 10,401. Data base: SCI (2013). Position within its category: 5 de 75 (D1, Q1). Category: GASTROENTEROLOGY AND HEPATOLOGY</p>	
	<p><i>Mucosal Immunology</i>, 7(4):929-38, 2014 Title: Hypoxic macrophages impair autophagy in epithelial cells through Wnt1: relevance in IBD. Authors: Dolores Ortiz-Masiá, Jesus Cosín-Roger, Sara Calatayud, Carlos Hernández, Rafael Alós, Joaquín Hinojosa, Nadezda Apostolova, Angeles Alvarez and Maria D. Barrachina Impact factor: 7,374. Data base: SCI (2014). Position within its category: 14 de 148 (D1, Q1). Category: IMMUNOLOGY</p>	13,37
	<p><i>Antioxidants and Redox Signaling</i>, 21(12):1759-65, octubre de 2014 Title: Is glycaemic control modulating endoplasmic reticulum stress in leukocytes of type 2 diabetic patients? Authors: Susana Rovira-Llopis, Celia Bañuls, Nadezda Apostolova, Carlos Morillas, Antonio Hernandez-Mijares, Milagros Rocha and Victor M. Victor Impact factor: 7,407. Data base: SCI (2014). Position within its category: 10 de 128 (D1, Q1). Category: ENDOCRINOLOGY & METABOLISM</p>	13,40
	<p><i>Journal of Infectious Diseases</i>, 210(9):1385-95, 2014 Title: Neuronal bioenergetics and acute mitochondrial dysfunction: a clue to understanding the central nervous system side effects of Efavirenz</p>	11,99

	<p>Authors: Haryes A. Funes, Nadezda Apostolova (co-first and corresponding author), Fernando Alegre, Ana Blas-Garcia, Angeles Alvarez, Miguel Marti-Cabrera and Juan V. Esplugues</p> <p>Impact factor: 5,997. Data base: SCI (2014).</p> <p>Position within its category: 4 de 78 (D1, Q1). Category: INFECTIOUS DISEASES</p>	
	<p>Journal of Antimicrobial Chemotherapy, 69(11):2995-3000, 2014</p> <p>Title: Lack of mitochondrial toxicity of darunavir, raltegravir and rilpivirine in neurons and hepatocytes: a comparison with efavirenz</p> <p>Authors: Ana Blas-García, Miriam Polo, Fernando Alegre, Haryes A. Funes, Esteban Martinez, Nadezda Apostolova and Juan V. Esplugues</p> <p>Impact factor: 5,313. Data base: SCI (2014).</p> <p>Position within its category: 17 de 254 (D1, Q1). Category: PHARMACOLOGY & PHARMACY</p>	11,31
	<p>British Journal of Pharmacology, 172(7):1713-27, 2015</p> <p>Title: Mitochondrial (dys)function-a factor underlying the variability of EFV-induced hepatotoxicity?</p> <p>Authors: Miriam Polo, Fernando Alegre, Haryes A. Funes, Ana Blas-Garcia, Victor M. Victor, Juan V Esplugues and Nadezda Apostolova (corresponding author)</p> <p>Impact factor: 5,259. Data base: SCI (2015).</p> <p>Position within its category: 17 de 253 (D1, Q1). Category: PHARMACOLOGY & PHARMACY</p>	11,25
	<p>Journal of Infectious Diseases, 211(12):1953-8, 2015</p> <p>Title: Involvement of nitric oxide in the mitochondrial action of efavirenz: a differential effect on neurons and glial cells</p> <p>Authors: Nadezda Apostolova (corresponding author), Haryes A. Funes (co-primer author), Ana Blas-Garcia, Fernando Alegre, Miriam Polo and Juan V. Esplugues</p>	12,34

	<p>Impact factor: 6,344. Data base: SCI (2015).</p> <p>Position within its category: 5 de 83 (D1, Q1). Category: INFECTIOUS DISEASES</p>	
	<p>Journal of Antimicrobial Chemotherapy, 70(8):2249-54, 2015</p> <p>Title: Efavirenz alters mitochondrial respiratory function in cultured neuron and glial cell lines</p> <p>Authors: Haryes A. Funes, Ana Blas-García, Juan V Esplugues and Nadezda Apostolova (corresponding author)</p> <p>Impact factor: 4,919. Data base: SCI (2015).</p> <p>Position within its category: 20 de 253 (D1, Q1). Category: PHARMACOLOGY & PHARMACY</p>	10,91
	<p>Journal of Cellular Biochemistry, 116(10):2365-74, 2015</p> <p>Title: Heat Stress Induces Extended Plateau of HSP70 Accumulation - A Possible Cytoprotection Mechanism in Hepatic Cells.</p> <p>Authors: Biljana Miova, Suzana Dinevska-Kjovkarovska, Juan V. Esplugues and Nadezda Apostolova (corresponding author)</p> <p>Impact factor: 3,446. Data base: SCI (2015).</p> <p>Position within its category: 101 de 289 (Q2). Category: BIOCHEMISTRY & MOLECULAR BIOLOGY</p>	9,44
	<p>RSC Advances 5:79423-32, 2015</p> <p>Title: Ceria nanoparticles with rhodamine B as a powerful theranostic agent against intracellular oxidative stress</p> <p>Authors: Nadezda Apostolova, Susana Rovira-Llopis (co-first author), Herme G. Baldoví, Sergio Navalon, Abdullah M. Asiri, Victor M. Victor, Hermenegildo Garcia and Jose Raul Herance</p> <p>Impact factor: 3,289. Data base: SCI (2015).</p> <p>Position within its category: 48 de 163 (Q2). Category: MULTIDISCIPLINARY CHEMISTRY</p>	9,28
	<p>Journal of Antimicrobial Chemotherapy, 71(4):916-26, 2016</p>	11,07

	<p>Title: The purine analogues abacavir and didanosine increase acetaminophen-induced hepatotoxicity by enhancing mitochondrial dysfunction</p> <p>Authors: Ana Blas-García, Alberto Marti-Rodrigo, Victor M Victor, Miriam Polo, Fernando Alegre, Haryes A. Funes, Nadezda Apostolova and Juan V Esplugues</p> <p>Impact factor: 5,071. Data base: SCI (2016).</p> <p>Position within its category: 23 de 256 (D1, Q1). Category: PHARMACOLOGY & PHARMACY</p>	
	<p>Frontiers in Pharmacology, 7, article 452, 2016</p> <p>Title: Proton pump inhibitors display antitumor effects in Barrett's adenocarcinoma cells</p> <p>Authors: Eduardo Chueca, Nadezda Apostolova, Juan V. Esplugues, María A. García-González, Angel Lanás and Elena Piazzuelo</p> <p>Impact factor: 4,400. Data base: SCI (2016).</p> <p>Position within its category: 33 de 256 (Q1). Category: PHARMACOLOGY & PHARMACY</p>	10,40
	<p>British Journal of Pharmacology, 174(23):4409-4429, 2017</p> <p>Title: Lon protease: a novel mitochondrial matrix protein in the interconnection between drug-induced mitochondrial dysfunction and ER stress</p> <p>Authors: Miriam Polo, Fernando Alegre, Angela B. Moragrega, Lara Gibellini, Alberto Marti-Rodrigo, Ana Blas-Garcia, Juan V. Esplugues and Nadezda Apostolova (corresponding author)</p> <p>Impact factor: 5,491. Data base: SCI (2016).</p> <p>Position within its category: 19 de 256 (D1, Q1). Category: PHARMACOLOGY & PHARMACY</p>	11,49
	<p>British Journal of Pharmacology, 175(3):440-455, 2018</p> <p>Title: Role of p62/SQSTM1 beyond autophagy: a lesson learned from drug-induced toxicity in vitro.</p> <p>Authors: Fernando Alegre, Angela B. Moragrega, Miriam Polo, Alberto Marti-Rodrigo, Juan V. Esplugues, Ana Blas-Garcia and Nadezda Apostolova (corresponding author)</p> <p>Impact factor: 5,491. Data base: SCI (2016).</p>	11,49

	Position within its category: 19 de 256 (D1, Q1). Category: PHARMACOLOGY & PHARMACY	
	<p>Bioorg Med Chem Lett. 28(5):869-874, 2018 Title: Synthesis, spectroscopic studies and biological evaluation of acridine derivatives: The role of aggregation on the photodynamic efficiency. Authors: Carles Felip-León, Olga Martínez-Arroyo, Santiago Díaz-Oltra, Juan F. Miravet, Nadezda Apostolova* and Francisco Galindo* (*have contributed equally and share correspondence) Impact factor: 2,454. Data base: SCI (2016).</p> <p>Position within its category: 24 de 59 (Q2). Category: ORGANIC CHEMISTRY</p>	8,45
	Ревизијален труд	
	<p>Current Medicinal Chemistry, 16(35):4654-67, 2009. Title: Oxidative Stress and Mitochondrial Dysfunction in Atherosclerosis: Mitochondria-Targeted Antioxidants as Potential Therapy Authors: <i>Victor. M. Victor, Nadezda Apostolova (co-first author), Raul Herance, Antonio Hernandez-Mijares and Milagros Rocha</i> Impact factor: 4,708. Data base: SCI (2009).</p> <p>Position within its category: 4 de 46 (D1, Q1). Category: MEDICINAL CHEMISTRY</p>	10,70
	<p>Current Medicinal Chemistry, 17(32):3827-41, 2010. Title: Oxidative stress and endothelial dysfunction in cardiovascular disease: Mitochondria-targeted therapeutics Authors: <i>Milagros Rocha, Nadezda Apostolova (co-first author), Antonio Hernandez-Mijares, Raul Herance and Victor. M. Victor</i> Impact factor: 4,630. Data base: SCI (2010).</p> <p>Position within its category: 4 de 54 (D1, Q1). Category: MEDICINAL CHEMISTRY</p>	10,63
	Current Medicinal Chemistry, 18(14):2186-95, 2011	10,85

	<p>Title: Twenty Years of HIV-1 Non-Nucleoside Reverse Transcriptase Inhibitors: Time to Reevaluate their Toxicity. Authors: Ana Blas-Garcia, <i>Juan V. Esplugues</i> and Nadezda Apostolova Impact factor: 4,859. Data base: SCI (2011). Position within its category: 4 de 57 (D1, Q1). Category: MEDICINAL CHEMISTRY</p>	
	<p>Current Pharmaceutical Design, 17(20):2130-44, 2011. Title: Mitochondrial Toxicity in HAART: An Overview of in Vitro Evidence. Authors: Nadezda Apostolova (author de correspondencia), Ana Blas-Garcia and Juan V. Esplugues Índice de impacto de la vista: 3,870. Data base: SCI (2011). Position within its category: 46 de 259 (Q1). Category: PHARMACOLOGY & PHARMACY</p>	9,87
	<p>Trends in Pharmacological Sciences, 32(12):715-725, 2011 Title: Mitochondrial interference by anti-HIV drugs: mechanisms beyond Pol-α inhibition Authors: Nadezda Apostolova, Ana Blas-Garcia and Juan V. Esplugues. Impact factor: 10,927. Data base: SCI (2010). Position within its category: 5 de 259 (D1, Q1). Category: PHARMACOLOGY & PHARMACY</p>	16,97
	<p>Current Pharmaceutical Design, 17(36):4047-60, 2011 Title: Mitochondria sentencing about cellular life and death: a matter of oxidative stress. Authors: Nadezda Apostolova (corresponding author), Ana Blas-Garcia and Juan V. Esplugues. Impact factor: 3,870. Data base: SCI (2011). Position within its category: 46 de 259 (Q1). Category: PHARMACOLOGY & PHARMACY</p>	9,87

	<p>Current Pharmaceutical Design, 17(36):4076-86, 2011 Title: Oxidative stress and mitochondrial impairment after treatment with anti-HIV drugs: Clinical implications. Authors: Ana Blas-Garcia, Nadezda Apostolova and Juan V. Esplugues. Impact factor: 3,870. Data base: SCI (2011).</p> <p>Position within its category: 46 de 259 (Q1). Category: PHARMACOLOGY & PHARMACY</p>	9,87
	<p>Medicinal Research Reviews, 34(1):160-89, enero de 2014 Title: Perspectives and Potential Applications of Mitochondria-Targeted Antioxidants in Cardiometabolic Diseases Authors: Milagros Rocha, Nadezda Apostolova (co-first author), Raul Herance, Susana Rovira-Llopis, Antonio Hernandez-Mijares and Victor M. Victor Impact factor: 8,431. Data base: SCI (2014).</p> <p>Position within its category: 2 de 59 (D1, Q1). Category: MEDICINAL CHEMISTRY</p>	14,43
	<p>BBA-general subjects, 1840:923-930, 2014 Title: Using exomarkers to assess mitochondrial reactive species in vivo Authors: Angela Logan, Helena M. Cochemé, Pamela Boon Li Pun, Nadezda Apostolova, Robin A. J. Smith, Lesley Larsen, David S. Larsen, Andrew M. James, Ian M. Fearnley, Sebastian Rogatti, Tracy A. Prime, Peter Finichiu, Anna Dare, Edward T. Chouchani, Victoria R. Pell, Carmen Methner, Caroline Quin, Stephen J. McQuaker, Thomas Krieg, Richard C. Hartley and Michael P. Murphy Impact factor: 4,381. Data base: SCI (2014).</p> <p>Position within its category: 14 de 73 (Q1). Category: BIOPHYSICS</p>	10,38
	<p>Current Medicinal Chemistry, 21(25):2989-3006, 2014 Title: Mitochondria-targeted antioxidants as a therapeutic strategy for protecting endothelium in cardiovascular diseases Authors: Nadezda Apostolova, Milagros Rocha (co-first author), Susana Rovira-Llopis, Celia Bañuls, Rosa Falcon, Raquel Castello, Antonio Hernandez-Mijares and Victor M Victor Impact factor: 3,853. Data base: SCI (2014).</p>	9,85

	Position within its category: 6 de 59 (Q1). Category: MEDICINAL CHEMISTRY	
	<p>Antioxidants and Redox Signaling, 22(8):686-729, marzo de 2015</p> <p>Title: Molecular strategies for targeting antioxidants to mitochondria: therapeutic implications</p> <p>Authors: Nadezda Apostolova* and Victor M. Victor[†] (*correspondencia compartida)</p> <p>Impact factor: 7,093. Data base: SCI (2015).</p> <p>Position within its category: 11 de 131 (D1, Q1). Category: ENDOCRINOLOGY & METABOLISM</p>	13,09
	<p>Journal of Antimicrobial Chemotherapy, 70(10):2693-708, 2015</p> <p>Title: Efavirenz and CNS - what we already know and questions that need to be answered</p> <p>Authors: Nadezda Apostolova (author de correspondencia), Haryes A. Funes, Ana Blas-Garcia, Angeles Alvarez, Maria J. Galindo and Juan V. Esplugues</p> <p>Impact factor: 4,919. Data base: SCI (2015).</p> <p>Position within its category: 20 de 253 (D1, Q1). Category: PHARMACOLOGY & PHARMACY</p>	10,19
	<p>Current Pharmaceutical Design, 22(18):2619-39, 2016</p> <p>Title: The heat stress response and diabetes: more room for mitochondrial implication</p> <p>Authors: Biljana Miova, Maja Dimitrovska, Suzana Dinevska-Kjovkarovska, Juan V. Esplugues and Nadezda Apostolova (author de correspondencia)</p> <p>Impact factor: 2,611. Data base: SCI (2016).</p> <p>Position within its category: 117 de 256 (Q2). Category: PHARMACOLOGY & PHARMACY</p>	8,61
	<p>Current Pharmaceutical Design, 22(18):2607-18, 2016</p> <p>Title: Endoplasmic reticulum and mitochondria: independent roles and crosstalk in fatty liver diseases and hepatic inflammation</p>	8,61

	<p>Authors: Ana Blas-Garcia, Nadezda Apostolova, Victoria Valls-Belles and Juan V. Esplugues</p> <p>Impact factor: 2,611. Data base: SCI (2016).</p> <p>Position within its category: 117 de 256 (Q2). Category: PHARMACOLOGY & PHARMACY</p>	
	<p>AIDS, 31(13):1781-1795, 2017</p> <p>Title: Cardiovascular toxicity of Abacavir: a clinical controversy in need of a pharmacological explanation</p> <p>Authors: Ángeles Alvarez, Samuel Orden, Isabel Andujar, Victor Collado-Diaz, Sara Nuñez-Delgado, Maria J. Galindo, Vicente Estrada, Nadezda Apostolova and Juan V. Esplugues</p> <p>Impact factor: 5,003. Data base: SCI (2016).</p> <p>Position within its category: 5 de 31 (Q1). Category: VIROLOGY</p>	11,03
	<p>The European Journal of Pharmacology, 812:163-173, 2017</p> <p>Title: Efavirenz: what is known about the cellular mechanisms responsible for its adverse effects</p> <p>Authors: Nadezda Apostolova (corresponding author), Ana Blas-Garcia, Maria J. Galindo and Juan V. Esplugues</p> <p>Impact factor: 2,896. Data base: SCI (2016).</p> <p>Position within its category: 98 de 256 (Q2). Category: PHARMACOLOGY & PHARMACY</p>	8,96
	<p>Antioxidants and Redox Signaling, in press. doi: 10.1089/ars.2017.7313.</p> <p>Title: Mitochondria, the NLRP3 inflammasome and sirtuins in type 2 diabetes: new therapeutic targets</p> <p>Authors: Susana Rovira-Llopis*, Nadezda Apostolova* (co-first author), Celia Bañuls, Jordi Muntané, Milagros Rocha and VM Victor</p> <p>Impact factor: 6,337. Data base: SCI (2016).</p> <p>Position within its category: 13 de 138 (D1, Q1). Category: ENDOCRINOLOGY & METABOLISM</p>	12,33

	Вкупно	1530*60% =918
	Учество на научен/стручен собир со реферат	
	- усна презентација - 1	
	- постер – 0.5	
	Апстракт објавен во зборник на конференција²	
	- меѓународна- 1	
	- национална- 0.5	
	<p>1. Poster presentation at the workshop “Molecular basis of ionic homeostasis and salt tolerance in plants”, organized by Centre for International Meetings on Biology (Institute Juan March of Studies and Research), Madrid, Spain, 22-24/10/2001. International.</p> <p>Title: “ABA prevents seed germination under unfavorable water conditions”</p> <p>Authors: Miguel González-Guzmán, Nadezda Apostolova, Ramón Serrano and Pedro L. Rodríguez</p> <p>2. Presentation of two posters at “XIII International Conference on Arabidopsis Research”, Sevilla, Spain, 28/07/2002. International.</p> <p>Title: “The short-chain alcohol dehydrogenase ABA2 catalyzes the conversion of xanthoxin into abscisic aldehyde”.</p> <p>Authors: Miguel González-Guzmán, Nadezda Apostolova, José M. Barrero, Víctor Quesada, María R. Ponce, José L. Micol, Ramón Serrano and Pedro L. Rodríguez</p> <p>3. Title: “A mutational analysis of the <i>ABA1</i> gene in <i>Arabidopsis thaliana</i>”</p>	

² Апстракт на трудови објавени во зборник кога не е објавен целиот труд.

	<p>Authors: José M. Barrero, Pedro Piqueras, Miguel González-Guzmán, Nadezda Apostolova, Ramón Serrano, Pedro L. Rodríguez, María R. Ponce, José L. Micol</p> <p>4. Poster presentation at “XXV National Congress of SEBBM (Spanish Society of Biochemistry and Molecular Biology), León, Spain, 17-20/09/2002. National. Title: “Studies of equilibrium folding of SAM domain in P73.”</p> <p>Authors: José M. Barrero, Pedro Piqueras, Miguel González-Guzmán, Nadezda Apostolova, Ramón Serrano, Pedro L. Rodríguez, María R. Ponce and José L. Micol</p> <p>5. Presentation of two posters at “XXVII National Congress of SEBBM”, Lérida, Spain, 12-15/09/ 2004. National. Title: “Loss of Apoptosis Inducing Factor (AIF) reduces oxidative phosphorylation in a hepatoma cell line”</p> <p>Authors: Nadezda Apostolova, Ana Cervera, Alejandra Sanjuán, Reme García-Bou and Kenneth McCreath</p> <p>6. Title: “A targeted antioxidant confirms a role for mitochondrial reactive oxygen species in hypoxic signaling of HIF-1” Authors: Alejandra Sanjuán, Ana Cervera, Nadezda Apostolova, Reme García-Bou and Kenneth McCreath</p> <p>7. Poster presentation at “Meeting “Ochoa, 100 years looking into the future” organized by FECYT, Madrid, Spain, 16/11/2005. National. Title: “Loss of Apoptosis Inducing Factor leads to an increase in reactive oxygen species, and an impairment of respiration that can be reversed by antioxidants” Authors: Nadezda Apostolova, Ana M. Cervera, Victor M. Victor, Susana Cadenas, Alejandra Sanjuan-Pla, Alberto Alvarez-Barrientos, Juan V. Esplugues and Kenneth J. McCreath</p> <p>8. Presentation of two posters at “31st FEBS Congress “Molecules in Health & Disease”, Istanbul, Turkey, 24-29/06/2006. International.</p>	
--	---	--

<p>Title: "Apoptosis-inducing factor is a functional component of the electron transport chain".</p> <p>Authors: Nadezda Apostolova, Ana M. Cervera, Victor M. Victor, Susana Cadenas, Alejandra Sanjuan-Pla, Alberto Alvarez-Barrientos, Juan V. Esplugues and Kenneth J. McCreath</p> <p>Abstract published in: FEBS J. 273, S1, 152; 2006</p> <p>9. Title: "A targeted antioxidant reveals the importance of mitochondrial reactive oxygen species in hypoxic signaling of HIF-1"</p> <p>Authors: Alejandra Sanjuán, Ana Cervera, Nadezda Apostolova, and Kenneth McCreath</p> <p>Abstract published in: FEBS J. 273, S1, 153; 2006</p> <p>10. Poster presentation at International Workshop "Mitochondriopathies, diverse origin of mitochondrial diseases", organized by International University of Anadalucia and the Spanish Ministry of Health and Consumption, Instituto de Salud Carlos III, Baeza, Spain, 27-29/11/2006. National.</p> <p>Title: "Phenotypical characterization of stable cell lines silenced in the cytochrome c oxydase assembly protein SURF1"</p> <p>Authors: Alejandra Sanjuan-Pla, Ana M. Cervera, Nadezda Apostolova and Kenneth J. McCreath</p> <p>11. Poster presentation at la 64th Harden Conference/MiP2007- Mitochondrial Physiology, organized by the British Biochemical Society and Mitochondrial Physiology Society, University of Cumbria, Ambleside, UK, 14-18/09/2007. International.</p> <p>Title: "Chronic silencing of <i>SDHB</i> leads to alterations in cellular proliferation and adhesion"</p> <p>Authors: Ana M. Cervera, Nadezda Apostolova and Kenneth J. McCreath</p> <p>12. Presentation of two posters at "10th International Workshop on Adverse Drug Reactions and Lipodystrophy in HIV", organized</p>	
---	--

<p>by The International Society for Antiviral Research, London, UK, 6-8/11/2008. International.</p> <p>Title: “Clinical concentrations of Efavirenz (EFV) reduce cellular proliferation and viability in several human cell lines”.</p> <p>Authors: Nadezda Apostolova, Ana Blas-García, Daniel Ballesteros, Yezabel González, Amy Morán, Leysa J. Gómez-Sucerquia and Juan V. Esplugues</p> <p>Abstract published in: Antiviral Therapy, 13 suppl 4: A23; 2008</p> <p>13. Title: “Efavirenz induces alterations in lipid metabolism through AMPK activation”</p> <p>Authors: Ana Blas-García, Daniel Ballesteros, Daniel Monleón, José M. Morales, Milagros Rocha, Víctor M. Víctor, Nadezda Apostolova and Juan V. Esplugues</p> <p>Abstract published in: Antiviral Therapy, 13 suppl 4: A24; 2008</p> <p>14. Presentation of two posters en el “9th International Congress on Drug Therapy in HIV Infection”, Glasgow, UK, 9-13/11/2008. International.</p> <p>Title: “Clinical concentrations of Efavirenz (EFV) reduce cellular proliferation and viability in several human cell lines”.</p> <p>Authors: Nadezda Apostolova, Ana Blas-García, Daniel Ballesteros, Yezabel González, Amy Morán, Leysa J. Gómez-Sucerquia and Juan V. Esplugues</p> <p>Abstract published in: Journal of the International AIDS Society, vol. 11, suppl. 1: P161. 2008.</p> <p>15. Title: “Efavirenz induces alterations in lipid metabolism through AMPK activation”</p> <p>Authors: Ana Blas-García, Daniel Ballesteros, Daniel Monleón, José M. Morales, Milagros Rocha, Víctor M. Víctor, Nadezda Apostolova and Juan V. Esplugues</p> <p>Abstract published in: Journal of the International AIDS Society, vol.11, suppl 1: P120. 2008.</p>

<p>16. Oral presentation at “II Jornadas Científicas del CIBERehd”, Sitges, 13-15/11/2008. National.</p> <p>Title: Antiretroviral drugs and mitochondrial function</p> <p>Autor: Nadezda Apostolova</p> <p>17. Poster presentation at “16th Conference on Retroviruses and Opportunistic Infections (CROI)”, Montreal, Canada, 8-11/02/2009. International.</p> <p>Title: “Efavirenz Causes Accumulation of Intracellular Lipids in Hepatic Cells”.</p> <p>Authors: Ana Blas-García, Daniel Ballesteros, Daniel Monleón, José M. Morales, Milagros Rocha, Víctor M. Víctor, Nadezda Apostolova and Juan V. Esplugues.</p> <p>18. Oral presentation at “XXXV Congress of the SECF” (Spanish Society of Physiological Sciences)”, Valencia, Spain, 17-20/02/2009. National.</p> <p>Title: “Clinical concentrations of Efavirenz affect mitochondrial function and trigger apoptotic programs in human cellular models”.</p> <p>Authors: Nadezda Apostolova, Ana Blas-García, Leysa J. Gomez-Sucerquia, Amy Moran, Clara Gomis-Coloma and Juan V. Esplugues</p> <p>Abstract published in: Acta Physiologica vol. 195, suppl. 667: O29; 2009</p> <p>19. Poster presentation at the same congress.</p> <p>Title: “Non-nucleoside reverse transcriptase inhibitor Efavirenz causes accumulation of intracellular lipids in human hepatoma cells”.</p> <p>Authors: Ana Blas-García, Daniel Ballesteros, Daniel Monleón, José M. Morales, Leysa J. Gómez-Sucerquia, Clara Gomis-Coloma, Nadezda Apostolova and Juan V. Esplugues</p>	
--	--

<p>Abstract published in: Acta Physiologica vol. 195, suppl. 667; P190; 2009</p> <p>20. Oral presentation at “III Jornadas Científicas del CIBERehd”, Barcelona, Spain, 22-23/10/2009. National.</p> <p>Title: Effects of antiretroviral drugs in mitochondria function and lipid metabolism: implications for hepatotoxicity</p> <p>Author: <u>Nadezda Apostolova</u></p> <p>21. Presentation of two posters at “11th International Workshop on Adverse Drug Reactions and Co-Morbidities in HIV”, organized by International Medical Press, Philadelphia, USA, 26-28/10/2009. International.</p> <p>Title: “Efavirenz alters the expression of genes involved in lipid metabolism”</p> <p>Authors: Daniel Ballesteros, Ana Blas-García, Clara Gomis-Coloma, Maricel Gómez-Soler, Leysa J. Gómez-Sucerquia, Nadezda Apostolova, and Juan V. Esplugues</p> <p>Abstract published in: Antiviral Therapy vol.14, suppl. 2, A54; 2009</p> <p>22. Title: “EFV-induced reduction of mitochondrial respiration is due to the inhibition of complex I”.</p> <p>Authors: Ana Blas-García, Víctor M. Víctor, Maricel Gómez-Soler, Leysa J. Gómez-Sucerquia, Nadezda Apostolova and Juan V. Esplugues</p> <p>Abstract published in: Antiviral Therapy vol.14, suppl. 2, A61; 2009</p> <p>23. Poster presentation at “17th Conference on Retroviruses and Opportunistic Infections (CROI)”, San Francisco, USA, 16-19/02/2010. International.</p> <p>Title: “Abacavir induces human leukocyte endothelial cell interactions”</p> <p>Authors: Carmen de Pablo, Samuel Orden, José Peris, Nadezda Apostolova, Juan V. Esplugues and Ángeles Álvarez</p>
--

24. Poster presentation at “International Symposium on the Pathophysiology of Reactive Oxygen and Nitrogen Species”, organized by “The Spanish and Portuguese Free Radical Groups”, Salamanca, Spain, 19-21/05/2010. International.

Title: “**Clinical concentrations of efavirenz induce redox-related mitochondrial mass increase in human cellular models**”

Authors: **Nadezda Apostolova**, Leysa J. Gómez-Sucerquia, Ana Blas, Anna Gortat and Juan V. Esplugues

25. Poster presentation at “68th Harden Conference, Autophagy: from molecules to disease” organized by “British Biochemical Society, Royal Agricultural College, Cirencester, UK, 8-12/09/2010. International.

Title: “**Compromising mitochondrial function with the antiretroviral drug Efavirenz triggers autophagy promoting cell survival**”

Authors: **Nadezda Apostolova**, Leysa J. Gómez-Sucerquia, Ana Blas-Garcia, Harryes A. Funes and Juan V. Esplugues

26. Poster presentation at “XXVI Annual Congress of the Brazilian Society of Protozoology and XXXVII Annual Congress of Basic Research in Chagas disease” organized by the Brazilian Society of Protozoology, Foz de Iguaçu, Paraná, Brazil, 25-27 /10/ 2010. National.

Award ZIGMAN BRENNER 2010 for the best poster in the field of Chemotherapy.

Title: “Effect of efavirenz and nevirapine on the proliferation of *Trypanosoma cruzi* epimastigotes”

Authors: Maria Julia Barisón, Inga Eva Stik Lange, Denise Magarian Cardoso, Elizabeth Mieko Furusho Pral, **Nadezda Apostolova** and Ariel M. Silber

<p>27. Presentation of two posters at “12th International Workshop on Adverse Drug Reactions and Co-morbidities in HIV” organized by The International Society for Antiviral Research, London, UK, 4-6/11/ 2010. International.</p> <p>Title: “Efavirenz induces endoplasmic reticulum stress in hepatic cells”</p> <p>Authors: Leysa J. Gómez-Sucerquia, Ana Blas-Garcia, Juan V. Esplugues and Nadezda Apostolova</p> <p>Abstract published in: Antiviral Therapy vol.15, suppl. 4, A65; 2010</p> <p>28. Title: “Efavirenz alters the expression of transcription factors implicated in non-alcoholic fatty liver disease”</p> <p>Authors: Ana Blas-García, Miriram Velázquez, Leysa J. Gómez-Sucerquia, Nadezda Apostolova and Juan V. Esplugues</p> <p>Abstract published in: Antiviral Therapy vol.15, suppl. 4, A64; 2010</p> <p>29. Poster presentation at “IV Jornadas Científicas del CIBERehd” organized by CIBERehd, Barcelona, Spain, 25-26/11/2010 National.</p> <p>Title: “Compromising hepatic cell function with the antiretroviral drug Efavirenz triggers cell survival-promoting autophagy”</p> <p>Authors: Nadezda Apostolova, Leysa J. Gómez-Sucerquia, Ana Blas-García, Haryes A. Funes and Juan V. Esplugues.</p> <p>30. Poster presentation at “18th Conference on Retroviruses and Opportunistic Infections (CROI)”, Boston, USA, 27/02-02/03/2011. International.</p> <p>Title: “Abacavir induces leukocyte adhesion in arteriales”</p> <p>Authors: Carmen de Pablo, Samuel Orden, Nadezda Apostololova, Juan Esplugues and Angeles Alvarez</p> <p>31. Poster presentation at EMBO Molecular Medicine Workshop on "Cell death & disease", Obergurgl, Austria, 10-14/03/2011. International.</p>	
---	--

	<p>Title: Exceeding autophagic capacity is related to apoptotic cell death in Hep3B cells treated with the antiretroviral drug Efavirenz</p> <p>Authors: Nadezda Apostolova, Leysa J. Gomez-Sucerquia, Haryes A. Funes, Ana Blas-Garcia and Juan V. Esplugues</p> <p>32. Presentation of two posters at Current Trends in Biomedicine Workshop: “Molecular and cellular bases of redox signaling and oxidative stress: implications in biomedicine” organized by “International University of Andalucia”, Baeza, Spain, 2-4/11/2011. National.</p> <p>Title: “Short-term treatment with the antiretroviral drug Efavirenz modifies the expression of oxidative stress-related genes”</p> <p>Authors: Leysa J. Gómez-Sucerquia, Ana Blas-García, Haryes A. Funes, Juan V. Esplugues and Nadezda Apostolova</p> <p>33. Title: “Mitochondrial complex I impairment in type 2 diabetes” Authors: Milagros Rocha, Nadezda Apostolova, Raul Herance, Consuelo Escriva, Ana Jover, Celia Bañuls, Eva Sola, Antonio Hernandez-Mijares and Victor M. Victor</p> <p>34. Poster presentation at “V Jornadas Científicas del CIBERehd” organized by CIBERehd, Barcelona, Spain, 22-23/11/2011. National.</p> <p>Title: “Efavirenz increases lipid content and induces a pro-inflammatory response in hepatic cells”</p> <p>Authors: Carlos Hernández, Ana Blas-García, Dolores Ortiz-Masiá, Leysa J. Gómez-Sucerquia, Nadezda Apostolova and Juan V. Esplugues</p> <p>35. Poster presentation at “Hot topic event: Keeping the Engine clean: role of mitophagy in physiology and pathology”, organized by The British Biochemical Society, London, UK, 6/12/2011. International.</p>	
--	---	--

	<p>Title: “Unveiling the mitotoxic effect induced by the antiretroviral drug Efavirenz in human hepatic cells: a mitophagic story”.</p> <p>Authors: Nadezda Apostolova, Leysa J. Gómez-Sucerquia, Haryes A. Funes, Ana Blas-Garcia and Juan V. Esplugues</p> <p>36. Poster presentation at “International Symposium on Redox signaling and Oxidative stress in health and disease” organized by “The Spanish and Portuguese Free Radicals Groups”, Valencia, Spain, 5-7/6/2012. International.</p> <p>Title: “Mitochondrial ROS production induced by the antiretroviral drug Efavirenz in human neurons and glia cells”</p> <p>Authors: Haryes A. Funes, Ana Blas-Garcia, Nadezda Apostolova and Juan V. Esplugues</p> <p>37. Poster presentation at “XXVII Congress of the International Society for Advancement of Cytometry (CYTO 2012)”, Leipzig, Germany, 23-27/6/2012. International.</p> <p>Title: Mitochondrial and nuclear relationship in apoptosis resistance in MCF7 cells. The importance of Bcl-2 and redox environment.</p> <p>Authors: Jelena Markovic, Nancy J. Mora, Bojana Krunic, Eva Serna, Nadezda Apostolova, Jose Luis Garcia and Federico V. Pallardó</p> <p>38. Presentation of three posters at “6th European Congress of Pharmacology” organized by EPHAR (Federation of European Pharmacological Societies), Granada, Spain, 17-20/7/2012. International.</p> <p>Abstracts published in pA₂ –Proceedings of the British Pharmacological Society. Vol. 10. Issue 3.</p> <p>Title: “A complex toxicity response involving both mitochondrial dysfunction and ER stress in human hepatic cells treated with the antiretroviral drug Efavirenz”</p>	
--	--	--

<p>Authors: Nadezda Apostolova, Leysa J. Gomez-Sucerquia, Haryes A. Funes, Ana Blas-Garcia and Juan V. Esplugues</p> <p>39. Title: “Efavirenz increases lipid content and regulates the inflammatory response in hepatic cells”</p> <p>Authors: Ana Blas-Garcia, Carlos Hernandez-Saez, Dolores Ortiz-Masia, Leysa J. Gomez-Sucerquia, Nadezda Apostolova and Juan V. Esplugues</p> <p>40. Title: “Differential response of neurons and glia to the mitochondrial effects produced by the antiretroviral drug Efavirenz”.</p> <p>Authors: Haryes A. Funes, Ana Blas-Garcia, Nadezda Apostolova and Juan. V Esplugues</p> <p>41. Poster presentation at “The 16th Biennial Meeting of the Society for Free Radical Research – International”, London, UK, 6-9/9/2012. International.</p> <p>This communication was awarded with “Young Investigator Awards” by SFFR-Europe.</p> <p>Title: “Is ER stress induced in human hepatoma cells treated with the antiretroviral drug Efavirenz mitochondria-related?”</p> <p>Authors: Nadezda Apostolova, Leysa J. Gomez-Sucerquia, Haryes A. Funes, Ana Blas-Garcia and Juan V. Esplugues</p> <p><i>Abstract published in: Free Radical Biology and Medicine, Vol. 53, Suppl. 1, p. S204</i></p> <p>42. Poster presentation at “VI Jornadas Científicas del CIBERehd”, organized by CIBERehd, Barcelona, Spain, 29-30/10/2012. National.</p> <p>Title: “Hepatic cells treated with the antiretroviral drug efavirenz display an ER stress response with specific involvement of mitochondria”</p> <p>Authors: Fernando Alegre, Nadezda Apostolova, Leysa J. Gómez-Sucerquia, Haryes A. Funes, Ana Blas-García and Juan V. Esplugues</p>	
---	--

<p>43. Poster presentation at “International Liver Congress” organized by European Association for the Study of the Liver (EASL), Amsterdam, The Netherlands, 24-28/4/2013. International.</p> <p>Title: “Efavirenz induces endoplasmatic stress in human hepatic cells by a mechanism different than the elicited by the pharmacological inducer thapsigargin”</p> <p>Authors: Fernando Alegre, Miriam Polo, Leysa J. Gómez-Sucerquia, Haryes A. Funes, Ana Blas-García, Juan V. Esplugues and Nadezda Apostolova</p> <p>Abstract published in: Journal of Hepatology, Volume 58, Supplement 1, p. S212, 2013</p> <p>44. Oral Presentation at “6th International Symposium on Neuropsychiatry & HIV”, Barcelona, Spain, 9-10/5/2013. International.</p> <p>Title: “A differential bioenergetic effect in human glia and neurons under treatment with the antiretroviral drug Efavirenz”.</p> <p>Authors: Haryes A. Funes, Fernando Alegre, Miriam Polo, Ana Blas-García, Nadezda Apostolova and Juan V. Esplugues</p> <p>45. Oral presentation at “IX Meeting of the Spanish group of Research on Free Radicals (GEIRLI)”, Valencia, Spain, 3-5/6/2013. National.</p> <p>Title: Major role of mitochondria in the hepatotoxicity induced by the antiretroviral drug Efavirenz.</p> <p>Authors: Nadezda Apostolova</p> <p>46. Poster presentation at “XXXIV Congress of the SEF” (Spanish Society of Pharmacology”) organized by SEF, San Pedro del Pinatar (Murcia), Spain, 16-19/9/2013. National.</p> <p>Title: “The effect of the antiretroviral drug Efavirenz on human hepatic cells lacking functional mitochondria (rho⁰ phenotype)”</p> <p>Authors: Miriam Polo, Fernando Alegre, Haryes A. Funes, Ana Blas-García, Juan V. Esplugues and Nadezda Apostolova</p>	
---	--

<p>Abstract published in: Basic & Clinical Pharmacology & Toxicology 113 (Supl.1), 2-48 (p.41), 2013.</p> <p>47. Invited oral presentation at “SFRR-Europe 2013 Conference” organized by SFRR-Europe (Society for Free Radical Research), Athens, Greece, 23-25/9/2013. International.</p> <p>Title: “Evidence of an interplay between ER stress/UPR and mitochondria in human hepatic cells treated with the antiretroviral drug Efavirenz”</p> <p>Authors: Fernando Alegre, Leysa J. Gómez-Sucerquia, Miriam Polo, Haryes A. Funes, Ana Blas-García¹, Juan V. Esplugues and Nadezda Apostolova</p> <p>48. Poster presentation at “15th International workshop on comorbidities and adverse drug reactions in HIV”, Brussels, Belgium, 15-17/10/2013. International.</p> <p>Title: “Neuronal bioenergetics and acute mitochondrial dysfunction: a clue to understanding the CNS side effects of efavirenz”</p> <p>Authors: Haryes A. Funes, Nadezda Apostolova Fernando Alegre, Miriam Polo, César Ríos-Navarro, Ana Blas-García and Juan V. Esplugues</p> <p>Abstract published in: Antiviral Therapy 18 (Supl.3), P.49, 2013</p> <p>49. Poster presentation at “VII Jornadas Científicas del CIBERehd”, organized by CIBERehd, Barcelona, Spain, 21-22/10/2013. National.</p> <p>Title: “Abacavir compromises mitochondrial function and increases vulnerability to acetaminophen-induced hepatotoxicity”</p> <p>Authors: Ana Blas-García, Victor M. Victor, Haryes A. Funes, Fernando Alegre, Miriam Polo, Nadezda Apostolova and Juan V. Esplugues</p> <p>50. Presentation of two posters at “The Liver Meeting®, AASLD’s 64th Annual Meeting”, Washington, USA, 1-5/11/2013. International.</p>	
--	--

<p>Title: "Efavirenz induces endoplasmic stress and UPR in human hepatocytes: implication of mitochondria"</p> <p>Authors: Nadezda Apostolova, Fernando Alegre, Miriam Polo, Haryes A. Funes, Ana Blas-Garcia and Juan V. Esplugues</p> <p>This poster was awarded with "Presidential Poster of Distinction" given to the best 10% of abstracts that were evaluated.</p> <p>Abstract published in: HEPATOLOGY, vol 58, n^o4 (Suppl 1). Page 377A, 2013.</p> <p>51. Title: "Abacavir inhibits mitochondrial function and increases vulnerability to acetaminophen-induced hepatotoxicity"</p> <p>Authors: Ana Blas-Garcia, Victor M. Victor, Haryes A. Funes, Nadezda Apostolova and Juan V. Esplugues</p> <p>Abstract published in: HEPATOLOGY, vol 58, n^o4 (Suppl 1). Page 379A, 2013.</p> <p>52. Poster presentation at "V National Congress of GESIDA (Group of study of AIDS)", Sitges, Spain, 19-22/11/2013. National.</p> <p>Title: "Neural bioenergetics and acute mitochondrial dysfunction: new keys to understanding the adverse effects of Efavirenz in the central nervous system".</p> <p>Authors: Nadezda Apostolova Atanasovska, Haryes A. Funes Magaña, Fernando Alegre Guerra, Miriam Polo Peñalver, Cesar Ríos-Navarro, Miguel Martí Cabrera, Ana Blas García and <u>Juan V. Esplugues Mota</u></p> <p>Published in: Enfermedades Infecciosas y Microbiología Clínica, vol. 31. supl. 2, p.14, 2013.</p> <p>53. Oral presentation at "First Spanish Autophagy Meeting", Miraflores de la Sierra (Madrid), Spain, 29-30/11/2013. National.</p> <p>Title: "Efavirenz induces autophagy in human hepatocytes: implication of mitochondria"</p>	
---	--

<p>Autor: <u>Nadezda Apostolova</u></p> <p>54. Presentation of two posters at “Annual Conference on Retroviruses and Opportunistic Infections (CROI)”, Boston, USA, 3-6/3/2014. International.</p> <p>Title: “Efavirenz Produces a Differential Bioenergetic Response in Neurons and Glial Cells”</p> <p>Authors: Haryes A. Funes, Nadezda Apostolova, Fernando Alegre, Miriam Polo, Ana Blas-Garcia and Juan V. Esplugues</p> <p>55. Title: “Abacavir and Didanosine enhance susceptibility to acetaminophen-induced hepatotoxicity”</p> <p>Authors: Ana Blas-Garcia, Victor M. Victor, Alberto Marti-Rodrigo, Lara Milian-Medina, Nadezda Apostolova and Juan V. Esplugues</p> <p>56. Two oral presentations at “X Meeting of the Spanish group of Research on Free Radicals (GEIRLI)”, Valencia, 2-4 /06/ 2014. National.</p> <p>Title: “The anti-HIV drugs abacavir and didanosine induce oxidative stress and enhance acetaminophen-induced hepatotoxicity”</p> <p>Authors: <u>Ana Blas-García</u>, Victor M. Victor, Miriam Polo, Haryes A. Funes, Alberto Martí-Rodrigo, Nadezda Apostolova and Juan V. Esplugues</p> <p>57. Title: “Oxidative and endoplasmic reticulum stress are influenced by glycaemic control in leukocytes of type 2 diabetic patients”</p> <p>Authors: <u>Susana Rovira Llopis</u>, Celia Bañuls Morant, Nadezda Apostolova, Rosa María Falcón Tapiador, Raquel Castelló Pons, Antonio Hernandez Mijares, Milagros Rocha Barajas and Victor Manuel Victor Gonzalez</p> <p>58. Oral presentation at “I Jornadas de Investigación Integral en Ciencias Ómicas y estilo de Vida”, Valencia, Spain, 11-13/06/2014. National.</p> <p>Authors: <u>Nadezda Apostolova</u></p>	
--	--

	<p>Title: “Bases moleculares de los efectos adversos producidos por el fármaco antirretroviral Efavirenz”</p> <p>59. Oral presentation en “7th International Symposium on Neuropsychiatry & HIV”, Barcelona, Spain, 13-14/06/2014. International.</p> <p>Authors: Haryes A. Funes, Fernando Alegre, Miriam Polo, Ana Blas-García, Juan V. Esplugues and Nadezda Apostolova</p> <p>Title: Efavirenz increases nitric oxide production in glia cells but not in neurons</p> <p>60. Presentation of three posters at “16th International workshop on co-morbidities and adverse drug reactions in HIV”, Philadelphia, EEUU, 6-8/10/2014. International.</p> <p>Title: “SQSTM/p62 plays a protective role in EFV-induced mitochondrial injury”</p> <p>Authors: Fernando Alegre, Miriam Polo, Haryes A. Funes, Alberto Marti-Rodrigo, Nadezda Apostolova, Juan V. Esplugues and Ana Blas-Garcia</p> <p>Abstract published in: Antiviral Therapy 19 (Supl.2), A43, 2014</p> <p>61. Title: “Involvement of nitric oxide in the mitochondrial action of efavirenz: a differential effect on neurons and glial cells”</p> <p>Authors: Haryes A. Funes, Fernando Alegre, Miriam Polo, Ana Blas-Garcia, Juan V. Esplugues and Nadezda Apostolova</p> <p>Abstract published in: Antiviral Therapy 19 (Supl.2), A47, 2014</p> <p>62. Title: “Acute inhibition of electron transport chain complexes by abacavir and didanosine predispose hepatic cells to mitochondria-dependent liver injury”</p> <p>Authors: Ana Blas-Garcia, Alberto Marti-Rodrigo, Miriam Polo, Fernando Alegre, Haryes A. Funes, Nadezda Apostolova and Juan V. Esplugues</p>	
--	---	--

	<p>Abstract published in: Antiviral Therapy 19 (Suppl.2), A43, 2014</p> <p>63. Presentation of three posters at “22nd United European Gastroenterology Week” organized by United European Gastroenterology Society, Vienna, Austria, 18-22 /10/ 2014. International.</p> <p>Title: “The non-nucleoside reverse transcriptase inhibitor Efavirenz modifies the inflammatory response of hepatic cells”</p> <p>Authors: Ana Blas-Garcia, Fernando Alegre, Dolores Ortiz-Masia, Lara Milian-Medina, Nadezda Apostolova and Juan V. Esplugues</p> <p>Abstract published in: United European Gastroenterology Journal 2 (Suppl.1), A295, 2014</p> <p>64. Title: “Is SQSTM1/p62 a defense against EFV-induced hepatotoxicity?”</p> <p>Authors: Fernando Alegre, Ana Blas-Garcia, Miriam Polo, Haryes A. Funes, Nadezda Apostolova and Juan V. Esplugues</p> <p>Abstract published in: United European Gastroenterology Journal 2 (Suppl.1), A296, 2014</p> <p>65. Title: Abacavir and Didanosine enhance acetaminophen-induced hepatotoxicity through GSH depletion.</p> <p>Authors: Ana Blas-García, Victor M. Victor, Miriam Polo, Haryes A. Funes, Alberto Martí-Rodrigo, Nadezda Apostolova and Juan V. Esplugues</p> <p>Abstract published in: United European Gastroenterology Journal 2 (Suppl.1), A295, 2014</p> <p>66. Poster presentation at “65th Annual Meeting of the American Association for the Study of Liver Diseases (AASLD)” Boston, USA, 7-11/11/2014. International.</p> <p>Title: “The non-nucleoside reverse transcriptase inhibitor Efavirenz modifies the inflammatory response of hepatic cells”</p>	
--	---	--

Authors: Ana Blas-Garcia, Fernando Alegre, Miriam Polo, Dolores Ortiz-Masia, Haryes A. Funes, Alberto Martí-Rodrigo, **Nadezda Apostolova** and Juan V. Esplugues

Abstract published in: Hepatology vol. 60, num. 1 (Suppl), page 712A, 2014

67. Presentation of four posters at “VI National Congress of GESIDA (Group of Study of AIDS)” Málaga, Spain, 25-28/11/2014. National. As “oral poster”. Title: “SQSTM1/p62 plays a protecting role in the mitochondrial damage induced by Efavirenz”

Authors: Fernando Alegre, Miriam Polo, Haryes A. Funes, Alberto Martí-Rodrigo, **Nadezda Apostolova**, Juan V. Esplugues and Ana Blas-Garcia

Published in: Enfermedades Infecciosas y Microbiología Clínica, vol. 32. supl. 2, p. 17, 2014

68. As “oral poster”. Title: “Mitochondrial (dys)function. ¿Un underlying factor for the variability of the EFV-induced hepatotoxicity?”

Authors: Miriam Polo, Fernando Alegre, Haryes A. Funes, Alberto Martí-Rodrigo, Ana Blas-Garcia, **Nadezda Apostolova** and Juan V. Esplugues

Published in: Enfermedades Infecciosas y Microbiología Clínica, vol. 32. supl. 2, p. 18, 2014

69. As “oral poster”. Title: “Acute mitochondrial inhibition induced by abacavir and didanosine increases the risk of hepatic injury”

Authors: Ana Blas-Garcia, Alberto Martí-Rodrigo, Miriam Polo, Fernando Alegre, Haryes A. Funes, **Nadezda Apostolova** and Juan V. Esplugues

Published in: Enfermedades Infecciosas y Microbiología Clínica, vol. 32. supl. 2, p. 20, 2014

70. Title: “Implications of nitric oxide on the mitochondrial action of Efavirenz: a differential effect in neurons and glial cells”

Authors: Haryes A. Funes, Fernando Alegre, Miriam Polo, Ana Blas-García, Juan V. Esplugues and **Nadezda Apostolova**

Published in: Enfermedades Infecciosas y Microbiología Clínica, vol. 32. supl. 2, p. 73, 2014

71. Poster presentation at Annual Conference on Retroviruses and Opportunistic Infections (CROI), Seattle, USA, 23-26/02/2015. International.

Title: Efavirenz-Induced nitric oxide affects mitochondrial function in glial cells

Authors: Haryes A. Funes, Fernando Alegre, Miriam Polo, Ana Blas-García, Juan V. Esplugues and **Nadezda Apostolova**

72. Poster presentation at OCC 2015 (Oxygen Club of California) World congress "Oxidants and antioxidants in biology", Valencia, Spain, 24-26/06/2015. International.

Title: Efavirenz alters mitochondrial respiratory function in cultured neurons and glial cells.

Authors: Haryes A Funes, Alberto Marti-Rodrigo, Fernando Alegre, Miriam Polo, Ana Blas-Garcia, Eduardo Rial, Juan V Esplugues and **Nadezda Apostolova**

73. Oral presentation at 3rd meeting of the Spanish Autophagy Group, Sevilla, Spain, 28-29/06/2015. National.

Title: “Role of p62 in the hepatocyte inflammatory response induced by the antiretroviral drug Efavirenz”

Authors: Fernando Alegre, Miriam Polo, Alberto Marti-Rodrigo, Ana Blas-Garcia, Juan V Esplugues and **Nadezda Apostolova**

74. Poster presentation at 36th Anual Congres of SEF (Spanish Society on Pharmacology), Valencia, Spain, 16-18/09/2015. National.

	<p>Title: “Moderate heat stress in hepatic cells mediates temporal dynamics of crucial cell survival factors”</p> <p>Authors: Biljana Miova, Suzana Dinevska-Kjovkarovska, Juan V Esplugues and Nadezda Apostolova</p> <p>Abstract published in: Basic & Clinical Pharmacology & Toxicology 117 (Suppl. 2), 1–47 (p. 37), 2015.</p> <p>75. Poster presentation at “17th International Workshop on Co-Morbidities and Adverse Drug Reactions in HIV”, organized by International Medical Press, Barcelona, 20-22 /10/ 2015. International.</p> <p>Title: “Efavirenz alters the expression of inflammatory and fibrinogenic markers in hepatic stellate cells and liver tissue”</p> <p>Authors: Fernando Alegre, Miriam Polo, Alberto Marti-Rodrigo, Nadezda Apostolova, Juan V. Esplugues and Ana Blas-García</p> <p>Abstract published in: Antiviral Therapy vol.20, suppl. 1, A65; 2015</p> <p>76. Presentation de dos posters en “IX Jornadas Científicas del CIBERehd”, organizadas por CIBERehd, Barcelona, 2-3 /11/ 2015. National.</p> <p>Title: “Efavirenz alters the expression of inflammatory and fibrogenic markers in hepatic stellate cells and liver tissue”</p> <p>Authors: Fernando Alegre, Miriam Polo, Alberto Martí-Rodrigo, Nadezda Apostolova, Juan V. Esplugues and Ana Blas-García</p> <p>77. Title: “Mitochondrial (dys)function – a factor underlying the variability of antiretroviral drug-induced hepatotoxicity?”</p> <p>Authors: Miriam Polo, Fernando Alegre, Alberto Martí-Rodrigo, Ana Blas-García, Juan V. Esplugues and Nadezda Apostolova</p> <p>78. Poster presentation at “The Liver Meeting”, AASLD’s 66th Annual Meeting, San Francisco, EEUU, 13-17/11/2015. International.</p>	
--	---	--

<p>Title: “The non-nucleoside reverse transcriptase inhibitor Efavirenz triggers activation of inflammatory and fibrogenic signaling cascades in hepatic stellate cells”</p> <p>Fernando Alegre, Alberto Martí-Rodrigo, Miriam Polo, Lara Milián-Medina, Nadezda Apostolova, Juan V. Esplugues and Ana Blas-García</p> <p>Abstract published in: Hepatology 62(1): 1141A, 2015.</p> <p>79. Presentation de dos posters en el VII Congreso National de GESIDA (Grupo de Estudio del SIDA), Madrid, 1-4 /12/ 2015. National. Title: “The non-nucleoside reverse transcriptase inhibitor Efavirenz triggers activation of inflammatory and fibrogenic signaling cascades in hepatic stellate cells”</p> <p>Authors: Fernando Alegre, Alberto Martí-Rodrigo, Miriam Polo, Lara Milián-Medina, Nadezda Apostolova, Juan V. Esplugues and Ana Blas-García</p> <p>Published in: Enfermedades Infecciosas y Microbiología Clínica, vol.33. supl.2, p.52. 2015.</p> <p>80. Title: “Efavirenz-induced nitric oxide affects mitochondrial function in glial cells”</p> <p>Authors: Haryes A. Funes, Fernando Alegre, Miriam Polo, Ana Blas-García, Juan V. Esplugues and Nadezda Apostolova</p> <p>Published in: Enfermedades Infecciosas y Microbiología Clínica, vol.33. supl.2, p.75. 2015.</p> <p>81. Poster presentation at workshop “Autophagic membrane trafficking and dynamics in aging and disease”, organized byFRIAS, Saig, Alemania, 28-31/01/2016. International.</p> <p>Title: “Role of SQSTM1/p62 in the complex ER-mitochondrial effect of the antiretroviral drug Efavirenz in hepatic cells”</p> <p>Authors: Fernando Alegre, Miriam Polo, Alberto Martí-Rodrigo, Ana Blas-García, Juan V. Esplugues and Nadezda Apostolova</p>	
--	--

<p>82. Presentation de cuatro posters en el XLI Congreso anual de la Asociación española para el estudio del hígado (AAEH), Madrid, 17-19/02/2016. National.</p> <p>Title: “The antiretroviral drug Efavirenz alters mitochondrial dynamics in human hepatic cells”</p> <p>Authors: Miriam Polo, Fernando Alegre, Alberto Martí-Rodrigo, Ana Blas-García, Juan V. Esplugues and Nadezda Apostolova</p> <p>Published in: Gastroenterologia y Hepatologia, vol. 39. Esp. Congreso 1, p.34 (P-13). 2016.</p> <p>83. Title: “Efavirenz induces activation of inflammatory and fibrinogenic pathways in hepatic stellate cells”</p> <p>Authors: Fernando Alegre, Miriam Polo, Alberto Martí-Rodrigo, Nadezda Apostolova, Juan V. Esplugues and Ana Blas-García</p> <p>Published in: Gastroenterologia y Hepatologia, vol. 39. Esp. Congreso 1, p.36 (P-17). 2016.</p> <p>84. Title: “Mitochondrial dysfunction induced by the antiretroviral drugs abacavir and didanosine increases liver damage triggered by paracetamol”</p> <p>Authors: Ana Blas-García, Alberto Martí-Rodrigo, Miriam Polo, Fernando Alegre, Haryes A. Funes, Victor M. Victor, Nadezda Apostolova and Juan V. Esplugues</p> <p>Published in: Gastroenterologia y Hepatologia, vol. 39. Esp. Congreso 1, p.37 (P-19). 2016.</p> <p>85. Title: “The antiretroviral drug Efavirenz reduces the hepatic levels of profibrogenic genes in mice fed with normal and high fat diet”</p> <p>Authors: Alberto Martí-Rodrigo, Fernando Alegre, Miriam Polo, Nadezda Apostolova, Juan V. Esplugues and Ana Blas-García</p> <p>Published in: Gastroenterologia y Hepatologia, vol. 39. Esp. Congreso 1, p.36 (P-16). 2016.</p>	
---	--

86. Poster presentation at “The International Liver congress”, organized by EASL, Barcelona, 13-17/04/2016. International.

Title: “Novel function of mitochondrial Lon protease (LONP) in a drug-induced dual model of ER stress and mitochondrial dysfunction in hepatic cells”

Authors: Miriam Polo, Fernando Alegre, Alberto Martí-Rodrigo, Ana Blas-García, Juan V. Esplugues and **Nadezda Apostolova**

Published in: Journal of Hepatology, vol. 64. Suppl 2. S237. 2016.

87. Oral presentation at “11th Annual SWS European Chapter Meeting”, Potsdam, Germany, 17-20/05/2016. International.

Title: *Studenchishte Marsh as an integral part of ancient Ohrid lake: a valuable resource worthy of protection*

Authors: **Nadezda Apostolova**, Trajce Talevski, Daniel Scarry and Mia Lozanovska

88. Poster presentation at “XIII Congress of the Spanish society of pain”, Pamplona, 2-4/06/2016. National.

Title: “Estabilidad de las mezclas farmacológicas en analgesia postoperatoria”

Authors: Santiago Fernández García, Ferrán Mansilla Atiénzar, **Nadezda Apostolova**, Leticia Lacalle, Juan V. Sancho and Miguel Vila-Sánchez

89. Presentation of two posters at “First NEAR (Network of Excellence in Autophagy Research) Meeting”, Miraflores de la Sierra (Madrid), 12-15/06/2016. National.

Title: “Transcription of autophagy genes in human glioblastoma cells during ER stress, mitochondrial dysfunction or both”

Authors: Olga Martínez-Arroyo, Fernando Alegre, Miriam Polo, Alberto Martí-Rodrigo, Ana Blas-García, Juan V. Esplugues and **Nadezda Apostolova**

<p>90. Title: “The Chaperone GRP78/BiP modulates mitochondrial function to promote survival after retrograde neurodegeneration” Authors: Tatiana Leiva, Ariadna Arasanz, Marta Monserrat, Mireia Herrando-Grabulosa, David Romeo, Miriam Polo, Celia Bañuls, Nadezda Apostolova, Joaquim Forés and Caty Casas.</p> <p>91. Oral presentation at “<i>First NEAR (Network of Excellence in Autophagy Research) Meeting</i>”, <i>Miraflores de la Sierra (Madrid)</i>, 12-15/06/2016. National. Title: “A role of SQSTM1/p62 beyond autophagy: evidence from drug-induced hepatotoxicity” Authors: Ana Blas-García, Fernando Alegre, Miriam Polo, Alberto Martí-Rodrigo, Juan V. Esplugues and Nadezda Apostolova</p> <p>92. Poster presentation at “Liver fibrosis: the next goal of targeted therapy?” a symposium organized by EASL, Porto, Portugal, 17-18/06/2016. International. Title: “Chronic administration of the non-nucleoside reverse transcriptase inhibitors efavirenz and rilpivirine decreases hepatic steatosis and fibrogenic response in a mouse model of NAFLD” Authors: Alberto Martí-Rodrigo, Fernando Alegre, Miriam Polo, Nadezda Apostolova, Juan V. Esplugues and Ana Blas-Garcia</p> <p>93. Poster presentation at “10th FENS Forum of Neuroscience”, congreso organized byThe Federation of of European Neuroscience Societies (FENS), Copenhagen, Denmark, 2-6/07/2016. International. Title: “The chaperone Grp78/BiP modulates mitochondrial function to promote survival after retrograde neurodegeneration”</p>	
--	--

Authors: Tatiana Leiva, Ariadna Arasanz, Marta Montserrat, Mireia Herrando-Grabulosa, **Nadezda Apostolova**, Joaquím Forés and Caty Casas

94. Poster presentation at “The First Joint WGs Meeting of TRANSAUTOPHAGY COST Action CA15138”, Varsovia, Polonia, 6-7/10/2016. International.

Title: “The chaperone GRP78/BiP modulates mitochondrial function to promote survival after retrograde neurodegeneration”

Authors: Tatiana Leiva-Rodríguez, Ariadna Arasanz, Marta Montserrat, Mireia Herrando-Grabulosa, Miriam Polo, Celia Bañuls, Joaquim Forés, **Nadezda Apostolova** and Caty Casas

95. Poster presentation at “X Jornadas Científicas del CIBERehd”, organized by CIBERehd, Barcelona, 24-25 /10/ 2016. National.

Title: “Modulation by macrophages of hepatic injury involving NLRP3 inflammasome activation: the example of efavirenz”

Authors: Fernando Alegre, Alberto Martí-Rodrigo, Miriam Polo, Dolores Ortiz-Masiá, Ángela B. Moragrega, Marcello Pinti, **Nadezda Apostolova**, Juan V. Esplugues and Ana Blas-García

96. Poster presentation at “International Conference on Self-Assembly in Confined Spaces (SACS 2016)”, organized by Centre for Cooperative Research in Biomaterials (CIC biomaGUNE), San Sebastián, 25-27/10/2016. International.

Title: “Synthesis of self-assembled fluorescent organic nanoparticles based on acridine for cellular imaging and phototherapy”

Authors: Carles Felip-León, Olga Martínez-Arroyo, **Nadezda Apostolova**, Juan F. Miravet and Francisco Galindo

97. Oral presentation en el “XVI Scientific Meeting of the Spanish Society of Chromatography and related techniques – SECyTA 2016”, Sevilla, 2-4/11/2016. National.

<p>Title: In-vitro metabolism evaluation of the tryptamine 5-meo-mipt using human liver cells</p> <p>Authors: <u>David Fabregat-Safont</u>, María Ibáñez, Nadezda Apostolova, Miriam Polo, Juan V. Sancho and Félix Hernández</p> <p>98. Presentation de dos posters en el “The Liver Meeting®, AASLD’s 67th Annual Meeting”, Boston, USA, 11-15/11/2016. International.</p> <p>Title: “Chronic administration of the anti-HIV drugs Efavirenz and Rilpivirine decreases hepatic steatosis and fibrogenic response in a mouse model of NAFLD”</p> <p>Authors: Alberto Martí-Rodrigo, Fernando Alegre, Miriam Polo, Maria Miralles-Molina, Nadezda Apostolova, Juan V. Esplugues and Ana Blas-García</p> <p>Abstract published in: Hepatology, vol 64, n^o1 (Suppl). Page 783A 2016.</p> <p>99. Title: “Modulation by macrophages of hepatic injury involving NLRP3 inflammasome activation: the example of Efavirenz”</p> <p>Authors: Fernando Alegre, Alberto Martí-Rodrigo, Miriam Polo, Dolores Ortiz-Masiá, Marcello Pinti, Nadezda Apostolova, Juan V. Esplugues and Ana Blas-García</p> <p>Abstract published in: Hepatology, vol 64, n^o1 (Suppl). Page 346A, 2016</p> <p>100. Presentation of three posters at “VIII National Congress of GESIDA (Group of Study of AIDS)”, San Sabastian, Spain, 29/11-2/12/2016. National.</p> <p>Title: “Modulation by macrophages of hepatic injury involving NLRP3 inflammasome activation: the example of efavirenz”</p> <p>Authors: Fernando Alegre, Alberto Martí-Rodrigo, Miriam Polo, Dolores Ortiz-Masiá, Marcello Pinti, Nadezda Apostolova, Juan V. Esplugues and Ana Blas-García</p>	
---	--

Published in: *Enfermedades Infecciosas y Microbiología Clínica*, vol.35. supl.3, p.61, 2016.

101. Title: “Chronic administration of the non-nucleoside reverse transcriptase inhibitors efavirenz and rilpivirine decreases hepatic steatosis and fibrogenic response in a mouse model of NAFLD”

Authors: Alberto Marti-Rodrigo, Fernando Alegre, Miriam Polo, Maria Miralles-Molina, **Nadezda Apostolova**, Juan V. Esplugues and Ana Blas-Garcia

Published in: *Enfermedades Infecciosas y Microbiología Clínica*, vol.35. supl.3, p.61, 2016.

102. Title: “Novel function of mitochondrial Lon protease (LONP) in an Efavirenz-induced dual model of ER-stress and mitochondrial dysfunction in hepatic cells”

Authors: Miriam Polo, Angela B. Moragrega, Fernando Alegre, Alberto Martí-Rodrigo, Ana Blas-García, Juan V. Esplugues and **Nadezda Apostolova**

Published in: *Enfermedades Infecciosas y Microbiología Clínica*, vol.35. supl.3, p.62, 2016.

103. Poster presentation at “**6th International Conference on the Physiology and Pharmacology of Temperature Regulation (PPTR)**” organized by The International Society for the Physiology and Pharmacology of Temperature Regulation, **Ljubljana, Slovenia, 5-9/12/2016**. International.

Title: “Heat stress induces extended plateau of Hsp70 accumulation – a possible cytoprotection mechanism in hepatic cells”

Authors: Biljana Miova, Suzana Dinevska-Kjovkarovska, Juan V. Esplugues and **Nadezda Apostolova**

104. Poster presentation/oral presentation at “42 Annual Congress of the *Spanish Association for the Study of Liver Diseases (AEEH)*”

<p>organized by AEHH, Madrid, Spain, 15-17/02/ 2017. National.</p> <p>Title: “El antiretroviral rilpivirina reduce el daño hepático en un modelo nutricional de EHGNA a través de la activación del eje IL-6/IL22- STAT3-p53 en células estrelladas”</p> <p>Authors: <u>Alberto Martí-Rodrigo</u>, Fernando Alegre, Miriam Polo, Ángela B. Moragrega, Nadezda Apostolova, Juan V. Esplugues, Ana Blas-García</p> <p>Published in: Gastroenterología y Hepatología 40 (Espec.Congr.1):61, 2017.</p> <p><u>Premio de mejor poster en investigación básica.</u></p> <p><u>105.</u> Poster presentation at “42 Annual Congress of <i>Spanish Association for the Study of Liver Diseases (AEEH)</i>” organized by AEHH, Madrid, Spain, 15-17/02/2017. National.</p> <p>Title: “Hepatic macrophages modulate acute liver damage induced by NLRP3 inflammasome activation: the efavirenz example”</p> <p>Authors: Fernando Alegre, Alberto Martí-Rodrigo, Miriam Polo, Ángela B. Moragrega, Dolores Ortiz-Masia, Marcello Pinti, Nadezda Apostolova, Juan V. Esplugues, Ana Blas-García</p> <p>Published in: Gastroenterología y Hepatología 40 (Espec.Congr.1):36, 2017.</p> <p><u>106.</u> Poster presentation at “The International Liver congress - 52nd Annual Meeting of the European Association for the Study of the Liver (EASL)”, organized by EASL, Amsterdam, 19-23/04/2017. International.</p> <p>Title: “The anti-HIV drug rilpivirine decreases hepatic injury in a nutritional model of NAFLD through activation of the IL6/IL22-STAT3-p53 axis”</p>	
--	--

Authors: Alberto Martí-Rodrigo, Fernando Alegre, Miriam Polo, Ángela B. Moragrega, **Nadezda Apostolova**, Juan V. Esplugues, Ana Blas-García

Published in: Journal of Hepatology, vol.66, Suppl.1, p.S162, 2017.

107. Poster presentation /oral communication at “The International Liver congress - 52nd Annual Meeting of the European Association for the Study of the Liver (EASL)”, organized by EASL, Amsterdam, The Netherlands, 19-23/04/2017. International.

Title: “p62/SQSTM1 in a drug-induced model of hepatotoxicity: a novel role beyond autophagy”

Authors: Fernando Alegre, Miriam Polo, Alberto Marti-Rodrigo, Angela B. Moragrega, Juan V. Esplugues, Ana Blas-García, **Nadezda Apostolova**

Published in: Journal of Hepatology, vol.66, Suppl.1, p.S397, 2017.

108. Poster presentation at “12th Annual SWS European Chapter Meeting”, Faro, Portugal, 4-6/05/2017. International.

Title: “Studenchishte wetland on the shore of Ohrid Lake: the process of its degradation studied by remote sensing”

Authors: **Nadezda Apostolova**, Jos T.A. Verhoeven, Juan M. Soria

109. Poster presentation at “47th European Brain and Behaviour Society Meeting”, Bilbao, Spain, 8-11/09/2017. International.

Title: “Efavirenz induces activational deficits potentially related to depression: studies in animal models”

Authors: Carla Carratalá-Ros, Laura López-Cruz, Noemí San-Miguel, Régulo Olivares-García, Patricia Ibañez-Marín, Marta Sarasua de la Bárcena, **Nadezda Apostolova**, John D. Salamone and Mercè Correa

110. Oral presentation at World Heritage Watch Forum, Krakow, Poland, 30/06-1/07/2017. International.

Title: "Ohrid lake: world cultural and natural heritage in peril",
Published in: *World Heritage Watch Report* p.84-88, 2017

Authors: Emilija Apostolova Chalovska and **Nadezda Apostolova**

111. Poster presentation at *Second NEAR (Network of Excellence in Autophagy Research) Meeting, Miraflores de la Sierra (Madrid), Spain, 15-17/11/2017. National.*

Title: "p62 upregulation mediated through CHOP/DDIT3 is protective in a cell model of drug-induced hepatotoxicity"

Authors: Fernando Alegre, Angela B. Moragrega, Alberto Martí-Rodrigo, Juan V. Esplugues, Ana Blas-Garcia and **Nadezda Apostolova**

--	--	--

--	--	--

	Вкупно	64,5
	ВКУПНО	1079

СТРУЧНО-АПЛИКАТИВНА ДЕЈНОСТ

Поени

Ред. број	Назив на активноста:	Поени
	Книга од стручна област	
	- автор - 8	
	Title: Mitochondrial role of Apoptosis-Inducing Factor (AIF); Oxidative phosphorylation and reactive oxygen species Editorial: Universitat de València-Servei de Publicacions; March 2008; ISBN: 978-84-370-7115-2; Dep. Legal: V-4982-2008 Author: Nadezda Apostolova	8
	Поглавје во книга	
	- автор 3	
	Book chapter. Title: "Future perspectives in NNRTI-based therapy: bases to understand their toxicity"; pp: 275-294. Title of the book: Recent translational research in HIV/AIDS Editorial: InTech - ISBN 978-953- 307-719-2; 2011. Authors: Ana Blas-Garcia, Nadezda Apostolova , Juan V Esplugues	3
	Book chapter. Title: "Role of autophagy in cell survival in liver injury"; pp: 81-92. Title of the book: Autophagy: cancer, other pathologies, inflammation, immunity, infection, and aging. Voumen 3. Editorial: Elsevier (Editor: M. A. Hayat) - ISBN 978-0-12-405877-4; 2014. Author: Nadezda Apostolova	3
	Book chapter. Title: "Mitochondrial DNA replication in health and disease"; pp: 167-182. Title of the book: DNA replication	3

	Editorial: InTech - ISBN 978-953-307-287-6; 2011. Authors: Nadezda Apostolova , Juan V. Esplugues	
	Вкупно	20
ДЕЈНОСТИ ОД ПОШИРОК ИНТЕРЕС		
	Студиски престој во странство	
	- до три месеци – 0.5	
	CENTRE: LEHRSTUHL FUER BIOTECHNOLOGIE DER NUTZTIERE (CENTRE FOR ANIMAL BIOTECHNOLOGY), TU MÜNCHEN, GERMANY PLACE: FREISING COUNTRY: GERMANY YEAR: 2006 DURATION: 3 MONTHS TOPIC: CONSTRUCTION OF VECTORS FOR GENE SILENCING OF MITOCHONDRIAL PROTEINS KEY: D. PhD Fellowship Program FPU, Spanish Ministry of Education.	0.5
	CENTRE: MITOCHONDRIAL BIOLOGY UNIT, MRC PLACE: CAMBRIDGE COUNTRY: UK YEAR: 2013 DURATION: 3 MONTHS TOPIC: MITOCHONDRIAL PHARMACOLOGY. A STUDY OF REDOX-ACTIVE MOELCULES TARGETED TO MITOCHONDRIA. KEY: D. FELLOWSHIP FOR SHORT-TERM STAYS GRANTED BY CONSELLERIA D' EDUCACIO, CULTURA I ESPORT DE LA GENERALITAT VALENCIANA (REF. BEST/2013/158).	0.5
	Награда за научни постигнувања од струкова организација	
	- самостоен – 3	
	- Best graduated student at the Faculty of Natural Sciences and Mathematics at the University St. Cyril and Methodius, Macedonia. Average mark: 10.	

	<ul style="list-style-type: none"> - Young researcher Award 2012- by EPHAR (The Federation of European Pharmacological Societies) - Young Investigator Awards 2012 – by SFFR-Europe. (Society of Free Radical Research) - 2014: “40 under 40” award, given by United Macedonian Diaspora to 40 Macedonian citizens members of the Diaspora under 40 years of age for their great achievements in the countries of residence 	12
Член на уредувачки одбор на меѓународно научно/стручно списание - 1		
	<p>Invited Reviewer at more than 30 international journals.</p> <p>Invited international Evaluator of research projects (USA, Poland, South Africa)</p>	33
Член на организационен или програмски одбор на меѓународен научен/ стручен собир - 1		
	<ul style="list-style-type: none"> • Member of the organizing committee of the “36th National Congress of SEF (Spanish Society of Pharmacology)”, Valencia, 16-18/09/2015. • Member of the organizing committee of the “First Joint WG4-WG5 Transautophagy Translational Workshop”, Lisabon (Portugal), 8-9/05/2017. • Member of the scientific committee of the ”13th SWS (Society of Wetlands Scientists) Europe Chapter Meeting “, Ohrid (Macedonia), 30/04-4/05/2018 	3
Координатор на студиска програма¹³ -1		
	<ul style="list-style-type: none"> - 01/09/2014- 31/10/2015: Coordinator of the 1° year of the Degree in Medicine, University Jaume I 	

	<ul style="list-style-type: none"> - 02/09/2013-30/11/2015: Coordinator of the Area of Pharmacology and responsible professor for the subject General Pharmacology (3 year, compulsory) - 02/09/2013-31/08/2015: Coordinator of SIB-UJI, Seminars of biomedical research at the Univeristy Jaume I - 01/09/2014-30/11/2015: Coordinator of the lecturing of the Department of Medicine in the program “University for pepole above 55 years of age”, University Jaume I. - 2015/2016: Responsible for the subject “Medicine in the present day society” and workshop “Practical medicine”. Program “University for people older than 55 years of age”. University Jaume I. - 2015/2016: Responsible for the subject “Bases of research in neuropharmacology”. Master in brain and behavioural research”. University Jaume I. 	6
Членство во извршно тело на меѓународна организација која поддржува/организира научноистражувачка дејност (ФП7, ЦОСТ, ИЦГЕБ, ИЕАЕ и сл.)		
- член - 2		
	<ul style="list-style-type: none"> - SEBBM (Spanish Society of Biochemistry and Molecular Biology) since 2004 - SEF (Spanish Sciety of Pharmacology) since 2011 - BBS (British Biochemical Society) since 2007 - SWS (Society of Wetland Scientists) since 2016 	8
Учество во комисии и тела на државни и други органи -1		
	<ul style="list-style-type: none"> GEIRLI (Spanish Group of Research on Free Radicals) since 2011 - NEAR (Spanish Network of Excellence in Autophagy Research) since 2013 	2
	ВКУПНО	65

ПРОФЕСИОНАЛНИ РЕФЕРЕНЦИ НА КАНДИДАТОТ ЗА ИЗБОР ВО ЗВАЊЕ	Поени
НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ	492,9
НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ	1079
СТРУЧНО-АПЛИКАТИВНА ДЕЈНОСТ	65
Вкупно	1636,9

Членови на Рецензентската комисија

Д-р Сузана Диневска-Ковкаровска, редовен професор на Природно-математичкиот факултет, во Скопје, с.р.

Д-р Билјана Миова, вонреден професор на Природно-математичкиот факултет во Скопје, с.р.

Д-р Славчо Митев, редовен професор на Природно-математичкиот факултет во Скопје (во пензија), с.р.

РЕФЕРАТ
ЗА ИЗБОР НА НАСЛОВЕН ДОЦЕНТ ВО НАСТАВНО-НАУЧНИТЕ ОБЛАСТИ
ЕТНОГЕНЕЗА, МАТЕРИЈАЛНА КУЛТУРА И ТЕОРИЈА И ИСТОРИЈА НА
ЦИВИЛИЗАЦИИТЕ НА ИНСТИТУТОТ ЗА ЕТНОЛОГИЈА И АНТРОПОЛОГИЈА
НА ПРИРОДНО-МАТЕМАТИЧКИОТ ФАКУЛТЕТ ВО СКОПЈЕ

Врз основа на конкурсот на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, Природно-математички факултет, Институтот за етнологија и антропологија, објавен во весниците „Нова Македонија“, и „Коха“ од 4.5.2018 година, за избор на еден насловен доцент по група предмети од наставно-научните области етногенеза, материјална култура и теорија и историја на цивилизациите, и врз основа на Одлуката на Наставно-научниот совет, бр. 02-683/5, донесена на 20.6.2018, формирана е Рецензентска комисија во состав: д-р Мирјана Мирчевска, редовен професор на Институтот за етнологија и антропологија на ПМФ, д-р Илина Јакимовска, вонреден професор на Институтот за етнологија и антропологија на ПМФ и д-р Даворин Трпески, вонреден професор на Институтот за етнологија и антропологија на ПМФ.

Како членови на Рецензентската комисија, по прегледувањето на доставената документација го поднесуваме следниов

ИЗВЕШТАЈ

На објавениот конкурс за избор на насловен доцент во наставно-научната област етногенеза, материјална култура и теорија и историја на цивилизациите, во предвидениот рок се пријави д-р Ангелина Јаневска.

1. БИОГРАФСКИ ПОДАТОЦИ И ОБРАЗОВАНИЕ

Кандидатката Ангелина Јаневска, доктор на етнoлошки науки е родена на 3.5.1961, во Скопје. Средно образование завршила во гимназијата „Јосип Броз – Тито“ во 1981. Со високо образование се стекнала на Филозофскиот факултет при Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, на Катедрата за историја на уметност со археологија. Дипломирала на 15.6.1987 година, со просечен успех 8,6.

Кандидатката активно се служи со англискиот јазик и има солидни познавања на грчкиот, српскиот и хрватскиот јазик.

Во учебната 2001 година, кандидатката се запишала на втор циклус (магистерски) студии на Британскиот универзитет „Шефилд“ (The University of Sheffield) во Солун. Студиите ги завршила на 30.5.2004 година, со просечен успех од 58 поени. На 26.6.2004 година го одбрала магистерскиот труд на тема: *Главен план за специфичен развој на туризмот во Република Македонија*, и се стекнала со звањето магистер по бизнис - администрација (Master of Business Administration).

Докторска дисертација пријавила во 2007 година на Институтот за етнологија и антропологија на ПМФ. Дисертацијата на тема: *Антиквистички и традиционални области на колекционерство во Европа, во простор и време* ја одбрала на 6.7.2011 година, пред

Комисија во состав: д-р Мирјана Мирчевска, вонреден професор на ИЕА на ПМФ, д-р Крсте Богоески, редовен професор на ИЕА на ПМФ, д-р Љупчо Неделков доцент на ИЕА на ПМФ, д-р Анета Светиева, редовен професор на ИЕА на ПМФ и д-р Љупчо С. Ристески, вонреден професор на ИЕА на ПМФ. Со тоа, кандидатката се стекнала со научниот степен доктор на етнолошки науки.

Во учебните 2004/2005 и 2006/2006 година е избрана за предавач на Њујорк - Колеџ - Скопје (New York College Skopje) од областа на историјата на уметноста (уметноста и уметниците од ренесансата до современиот период) од каде што има позитивна оценка за самоевалуација.

Рецензентската комисија ги имаше предвид вкупните научни, стручни, педагошки и други остварувања на кандидатката од почетокот на кариерата, како и вкупните научни, стручни, педагошки и други остварувања до денес, и врз основа на сета поднесена документација која е од важност за изборот.

2. НАУЧНИ, СТРУЧНИ, ПЕДАГОШКИ И ДРУГИ ОСТВАРУВАЊА НА КАНДИДАТКАТА ОД ПОСЛЕДНИОТ ИЗБОР ДО ДЕНОТ НА ПРИЈАВАТА

Наставно-образовна дејност

Во рамките на наставно-образовната дејност на универзитети и високошколски установи, кандидатката д-р Ангелина Јаневска изведувала настава и вежби на прв циклус студии на студиската програма на Школата за бизнис и менаџмент на Универзитетот „Њујорк“ Скопје (New York College Skopje) во учебната 2004/2005 и 2005/2006 по предметот Историја на уметност 2 кои се однесуваат за уметноста и уметниците од ренесансата до современиот период.

Научноистражувачка дејност

Д-р Ангелина Јаневска има објавено вкупно 4 научни трудови од областа на историјата на уметноста, етнологијата и материјалната култура, во меѓународни научни зборници од научни собири. Има објавено една монографија.

Д-р Ангелина Јаневска повеќе години по ред била учесник и предавач на семинарите кои ги организирал М6 Едукативниот центар – Скопје на повеќе теми. Од 2002 година е член, а во моментот актуелен претседател на AID ARTISAN - комисија и раководител во проектот на USAID под покровителство на Ам-Чам - Американска стопанска комора во Р Македонија. Од 2015 година е претседател на Ам-Чам Македонија – Американска стопанска комора во Република Македонија.

Стручно-апликативна дејност и дејност од поширок интерес

Д-р Ангелина Јаневска активно е вклучена во стручно-апликативната работа на Друштвото на ликовни критичари на Македонија и Друштвото за применета уметност на Македонија. Организатор е на голем број самостојни ликовни изложби на еминентни ликовни имиња и има изготвено и издадено за сите изложби, ликовни каталози со критички осврт на изложените дела. Била кустос на повеќе уметнички изложби и врши стручна

процена-препознавање и издавање сертификати за автентичноста на антиквитети и уметнички слики.

Кандидатката д-р Ангелина Јаневска активно е вклучена во стручно-апликативната работа на вештачење. Врши стручна анализа за проценка на движно и недвижно културно наследство на Република Македонија, според лиценца бр.08-1480/3 издадена од Министерството за правда на Р Македонија.

Стручно усовршување во странство остварила со студиски престој на Универзитетот „Оксфорд“, Велика Британија.

ЗАКЛУЧОК И ПРЕДЛОГ

Врз основа на целокупната доставена документација и личното познавање на кандидатката, Рецензентската комисија позитивно ја вреднува и ја оценува наставно-образовната, научноистражувачката и стручно-апликативната дејност, како и дејноста од поширок интерес на д-р Ангелина Јаневска.

Врз основа на изнесените податоци за севкупната активност на кандидатката од последниот избор до денес, Комисијата заклучи дека д-р Ангелина Јаневска поседува научни и стручни квалитети и според Законот за високото образование и Правилникот за критериумите и постапката за избор во наставно-научни, научни, наставно-стручни и соработнички звања и асистенти-докторанди на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, ги исполнува сите услови да биде избрана во звањето **насловен доцент** во научната област етногенеза, материјална култура и теорија и историја на цивилизациите.

Според гореизнесеното, Комисијата има чест и задоволство да му предложи на Наставно-научниот совет на Природно-математичкиот факултет во Скопје, д-р Ангелина Јаневска да биде избрана во звањето **насловен доцент** во научната област етногенеза, материјална култура и теорија и историја на цивилизациите.

РЕЦЕНЗЕНТСКА КОМИСИЈА

- 1. Проф. д-р Мирјана Мирчевска, с.р.**
- 2. Проф. д-р Илина Јакимовска, с.р**
- 3. Проф. д-р Даворин Трпески, с.р.**

ОБРАЗЕЦ
КОН ИЗВЕШТАЈОТ ЗА ИЗБОР ВО НАСТАВНО-НАУЧНО,
НАУЧНО И НАСТАВНО-СТРУЧНО ЗВАЊЕ

Кандидат: д-р Ангелина Јаневска

Институција: Природно-математички факултет, Институт за етнологија и антропологија, УКИМ

НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ

Ред. број	Назив на активноста:	Поени
1.	<p>Одржување на настава од прв циклус</p> <p><i>Учебна 2004/2005 (зимски семестар)</i> Историја на уметноста 2 2x30x0,04=2,4 Теренски предавања 2x30x0,04=2,4</p> <p><i>Учебна 2004/2005 (леџен семестар)</i> Историја на уметноста 2 2x30x0,04=2,4 Теренски предавања 2x30x0,04=2,4</p> <p><i>Учебна 2005/2006 (зимски семестар)</i> Историја на уметноста 2 2x30x0,04=2,4 Уметноста и уметниците од ренесансата до современиот период 1x30x0,04=1,2</p> <p><i>Учебна 2005/2006 (леџен семестар)</i> Историја на уметноста 2 2x30x0,04=2,4 Уметноста и уметниците од ренесансата до современиот период 1x30x0,04=1,2</p>	16,8
2.	<p>Настава во школи и работилници (учесник)</p> <p>5x1=5</p>	5

	<p>2007: Предавања на семинар: Интеракција и заедничко работење, М6 Едукативен центар Скопје, на тема: Компатибилноста на единките во рамките на работните единици.</p> <p>2008: Предавања на семинар: Промените во глобалната геостратешка животна средина, М6 - Едукативен центар, Скопје, на тема: Искористување на природните ресурси како причина за промена на животната средина.</p> <p>2009: Предавање на семинар: Претпријатија на иднината, М6 Едукативен центар - Скопје, на тема: Новата електронска технологија применета во работењето на претпријатијата.</p> <p>2010: Предавање на семинар: Културно комуникациски вештини, М6 Едукативен центар Скопје, на тема: Стратегии за подобрување на комуникациските вештини</p> <p>2011: Предавач на семинар: Зголемување на вредностите на потрошувачот, М6 Едукативен центар Скопје, на тема: Двигатели на економијата.</p>	
3.	<p>Подготовка нов предмет (предавања)</p> <p>2x1=2</p> <p>Историја на уметноста, Теренски предавања 2</p>	2
4.	<p>Консултација со студенти</p> <p>120X0,002=0,24</p>	0,24
5.	<p>Интерна скрипта од предавања</p> <p>2x4=8</p> <p>Историја на уметноста, Уметноста и уметниците од ренесансата до современиот период</p>	8

6.	Пакет материјали за одреден предмет 2x1=2	2
7.	Уредник на зборник на текстови за одреден предмет: Уметноста и уметниците од ренесансата до современиот период 1x2	2
	Вкупно за наставно-образовна дејност (НО)	36,04

НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ

Ред. број	Активност		Поени
1.	Трудови со оригинални научни резултати, објавени во научно/стручно списание 2x2	Janevska Angelina, <i>Antiques and traditional areas of collecting</i> , The teacher of the future, Durres, 2016. Јаневска Ангелина, <i>Филозофијата и омишесивојто, влијание на материјалната култура</i> , Меѓународен дијалог Исток-Запад, (филозофија, лингвистика и културологија) Меѓународен Славјански Универзитет Гаврило Романович Державин, година III бр.4, Свети Николе, 2016.	4
2.	Трудови со оригинални научни резултати, објавени во референтно научно/стручно списание со меѓународен уредувачки одбор 2X6=6	Janevska Angelina, <i>Antiques and traditional areas of collecting in Europe, in space and time, Media and Marketing aspect of Antiques</i> , In Knowledge, International Journal, vol.19 with Global Impact Factor 1.322, INVITED SCIENTIFIC PAPERS, Published	12

		<p>by: Institute of Knowledge Management, Skopje, 2017.</p> <p>Janevska Angelina, <i>Antiques and traditional areas of collecting in Europe, in space and time, Historical Styles and Periods</i>, In knowledge, International Journal, vol.18. INVITED SCIENTIFIC PAPERS, Published by: Institute of Knowledge Management, Skopje, 2017.</p>	
3.	<p>Пленарни предавања на научен-стручен собир со меѓународно учество</p> <p>2x2=4</p>	<p>Central and Eastern European Economic Summit Salzburg, Austria, 2001</p> <p>Предавање: <i>Inter-Balkan Economic Progress</i>, Salzburg, 2001.</p> <p>Dialogue among Different Religions: Interreligious Understanding Предавање: <i>Life and Interreligious Relations in Post-war States of the Former Yugoslavia</i>, Berlin, 2007.</p>	4
4.	<p>Учество на научен/стручен собир со реферат</p> <p>3x1=3</p>	<p><i>Philosophy and society, The influence of the material culture</i>, International dialogue, East-west, 7 International scientific conference, from 15 to 16 of April, in Sveti Nikole, Republic of Macedonia, 2016</p> <p><i>Antiques and traditional fields of collections in Europe</i>, through space and time, International dialogue, The teacher of the future, June, 2016, Dures, Albania. <i>Historical Styles and Periods</i>, 14th International Conference, The power of knowledge, November/December 2017, Agia Triada, Greece.</p>	3

5.	Учество на научен стручен собир со реферат: постер 1X0,5=0,5	Janevska Angelina, <i>Development of the economy in the postwar period of the breakup of Yugoslavia</i> . Reconstruction of the south-east European economic and business summit, Thessaloniki, Greece, 1999.	0,5
		Вкупно за Научноистражувачка (НИ)	23.5

СТРУЧНО-АПЛИКАТИВНА ДЕЈНОСТ

Ре д бр.	Назив на активност:		Поени
1	Автор на книга од стручна област 1x8	Антиквитети и традиционални области на колекционерство во Европа, во простор и време, Бато и Дивајн, Скопје, 2011	8
2	Експертски активности: евалуација 1X1=1	Лиценциран судски проценител од областа за движно и недвижно културно богатство на Р Македонија (издадена лиценца од Министерството за правда на РМ - бр.08-1480/3)	1
3	Авторство на културни настани и манифестации 9X1=1	Организатор и главен куратор на самостојни ликовни изложби на еминентни ликовни имиња (Миле Корубин, Свето Манев, Сунца Данаиловска, Миле Давидовиќ, Јасмина Томовска, Гоце Божурски, Доне Миљановски, Ангел Петров, Драгица Јанева).	9
4	Предавање на институции од јавен интерес, културно-	2010: Предавање на семинар: Управување со човечкиот талент, М6 Едукативен центар - Скопје, на тема: Начин на презентирање 2013: Предавање на семинар: Поддршка на	1

	информативни центри 2X0,5=1	талентот за време на промени, М6 Едукативен центар - Скопје, на тема: Индивидуата и нејзиниот потенцијален напредок	
5	Учество во промотивни активности 6X0,5=3	Гостување во сектор за бизнис и канцелариско работење, Скопје, 2001, Учество во јавна дебата: Партнери во транзицијата, Варшава, со дел од реферат: Развој на економијата во повоениот период при распадот на Југославија, со дел за Р Македонија, 1999. Гостување на МТВ и на неколку локални и национални телевизии на теми за колекционерството во светот и Македонија. Главен колумнист во списанието „Теа Модерна“ на теми за антиквитети. Главен колумнист во месечниот магазин „Лајф“ на тема за антиквитети. Предавање за етничките разлики и религиите на конференцијата „Дијалог помеѓу цивилизациите“ во Охрид, 2017.	3
6.	Идеен проект: одговорен проектант 1x2	Изработка на предлог - проект за важноста на колекционерството во делот на културното наследство, Скопје, 2012.	2
		Вкупно за Стручно-апликативна (СА)	24

ДЕЈНОСТИ ОД ПОШИРОК ИНТЕРЕС

Ред. број	Активност		Поени
-----------	-----------	--	-------

1.	Студиски престој во странство до 3 месеци 1X1=1	Студиски престој на Универзитетот „Оксфорд“ (The Chancellor Masters and Scholars of the University of Oxford), Англија	1
	Вкупно		1

Професионални референци на кандидатот за избор во звање	Поени
НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ	36,04
НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ	23,05
СТРУЧНО-АПЛИКАТИВНА ДЕЈНОСТ	24
ДЕЈНОСТИ ОД ПОШИРОК ИНТЕРЕС	1
Вкупно	84,09

Членови на Комисијата

- 1. Проф. д-р Мирјана Мирчевска, претседател, с.р.**
- 2. Проф. д-р Илина Јакимовска, член, с.р.**
- 3. Проф. д-р Даворин Трпески, член, с.р.**

РЕЦЕНЗИЈА
ЗА ОЦЕНА НА ДОКТОРСКАТА ДИСЕРТАЦИЈА „ПРОЦЕНА НА КВАЛИТЕТОТ
НА ВЕШТАЧКАТА ДЕНТИЦИЈА ВРЗ РАЗВОЈОТ НА ВИЛИЧНОЗГЛОБНИТЕ
ДИСФУНКЦИИ СО ПОМОШ НА Т-СКЕН АНАЛИЗАТА“ ОД М-Р Д-Р ЗАНА
ЛИЛА КРАСНИКИ, ПРИЈАВЕНА НА СТОМАТОЛОШКИОТ ФАКУЛТЕТ ВО
СКОПЈЕ

Наставно-научниот совет на Стоматолошкиот факултет во Скопје, на седницата одржана на 02. 7 2018 година, формираше Комисија за оцена на докторската дисертација на кандидатката м-р д-р Зана Лида Красники со наслов (“The Effect of the Quality of Artificial Occlusion on the Development of Temporomandibular Disorders Using the T-scan Analysis”) „Процена на квалитетот на вештачката дентиција врз развојот на виличнозглобните дисфункции со помош на Т-скен анализата“, во состав: проф. д-р Никола Гиговски (претседател), проф. д-р Љубен Гугувчевски (ментор), проф. д-р Весна Коруноска Стефковска (член), проф. д-р Даница Поповиќ Монеvsка (член) и проф. д-р Лидија Поповска (член).

Комисијата во наведениот состав, со внимание ја прегледа и ја оцени докторската дисертација и на Наставно-научниот совет на Стоматолошкиот факултет му го поднесува следниов

ИЗВЕШТАЈ

АНАЛИЗА НА ТРУДОТ

Докторската дисертација на кандидатката м-р д-р Зана Лида Красники, со наслов „Процена на квалитетот на вештачката дентиција врз развојот на виличнозглобните дисфункции со помош на Т-скен анализата“, содржи 105 страници компјутерски обработен текст изнесен на англиски јазик во фонт Times New Roman, со двоен проред и големина на букви 12, со 186 библиографски единици, меѓу нив научни трудови, статии, книги, анкетни прашалници (тип Fonseca). Дисертацијата содржи уште и 17 табели и 17 шематски прикази, како и 20 фотографии во боја, со цел за попластично и поедноставно разбирање на опишаната проблематика.

Трудот е структуриран во 7 глави, со одделно изнесен вовед и заклучни согледувања. Деловите се систематизирани во точки и потточки со наслови и поднаслови, со што се обезбедува соодветно следење на материјата која е обработена во истражувањето.

Во **воведот** на трудот, изложени се предметот и целите на истражувањето, хипотезата, истражувачките прашања, теоретската рамка и методите на истражувањето. Кандидатката укажува дека со помош на Т-скен анализа на оклузијата може да се открие една од причините за појава на темпоромандибуларните неправилности кај пациентите со фикснопротетички мостовски конструкции во дисталните забни партии и кај природните дентиции. Кандидатот на докторската дисертација понатаму укажува дека со внимателната анализа на оклузалните контакти, со што се спречува појавувањето на јатрогените интерференции меѓу забните низи, се влијае врз превенцијата од појава на знаци и симптоми на виличнозглобни дисфункции. Процената на оклузалните контакти направена со помош на артикулациската хартија е несигурна и непрецизна постапка, па според тоа, и донесувањето на дијагноза само со помош на овој метод на анализа на оклузијата е несигурно. Денес, со развојот на високотехнолошките методи за испитување на оклузијата се добиваат многу прецизни и сигурни податоци за истата. Т-скен III опремата, благодарение на високотехнолошкиот развој, овозможува добивање на прецизна информација за интензитетот на оклузалните контакти и за фреквенцијата на нивното појавување.

Првата глава од докторската дисертација е насловена „Основни карактеристики на виличните зглобови, оклузија, оклузални интерференции и вештачката оклузија како можна

причина за појава на виличнозглобни дисфункции”. Во неа се анализирани виличните зглобови, со нивните основни анатомски детали, со цел да се прикажат главните нивни карактеристики, како можни причини за појава на дисфункции. Во појавата на виличнозглобните неправилности, покрај оклузалните аномалии, силно влијание имаат и цвакалните мускули. На овој начин се создаваат меѓусебни соодноси меѓу оклузијата и функцијата на оваа група мускули.

Во оваа глава се поставени и целите на дисертацијата, а тоа е да се укаже на важноста што ја има квалитетот на вештачката оклузија и нејзиното влијание врз појавата на темпоромандибуларните дисфункции, како и да се спореди класичниот начин на анализа на оклузијата, спроведен со артикулациска хартија наспроти анализите извршени со електронскиот Т-скен III.

Втората глава се однесува на предметот на истражувањето, при што се анализираат оклузијата, оклузалните интерференции, потоа вештачката оклузија кај пациенти, корисници на фикснопротетички керамички конструкции и сите овие состојби како можни причини за појава на темпоромандибуларни дисфункции (ТМД). Се прави осврт на статичката и динамичката оклузија, при што се дефинира поимот статичка оклузија, како состојба кога нема движење на долната вилица. Се опишува долгиот центрик како состојба на слизање на долната вилица од состојба на првобитен контакт на забите до состојба на централна оклузија. Во продолжение на оваа глава, кандидатката полемизира со состојбата на централна оклузија и централна релација и дали тие меѓусебно се совпаѓаат или има нивно отстапување.

Динамичната оклузија се опишува како функција на цвакање, голтање и зборување, па сите овие функции се во зависност од начинот на којшто меѓусебно контактираат горните и долните забни низи. Како клиничари, секојдневно се соочуваме со можностите да влијаеме врз овие соодноси со нивно подобрување, но исто така, и со нивно влошување, поради лошо спроведени терапевтски постапки.

Третата глава ја поставува хипотезата на истражувањето и се занимава со опсервација на оклузалните контакти. Концептот на централна оклузија (ЦО) е во цврст сооднос со повторуваната мандибуларна позиција која треба да се добие при изработката на протетичките изработки и воспоставувањето на вештачката дентиција. ЦО е важен и посакуван параметар не само во протетиката, туку, исто така, и во ортодонцијата, реставративната стоматологија и секако, во тоталното протезирање. Понатаму се укажува на важноста и значењето што го има балансираната оклузија кај пациентите со тотални протези и неурамнотежената оклузија, како состојба присутна кај природните дентиции.

Четвртата глава ги опишува материјалот и методот на работа, па прави осврт на оклузалните регистрации, при што се констатира улогата на терапевтот во менаџирањето на оклузијата кај пациентот преку спроведувањето на секојдневните клинички постапки.

Испитуван материјал се 105 испитаници, кои се поделени во три групи од по 35 случаи во секоја група. Првата испитувана група се корисници на металкерамички фиксни мостови, втората група се испитаници со знаци и симптоми на ТМД, додека третата група е, всушност, контролната група, која ја сочинуваат исто така 35 клинички здрави испитаници.

Се нагласува значењето на сигурната регистрација на постојната оклузија пред преземањето на каков било вид на третман. Особено внимание треба да се посвети на евентуалното постоење на ортодонтски неправилности, пародонтални промени или кариозни промени на природните заби. Поради постоењето на објективни фактори, како што се парафункциите, а секако и поради индивидуалните биолошки процеси што се случуваат, кандидатката констатира дека оклузијата трпи констатни промени во текот на животот.

Петтата глава се однесува на статистичката анализа, и се занимава со регистрација на оклузалните контакти. Во оваа глава се опишува класичниот начин на нивна регистрација со помош на артикулациската хартија, којашто преставува лента од двобојна синоцрвена хартија. Статистички се обработени главните карактеристики на регистрацијата на оклузалните контакти, важноста на така добиените знаци, интензитетот на обоените места на контакт и сл. Изнесени се и лошите страни на ваквото одбележување кои се состојат во неможноста да се забележи силината на оклузалните контакти, нагласеноста на обоените места, како и времето кога соодветните оклузални контакти се реализирани и анализирани.

Во главата Резултати се елаборираат работните хипотези и се опишува Т-скен III електронскиот инструмент, кој се користи денес за интегрирана клиничка процена на пациентите со ТМД. Во своите испитувања кандидатката го користи Т-скен инструментот III (T-Scan III, Software Version 8.0.1, Tekscan, Inc., Boston, MA, USA). Во триесетгодишната традиција на користење на овој инструмент, имало можност за негово усовршување, па така денес, тој претставува важна дијагностичка алатка во одредувањето на коректните оклузални модели. Т-скен III инструментот се користи во повеќе дисциплини во денталната медицина, како што се фиксната и мобилната протетика, ортодонцијата, пародонтологијата, при докажување на ТМД, во имплантологијата и др.

Седмата глава односно дискусијата прави осврт на досега добиените наоди коишто се однесуваат на проблемот на вештачката дентиција, па сопствените сознанија се компарираат со наодите на стручната литература којашто се занимава со оваат проблематика.

Во заклучните согледувања, кандидатката д-р Зана Лила Красниќи укажува дека постои разлика во урамнотежената оклузија кај испитуваните групи со преобладација на дисхармонични соодноси меѓу забните низи што се однесува на нивното преоптоварување кај унилатералната оклузија. Забележана е висока застапеност на неуррамнотежена оклузија кај испитаниците со керамички реставрации, што во крајна линија резултира со појавата на ТМД, како јатроген фактор кај овој тип на оклузија. Во дисертацијата се заклучува и се препорачува употребата на Т-скен анализата, наспроти користењето на артикулациската хартија кај пациентите, кои имаат одреден проблем на ТМД и имаат вештачка дентиција, обезбедена со керамички конструкции. Кандидатката во дисертацијата препорачува при изработката на фиксните керамички конструкции да се води грижа за што е можно подобра оклузија, за да се спречи појавата на ТМД.

Предмет на истражување

Истражувањето е спроведено на група од 105 испитаници на возраст од 20 до 65 години, средно 42,5 години. Тие се поделени во три групи од по 35 испитаници.

Првата група ја сочинуваат испитаници кои имаат фиксни керамички мостови во дисталните партии на забните низи во горната и долната вилица.

Втората група е составена од 35 испитаници коишто имаат симптоми на ТМД, докажани преку клиничките истражувања. Во оваа група не се опфатени испитаници со ортодонтски аномалии или некои претходни ортодонтски интервенции.

Третата група се однесува на ист број испитаници како и во претходните две, а тоа е, всушност, контролната група со класа I според Енгл, со целосни интактни забни низи во горната и долната вилица, без претходна историја од примена на ортодонтски зафати или поголеми конзервативни интервенции.

Податоци за состојбата на подрачјето во кое е работена дисертацијата

Употребата на Т-скен III инструментот во анализа на оклузијата претставува прецизен и точен метод за оптимална техничка контрола и корекција на истата преку користење на компјутерска анализа на клинички балансираната оклузија. Овој тип на оклузија е посакуван кај корисниците на керамички конструкции со цел превенција на појавата на ТМД. Појавата на темпоромандибуларните неправилности повлекува отежната функција на стоматогнатиот систем, па поради тоа е потребна сигурна дијагноза и терапија на оваа состојба. Користењето на дигиталните софтверски програми во откривањето на точниот тип на оклузија кај пациентите во значителна мера го олеснува точното дијагностицирање на ТМД и, секако, примената на соодветна терапија. Поради погоре искажаното се препорачува примена на современ и точен метод за анализа на оклузијата.

Краток опис на применетите методи

Во дисертацијата се споредуваат два метода за анализа на оклузијата, односно артикулациската хартија како едноставен секојдневно користен метод од една страна, и Т-скен анализата како современ прецизен метод за анализа, од друга страна. Предностите на Т-скен анализата на оклузијата над класичниот начин со артикулациска хартија се повеќепати нагласени, а главно се состојат во следново: преку овој метод можно е следење на артикулациските движења, како што е мерење и регистрација на состојбите на централна оклузија, на хабицуелна оклузија, на десен и лев страничен екскурзивен загриз, како и испитување на протрузивните загризи.

Краток опис на резултатите од истражувањето

Во дисертацијата се прави анализа на оклузијата во состојба на централна оклузија (ЦО) и во хабицуелна оклузија (ХО) со помош на Т-скен кај сите три испитувани групи. Карактеристично е што постои висока инциденција на неурамнотежена оклузија, односно оклузија којашто е еднострана на работната страна. Евидентна е разликата што постои во оклузалните контакти меѓу состојбата на ЦО и состојбата на ХО. За одбележување е и фактот што има повисока инциденција на ТМД кај корисниците на керамички фикснопротетички надоместоци и токму тие се јатрогениот фактор во појавата на оваа неправилност. Понатаму, небалансираната оклузија може да предизвика и промени во виличните зглобови, што во понатамошниот тек ќе резултираат со појава на ТМД.

ОЦЕНА НА ТРУДОТ

Докторската дисертација на кандидатката д-р Зана Лила Красниќи, со наслов „Процена на квалитетот на вештачката дентиција врз развојот на виличнозглобните дисфункции со помош на Т-скен анализата“, претставува истражување во подрачјето дентална медицина од областа на стоматолошката протетика. Изработката на темата на оваа докторска дисертација ја анализира оклузијата со помош на два метода, едниот класичен начин со артикулациска хартија и современ, прецизен метод со користење на Т-скен анализата. Оклузалната анализа е спроведена кај три групи испитаници, при што се констатира дека главно е застапена небалансираната оклузија како кај природните дентиции, така и кај корисниците на фикснопротетички керамички мостовски конструкции, изработени во дисталните делови на горната и долната забна низа. Ваквата оклузија понатаму прогредира во појава на ТМД со сите консекутивни последици.

Научниот придонес на дисертацијата е во препораката да се практикува балансирана (урамнотежена) оклузија при изработката на керамичките фиксни конструкции во бочните делови на забните низи.

Докторската дисертација на кандидатот д-р Зана Лила Красниќи, со наслов “The Effect of the Quality of Artificial Occlusion on the Development of Temporomandibular Disorders Using the T-scan

Analysis”, според мислењето на Комисијата за оцена, ги исполнува основните услови и стандарди за подготовка на докторски труд.

ИСПОЛНЕТОСТ НА ЗАКОНСКИТЕ УСЛОВИ ЗА ОДБРАНА НА ТРУДОТ

Кандидатката, пред одбраната на докторскиот труд, ги објавила (како прв автор, во меѓународни научни списанија или еден труд во списание со импакт-фактор) следниве рецензирани истражувачки трудови:

1. Zana D. Lila-Krasniqi, Kujtim Sh. Shala, Teuta Pustina-Krasniqi, Teuta Bicaj1, Linda J. Dula, Ljuben Guguvčevski. Differences between centric relation and maximum intercuspation as possible cause for development of temporomandibular disorder analyzed with T-scan III.“, [Downloaded free from <http://www.eurjdent.com> on Thursday, September 28, 2017, IP: 46.99.41.48]
2. Zana D. Lila-Krasniqi, Kujtim Sh. Shala, Teuta Pustina-Krasniqi, Teuta Bicaj1, Enis Ahmedi, , Linda J. Dula, Arlinda Tmava Dragusha, Ljuben Guguvčevski. Differences Between Subjective Balanced Occlusion and Measurements Reported with T-Scan III. Open Access Macedonian Journal of Medical Sciences.2017 Aug 15;5(5):667-672.

ЗАКЛУЧОК И ПРЕДЛОГ

Главни научни придонеси на кандидатката се: препорака и укажување на погодностите коишто ги дава Т-скен III анализата на оклузалните контакти кај клинички здрави испитаници, кај корисниците на фиксни металкерамички мостовски конструкции во дисталните делови на горната и долната забна низа, како и анализата на оклузијата кај пациенти со клинички докажано постоење на ТМД. Овој метод на оклузална анализа се споредува со класичниот, едноставен метод на користење на артикулациската хартија, при што се објаснуваат и тешкотиите произлезени од користењето на овој метод.

Следењето на дигиталното движење на загризот на пациентот е неспоредливо поточно и посигурно од неговото визуелно следење. Т-скен анализата го квантифицира износот на релативната загризна сила со што се овозможува идентификација и локација на трауматските оклузални контакти.

Подрачјето на примена и ограничувањата се: Т-скен III анализа на оклузијата може да се применува во ортодонцијата, пародонтологијата, конзервативната стоматологија, имплантологијата, а секако, и во стоматолошката протетика при изработка и анализа на природните и вештачките дентиции. Ограничувањата се сведуваат на цената на чинење на Т-скенот и обученоста на терапевтот којшто треба да знае правилно и точно да ги интерпретира добиените резултати.

Можните понатамошни истражувања се однесуваат на следење на добиените резултати по примената на балансираната оклузија и изработка на протетички помагала со максимална интеркуспидација и правилно изразени елементи на оклузијата.

Со оглед на наведеното, Комисијата му предлага на Наставно-научниот совет на Стоматолошкиот факултет да ја прифати позитивната оценка и да закаже одбрана на докторската дисертација на кандидатката д-р Зана Лила Красниќи со наслов „Процена на квалитетот на вештачката дентиција врз развојот на виличнозглобните дисфункции со помош на Т-скен анализата“.

КОМИСИЈА

- 1. Проф. д-р Никола Гиговски, претседател с. р.**
- 2. Проф. д-р Љубен Гугувчевски, ментор с. р.**
- 3. Проф. д-р Весна Коруноска Стефковска, член с. р.**
- 4. Проф. д-р Даница Поповиќ Моневска, член с. р.**
- 5. Проф. д-р Лидија Поповска, член с. р.**

ПРЕГЛЕД

На тема за изработка на магистерски труд прифатен од

Наставно-нучниот совет на Стоматолошки факултет во Скопје

на седницата одржана на 19.09.2018 година

Кандидат	Тема	Ментор	
Д-р Милан Нацевски	<p>Наслов на македонски јазик: “Информираност на пациентите со пародонталната болест за вжност на контролните прегеди во одржувањето на постигнатите резултати “.</p> <p>Наслов на англиски јазик: “The awareness of patients with paradontal disease for the importance of recall for maintening of achieved of achieved result”.</p>	Проф. д-р Анета Атанасовска Стојановска	02-2420/1 Од 26.09.2018

РЕФЕРАТ
ЗА ИЗБОР НА НАСТАВНИК ВО СИТЕ НАСТАВНО-НАУЧНИ ЗВАЊА ВО
НАСТАВНО-НАУЧНИТЕ ОБЛАСТИ: ОРГАНСКА ТЕХНОЛОГИЈА – ГОРИВО И
НАФТА, ХЕМИСКО ИНЖЕНЕРСТВО – ДРУГО И ЖИВОТНА СРЕДИНА НА
ТЕХНОЛОШКО-МЕТАЛУРШКИОТ ФАКУЛТЕТ ВО СКОПЈЕ

Врз основа на конкурсот на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, Технолошко-металуршки факултет, објавен во весниците „Нова Македонија“ и „Коха“ од 13 јуни 2018 година, за избор на наставник во сите наставно-научни звања во наставно-научните области: органска технологија - гориво и нафта, хемиско инженерство - друго и животна средина, и врз основа на Одлуката на Наставно-научниот/Научниот совет, бр. 02-1082/1, донесена на 11.7.2018 година, формирана е Рецензентска комисија во состав: д-р Светомир Хаџи Јорданов, редовен професор во пензија на Технолошко-металуршкиот факултет во Скопје, д-р Славчо Алексовски, редовен професор на Технолошко-металуршкиот факултет во Скопје и д-р Драган Славков, редовен професор во пензија на Технолошко-металуршкиот факултет во Скопје.

Како членови на Рецензентската комисија, по прегледувањето на доставената документација го поднесуваме следниов

ИЗВЕШТАЈ

На објавениот конкурс за избор на наставник во сите наставно-научни звања во научните области: органска технологија - гориво и нафта, хемиско инженерство - друго и животна средина, во предвидениот рок се пријави д-р Загорка Конеска, вонреден професор на Технолошко-металуршкиот факултет во Скопје.

3. БИОГРАФСКИ ПОДАТОЦИ И ОБРАЗОВАНИЕ

Кандидатката д-р Загорка Конеска е родена на 20.3.1958 година, во с. Долгаец, Прилеп. Средно образование завршила во ХУЦ „Марија Кири - Склодовска“ во Скопје. Со високо образование се стекнала на Хемискиот факултет, Универзитет „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје. Дипломирала на 26.11.1984 година.

Кандидатката активно се служи со англискиот јазик.

Во учебната 1987/88 година се запишала на втор циклус (магистерски) студии на Технолошко-металуршкиот факултет, Универзитет „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје. На 7.7.1993 година го одбрала магистерскиот труд на тема: „Електрохемиско однесување на кобалтот во алкални средини“.

Докторска дисертација пријавила на 13.10.1999 година на Технолошко-металуршкиот факултет, Универзитет „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје. Дисертацијата на тема: „Електрохемиски својства на циркониумот во раствори од H_3PO_4 и NaOH “ ја одбрала на 25.10.2006 година, пред Комисија во состав: д-р Љубомир Арсов, редовен професор, Технолошко-металуршки факултет, Скопје, ментор, д-р Светомир Хаџи Јорданов, редовен професор во пензија, Технолошко-металуршки факултет, Скопје, д-р Драган Славков, редовен професор, Технолошко-металуршки факултет, Скопје, д-р Јован Мицковски, редовен професор, Технолошко-металуршки факултет, Скопје и д-р Александар Димитров, вонреден професор, Технолошко-металуршки факултет, Скопје. Со тоа се стекнала со научниот степен доктор на технички науки.

На 30.12.2013 година е избрана во звањето вонреден професор на Технолошко-металуршкиот факултет во Скопје, по предметите: Хемиска инженерска термодинамика,

Индустриска екологија, Вовед во рафинериско производство, Технологија на преработка на нафта и гас, Петрохемиски стандарди и регулатива и Инженерска термодинамика.

Во моментот е вонреден професор на Технолошко-металуршкиот факултет во Скопје. Последниот реферат за избор е објавен во Билтенот на УКИМ бр.1066 од 2.12.2013 година.

Рецензентската комисија ги имаше предвид вкупните научни, стручни, педагошки и други остварувања на кандидатката од почетокот на кариерата, објавени во Билтенот: бр.954 од 2007, бр.954 од 2008 и бр.1066 од 2013 година, како и вкупните научни, стручни, педагошки и други остварувања на кандидатката од последниот избор до денот на пријавата, врз основа на сета поднесена документација која е од важност за изборот.

4. НАУЧНИ, СТРУЧНИ, ПЕДАГОШКИ И ДРУГИ ОСТВАРУВАЊА НА КАНДИДАТОТ ОД ПОСЛЕДНИОТ ИЗБОР ДО ДЕНОТ НА ПРИЈАВАТА

Наставно-образовна дејност

Во рамките на наставно-образовната дејност на УКИМ, Технолошко-металуршки факултет, кандидатката д-р Загорка Конеска изведува настава и вежби на прв циклус студии на студиските програми: Дизајн и менаџмент на технолошки процеси, Инженерство на материјали и нанотехнологи и Полимерни материјали, дизајн и менаџмент.

На втор циклус студии, кандидатката изведува настава на студиските програми: Инженерство на животна средина и Електрохемиско инженерство.

Кандидатката била ментор на 2 дипломски труда.

Кандидатката учествувала како член во комисија за оцена/или одбрана на 10 дипломски труда и на 1 магистерски труд.

Научноистражувачка дејност

Д-р Загорка Конеска има објавено вкупно 18 научни трудови од кои 8 труда во меѓународни научни списанија, 10 труда во зборници од научни собири со меѓународен уредувачки одбор и 17 апстракти во зборници на конференции.

Д-р Загорка Конеска учествувала како член во 1 научен проект.

Кандидатката била ментор на 1 магистерски труд.

Стручно-апликативна дејност и дејност од поширок интерес

Д-р Загорка Конеска активно е вклучена во стручно-апликативната работа на Технолошко-металуршкиот факултет во Скопје.

Кандидатката е:

- член на оценувачка комисија од областа применета хемија за натпреварите организирани од Сојузот на здруженијата на техничка култура на град Скопје, „Народна техника“, Скопје,
- член на оценувачка комисија на МАКИНОВА,
- член на оценувачка комисија на ЕКОНОВА.

Особена активност кандидатката покажува во дејностите од поширок интерес. Активно е вклучена во работата на стручни комисии и работни групи при Технолошко-металуршкиот факултет во Скопје:

- член на Наставно-научниот совет на Технолошко-металуршкиот факултет,
- член на Наставно –научниот колегиум за втор циклус студии, за студиската програма Инженерство на животна средина,
- член на Наставно –научниот колегиум за втор циклус студии, за студиската програма Електрохемиско инженерство,

Кандидатката учествувала во уредувачкиот одбор за издавање на 1 книга на апстракти од конгрес.

Оценка од самоевалуација

Кандидатката д-р Загорка Конеска, во изборниот период, доби позитивна оценка од анонимно спроведената анкета на студентите на Технолошко-металуршкиот факултет.

ЗАКЛУЧОК И ПРЕДЛОГ

Врз основа на целокупната доставена документација и личното познавање на кандидатката, Рецензентската комисија позитивно ја вреднува и ја оценува наставно-образовната, научноистражувачката и стручно-апликативната дејност, како и дејноста од поширок интерес на д-р Загорка Конеска.

Врз основа на изнесените податоци за севкупната активност на кандидатката од последниот избор до денес, Комисијата заклучи дека д-р Загорка Конеска поседува научни и стручни квалитети и според Законот за високото образование и Правилникот за критериумите и постапката за избор во наставно-научни, научни, наставно-стручни и соработнички звања и асистенти-докторанди на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, ги исполнува сите услови да биде избрана во звањето редовен професор во научните области: органска технологија - гориво и нафта, хемиско инженерство - друго и животна средина.

Според гореизнесеното, Комисијата има чест и задоволство да му предложи на Наставно-научниот совет на Технолошко-металуршкиот факултет во Скопје, д-р Загорка Конеска да биде избрана во звањето редовен професор во научните области: органска технологија - гориво и нафта, хемиско инженерство - друго и животна средина.

РЕЦЕНЗЕНТСКА КОМИСИЈА

1. Д-р Светомир Хаџи Јорданов, редовен професор во пензија,
Технолошко-металуршки факултет, Скопје, с.р.
2. Д-р Славчо Алексовски, редовен професор,
металуршки факултет, Скопје, с.р. Технолошко-
3. Д-р Драган Славков, редовен професор во пензија,
металуршки факултет, Скопје, с.р. Технолошко-

ОБРАЗЕЦ
КОН ИЗВЕШТАЈОТ ЗА ИЗБОР ВО НАСТАВНО-НАУЧНО, НАУЧНО,
НАСТАВНО-СТРУЧНО И СОРАБОТНИЧКО ЗВАЊЕ

Кандидат: Загорка Илија Конеска

Институција: Технолошко-металуршки факултет

Научна област: органска технологија - гориво и нафта, хемиско инженерство - друго и животна средина

НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ

Ред. број	Назив на активноста:	Поени
1	Одржување на настава - прв циклус студии = ч.нед. ·0,04	
	Хемиска инженерска термодинамика ДМТП (3+3), 2014-2017	7,2
	Хемиска инженерска термодинамика ИМНТ (2+2), 2014-2017	4,8
	Хемиска инженерска термодинамика Био (1+1), 2014-2017	2,4
	Вовед во рафинериско производство (2+2), 2014-2018	6
	Индустрисака екологија (2+2), 2014-2017	4,8
	Инженерска термодинамика ПМДМ (2+2), 2014-2017	4,8
	Технологија на преработка на нафта и гас (2+2), 2014-2017	4,8
	Петрохемиски стандарди и регулатива (2+2), 2014-2018	6
2	Одржување на настава - втор циклус студии, последипломски студии = ч.нед. ·0,05	
	Методи на испитување на електрохемиски процеси 50% (изборен предмет од листата на УКИМ), 60 часа, 4 ЕКТС кредити, 2016	1,5

	Општа екологија (50 %), 60 часа, 5 ЕКТС кредити, 2016	1,5
3	Одржување на вежби - прв циклус студии = ч.нед. ·0,03	
	Вовед во рафинерско производство (2+2), 2014-2018	4,5
	Технологија на преработка на нафта и гас (2+2), 2014-2017	3,6
	Петрохемиски стандарди и регулатива (2+2), 2014-2018	4,5
	Индустриска екологија (2+2), 2014-2017	3,6
4	Подготовка на нов предмет	
	предавања	
	Технологија на преработка на нафта и гас	1
	Индустриска екологија	1
	Петрохемиски стандарди и регулатива	1
	вежби	
	Технологија на преработка на нафта и гас	0,5
	Индустриска екологија	0,5
	Петрохемиски стандарди и регулатива	0,5
5	Консултации со студенти = број ·0,002	
	од 2014 до 2018, вкупно 81 студент	0,16
6	Ментор на дипломска работа = број ·0, 2	0,4
7	Член на комисија за оцена или одбрана на дипломска работа број ·0, 1	1,0
8	Член на комисија за оцена или одбрана на магистратура = број ·0, 2	0,2
9	Интерна скрипта од предавања = број ·4	
	Вовед во рафинерско производство, бр.02-367/1, 6.03.2018	4
	Вкупно	70,26

НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ

Ред. број	Назив на активноста:	Поени
1	Ментор на магистерска работа = број · 1	1

2	Учесник во национален научен проект	
	1.Развој на процеси за валоризација на биомаса од природни отпадни сировини (моделирање и оптимизација) 2017	3
3	Труд со оригинални научни резултати, објавени во референтно/стручно списание со меѓународен уредувачки одбор =6+и.ф.	
	1. Zagorka Koneska , Ruzica Manojlovic, Dafinka Stoevska Gogovska, Air-thermal oxidation of zirconium, Journal of Engineering & Processing Management, 9 (1)81-85 (2017)	4,8
4.	Трудови со оригинални научни резултати, објавени во научно/стручно списание = 4	
	2. Zagorka Koneska , Dafinka Stoevska-Gogovska, Ruzica Manojlovic, Air-thermal oxidation of copper, KNOWLEDGE - International Journal. Vol.19.4 (2017), 1585-1589	3,2
	3. Zagorka Koneska , Studies of electrochemical properties of zirconium in H ₃ PO ₄ , solutions, KNOWLEDGE - International Journal, Vol.22.4 (2018), 977-982	4
	4. Zagorka Koneska , Evaluation of the anodic oxide growth on zirconium in NaOH solution using ellipsometry, KNOWLEDGE - International Journal, Vol. 23.3 (2018), 761-765	4
	5. Ružica Manojlović, Jon Magdeski, Blagoj Rizov, Dafinka Stoevska-Gogovska, Zagorka Koneska , Tempering kinetics Č.1730 steel, KNOWLEDGE - International Journal, Vol. 23.3 (2018), 767-772	2,4
	6. Igor Aleksovski, Slavčo Aleksovski, Zagorka Koneska , Chemical composition of bio-oil produced by fast fast pyrolysis of wood chips, Mechanical Engineering-Scientific Journal, Vol.34 No.1 (2016), 169–172	3,2
	7. Slavčo Aleksovski, Igor Aleksovski, Zagorka Koneska , Pyrolysis of waste engine oil to gasoline and diesel fuel, Mechanical Engineering-Scientific Journal, Vol.34 No.1 (2016),253-256	3,2
	8. Igor Aleksovski, Slavčo Aleksovski, Zagorka Koneska , Characterization of bio-oil obtained with pyrolysis of wheat straw, Mechanical Engineering-Scientific Journal, Vol.34 No.2 (2016), 397-399	3,2
4	Трудови со оригинални научни/стручни резултати, објавени во зборник на трудови од научен/стручен собир со меѓународен уредувачки одбор = 3	
	1. Zagorka Koneska , Dafinka Stoevska - Gogovska, Corrosion behavior of low carbon steel nitrated by plasma, VI International Metallurgical Congress, CPM-6, p.104, proceeding CD, Ohrid,2014	2,7
	2. Zagorka Koneska , Dafinka Stoevska - Gogovska, Ellipsometric investigation of anodic zirconium oxide films formed in H ₃ PO ₄ solution, XVII YuCorr International Conference, p.227 - 232, Tara, 2015	2,7
	3. Ruzica Manojlovic, Zagorka Koneska , Dafinka Stoevska-Gogovska, Analysis of causes of fracture of turbine regulator valve spindle, 45th	2,4

	International October Conference of Mining and Metallurgy, Proceedings, 16-19 October 2013, Bor, Serbia, p. 608-611	
	4. Dafinka Stoevska-Gogovska, Zagorka Koneska , Ruzica Manojlovic, Blagoj Rizov, Jon Magdeski, Influence of tempering temperatures on properties of C45E, VII International Metallurgical Congress, PMM-5, p.45, proceeding CD, Ohrid, 2016,	1,8
	5. Dafinka Stoevska-Gogovska, Blagoj Rizov, Zagorka Koneska , Ruzica Manojlovic, Jon Magdeski, Effect of tempering temperatures and time on properties of medium carbon steel, VII International Metallurgical Congress, PMM-6, p.46, proceeding CD, Ohrid, 2016	1,8
	6. R. Manojlovic, J. Trpcevska, B. Rizov, Z. Koneska , D. Stoevska-Gogovska, Accuracy of the spread calculation during the rolling of metal materials, VII International Metallurgical Congress, PDMP-1, p.54, proceeding CD, Ohrid, 2016	1,8
	7. Zagorka Koneska , Dafinka Stoevska-Gogovska, Ruzica Manojlovic, Corrosion behavior of heat treated medium carbon steel in acetic acid solutions, VII International Metallurgical Congress, CPM-1, p.60, proceeding CD, Ohrid, 2016	2,4
	8. Zagorka Koneska , Ruzica Manojlovic, Dafinka Stoevska-Gogovska, Electrochemical behavior of zirconium in NaOH solutions, XIX YuCorr International conference p.233-237, Tara, 2017	2,4
	9. Ružica Manojlović, Ratko Ilievski, Blagoj Rizov, Dafinka Stoevska-Gogovska, Zagorka Koneska , Quality of hot rolled thin steel plates, 49 th International October Conference on Mining and Metallurgy, p.202-205, , Bor Lake, Serbia, 2017	1,8
	10. Zagorka Koneska , Dafinka Stoevska-Gogovska, Ruzica Manojlovic, Anodic behavior of zirconium in NaOH solutions, VIII International Metallurgical Congress, (2018)	2,4
3	Апстракти објавени во зборник на конференција = број 1	
	1. Ruzica D. Manojlovic, Blagoj Lj. Rizov, Zagorka I. Koneska , Influence of chemical composition on the strength characteristics of hot rolled steel sheets, 8th International Conference of the Chemical Societies of the South-East European Countries, Book of abstracts BS-MC P34, p.165, Belgrade, Serbia, 2013	1
	2. Zagorka Koneska , Ellipsometric investigation of anodic zirconium oxide film formed in NaOH solutions, XXIII Congress of Chemists and Technologists of Macedonia, EC 005, p.95, Ohrid, 2014	1
	3. I. Aleksovski, Z. Koneska , S. A. Aleksovski, Catalytic pyrolysis of biomass in a semi-batch reactor, XI Students Congress of pure and applied chemistry, 24-25 september, 2015, Skopje, Macedonia	1
	4. Igor Aleksovski, Slavcho Aleksovski, Zagorka Koneska , Karmina Miteva, Optimization and characterization of bio-oil obtained from biomass pyrolysis, XXIV Congress of Chemists and Technologists of Macedonia, Book of abstracts, FE 007, p.193, Ohrid, 2016	

		1
5.	Igor Aleksovski, Slavcho Aleksovski, Zagorka Koneska , Karmina Miteva, Modeling biomass pyrolysis to liquid fuel, XXIV Congress of Chemists and Technologists of Macedonia, Book of abstracts, FE 008, p.194, Ohrid, 2016	1
6.	Igor Aleksovski, Slavco Aleksovski, Zagorka Koneska , Analysis of wheat straw pyrolytic oil, VII International Metallurgical Congress, 9-12 June Ohrid 2016, R.Macedonia, Book of abstracts WMR-3, p.82	1
7.	Dafinka Stoevska-Gogovska, Zagorka Koneska , Ruzica Manojlovic, Oxidation of low carbon steel at elevated temperatures, XXIV Congress of Chemists and Technologists of Macedonia, Book of abstracts, EC 015, p.129, Ohrid, 2016	1
8.	R. Manojlovic, J.Mickovski, D.Stoevska-Gogovska, Z.Koneska , J.Trpcevska, Microstructural characterization of cold rolled and annealed low-carbon steels, XXIV Congress of Chemists and technologists of Macedonia, Book of abstracts, ME 002, p.200, Ohrid, 2016	1
9.	Zagorka Koneska , Dafinka Stoevska-Gogovska, Ruzica Manojlovic, Mile Filipovski, Thermal oxidation of copper in air atmosphere, XXIV Congress of Chemists and tehnologists of Macedonia, Book of abstracts, ME 004, p.202, Ohrid, 2016	1
10.	Zagorka Koneska , Dafinka Stoevsks-Gogovska, Electrochemical investigations of zirconium in acid solutions, XXIV Congress of Chemists and tehnologists of Macedonia, Book of abstracts, EC 007, p.121, Ohrid, 2016	1
11.	Igor Aleksovski, Slavčo Aleksovski, Zagorka Koneska , Chemical composition of bio-oil produced by fast pyrolysis of wood chips, International conference GREDIT'2016 – GREEN DEVELOPMENT INFRASTRUCTURE TECHNOLOGY 31.03-1.04. 2016, Skopje, R. Macedonia, Book of abstracts p3-09, p. 244	1
12.	Slavčo Aleksovski, Vlatko Grašeski, Igor Aleksovski, Karmina Miteva, Zagorka Koneska , Production and characterization of pyrolysis bio-oil obtained from waste coffee ground, 12 Symposium, novel technologies and economic development, 20-21 October 2017, Leskovac, R. Serbia, Book of abstracts CHE-30, p.146	1
13.	Igor Aleksovski, Slavčo Aleksovski, Karmina Miteva, Zagorka Koneska , Kinetic study of wood chips fast pyrolysis, 12 Symposium, novel technologies and economic development, 20-21 October 2017, Leskovac, R. Serbia, Book of abstracts CHE-31, p.147	1
14.	Dafinka Stoevska-Gogovska, Zagorka Koneska , Ruzica Manojlovic, Thermal oxidation of low carbon steel, VIII th International Metallurgical Congress, Book of abstracts PDMP-9, p.49, Ohrid, 2018	1

	15. Dafinka Stoevska-Gogovska, Ruzica Manojlovic, Zagorka Koneska , Blagoj Rizov, Jon Magdeski, Heat treatment of medium carbon steel, VIII th International Metallurgical Congress, Book of abstracts PDMP-10, p.50, Ohrid, 2018	1
	16. Ruzica Manojlovic, Blagoj Rizov, Zagorka Koneska , Dafinka Stoevska-Gogovska, Jon Magdeski, Mathematical Modelling of mechanical properties of low-carbon steel sheets, VIII th International Metallurgical Congress, Book of abstracts PDMP-11, p.51, Ohrid, 2018	1
	17. Ruzica Manojlovic, Jon Magdeski, Blagoj Rizov, Dafinka Stoevska-Gogovska, Zagorka Koneska , Influence of heat treatment on the mechanical properties of steel sheets, VIII th International Metallurgical Congress, Book of abstracts PDMP-13, p.49, Ohrid, 2018	1
	Вкупно	71,2

СТРУЧНО-АПЛИКАТИВНА ДЕЈНОСТ

Ред. број	Назив на активноста:	Поени
1	Член на национална жири комисија = број 1	
	1. Член на оценувачка комисија од областа применета хемија за натпреварите организирани од Сојузот на здруженијата на техничка култура на град Скопје, „Народна техника“, Скопје, 2014-2018	5
	2. Член на оценувачка комисија МАКИНОВА, 2013-2017	5
	3. Член на оценувачка комисија ЕКОНОВА, 2013-2017	5
	Вкупно	15

ДЕЈНОСТИ ОД ПОШИРОК ИНТЕРЕС

Ред. број	Назив на активноста:	Поени
1	Претседател на организационен или програмски одбор на меѓународен научен/стручен собир = број 2	
	1. Претседател на организационен одбор на 10 th Congress of pure and applied chemistry of students from Macedonia (with international participation), 2013	2
	2. Претседател на организационен одбор на 24 rd Congress of Chemists and Technologists of Macedonia (with international participation), 2016	2
2	Уредник на зборник на трудови од научен/стручен собир = број 1	
	1. Уредник на зборник на трудови од 10 th Congress of pure and applied chemistry of students from Macedonia (with international participation), 2013	1
3	Член на комисија за избор во звање = број 0,2	

	1. Член на рецензентска комисија за избор во звање 02-743/1, 27.4.2015	0,2
	2. Член на рецензентска комисија за избор во звање 02-163/1, 1.2.2018	0,2
4	Учество во комисији и тела на државни и други органи = број·1	
	1. Член на претседателство на Сојузот на здруженијата на техничка култура на град Скопје, Народна техника Скопје	1
	2. Член на Сојузот на на хемичарите и технолозите на Македонија	1
	3. Член на Сојузот на металурзите на Македонија	1
5	Член на факултетска комисија = број·0,5	
	1. Член на пописна комисија за парични средства и попис на побарувачка и обврските 2013-2017	2,5
	2. Член на Наставно-научниот колегиум за студиската програма Инженерство на животна средина - втор циклус	0,5
	3. Член на Наставно-научниот колегиум за студиската програма Електрохемиско инженерство	0,5
	4. Член на Наставно-научниот совет на Технолошко-металуршкиот факултет во Скопје	0,5
	Вкупно	12,4
ПРОФЕСИОНАЛНИ РЕФЕРЕНЦИ НА КАНДИДАТОТ ЗА ИЗБОР ВО ЗВАЊЕ		Поени
НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ		70,26
НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ		71,2
СТРУЧНО-АПЛИКАТИВНА ДЕЈНОСТ		15
ДЕЈНОСТИ ОД ПОШИРОК ИНТЕРЕС		12,4
	Вкупно	168,86

РЕЦЕНЗЕНТСКА КОМИСИЈА

1. Д-р Светомир Хаџи Јорданов, редовен професор во пензија, Технолошко-металуршки факултет во Скопје, с.р.

2. Д-р Славчо Алексовски, редовен професор, Технолошко-металуршки факултет во Скопје, с.р.

3. Д-р Драган Славков, редовен професор во пензија, Технолошко-металуршки факултет во Скопје, с.р.

РЕФЕРАТ

ЗА ИЗБОР НА НАСТАВНИК ВО НАСТАВНО-НАУЧНО ЗВАЊЕ ВО НАСТАВНО-НАУЧНИТЕ ОБЛАСТИ: МЕХАНИЧКИ ТОПЛИНСКИ И СЕПАРАЦИОНИ ПРОЦЕСИ, ЕНЕРГИЈА И ЖИВОТНА СРЕДИНА ТЕХНОЛОШКО-МЕТАЛУРШКИОТ ФАКУЛТЕТ ВО СКОПЈЕ

Врз основа на конкурсот на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, Технолошко-металуршки факултет Скопје, објавен во весниците „Нова Македонија“ и „Коха“ од 13.6.2018 година, за избор на наставник во наставно научно звање во наставно-научните области: механички, топлински и сепарациони процеси, хемиско инженерство - друго, животна средина и врз основа на Одлуката на Наставно-научниот совет на Технолошко-металуршкиот факултет при Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, донесена на 30 редовна седница одржана на 11.7.2018 год. (решение бр. 02-1081/1 од 12.07.2018 год.), именувани сме за членови на Рецензентската комисија во состав:

1. д-р Славчо Алексовски, редовен професор, Технолошко-металуршки факултет, Универзитет „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје;
2. д-р Загорка Конеска, вонреден професор, Технолошко-металуршки факултет, Универзитет „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје;
3. д-р Јане Богданов, вонреден професор, Институт за хемија – Природно-математички факултет, Универзитет „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје.

Како членови на Рецензентската комисија, по прегледувањето на доставената документација го поднесуваме следниов

ИЗВЕШТАЈ

На конкурсот за избор на наставник во наставно-научно звање во наставно-научните области: механички, топлински и сепарациони процеси, хемиско инженерство - друго, животна средина во дневните весници „Нова Македонија“ и „Коха“ од 13јуни 2018 год., во предвидениот рок се пријави д-р Кармина Митева, насловен доцент на Технолошко-металуршкиот факултет во Скопје.

1. БИОГРАФСКИ ПОДАТОЦИ И ОБРАЗОВАНИЕ

Кандидатката д-р Кармина Митева е родена на 7.11.1973 год. во Скопје. Средно образование завршила во Скопје во хемискиот училиштен центар „Марија-Кири

Склодовска“ како првенец на генерација. Со високо образование се стекнала на Технолошко-металуршкиот факултет во Скопје. Дипломирала 1998 година на насоката прехранбено и биотехнолошко инженерство со просечен успех 8,06.

Кандидатката активно се служи со англискиот и српскиот јазик.

Доквалификација за вршење педагошка активност завршила во 1998 година на Филозофскиот факултет во Скопје.

Во учебната 2008 година се запишала на втор циклус (магистерски) студии на Технолошко-металуршкиот факултет во Скопје. Студиите ги завршила во 2011 година, со просечен успех 9,83. На 13. 9. 2011 година го одбрала магистерскиот труд на тема: *Кинетика на реакцијата на добивање биодизел од рејкино масло со базен катализатор и оптимизација на процесните параметри.*

Докторска дисертација пријавила на Технолошко-металуршкиот факултет во Скопје на тема: *Валоризација на полимериите како секундарна сировина*, а ја одбрала на 28. 11. 2017 година. Со тоа се стекнала со научен степен - доктор на техничко-технолошки науки-технологија.

Нејзиното прво вработување е во Хемискиот училиштен центар „Марија Кири–Склодовска“ во Скопје, каде што работела како професор по технологија во 2000 и 2002 година. Во Државниот училиштен центар „Димитар Влахов“ работела во периодот 2004-2005 година исто како професор по технологија.

На Технолошко-металуршкиот факултет во Скопје се вработила во 2007 година, како лаборант во периодот до 2012 година. По магистрирањето, избрана е за помлад асистент на групата предметите: Технолошки операции 1, Технолошки операции 2, Хемиска инженерска термодинамика, Инженерска термодинамика, дизајнирање на хемиска процесна опрема и Технологија на биогорива. На ова работно место е во периодот од 2012 до 2015. Последниот реферат за избор во звањето асистент е објавен во Билтенот на УКИМ бр. 1101, стр.226 од 1 јуни 2015 година.

За насловен доцент е избрана на 23 април 2018 година на областите механички, топлински и сепарациони процеси, енергија и животна средина, на предметите: Инженерска термодинамика, Хемиска инженерска термодинамика, Конвенционални извори на енергија, економија и екологија и Примена на софтвери во неорганска технологија. Во моментот, кандидатката д-р Кармина Митева е насловен доцент на Технолошко-металуршкиот факултет во Скопје.

Рецензентската комисија ги имаше предвид вкупните научни, стручни, педагошки и други остварувања до денот на пријавата, врз основа на сета поднесена документација која е од важност за изборот.

2. Научни, стручни, педагошки и други остварувања на кандидатката од последниот избор до денот на пријавата
Наставно-образовна дејност

Во рамките на наставно-образовната дејност на УКИМ, Технолошко –металуршки факултет, кандидатката д-р Кармина Митева по изборот во звањето помлад асистент, во учебните 2012/2013, 2013/2014, 2013/2014, 2014/2015 година и како асистент во учебните

2015/2016, 2016/2017, 2017/2018 (зимски семестар), континуирано изведува вежби и теренска настава на прв циклус студии на повеќе студиски програми од модулот технологија по предметите: Технолошки операции 1, Технолошки операции 2, Хемиска инженерска термодинамика, Инженерска термодинамика, Дизајнирање на хемиска процесна опрема и Технологија на биогорива. Како асистент, а подоцна и како насловен доцент, кандидатката учествува во подготовката на изведувањето на колоквиуми и испити, консултации со студентите, како и во промотивни активности на Технолошко-металуршкиот факултет во Скопје.

Научноистражувачка дејност

Д-р Кармина Митева има објавено вкупно 8 научни трудови од областа механички, топлински и сепарациони процеси, енергија и животна средина, од кои 2 научни труда во научни списанија со импакт-фактор (фактор на влијание), 1 труд во странско меѓународно научно списание, 4 труда во домашни меѓународни научни списанија, 1 труд во научно стручно списание и 8 труда во зборници од научни собири.

Учествува на меѓународни симпозиуми во странство со 6 труда, на домашни симпозиуми со меѓународен уредувачки одбор со 16 труда и домашни симпозиуми со меѓународно учество со 13 труда.

Стручно-апликативна дејност и дејност од поширок интерес

Стручно усовршување во странство кандидатката остварила со студиски престој во Република Србија во 2016 година на Технолошкиот факултет во Лесковац.

Член е на Друштвото на хемичари и технолози. Водител е на секции на меѓународни советувања, како и член на организациски одбори на меѓународни симпозиуми. Учествува на повеќе работилници од областа на обновливи извори на енергија и рециклирање на отпад. Кандидатката д-р Кармина Митева учествувала во повеќе промотивни активности на Факултетот, на отворените денови на Факултетот и на УКИМ.

Оценка од самоевалуација

Кандидатката д-р Кармина Митева во 2016 година, доби позитивна оценка од анонимно спроведената анкета на студентите на Технолошко-металуршкиот факултет.

Заклучок и предлог

Врз основа на целокупната доставена документација и личното познавање на кандидатката, Рецензентската комисија позитивно ја вреднува и ја оценува наставно-образовната, научно истражувачката и стручно-апликативната дејност, како и дејноста од поширок интерес на д-р Кармина Митева.

Врз основа на изнесените податоци за севкупната активност на кандидатката од последниот избор до денес, Комисијата заклучи дека д-р Кармина Митева поседува научни и стручни квалитети и според Законот за високото образование и Правилникот за критериумите и постапката за избор во наставно-научни, научни, наставно-стручни и соработнички звања и асистенти-докторанди на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во

Скопје, ги исполнува сите услови да биде избрана во звањето доцент во наставно-научните области: механички, топлински и сепарациони процеси, хемиско инженерство - друго, животна средина.

Според гореизнесеното, Комисијата има чест и задоволство да му предложи на Наставно-научниот совет на Технолошко-металуршкиот факултет во Скопје, д-р Кармина Митева да биде избрана во звањето **доцент** во наставно-научните области: механички, топлински и сепарациони процеси, хемиско инженерство - друго, животна средина.

РЕЦЕНЗЕНТСКА КОМИСИЈА

Д-р Славчо Алексовски, редовен професор, Технолошко-металуршки факултет, Универзитет „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, с.р.

Д-р Загорка Конеска, вонреден професор, Технолошко-металуршки факултет, Универзитет „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, с.р.

Д-р Јане Богданов, вонреден професор, Институт за хемија – Природно-математички факултет, Универзитет „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, с.р.

Образец**КОН ИЗВЕШТАЈОТ ЗА ИЗБОР ВО НАСТАВНО-НАУЧНО, НАУЧНО,
НАСТАВНО-СТРУЧНО И СОРАБОТНИЧКО ЗВАЊЕ****Кандидат:** д-р Кармина Кирил Митева**Институција:** Технолошко-металуршки факултет, Скопје**Научна област:** механички, топлински и сепарациони процеси, хемиско инженерство -
друго, животна средина.**НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ**

Ред. број	Назив на активноста:	Поени
1	Одржување на вежби (лабораториски, аудиториски или изработка на семинарски труд) - прв циклус студии = ч · нед. · 0,03 · год.	
	Технолошки операции 1 (3+3), 2012/2013, 2013/2014, 2014/2015, 2015/2016, 2016/2017 : (3 · 15 · 0,03 · 5)	6,75
	Технолошки операции 2 (3+3), 2012/2013, 2013/2014, 2014/2015, 2015/2016, 2016/2017, 2017/2018: (3 · 15 · 0,03 · 6)	8,10
	Хемиска инженерска термодинамика (3+3), 2012/2013, 2013/2014, 2014/2015, 2015/2016, 2016/2017, 2017/2018: (3 · 15 · 0,03 · 6)	8,10
	Инженерска термодинамика (2+2), 2012/2013, 2013/2014, 2014/2015, 2015/2016, 2016/2017, 2017/2018: (2 · 15 · 0,03 · 6)	5,40
	Хемиска инженерска термодинамика (2+2), 2012/2013, 2013/2014, 2014/2015, 2015/2016, 2016/2017, 2017/2018: (2 · 15 · 0,03 · 6)	5,40
	Дизајнирање на хемиска процесна опрема (3+3), 2015/2016, 2016/2017, 2017/2018: (3 · 15 · 0,03 · 3)	4,05
	Технологија на биогорива (2+2), 2015/2016, 2016/2017: (2 · 15 · 0,03 · 2)	1,80
2	Консултации со студенти = број · 0,002	1,32

	2011-2017 вкупно 660 студенти: (660· 0,002)	
	Вкупно	40,92

НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ

Ред. број	Назив на активност:	Поени
1	Одбранета докторска теза	8
2	Одбранета магистерска работа	4
3	Трудови со оригинални научни резултати, објавени во референтно научно/стручно списание со меѓународен уредувачки одбор $6+IF(*10)$	
	1. Karmina Miteva , Aleksovski Slavcho, Gordana Bogoeva-Gaceva, Kinetic analysis of pyrolysis of waste polyolefin mixture, Arabian Journal for Science and Engineering, July 2016, Volume 41, Issue 7, pp 2601-2609 (IF= 0.728)	5,53
	2. Karmina Miteva , Aleksovski Slavcho, Gordana Bogoeva-Gaceva, Dame Dimitrovski, Evaluation of density and viscosity of blends of waste plastic pyrolysis oil and commercially diesel fuel, Journal of Environmental Protection and Ecology 17, No 3, 1142–1151 (2016) (IF= 0.734)	4,33
4	Трудови со оригинални научни резултати, објавени во научно/стручно списание со меѓународен уредувачки одбор = $4>(*10)$	
	1. S. A. Aleksovski, K. Miteva , Predicting the density and viscosity of biodiesel–diesel blends, <i>Mechanical Engineering-Scientific Journal</i> , Vol.29 No.1 (2010) 25-29	3,6
	2. S. A. Aleksovski, K. Miteva , Biodiesel production from rapeseed oil and characterization, <i>Mechanical Engineering-Scientific Journal</i> , Vol.29 No.2 (2010) 73-79	3,6
	3. Karmina Miteva , Slavčo Aleksovski, Gordana Bogoeva-Gaceva, Production of alternative fuel from waste polyolefin by thermal pyrolysis, <i>Mechanical Engineering-Scientific Journal</i> , Vol.34 No.1 (2016) 247-252	3,2
	4. Karmina Miteva , Slavčo Aleksovski, Gordana Bogoeva-Gaceva, Efficiency of different catalysts in pyrolysis of waste polyolefin mixture, <i>Mechanical Engineering-Scientific Journal</i> , Vol.34 No.2 (2016) 391-395	3,2

	5. Karmina Miteva, Slavčo Aleksovski, Gordana Bogoeva-Gaceva, Catalytic pyrolysis of waste plastic into liquid fuel, Zastita Materijala 57 (4) (2016) 600 - 604	3,2
5	Трудови со оригинални научни резултати објавени во стручно/научно - популарно списание 2.($\cdot 10$)	
	1. Karmina Miteva, Gordana Bogoeva-Gaceva, Slavčo Aleksovski, Recikliranje na plastika–process na piroliza, Energetika (prv del) 93, (2014) 71-77, Energetika (vtor del) 94, (2014)) 71-77	1,6
6	Трудови со оригинални научни/стручни резултати, објавени во зборник на трудови од научен/стручен собир со меѓународен уредувачки одбор = 3$\cdot$(10^*)	
	1. Karmina Miteva, Aleksovski Slavcho, Gordana Bogoeva-Gaceva, Non-isothermal model-free differential kinetic study of pyrolysis of waste polyolefin mixture, ICSD International Conference on Sustainable Development, 12-15 Nov 2015, Belgrade, Serbia, Proceedings, pp. 102-108	2,4
	2. Karmina Miteva, Aleksovski Slavcho, Gordana Bogoeva-Gaceva, Kinetic study of pyrolysis of waste polyolefin mixture using integral fitting kinetic model, ICSD International Conference on sustainable Development, 12-15 Nov 2015, Belgrade, Serbia, Proceedings, pp. 109-108	2,4
7	Трудови со оригинални научни/стручни резултати, објавени во зборник на трудови од научен/стручен собир	
	1.С. А. Aleksovski, К. К. Miteva, Optimization of the process of biodiesel production from rapeseed oil, International Symposium "ENERGY 2010", 7 to 9 October 2010, Ohrid, Macedonia, Collection of papers-Book 2 (Proceedings 717-724)	1,8
	2. С. А. Aleksovski, К. К. Miteva, Modeling the kinetics of the reaction for biodiesel production from rapeseed oil, International Symposium "ENERGY 2010", 7 to 9 October 2010, Ohrid, Macedonia, Collection of papers-Book 2 (Proceedings 725-733)	1,8
	3. B. Veleska Chapragoska, S. Aleksovski, К. Miteva, Kinetics of used cooking oil one-phase transesterification using various co-solvents, International Symposium "ENERGY 2012", 4 to 6 October 2012, Ohrid, Macedonia, Collection of papers-Book 1 (Proceedings 521-528)	1,6
	4. G. Srbinoski, S. Aleksovski, К. Miteva, Ultrasound assisted transesterification of used cooking oil in the presence of cosolvents, International Symposium "ENERGY 2012", 4 to 6 October 2012, Ohrid, Macedonia, Collection of papers-Book 1 (Proceedings 529-536)	1,6
	5. Кармина Митева, Гордана Богоева-Гацева, Славчо Алексовски, Пиролиза на полиолефини, Меѓународно совешување, "ЕНЕРГЕТИКА 2014", 16-18 октомври 2014, Струја, Македонија, Зборник на реферати-Книга 1 (Proceedings 383-390)	1,6

	<p>6. Билјана Велеска Чапрагоска, Славчо Алексовски, Кармина Митева, Ефект на тетрахидрофуран врз едно-фазната реакција на добивање биодизел од употребувано масло за готвење, <i>Меѓународно советување, "ЕНЕРГЕТИКА 2014", 16-18 октомври 2014, Сџруџа, Македонија, Зборник на реферати- Книга 1 (Proceedings 391-398)</i></p>	1,6
8	<p>Апстракти објавени во зборник на меѓународна конференција и учество на научен/стручен собир со реферат (усна презентација)</p>	
	<p>1. K. Miteva, S. A. Aleksovski, Biodiesel production from rapeseed oil using NaOH as a catalyst, VIIIth Congress of Pure and Applied Chemistry of Students from Macedonia (with international participation) 8-10 October 2009 (oral presentation)</p>	1,0
	<p>2. K. Miteva, S. A. Aleksovski, Characterization of biodiesel obtained from rapeseed oil, VIIIth Congress of Pure and Applied Chemistry of Students from Macedonia (with international participation) 8-10 October 2009 (oral presentation)</p>	1,0
	<p>3. K. Miteva, S.A. Aleksovski, Modeling the kinetics of transesterification of vegetable oils, VIIIth Congress of Pure and Applied Chemistry of Students from Macedonia (with international participation) 8-10 October 2009 (oral presentation)</p>	1,0
	<p>4. K. Miteva, S.A. Aleksovski, Analytical study of the properties of biodiesel blends, VIIIth Congress of Pure and Applied Chemistry of Students from Macedonia (with international participation) 8-10 October 2009 (oral presentation)</p>	1,0
	<p>5. C. A. Aleksovski, K. K. Miteva, Optimization of the process of biodiesel production from rapeseed oil, International Symposium "ENERGY 2010", 7 to 9 October 2010, Ohrid, Macedonia</p>	1,0
	<p>6. C. A. Aleksovski, K. K. Miteva, Modeling the kinetics of the reaction for biodiesel production from rapeseed oil, International Symposium "ENERGY 2010", 7 to 9 Oct 2010, Ohrid, Macedonia</p>	1,0
	<p>7. K. K. Miteva, S. Dimitrijevic, S. A. Aleksovski, Purification of biodiesel obtained from waste frying oil, IXth Congress of Pure and Applied Chemistry for the Students of Macedonia (with international participation) 6-8 October 2011, Skopje, Macedonia</p>	1,0
	<p>8. B. Veleska Chapragoska, K. K. Miteva, S. A. Aleksovski, Biodiesel production from palm oil, IXth Congress of Pure and Applied Chemistry for the Students of Macedonia (with international participation) 6-8 October 2011, Skopje, Macedonia</p>	1,0
	<p>9. B. Veleska Chapragoska, S. Aleksovski, K. Miteva, Kinetics of used cooking oil one-phase transesterification using various co-solvents, International Symposium "ENERGY 2012", 4 to 6 October 2012, Ohrid, Macedonia.</p>	1,0
	<p>10. G. Srbinoski, S. Aleksovski, K. Miteva, Ultrasound assisted transesterification of used cooking oil in the presence of cosolvents, International Symposium "ENERGY 2012", 4 to 6 October 2012, Ohrid, Macedonia</p>	1,0

	11. Biljana Veleska Chapragoska, Karmina K. Miteva , Slavcho A. Aleksovski, Modeling of one-phase transesterification reaction for biodiesel production, Xth Congress of Pure and Applied Chemistry for the Students of Macedonia (with international participation) 2013	1,0
	12. Karmina K. Miteva , Biljana Veleska Chapragoska, Slavcho A. Aleksovski, Kinetics of alkaline catalysed transesterification, Xth Congress of Pure and Applied Chemistry for the Students of Macedonia (with international participation) 2013	1,0
	13. Кармина Митева , Гордана Богоева-Гацева, Славчо Алексовски, Пиролиза на полиолефини, <i>Меѓународно советување, "ЕНЕРГЕТИКА 2014", 16-18 октомври 2014, Сџурија, Македонија, Зборник на реферати- Книга 1</i>	1,0
	14. Билјана Велеска Чапрагоска, Славчо Алексовски, Кармина Митева , Ефект на тетраhydroфуран врз едно-фазната реакција на добивање биодизел од употребувано масло за готвење, <i>Меѓународно советување, "ЕНЕРГЕТИКА 2014", 16-18 октомври 2014, Сџурија, Македонија</i>	1,0
	15. Кармина Митева , Гордана Богоева-Гацева, Славчо Алексовски, Пиролиза на отпадна пластика до дизел и бензин, Прв симпозиум – истражувања од областа на животната средина и материјалите, Македонска Академија на науките и уметностите, 21-22 ноември 2014, Скопје	1,0
9	Апстракти објавени во зборник на меѓународна конференција и учество на научен/стручен собир со реферат (постер)	
	1. B. Veleska Chapragoska, K. K. Miteva , S. A. Aleksovski, Analytical study of biodiesel by GC-MS and FTIR, XXI Congress of Chemists and Technologists of Macedonia, (with international participation), 23-26 September 2010, Ohrid, Macedonia, Book of Abstracts, SSC-1, p.15	1,0
	2. K. K. Miteva , S. A. Aleksovski, Base catalysis reaction for biodiesel production, XXI Congress of Chemists and Technologists of Macedonia, (with international participation), 23-26 September 2010, Ohrid, Macedonia, Book of Abstracts, CE-5, p.211	1,0
	3. G. Srbinoski, S. Aleksovski, K. Miteva , Ultrasound assisted biodiesel production from used cooking oil, XXII Congress of Chemists and Technologists of Macedonia, (with international participation), 5-9 September 2012, Ohrid, Macedonia, Book of Abstracts, PE-12, p.318	1,0
	4. B. Veleska Chapragoska, S. Aleksovski, K. Miteva , Fast biodiesel production in the presence of various co-solvents, XXII Congress of Chemists and Technologists of Macedonia, (with international participation), 5-9 September 2012, Ohrid, Macedonia, Book of Abstracts, PE-12, p.319	1,0
	5. Karmina Miteva , Gordana Bogoeva-Gaceva, Slavcho Aleksovski, Luljeta Raka, Thermal and catalytic pyrolysis of polyolefine mixture followed by thermogravimetry, <i>XXIII Congress of Chemists and Technologists of Macedonia, (with international participation), 8-11 October 2014, Ohrid, Macedonia, Book of Abstracts, FE-003, p.148</i>	1,0

<p>6. Igor S. Aleksovski, Karmina Miteva, Slavcho Aleksovski, Optimization of pyrolysis of biomass for the production of bio-oil, <i>XXIII Congress of Chemists and Technologists of Macedonia, (with international participation), 8-11 October 2014, Ohrid, Macedonia, Book of Abstracts, FE-007, p.152</i></p>	<p>1,0</p>
<p>7. Igor S. Aleksovski, Karmina Miteva, Slavcho Aleksovski, Pyrolysis of wheat straw in a fluidized bed reactor, <i>XXIII Congress of Chemists and Technologists of Macedonia, (with international participation), 8-11 October 2014, Ohrid, Macedonia, Book of Abstracts, FE- FE-008, p.153</i></p>	<p>1,0</p>
<p>8. Karmina Miteva, Aleksovski Slavcho, Gordana Bogoeva-Gaceva, Evaluation of density and viscosity of blends of waste plastic pyrolysis oil and commercially diesel fuel, International conference GREDIT'2016 – GREEN DEVELOPMENT INFRASTRUCTURE TECHNOLOGY 31.03-1.04. 2016, Skopje, R. Macedonia, Book of abstracts p3-10, p. 245</p>	<p>1,0</p>
<p>9. Karmina Miteva, Aleksovski Slavcho, Gordana Bogoeva-Gaceva, Characteristics of catalytic pyrolysis of waste polyolefin mixture, International conference GREDIT'2016 – GREEN DEVELOPMENT INFRASTRUCTURE TECHNOLOGY 31.03-1.04. 2016, Skopje, R. Macedonia, Book of abstracts p4-07, p. 280</p>	<p>1,0</p>
<p>10. Karmina Miteva, Slavcho Aleksovski, Gordana Bogoeva - Gaceva, Production of alternative fuel from waste polyolefin mixture by thermal pyrolysis, VII International Metallurgical Congress, 9-12 June Ohrid 2016, R. Macedonia, Book of abstracts WMR-4, p.83</p>	<p>1,0</p>
<p>11. Karmina Miteva, Slavcho Aleksovski, Gordana Bogoeva - Gaceva, Catalytic pyrolysis of waste plastic into liquid fuel, VII International Metallurgical Congress, 9-12 June Ohrid 2016, R. Macedonia, Book of abstracts WMR-5, p.84</p>	<p>1,0</p>
<p>12. I. Aleksovski, S. A. Aleksovski, Z. Koneska, K. Miteva, Modeling biomass pyrolysis to liquid fuel, XXIV Congress of Chemists and Technologists of Macedonia (with international participation), 11-14 September Ohrid 2016, R. Macedonia, Book of abstracts FE 008, p.194</p>	<p>1,0</p>
<p>13. K. Miteva, S. A. Aleksovski, G. Bogoeva - Gaceva, Production of liquid fuel by catalytic degradation of polyolefins, XXIV Congress of Chemists and Technologists of Macedonia (with international participation), 11-14 September Ohrid 2016, R. Macedonia, Book of abstracts FE 006, p.192</p>	<p>1,0</p>
<p>14. K. Miteva, S. A. Aleksovski, G. Bogoeva - Gaceva, Pyrolysis of waste plastic using natural silicate catalyst and characterization of the obtained liquid fuel, XXIV Congress of Chemists and Technologists of Macedonia (with international participation), 11-14 September Ohrid 2016, R. Macedonia, Book of abstracts FE 005, p.191</p>	<p>1,0</p>
<p>15. Karmina Miteva, Aleksovski Slavcho, Gordana Bogoeva-Gaceva, Calculation of activation energy for the catalytic pyrolysis of plastic waste over zsm-5 catalyst by thermogravimetry, 12 Symposium, novel technologies and economic development, 20-21 October 2017, Leskovac, R. Serbia, Book of abstracts CHE-32, p.148</p>	<p>1,0</p>

	16. Karmina Miteva , Aleksovski Slavcho, Gordana Bogoeva-Gaceva, Catalytic degradation of waste polymers mixture over zsm-5 catalyst, 12 Symposium, novel technologies and economic development, 20-21 October 2017, Leskovac, R. Serbia, Book of abstracts CHE-33, p.149	1,0
	17. Slavčo Aleksovski , Vlatko Grašeski, Igor Aleksovski, Karmina Miteva , Zagorka Koneska, Production and characterization of pyrolysis bio-oil obtained from waste coffee ground, 12 Symposium, novel technologies and economic development, 20-21 October 2017, Leskovac, R. Serbia, Book of abstracts CHE-30, p.146	1,0
	18. Igor Aleksovski , Slavčo Aleksovski, Karmina Miteva , Zagorka Koneska, Kinetic study of wood chips fast pyrolysis, 12 Symposium, novel technologies and economic development, 20-21 October 2017, Leskovac, R. Serbia, Book of abstracts CHE-31, p.147	1,0
10	Учесник во национален научен проект	
	Развој на процеси за валоризација на биомаса од природни отпадни сировини (моделирање и оптимизација) 2017	3
	Вкупно	91,06

СТРУЧНО-АПЛИКАТИВНА ДЕЈНОСТ

Ред. број	Назив на активноста:	Поени
1	Учество во промотивни активности на Факултетот = број-0,5	
	Отворен ден на ТМФ, Скопје - 2011/2012, 2012/2013, 2013/2014, 2014/2015, 2015/2016, 2016/2017.	3
	Отворен ден на УКИМ, Скопје - 2012/2013, 2013/2014, 2014/2015, 2015/2016	2
	Саем за чиста енергија, 16.6.2015 во организација на Асоцијацијата за околина „Gogreen“, во партнерство со Фондацијата „Konrad Adenauer“ и Француската амбасада во Скопје (работилница)	0,5
	Добивање на гориво од цврст и течен отпад, Форум за иновации и технолошки развој ТЕХНОМА 2015, 13-17.10.2015 (постер), „Добивање на биогорива од цврст и течен отпад“	0,5
	Предизвиците на енергетската транзиција и нејзините последици во Македонија, 27.5.2015. Организатори: Францускиот центар за соработка “Жан Моне” од Скопје, семинар (работилница)	0,5

	Sustainable Energy Week, 13-17 june 2016 (работилница)	0,5
	Твининг - проектот за зајакнување на административниот капацитет за спроведување на законодавството за животната средина на централно и локално ниво, учество на две последователни тродневни работилници во периодот од 8 до 10 и од 14 до 16 Јуни 2016	0,5
	„КЛИМАТСКИ ПРОМЕНИ И ЗЕЛЕНА ЕКОНОМИЈА-КАКО ДА СЕ ПРИСПОСОБИ ОБРАЗОВНИОТ СИСТЕМ?“, меѓународна конференција, 24 ноември 2016, Скопје	0,5
	Третата меѓународна конференција за климатски промени, ФОН Универзитетот - Скопје, од 3 до 5 февруари 2017 година.	0,5
	Европска недела за помалку отпад, 20-21 ноември, 2017 Скопје, јавна дебата „Дали го селектираме отпадот во нашите домови?“	0,5
	Вкупно	9

ДЕЈНОСТИ ОД ПОШИРОК ИНТЕРЕС

Ред. број	Назив на активност:	Поени
1	Учество во комисији и тела = број · 0,5	
	Член на пописна комисија на ТМФ, Скопје - 2011/2012, 2012/2013, 2013/2014, 2014/2015, 2015/2016,	2,5
2	Член на организационен или научен одбор на научен/стручен собир и на меѓународен научен/стручен собир	
	Водител на секција на меѓународно советување“ЕНЕРГЕТИКА 2012”, 4-6 октомври 2012, Охрид, Македонија	1
	Член на организационен одбор на 10. Конгрес по чиста и применета хемија на студентите од Македонија (со меѓународно учество), 17 - 19 октомври 2013, Технолошко-металуршки факултет, Скопје	1
	Водител на секција на Меѓународно советување“ЕНЕРГЕТИКА 2014”, 16-18 октомври 2014, Струга, Македонија	1
	Член на организационен одбор на 23. Конгрес на хемичари и технолози на Македонија, 8-11 октомври 2014, Охрид	1

Член на организационен одбор на XXIV конгрес на хемичарите и технолозите на Македонија, Охрид, 11-14 септември 2016	1
Студиски престој во странство до три месеци 0,5	
Стручен студиски престој во странство на Технолошкиот факултет во Лесковац од 7 до 14. 11.2016	0,5
Вкупно	8,00

ПРОФЕСИОНАЛНИ РЕФЕРЕНЦИ НА КАНДИДАТОТ ЗА ИЗБОР ВО ЗВАЊЕ	Поени
НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ	40,92
НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ	91,06
СТРУЧНО-АПЛИКАТИВНА ДЕЈНОСТ	9,00
ДЕЈНОСТ ОД ПОШИРОК ИНТЕРЕС	8,00
Вкупно	148,98

РЕЦЕНЗЕНТСКА КОМИСИЈА

3. Д-р Славчо Алексовски, редовен професор, Технолошко-металуршки факултет, Универзитет „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, с.р.
4. Д-р Загорка Конеска, вонреден професор, Технолошко-металуршки факултет, Универзитет „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, с.р.
5. Д-р Јане Богданов, вонреден професор, Институт за хемија – Природно-математички факултет, Универзитет „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, с.р.

ПРЕГЛЕД

на одобрени теми за изработка на докторски труд (август 2018) на Факултетот за електротехника и информациски технологии во Скопје

ред. бр.	докторанд	тема на македонски јазик	тема на англиски јазик	предложен ментор
1	м-р Маја Целеска	Подобрување на методи за оптимизација при позиционирање на ветерни турбини со примена на еволутивни алгоритми	Method improvement for wind farm layout optimization by application of evolutionary algorithms	Проф. д-р Крсте Најденкоски

ПРЕГЛЕД

на прифатени теми за изработка на магистерски труд (август 2018) на Факултетот за електротехника и информациски технологии во Скопје

1. Проектен менаџмент

Ред. бр.	Студент	Тема на македонски јазик	Тема на англиски јазик	Предложен ментор	Одлука бр.
1	Мија Талеска	Влијанието на новата проектна околина и технолошкиот развој врз управувањето со човечките ресурси во компаниите	The influence of the new project environment and technological development on human resources management in organizations	проф. д-р Вангел Фуштиќ	02-1556/31 од 29.8.2018
2	Петра Бранковска	Разбирање и примена на агилен проект менаџмент - докази од научната литература	Understanding and implementation of agile project management - evidence from the scientific literature	проф. д-р Вангел Фуштиќ	02-1556/32 од 29.8.2018
3	Дејан Спасески	Менаџирање на залихи во компанија за дистрибуција на градежни материјали	Inventory management in distributive company for building materials	проф. д-р Атанас Илиев	02-1556/33 од 29.8.2018

2. Комуникациски и информациски технологии

ред. бр.	студент	тема на македонски јазик	тема на англиски јазик	предложен ментор	Одлука бр.
1	Александра Сретенова-Матева	Практични примери и насоки за водење на ИКТ проекти со осврт на имплементација на сигурносните барања	Practical examples and guidelines for managing ICT projects with a review of the implementation of security requirements	Проф. д-р Александар Ристески	02-1556/34 од 29.8.2018
2	Светлана Андонова	Управување со инфраструктурен проект за систем за водоснабдување со осврт на ИКТ и SCADA системите	Infrastructure project management for a water supply system with an overview of ICT and SCADA systems	Проф. д-р Александар Ристески	02-1556/35 од 29.8.2018
3	Јасмина Бујароска-Митева	Архитектура на систем за онлајн наплата во LTE/EPC телекомуникациска мрежа	Online charging system architecture for LTE/ EPC telecommunication network	Проф. д-р Тони Јаневски	02-1556/36 од 29.8.2018

РЕФЕРАТ
ЗА ИЗБОР НА НАСТАВНИК ВО СИТЕ НАСТАВНО-НАУЧНИ ЗВАЊА ВО
НАСТАВНО-НАУЧНАТА ОБЛАСТ ОВОШТАРСТВО
НА ФАКУЛТЕТОТ ЗА ЗЕМЈОДЕЛСКИ НАУКИ И ХРАНА ВО СКОПЈЕ

Врз основа на конкурсот на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, објавен во весниците „Нова Македонија“ и „Коха“ од 10.7.2018 година, за избор на наставник во сите наставно-научни звања во наставно-научната област овоштарство и врз основа на Одлуката на Наставно-научниот совет на Факултетот за земјоделски науки и храна во Скопје, бр. 02-606/3-4, донесена на 13. седница од 7.9.2018, формирана е Рецензентска комисија во состав: д-р Марјан Кипријановски, редовен професор на Факултетот за земјоделски науки и храна во Скопје, д-р Аргир Живондов, редовен професор на Институтот по овоштарство во Пловдив, Бугарија и д-р Сребра Илиќ-Попова, редовен професор на Факултетот за земјоделски науки и храна во Скопје.

Како членови на Рецензентската комисија, по прегледувањето на доставената документација го поднесуваме следниов

ИЗВЕШТАЈ

На објавениот конкурс за избор на наставник во сите наставно-научни звања во научната област овоштарство, во предвидениот рок се пријави д-р Тошо Арсов, досегашен вонреден професор во научната област овоштарство на Факултетот за земјоделски науки и храна во состав на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје.

5. БИОГРАФСКИ ПОДАТОЦИ И ОБРАЗОВАНИЕ

Кандидатот д-р Тошо Арсов е роден на 18.2.1972 година, во Штип. Средно образование завршил во МУЦ „Д-р Панче Караџозов“ во Скопје во учебната 1989/90. Со високо образование се стекнал на Земјоделскиот факултет во Скопје, на општата насока. Дипломирал во септември 1995 година, со просечен успех 8,22.

Кандидатот активно се служи со англискиот јазик.

Во учебната 1995/96 година се запишал на втор циклус (магистерски) студии на Земјоделскиот факултет во Скопје, група: овоштарско производство. Студиите ги завршил со просечен успех 8,50. На 18.9.2003 година го одбрал магистерскиот труд на тема: *Тестирање на семенциите од ѓраска на заморени почви*.

Докторска дисертација пријавил на 17.5.2004 година на Факултетот за земјоделски науки и храна во Скопје. Дисертацијата на тема: „Интензивни системи за одгледување на јаболка“ ја одбрал на 12.3.2009 година, пред Комисија во состав: д-р Марјан Кипријановски, вонреден професор на Факултетот за земјоделски науки и храна во Скопје, д-р Борис Ристевски, редовен професор на Факултетот за земјоделски науки и храна во Скопје, д-р Христо Поповски, вонреден професор на Факултетот за земјоделски науки и храна во Скопје, д-р Сребра Илиќ-Поповска, редовен професор на Факултетот за земјоделски науки и храна во Скопје, д-р Хрисула Кипријановска, редовен професор на Факултетот за земјоделски науки и храна во Скопје. Со тоа се стекнал со научниот степен доктор на науки од научната област овоштарство.

По завршувањето на студиите, кандидатот д-р Тошо Арсов од април 1996 до јануари 1999 година волонтирал во ЈНУ Земјоделски институт во Скопје, во Одделот за овоштарство. Во јануари 1999 година е избран за помлад асистент, а на 1.2.2004 година е избран во звањето асистент во

Одделот за овоштарство при ЈНУ Земјоделски институт во Скопје. Во мај 2007 година, д-р Тошо Арсов е избран во звањето помлад асистент на група предмети по овоштарство на Факултетот за земјоделски науки и храна во Скопје.

Во јуни 2009 година е избран за доцент по предметот Овоштарство, а на 31.1.2014 година, кандидатот д-р Тошо Арсов е избран за вонреден професор на Факултетот за земјоделски науки и храна во Скопје во научната област овоштарство.

Во моментот е вонреден професор на Факултетот за земјоделски науки и храна во Скопје. Последниот реферат за избор е објавен во Билтенот на УКИМ бр.1068 од 31.12.2013 година.

Рецензентската комисија ги имаше предвид вкупните научни, стручни, педагошки и други остварувања на кандидатот од почетокот на кариерата, објавени во Билтенот бр. 722, 842, 916, 964 и 1068, како и вкупните научни, стручни, педагошки и други остварувања на кандидатот од последниот избор до денот на пријавата, врз основа на сета поднесена документација која е од важност за изборот.

6. НАУЧНИ, СТРУЧНИ, ПЕДАГОШКИ И ДРУГИ ОСТВАРУВАЊА НА КАНДИДАТОТ ОД ПОСЛЕДНИОТ ИЗБОР ДО ДЕНОТ НА ПРИЈАВАТА

Наставно-образовна дејност

Во рамките на наставно-образовната дејност на УКИМ, Факултет за земјоделски науки и храна - Скопје, кандидатот д-р Тошо Арсов изведува настава и вежби на прв, втор и трет циклус студии. На прв циклус студии изведува настава на предметните програми: Овоштарство, Избрани технологии од лозарство и овоштарство, Овоштарство и лозарство, Овошни култури, и Берба и постбербени технологии на овошје. На втор циклус студии изведува настава на повеќе студиски програми по предметните програми: Избор на подлоги во овоштарството, Технологија на складирање и конфекционирање на овошјето и Овошни култури. На трет циклус - докторски студии изведува настава по предметот Современи технологии во чување и пакување на овошјето.

Кандидатот бил ментор на 3 дипломски труда.

Кандидатот учествувал како член во комисија за оцена и одбрана на 10 дипломски и 3 магистерски труда.

Научноистражувачка дејност

Кандидатот континуирано се занимавал со научноистражувачка дејност од областа на овоштарството. Д-р Тошо Арсов во периодот по изборот за вонреден професор, како автор или коавтор има објавено вкупно 16 научни труда од областа на овоштарството, од кои еден труд во научно списание со импакт-фактор (фактор на влијание), девет труда во меѓународни научни списанија, шест труда објавени во зборници од меѓународни научни собири и една монографија објавени во странство. Исто така, на разни научни собири во земјата и странство има 3 учества со усна презентација и 6 учества со постерска презентација. Дополнително има објавено 14 апстракти во зборници на конференции и симпозиуми.

Д-р Тошо Арсов бил учесник во еден национален и 3 меѓународни научни проекти.

По изборот во звањето вонреден професор, кандидатот бил коментор во изработка на еден магистерски труд на Универзитетот во Берн, Швајцарија.

Стручно-апликативна дејност и дејност од поширок интерес

Д-р Тошо Арсов активно е вклучен во стручно-апликативната работа на Факултетот за земјоделски науки и храна во Скопје. Во изминатиот период има одржано обуки и тренинзи од областа на овоштарството. Активно учествува во изготвување и реализација на програми и елаборати

за подигање и одгледување овошни насади кај повеќе индивидуални и правни субјекти. Стручна контрола на производството на саден материјал врши кај голем број снабдувачи на саден материјал во земјата. Д-р Тошо Арсов, како член на Комората на судски вештаци, активно е вклучен во изготвување на голем број вештачења и супервештачења од областа на овоштарството.

Стручно усовршување во странство остварил со учество на обуки, курсеви и студиски престој во Португалија, Турција и Србија.

Особена активност кандидатот покажува во дејностите од поширок интерес. Активно е вклучен во работата на стручни комисии и работни групи при Факултетот за земјоделски науки и храна во Скопје:

- Комисија за настава на ННС на ФЗНХ;
- Советот на втор циклус студии на ФЗНХ;
- Комисија за реализација на конкурсот за запишување на студенти при ФЗНХ;
- Работна група за промоција на ФЗНХ во средните училишта во Република Македонија;
- Работното тело за неформално образование при ФЗНХ;
- претседател на надзорен одбор на ОПО Долно Лисиче;
- раководител на Катедра за овоштарство во мандатен период 2013-2017 година и 2017-2021;
- раководител на неформално образование „Овоштар“;
- секретар на Наставно-научниот колегиум на втор циклус студии на студиската програма растителна биотехнологија;
- член на секретаријат на III меѓународен симпозиум;

Д-р Тошо Арсов активно е вклучен и во повеќе државни комисии за натпревари од областа на овоштарството:

- претседател на комисијата за оценување на студентите по овоштарство и лозарство на Агрономијада 2017;
- претседател на комисија за оценување и рангирање на учениците учесници на државниот натпревар на училишта од земјоделско-ветеринарна и шумарска струка во Република Македонија во дисциплина „Калемење“;

Како претседател на синдикалната организација СОНК при ФЗНХ, учествувал во Работната група за изготвувањето на Законот за високото образование.

Кандидатот учествувал во уредувачкиот одбор за издавање на библиографија.

Бил член на една рецензентска комисија за избор на лица во наставно-научно звање.

Во изборниот период, д-р Тошо Арсов учествувал во изготвување и пријавување на еден национален и еден меѓународен научен проект.

Оценка од самоевалуација

Кандидатот д-р Тошо Арсов, во учебните 2015/16 и 2016/17 година, доби позитивна оценка (9,11 и 8,81) од анонимно спроведената анкета на студентите на Факултетот за земјоделски науки и храна во Скопје.

ЗАКЛУЧОК И ПРЕДЛОГ

Врз основа на целокупната доставена документација и личното познавање на кандидатот, Рецензентската комисија позитивно ја вреднува и ја оценува наставно-образовната, научноистражувачката и стручно-апликативната дејност, како и дејноста од поширок интерес на д-р Тошо Арсов.

Врз основа на изнесените податоци за севкупната активност на кандидатот од последниот избор до денес, Комисијата заклучи дека д-р Тошо Арсов поседува научни и стручни квалитети и според Законот за високото образование и Правилникот за критериумите и постапката за избор во наставно-научни, научни, наставно-стручни и соработнички звања и асистенти-докторанди на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, ги исполнува сите услови да биде избран во звањето редовен професор во научната област овоштарство.

Според гореизнесеното, Комисијата има чест и задоволство да му предложи на Наставно-научниот совет на Факултетот за земјоделски науки и храна во Скопје, д-р Тошо Арсов да биде избран во звањето редовен професор во научната област овоштарство.

РЕЦЕНЗЕНТСКА КОМИСИЈА

Проф. д-р Марјан Кипријановски с.р.

Проф. д-р Аргир Живондов с.р.

Проф. д-р Сребра Илиќ-Попова с.р.

ОБРАЗЕЦ

**КОН ИЗВЕШТАЈОТ ЗА ИЗБОР ВО НАСТАВНО-НАУЧНО, НАУЧНО,
НАСТАВНО-СТРУЧНО И СОРАБОТНИЧКО ЗВАЊЕ**

Кандидат: Тошо Славко Арсов

Институција: УКИМ - Факултет за земјоделски науки и храна, Скопје

Научна област: овоштарство

НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ

Ред. број	Назив на активноста:	Поени
1	Одржување на предавања од 1. циклус студии: Овоштарство, на студиската програма Заштита на растенијата, Поледелство и Градинарство со цвеќарство (3+0), 2013/14 (ФЗНХ)	1.8
2	Одржување на предавања од 1. циклус студии: Избрани технологии од лозарство и овоштарство, на студиската програма Агроекономика (3+0)/2, 2015/16, 2016/17, 2017/18 (ФЗНХ)	2.7
3	Одржување на предавања од 1. циклус студии: Овошни култури, на студиската програма Преработка на земјоделски производи, Агроекономика и Лозаро-винарство (3+0), 2013/14, 2014/15, 2015/16, 2016/17, 2017/18 (ФЗНХ)	9
4	Одржување на предавања од 1. циклус студии: Овоштарство и лозарство, на студиската програма Заштита на растенијата, Поледелство (3+0)/2, 2014/15, 2015/16, 2016/17, 2017/18 (ФЗНХ)	2.7
5	Одржување на предавања од 1. циклус студии: Берба и постбербени технологии на овошје, студиска програма: Овоштарство со лозарство, Лозаро-винарство, Квалитет и безбедност на храна, Преработка на земјоделски производи и Заштита на растенијата (3+0), 2013/14, 2014/15, 2015/16, 2016/17, 2017/18 (ФЗНХ)	9
6	Одржување на предавања од 1. циклус студии: Познавање на овошје и зеленчук, на студиската програма Квалитет и безбедност на храна (3+0)/2, 2015/16, (ФЗНХ)	0.9

7	Одржување на предавања од 1. циклус студии: Облагородување, на студиската програма Овоштарство со лозарство, Лозаро-винарство (3+0)/, 2015/16, (ФЗНХ)	0.9
8	Одржување на предавање на 2. циклус студии: Избор на подлоги во овоштарството, на студиската програма Растителна биотехнологија, модул: Овоштарско производство (4+0), 2013/14, 2014/15, 2015/16, 2016/17, 2017/18 (ФЗНХ)	15
9	Одржување на предавање на 2. циклус студии: Технологија на складирање и конфекционирање на овошјето, на студиската програма Растителна биотехнологија, модул: Овоштарско производство (4+0), 2013/14, 2014/15, 2015/16, 2016/17, 2017/18 (ФЗНХ)	15
10	Одржување на предавање на 2. циклус студии: Овошни култури, на студиската програма Квалитет и безбедност на храна, модул: Етноботаника (4+0), 2013/14, 2014/15, 2015/16, 2016/17, 2017/18 (ФЗНХ)	15
11	Одржување на предавање на 3. циклус студии: Современи технологии во чување и пакување на овошјето, на студиската програма Растителна биотехнологија, модул: Овоштарско производство (180 часа), 2013/14, 2014/15, 2015/16, 2016/17, 2017/18 (ФЗНХ)	18
12	Одржани предавања и обуки како поканет предавач*3	3
13	Одржување на вежби од 1. циклус студии: Овоштарство, на студиската програма Заштита на растенијата, Поледелство и Градинарство со цвекарство (0+2), 2013/14 (ФЗНХ)	0.9
14	Одржување на вежби од 1. циклус студии: Избрани технологии од лозарство и овоштарство, на студиската програма Агроекономика (0+2)/2, 2015/16, 2016/17, 2017/18 (ФЗНХ)	1.35
15	Одржување на вежби од 1. циклус студии: Овошни култури, на студиската програма Преработка на земјоделски производи, Агроекономика и Лозаро-винарство (0+2), 2013/14, 2014/15, 2015/16, 2016/18, 2017/18 (ФЗНХ)	4.5
16	Одржување на вежби од 1. циклус студии: Овоштарство и лозарство, на студиската програма Заштита на растенијата, Поледелство (0+2)/2, 2014/15, 2015/16, 2016/17, 2017/18 (ФЗНХ)	2.25
17	Одржување на вежби од 1. циклус студии: Берба и постбербени технологии на овошје, на студиската програма Овоштарство со лозарство, Лозаро-винарство, Квалитет и безбедност на храна, Преработка на земјоделски производи и Заштита на растенијата (0+2), 2013/14, 2014/15, 2015/16, 2016/17, 2017/18 (ФЗНХ)	4.5

18	Одржување на вежби од 1. циклус студии: Познавање на овошје и зеленчук, на студиската програма Квалитет и безбедност на храна (0+2)/2, 2015/16, (ФЗНХ)	0.9
19	Одржување на вежби од 1. циклус студии: Облагородување, на студиската програма Овоштарство со лозарство, Лозаро-винарство (0+2), 2015/16, (ФЗНХ)	0.9
20	Одржување на вежби од 1. циклус студии: Производство на овошен саден материјал, студиска програма: Овоштарство со лозарство, Лозаро-винарство, Заштита на растенијата (0+2), 2013/14, 2014/15, 2015/16, 2016/17 (ФЗНХ)	3.6
21	Одржување на вежби од 1. циклус студии Подигање и одгледување на овошни насади, студиска програма: Овоштарство со лозарство, Лозаро-винарство (0+2), 2013/14, 2014/15, 2015/16, 2016/17 (ФЗНХ)	3.6
22	Одржување на вежби од 1. циклус студии: Општо овоштарство, на студиската програма Овоштарство со лозарство, Лозаро-винарство, (0+2), 2013/14, 2014/15, 2015/16, 2016/17 (ФЗНХ)	3.6
23	Одржување на вежби на 2. циклус студии: Избор на подлоги во овоштарството, на студиската програма Растителна биотехнологија, модул: Овоштарско производство (0+2), 2013/14, 2014/15, 2015/16, 2016/17, 2017/18 (ФЗНХ)	4.5
24	Одржување на вежби на 2. циклус студии: Технологија на складирање и конфекционирање на овошјето, на студиската програма Растителна биотехнологија, модул: Овоштарско производство (0+2), 2013/14, 2014/15, 2015/16, 2016/18, 2017/18 (ФЗНХ)	4.5
25	Одржување на вежби на 2. циклус студии: Овошни култури, на студиската програма Квалитет и безбеднос на храна, модул: Етноботаника (0+2), 2013/14, 2014/15, 2015/16, 2016/18, 2017/18 (ФЗНХ)	4.5
26	Коксултации со студенти по предметите во 1. циклус: 2013/14, 2014/15, 2015/16, 2016/17, 2017/18.	0.8
27	Коксултации со студенти по предметите во 2. циклус: 2013/14, 2014/15, 2015/16, 2016/17, 2017/18.	0.2
29	Член на комисија за одбрана на дипломска работа *10	1
30	Ментор дипломски работи *3	0.6
31	Член на комисија за одбрана на магистерски труд*3	0.9
32	Рецензент на учебник*1	1

	Вкупно:	137.1
--	----------------	--------------

НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ

Ред. број	Назив на активноста:	Поени
1	Коментор во изработка на магистерски труд	0.5
2	COST action 1104 Sustainable production of high-quality cherries for the European market - ЕУ (2011-2016) – учесник	5
3	Билатерален проект со Р Хрватска. Морфолошка и генетска карактеризација на автохтониот генофонд на цреша (<i>Prunus avium</i> L.). 2013-2015. МОН - учесник	5
4	Sustainable management of plant natural resources in Prespa region, 2018-2019, EU & UNDP. - учесник	5
5	Зачувување на автохтони сорти на овошни култури во источниот плански регион на република Македонија. Здружение на производители на органски производи „Аронија“ Делчево. 2017-2018, ГЕФ. - учесник	3
6	Gjamovski., Kiprijanovski M., Arsov T. 2013. Fruit quality parameters of apple cultivar 'Granny Smith' produced on nine different dwarfing rootstocks. <i>Acta Hort. (ISHS)</i> 981, 581-586.	4.8
7	Arsov T., Kiprijanovski M., Gjamovski. 2013. The Effect of Different Training System on Yield and Fruit Quality of 'Jonagold' Apple Variety. <i>Acta Hort. (ISHS)</i> 981, 243-247.	4.8
8	Kiprijanovski M., Arsov T., Gjamovski V. 2013. Research of quality characteristics of some autumn pear varieties. <i>Proceeding of International symposium for agriculture and food, R. Macedonia</i> (585-594).	2.4
9	Kiprijanovski M., Gjamovski V., Arsov T. 2013. Deep planting of the trees-alternative way for cultivation of apple on dwarfing rootstocks in changed climate condition. <i>Proceeding of International symposium for agriculture and food, R. Macedonia</i> (574-584).	2.4
10	Gjamovski V., Kiprijanovski M., Markovski A., Popovska M., Arsov T. 2014. Conservation and characterization of apple and plum autochthonous cultivars in Macedonia. <i>Book of Proceedings of Scientific Conference "Challenges in modern agricultural production"</i> , (235-240).	2.4

11	Kiprijanovski M., Arsov T. Gjamovski V. 2014. Following Walnut Footprints (<i>Juglans regia</i> L.) – Cultivation and culture, Folklore and History, Traditions and Uses. <i>Scripta Horticulturae</i> , N 17, 239-242.	3.2
12	Gjamovski V., Kiprijanovski M., Arsov T. 2015. Evaluation of autochthonous ecotype of bitter almond as peach rootstocks. <i>Bulgarian Journal of Agricultural Science</i> , 21 (No 3), 624-630.	4.8
13	Kiprijanovski M., Arsov T., Gjamovski V. 2016. The effect of anti-hail net in in protection of pear orchard after hail occurrence. <i>Acta Hort. (ISHS)</i> 1139, 529-534.	4.8
14	Gjamovski, V., Kiprijanovski, M. and Arsov, T. 2016. Morphological and pomological characteristics of some autochthonous sweet cherry cultivars in the Republic of Macedonia. <i>Acta Hort. (ISHS)</i> 1139, 147-152.	4.8
15	Arsov, T., Kiprijanovski, M. and Gjamovski, V. 2016. Fruit quality and productivity of apple cultivar 'Braeburn' depending on the training system. <i>Acta Hort. (ISHS)</i> 1139, 509-512.	4.8
16	Kiprijanovski M., Arsov T., Gjamovski V., Saraginovski N. 2016. Evaluation of some new introduced summer pear cultivars in production regions in R. Macedonia. <i>Proceeding of Second international symposium for agriculture and food, Faculty of Agricultural Sciences and Food, Skopje</i> , 521-527.	2.4
17	Gjamovski V., Kiprijanovski M., Arsov T. 2016. Behaviour of pear orchard grown under anti hail and UV protective net. <i>Proceeding of Second international symposium for agriculture and food, Faculty of Agricultural Sciences and Food, Skopje</i> 585-590.	3.2
18	Saraginovski N., Kiprijanovski M., Arsov T., Gjamovski V. 2016. The influence of some phytohormones on the rooting of plum cuttings. <i>Proceeding of Second international symposium for agriculture and food, Faculty of Agricultural Sciences and Food, Skopje</i> 591-596.	2.4
19	Markovski A., Arsov T., Gjamovski V. 2016. Rooting of hazelnut (<i>Corylus avellana</i> L.) varieties harwood cutting. <i>JAFES</i> , Vol. 69_2016, Skopje, 26-31.	4.8
20	Gjamovski V., Kiprijanovski M., Arsov T. 2016. Evaluation of some cherry varieties grafted on Gisela 5 rootstock. <i>Turk J Agric For</i> , 40, (2016), 737-745. 1.311 CABI, CSA, EBSCOhost, Elsevier BV, Ovid, The Engineering Index Monthly (DVD) Thomson Reuters	6.3
21	Gjamovski V., Kiprijanovski M., Arsov T. 2018. Distribution of root system at apple cv. granny smith on different dwarfing rootstocks. <i>Section of Natural, Mathematical and Biotechnical Sciences, MASA</i> , Vol. 39, No. 1, pp. 69–74.	4.8

Апстракти објавени во зборници од симпозиуми, конференции и конгреси		
22	Kiprijanovski M., Radunic M., Arsov T., Gjamovski V., Strikic F., Klepo T. 2014. Evaluation of morphological and pomological characteristics of the autochthonous sweet cherry genofond in Ohrid-Prespa region, R. Macedonia. Zbornik sazetaka 9.Znanstveno-strucno savetovanje hrvatskih vocara s medjunarodnim sudjelovanjem: Mjere za razvoj i unapredjenje mediteranskog vocarstva. 66.	1
23	Radunic M., Kiprijanovski M., Jukic-Spika M., Gadze J., Strikic F., Klepo T. Arsov T., Gjamovski V., 2014. Evaluacija autohtonih kultivara tresnje uzgajanih u Splitsko-Dalmatinskoj zupaniji. Zbornik sazetaka 9.Znanstveno-strucno savetovanje hrvatskih vocara s medjunarodnim sudjelovanjem: Mjere za razvoj i unapredjenje mediteranskog vocarstva. 46.	1
24	Gjamovski V., Kiprijanovski M., Arsov T. 2014. Behaviour of some sweet cherry varieties on rootstock Gisela 5. Zbornik sazetaka 9.Znanstveno-strucno savetovanje hrvatskih vocara s medjunarodnim sudjelovanjem: Mjere za razvoj i unapredjenje mediteranskog vocarstva.22.	1
25	Arsov T. Kiprijanovski M., Gjamovski V. 2014. Performance of wild peach seedlings in replant conditions. Book of abstracts of scientific conference Challenges in modern agricultural production, Institute of Agriculture. Skopje, 29.	1
26	Arsov T., Kiprijanovski M., Gjamovski V. 2015. Oblacinska sour cherry as potential dwarfing rootstock for sweet cherry. Book of abstracts of Meeting Sustainable production of high-quality cherries for the European market. COST Action FA 1104, Trebinje, BiH, 11	1
27	Gjamovski V., Kiprijanovski M., Arsov T. 2015. Comparative investigations of Oblacinska sour cherry on own root and grafted on mahaleb. Book of abstracts of Meeting Sustainable production of high-quality cherries for the European market. COST Action FA 1104, Trebinje, BiH, 12 .	1
28	Kiprijanovski M., Arsov T., Gjamovski V. 2015. Some experiences at the oblacinska sour cherry crown training. Book of abstracts of Meeting Sustainable production of high-quality cherries for the European market. COST Action FA 1104, Trebinje, BiH, 20.	1
29	Kuzmanovska B., Petkovski E., Rusevski R., Jankulovska M., Arsov T., Bandzo K. 2015. The effects of biological and chemical control of venturia inaequalis -the cause of apple scab in Prespa region. II international symposium for agriculture and food, Ohrid, 93.	1
30	Gjamovski V., Kiprijanovski M., Popovska M., Arsov T. 2016. Nursery characteristics of some bitter almond ecotypes as a peach rootstock. Book of Abstracts of 5th International Symposium on Agricultural Sciences, Banja Luka, BiH, 122.	1
31	Gjamovski V., Kiprijanovski M., Arsov T. 2016. Effect of rootstock on growth, flowering and fruit set at apple cultivar Granny Smith. Book of Abstracts of 5th International Symposium on Agricultural Sciences, Banja Luka, BiH, 46.	1

32	Gjamovski V., Arsov T., Kiprijanovski M. 2016. Structure of nuts production in Macedonia. 1st European Fruit Research Institutes Network Shell Fruit Species Meeting, Budapest, Hungary. 26.	1
33	Arsov T., Gjamovski V., Kiprijanovski M. 2016. The influence of planting distance on distribution and growth of the root system at apple cv. Jonagold grafted on M9 rootstock. Book of Abstracts of 5th International Symposium on Agricultural Sciences, Banja Luka, BiH, 123.	1
34	Arsov T., Gjamovski V., Kiprijanovski M., Saraginovski N. 2016. Sensory evaluation of some sweet cherry varieties, consumption needs. Book of abstracts of Final Conference COST Action FA1104 Sustainable production of high-quality cherries for the European market. Naoussa, Greece	1
35	Gjamovski Viktor, Kiprijanovski Marjan, Arsov Tosho, 2017. Oblacinska sour cherry, growing on own root or grafted on mahaleb? Book of Abstracts of III international symposium for agriculture and food, Ohrid, 219.	1
36	Saraginovski N., Arsov T. 2018. The influence of some phytohormones on the rooting of fig cutting. Book of Abstracts of III international symposium for agriculture and food, Ohrid, 208.	1
37	Kiprijanovski M., Tanaskovic V., Gjamovski V., Arsov T. 2018. Effect of tree-row mulching on some soil characteristics, growth and productivity of the pair trees. Book of Abstracts of III international symposium for agriculture and food, Ohrid, 218.	1
38	Arsov T., Gjamovski V., Kiprijanovski M. 2018. Analysis of distribution of root length density of apple cv. jonagold grafted on M9 rootstock under various planting. Book of Abstracts of III international symposium for agriculture and food, Ohrid, 220.	1
Учество на научен/стручен собир со реферат		
39	Усна презентација *3	3
40	Постер *6	3
	Вкупно	104.6

СТРУЧНО-АПЛИКАТИВНА ДЕЈНОСТ

Ред. број	Назив на активноста:	Поени
1	Учество во промотивни активности на ФЗНХ - Скопје 2013/14, 2014/15, 2015/16, 2016/17, 2017/18	2.5
2	Претседател на Комисија за оценување и рангирање на учениците учесници на државниот натпревар на училишта од земјоделско-ветеринарна и шумарска струка во Република Македонија во дисциплина „Калемење“.(2016-2018)	2

3	Претседател на Комисијата за оценување на студентите по овоштарство и лозарство на Агрономијада 2017	2
4	Ѓамовски В., Кипријановски М., Арсов Т., Поповска Мелпомена, Поповски Б., Селамовска Ана, Марковски А. 2009. Каталог на национални ex situ конзервирани растителни генетски ресурси (Овошни култури) Народна и универзитетска библиотека „Св. Климент Охридски“, Скопје (117-156).	4
5	Арсов Т. Програма за ревитализација на стари овошни стебла од автохтони сорти. 2018. Проект: Зачувување на автохтони сорти на овошни култури во источниот плански регион на република Македонија Здружение на производители на органски производи „Аронија“ Делчево. ГЕФ. (во печат).	4
6	Манасиевска-Симиќ Силвана, Арсов Т., Велковски Н., Андоновски В., Миткова Татјана, Василевски К., Маркоски М., Стаматоска Ангелина. 2018. Самоникнати лековити, овошни и шумски растенија. Финансиран од Европска Унија (ЕУ) и Програма за развој на Обединетите нации (УНДП), (во печат).	4
7	Член на комисијата за изработка на законот за високо образование (МОН)	4
Дејности од поширок интерес		
8	Надворешен член на уредувачкиот одбор на списанието „Journal of mountain agriculture on the Balkans“	0.5
9	Член на Секретаријатот за организирање на III меѓународен симпозиум, 2017, ФЗНХ	0.5
10	Член на Конкурсната комисија за реализација на конкурсот за запишување на студенти во учебната 2013/14, 2014/15, 2015/16, 2016/17, 2017/18	2.5
11	Член на постојана потсекторска група за овоштарство при МЗШВ (2010-2017)	2
12	Член на Група за развој на потсектор јаболко	0.5
13	Член на група за изготвување на Национална стратегија за овоштарство и преработки (2014-2020)	0.5
14	Член на Комисија за настава при ФЗНХ	0.5
15	Член на Комисија за II циклус студии при ФЗНХ	0.5
16	Студиски престој во странство до 3 месеци *4	2
17	Член на комисија за избор во звање	0.5

18	Член на Работната група за изготвување Библиографија при ФЗНХ.	0.5
19	Член на Работното тело за неформално образование при ФЗНХ.	0.5
20	Член на Комисија за земјоделство во Општина Сопиште.	0.5
21	Дописен член на „Flos Olei“, A guide to the world of extra virgin olive oil. www.flosolei.com	1
22	Претседател на Комисијата за оценување на студентите по овоштарство и лозарство на Агрономијада 2017.	1
23	Член на Комисијата за уписи при ФЗНХ.*5	2.5
24	Член на Комората на вештаци на Република Македонија од областа земјоделство.	0.5
25	Дописник од областа на овоштарството на списанието „Моја земја“.	0.5
26	Раководител на Катедрата за овоштарство при ФЗНХ – Скопје.	3
27	Раководител на Неформално образование „Овоштар“	3
28	Претседател на Надзорен одбор на ОПО Долно Лисиче.	3
29	Претседател на СОНК при ФЗНХ.	3
30	Проценител и претседател на Комисија за проценка на високи штети во осигурителната компанија „Винер-Македонија“.	3
31	Учесник во изготвување и пријавување на меѓународен проект под наслов: Управување со хемикалии на земјоделските површини и заштита на животната средина во поплавените подрачја во Скопскиот регион, 2018, ГЕФ.	1
32	Учесник во изготвување и пријавување на национален проект под наслов: Едукација на населението во руралните средини и промоција на одржливо искористување на некои растителните видови, 2017, МЗШВ.	0.5
	Вкупно:	56.0

ПРОФЕСИОНАЛНИ РЕФЕРЕНЦИ НА КАНДИДАТОТ ЗА ИЗБОР ВО ЗВАЊЕ	Поени
---	-------

НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ	137,1
НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ	104,6
СТРУЧНО-АПЛИКАТИВНА ДЕЈНОСТ	56,0
Вкупно:	297,7

Рецензентска комисија

- 1. Проф. д-р Марјан Кипријановски с.р.**
- 2. Проф. д-р Аргир Живондов с.р.**
- 3. Проф. д-р Сребра Илиќ Попова с.р.**

РЕФЕРАТ

ЗА ИЗБОР НА ЕДЕН НАСТАВНИК ВО СИТЕ НАСТАВНО-НАУЧНИ ЗВАЊА ОД НАСТАВНО-НАУЧНАТА ОБЛАСТ ОВОШТАРСТВО НА ФАКУЛТЕТОТ ЗА ЗЕМЈОДЕЛСКИ НАУКИ И ХРАНА ВО СКОПЈЕ

Врз основа на конкурсот на Факултетот за земјоделски науки и храна во Скопје, во состав на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, објавен во весниците „Нова Македонија“ и „Коха“ од 10.7.2018 година, за избор на наставник во сите наставно-научни звања од наставно-научната област овоштарство, и врз основа на Одлуката на Наставно-научниот совет, бр. 02-606/3-5, донесена на 7.9.2018 година, формирана е Рецензентска комисија во состав: проф. д-р Евица Мратиниќ, редовен професор на Земјоделскиот факултет во Земун - Белград, проф. д-р Димитар Домозетов, редовен професор на Институтот за земјоделство во Кустендил и проф. д-р Лазар Сиваков, редовен професор на Факултетот за земјоделски науки и храна во Скопје.

Како членови на Рецензентската комисија, по прегледувањето на доставената документација го поднесуваме следниов

ИЗВЕШТАЈ

На објавениот конкурс за избор на наставник во сите наставно-научни звања во научната област овоштарство, во предвидениот рок се пријави кандидатот д-р Бојан Поповски, вонреден професор во научната област овоштарство на Факултетот за земјоделски науки и храна во Скопје, во состав на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје.

1. БИОГРАФСКИ ПОДАТОЦИ И ОБРАЗОВАНИЕ

Кандидатот проф. д-р Бојан Поповски е роден на 29.4.1965 година во Скопје. Средно образование завршил во Скопје во 1983. Со високо образование се стекнал на Земјоделскиот факултет во Скопје, каде што се запишал во учебната 1983/84 година. Дипломирал на лозаро-овоштарската насока во 1990 година со просечен успех 8,96.

Кандидатот активно се служи со англискиот јазик.

Во учебната 1992/93 година се запишал на втор циклус (магистерски) студии на Земјоделскиот факултет во Скопје, на групата овоштарско производство. Студиите ги завршил со просечен успех 9,5. На 10.7.1998 година го одбрал магистерскиот труд на тема: *Избор и истражување на автотрофни тилкови кајсии во Скопско*. Во април 1999 година е избран за асистент по предметот Специјално овоштарство, на Катедрата за овоштарство и преработка при Земјоделскиот факултет во Скопје.

Докторска дисертација пријавил на Факултетот за земјоделски науки и храна во Скопје на тема: *Биолошки и производни карактеристики на некои персјеќивни сорти јагоди*. Докторската дисертација ја одбрал на 27.6.2008 година. Со тоа се стекнал со научниот степен доктор на земјоделски науки од научната област овоштарство.

На 26.3.2009 е избран во звањето доцент по предметот Специјално овоштарство, во областа овоштарство на Факултетот за земјоделски науки и храна во Скопје.

Во моментот е вонреден професор во наставно-научната област овоштарство, на Катедрата за овоштарство при Факултетот за земјоделски науки и храна во Скопје, избран на 31.1.2014 год. Последниот реферат за избор е објавен во Билтенот на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ бр. 1069 од 15.1.2014.

Рецензентската комисија ги имаше предвид вкупните научни, стручни, педагошки и други остварувања на кандидатот од почетокот на кариерата, објавени во Билтенот на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ бр.730 од 15.4.1999, бр. 959 од 2.3.2009 и бр.1069 од 15.1.2014, како и вкупните научни, стручни, педагошки и други остварувања на кандидатот од последниот избор до денот на пријавата, врз основа на сета поднесена документација која е од важност за изборот.

2. НАУЧНИ, СТРУЧНИ, ПЕДАГОШКИ И ДРУГИ ОСТВАРУВАЊА НА КАНДИДАТОТ ОД ПОСЛЕДНИОТ ИЗБОР ДО ДЕНОТ НА ПРИЈАВАТА

Наставно-образовна дејност

Во рамки на наставно-образовната дејност на УКИМ, Факултет за земјоделски науки и храна, кандидатот проф. д-р Бојан Поповски изведува настава и вежби на првиот, вториот и третиот циклус студии.

На првиот циклус студии, кандидатот изведувал настава и вежби на насоката Овоштарство со лозарство, на предметите: Специјално овоштарство 1, Специјално овоштарство 2 и Облагородување на овошни култури, и на насоката Лозарство со винарство, на предметот Производство на овошје, во учебните 2013/2014 и 2014/2015 година.

Во учебните 2014/2015, 2016/2017, 2017/2018 година, кандидатот изведува настава и вежби на студиската програма Овоштарство со лозарство, на предметите: Специјално овоштарство и Облагородување на овошни култури, како и на програмата Квалитет и безбедност на храна, на дел од предметот Познавање на овошје и зеленчук.

Во рамките на вториот циклус студии, д-р Бојан Поповски изведува настава и вежби на едногодишните и двогодишните студиски програми: Растителна биотехнологија, на предметите: Избор на сорти во овоштарството и Специјална селекција, и на програмата Квалитет и безбедност на храна, предмет: Специјално овоштарство – одбрани поглавја.

На третиот циклус студии, кандидатот е ангажиран на студиската програма Растителна биотехнологија, на предметот Напредна помологија.

Кандидатот учествувал како член на комисија за оцена и одбрана на 7 дипломски работи, 2 магистерски труда и на 2 докторски дисертации.

Научноистражувачка дејност

Д-р Бојан Поповски досега има објавено 41 научен труд од научната област овоштарство. Од изборот во звањето вонреден професор има објавено 9 научни трудови. Осум трудови се отпечатени во меѓународни научни списанија и публикации со меѓународен уредувачки одбор, од кои еден труд е објавен во списание со JSR импакт-фактор, а еден труд е објавен во странско научно списание.

Д-р Бојан Поповски учествувал во работата на 10 научни проекти. Од изборот во звањето вонреден професор, учествувал во работата на меѓународниот научен проект „Биолошко производство на малини, мулчирани со полиетиленска фолија“ („Биологично производство на малини, мулчирани с полиетиленово фолио“), финансиран од Селскостопанската академија на Р Бугарија (2017-2020). Во изборниот период се има претставено со седум учества на научни собири во земјата и во странство.

Стручно-апликативна дејност и дејност од поширок интерес

Д-р Бојан Поповски активно е вклучен во стручно-апликативната работа од областа на овоштарството во рамките на Катедрата за овоштарство при Факултетот за земјоделски науки и храна во Скопје. Врши стручна контрола на домашното производство на материјал за размножување и саден материјал од овошни растенија, во рамки на овластувањето на ФЗНХ од страна на МЗШВ.

Кандидатот д-р Бојан Поповски остварил експертски активности во изготвување на програми за подигнување и одгледување на овошни насади.

Стручно усовршување во странство остварил со студиски престој во Германија, во периодот од 21 до 25.7.2014 во Вуртзен, во склоп на Multy - beneficiary program, во организација на Bundessortment и CPVO (Community Plant Varieties Office), на тема „Technical examination for pome and stone fruits, and DUS testing of fruit species“.

Остварил стручно усовршување со престој во Франција, во Анже, во периодот 15 - 19 декември 2014 год., во организација на CPVO, INRA и GEVES, на тема „Apple Varieties Open Days“.

Кандидатот покажува активност во дејностите од поширок интерес. Вклучен е во работата на работната група Biodiversity International for Malus Working Group ECP/GR. Учествува во работата на Комисијата за меѓународна соработка на УКИМ, Факултет за земјоделски науки и храна во Скопје. Бил член на Научниот одбор на Третиот меѓународен научен симпозиум за земјоделство и храна (ISAF), кој се одржа од 18 до 20.10.2017 год. во Охрид, во организација на Факултетот за земјоделски науки и храна во Скопје.

Кандидатот бил член на една рецензентска комисија за избор на лица во наставно-научно звање.

Оценка од самоевалуација

Кандидатот д-р Бојан Поповски доби позитивна оценка од анонимно спроведената анкета на студентите на Факултетот за земјоделски науки и храна во Скопје.

ЗАКЛУЧОК И ПРЕДЛОГ

Врз основа на целокупната доставена документација и личното познавање на кандидатот, Рецензентската комисија позитивно ја вреднува и ја оценува наставно-образовната, научноистражувачката и стручно-апликативната дејност, како и дејноста од поширок интерес на д-р Бојан Поповски.

Врз основа на изнесените податоци за севкупната активност на кандидатот од последниот избор до денес, Комисијата заклучи дека д-р Бојан Поповски поседува научни и стручни квалитети и според Законот за високото образование и Правилникот за критериумите и постапката за избор во наставно-научни, научни, наставно-стручни и соработнички звања и асистенти докторанди на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, ги исполнува сите услови да биде избран во звањето **редовен професор** во научната област овоштарство.

Според гореизнесеното, Комисијата има чест и задоволство да му предложи на Наставно-научниот совет на Факултетот за земјоделски науки и храна во Скопје, д-р Бојан Поповски да биде избран во звањето **редовен професор** од научната област овоштарство.

РЕЦЕНЗЕНТСКА КОМИСИЈА

1. Проф. д-р Евица Мратиниќ, с.р.

---

2. Проф. д-р Димитар Домозетов, с.р.

---

3. Проф. д-р Лазар Сиваков, с.р.

ОБРАЗЕЦ

**КОН ИЗВЕШТАЈОТ ЗА ИЗБОР ВО НАСТАВНО-НАУЧНО, НАУЧНО,
НАСТАВНО-СТРУЧНО И СОРАБОТНИЧКО ЗВАЊЕ**

Кандидат: **Бојан Костадин Поповски**

Институција: **УКИМ, Факултет за земјоделски науки и храна - Скопје**

Научна област: **овоштарство**

НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ

Ред. број	Назив на активност:	Поени
1.	Одржување настава и вежби на прв циклус студии, насока: Овоштарство со лозарство, предмет: Специјално овоштарство 1 (еден), (3+2) / 2014/2015.	2,7
2.	Одржување настава и вежби на прв циклус студии, насока: Овоштарство со лозарство, предмет: Специјално овоштарство 2 (два), (3+2)/ 2013/2014, 2014/2015.	5,4
3.	Одржување настава и вежби на прв циклус студии, насока: Овоштарство со лозарство, предмет: Облагородување на овошни култури, (2+1)/ 2013/2014, 2014/2015.	3,3
4.	Одржување настава и вежби на прв циклус студии, насока: Лозарство со винарство, предмет: Производство на овошје, (3+2)/ 2014/2015.	2,7

5.	Одржување настава и вежби на прв циклус студии, студиска програма: Овоштарство со лозарство, предмет: Специјално овоштарство (4+3)/ 2015/2016, 2016/2017, 2017/2018.	11,25
6.	Одржување настава и вежби на прв циклус студии, студиска програма: Овоштарство со лозарство, предмет: Облагородување на овошни култури (4+2)/ 2015/2016, 2016/2017, 2017/2018.	9,90
7.	Одржување настава и вежби на прв циклус едногодишни студии, студиска програма: Квалитет и безбедност на храна, предмет: Познавање на овошје и зеленчук (4+2) ½ / 2015/2016, 2016/2017, 2017/2018.	4,95
8.	Одржување настава и вежби од втор циклус едногодишни студии, студиска програма: Растителна биотехнологија, модул: Овоштарство, предмет: Избор на сорти во овоштарството (3+2), учебна 2013/2014, 2014/2015, 2015/2016, 2016/2017, 2017/2018.	15,75
9.	Одржување настава и вежби на втор циклус едногодишни студии, студиска програма: Растителна биотехнологија, модул: Овоштарство, предмет: Специјална селекција (3+2)/ 2013/2014, 2014/2015, 2015/2016, 2016/2017, 2017/2018.	15,75
10.	Одржување настава и вежби на втор циклус едногодишни студии, студиска програма: Квалитет и безбедност на храна, модул: Преработка на овошје и зеленчук, предмет: Специјално овоштарство – одбрани поглавја, (3+1)/ 2013/2014, 2014/2015, 2015/2016, 2016/2017, 2017/2018 .	13,5
11.	Одржување настава и вежби на втор циклус едногодишни студии, студиска програма: Растителна биотехнологија, модул: Генетика и селекција на растенијата, предмет: Избор на сорти во овоштарството (3+2)/, 2013/2014, 2014/2015, 2015/2016, 2016/2017, 2017/2018.	15,75
12.	Одржување настава и вежби втор циклус двогодишни студии, студиска програма: Растителна биотехнологија, модул: Овоштарство, предмет: Избор на сорти во овоштарството (3+2)/ 2013/2014, 2014/2015, 2015/2016, 2016/2017, 2017/2018 .	15,75
13.	Одржување настава и вежби втор циклус двогодишни студии, студиска програма: Растителна биотехнологија, модул: Овоштарство, предмет: Специјална селекција (3+2) /2013/2014, 2014/2015, 2015/2016, 2016/2017, 2017/2018.	15,75
14.	Одржување настава и вежби на втор циклус двогодишни студии, студиска програма: Растителна биотехнологија, модул: Генетика и селекција на растенијата, предмет: Избор на сорти во	15,75

	овоштарството (3+2)/, 2013/2014, 2014/2015, 2015/2016, 2016/2017, 2017/2018.	
15.	Одржување настава и вежби на втор циклус двогодишни студии, студиска програма: Квалитет и безбедност на храна, модул: Преработка на овошје и зеленчук, предмет: Специјално овоштарство – одбрани поглавја (3+1)/ 2013/2014, 2014/2015, 2015/2016, 2016/2017, 2017/2018.	13,5
16.	Подготовка на нови предмети	4,5
17.	Консултации со студенти	3,2
18.	Член на Комисија за оцена и одбрана на докторат: „Технологија и безбедност при производство на бистар сок од сортите јаболка ајдаред и златен делишес“, изработен од м-р Намик Дурмиши, ФЗНХ – Скопје, 20.6.2014.	0,5
19.	Член на Комисија за оцена и одбрана на докторат: „Технологија на производство на џемови од одделни видови овошје со примена на природни засладувачи“, изработен од м-р Викторија Стаматовска, ФЗНХ – Скопје, 5.6.2015.	0,5
20.	Член на Комисија за оцена и одбрана на магистратура: „Споредба на квалитативни својства на свежи и сушени плодови од одделни сорти јаболка“, изработена од дипл. проф. Елена Стефановска, 20.12.2016.	0,3
21.	Член на Комисија за оцена и одбрана на магистратура: „Влијание на процесот на смрзнување врз нутритивните карактеристики кај одделни сорти сливи“, изработена од дипл. земј. инж. Даниела Кавракова, 23.5.2017.	0,3
22.	Член на Комисија за оцена и одбрана на дипломска работа: „Технологија на соларно сушење на смоква“, изработена од Ивана З. Лазовска, ФЗНХ - Скопје, 18.9.2014 година.	0,1
23.	Член на Комисија за оцена и одбрана на дипломска работа: „Технологија на производство на безалкохолни пијалаци - матни сокови“, изработена од Сања М. Арсовска, ФЗНХ - Скопје, 25.9.2014 година.	0,1
24.	Член на Комисија за оцена и одбрана на дипломска работа: „Биолошки начин на конзервирање на маслинки“, изработена од Сашо К. Петрев, ФЗНХ - Скопје, 12.2.2015 година.	0,1
25.	Член на Комисија за оцена и одбрана на дипломска работа: „Технологија на конзервирање со примена на висока температура – технологија на производство на компот“, изработена од Борче Б. Митев, ФЗНХ - Скопје, 24.02.2015 година.	0,1

26.	Член на Комисија за оцена и одбрана на дипломска работа: „Технологија на сушење сливи”, изработена од Борче Д. Митев, ФЗНХ - Скопје, 11.3.2015 година.	0,1
27.	Член на Комисија за оцена и одбрана на дипломска работа: „Технологија на производство на безалкохолни пијалоци – бистар сок од јаболка и боровница”, изработена од Дејан Б. Митев, ФЗНХ - Скопје, 5.11.2015 година.	0,1
28.	Член на Комисија за оцена и одбрана на дипломска работа: „Искористување на дивите и самоникнати овошки за производство на плодови”, изработена од Антонио С. Стамболиски, ФЗНХ - Скопје, 6.3.2018 година.	0,1
	ВКУПНО	171,7

НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ

Ред. број	Назив на активноста:	Поени
1.	Учесник во меѓународен проект: „Биологично производство на малини, мулчирани с полиетиленово фолио“, МОН/ Селскостопанска академија на Р Бугарија (2017-2020).	5
2.	Труд со оригинални научни резултати, објавен во научно списание: В. Popovski, М. Popovska. 2014. Strawberry Crop and Fruit Classes within the Skopje Region. Journal of Mountain Agriculture on the Balkans. Vol.16, 4, 1020-1034.	3,6
3.	Труд со оригинални научни резултати, објавен во референтно научно списание со меѓународен уредувачки одбор: Mratinić E., Popovski B., Milošević T., Popovska M. 2013. Chemical and physical properties of early, mid-time and late ripening apricot cultivars. Bodenkultur: Journal of Land Management, Food & Environment. Vol. 64, 1-2, 49-54.	3,6
4.	Труд со оригинални научни резултати, објавен во референтно научно списание со меѓународен уредувачки одбор: Evica Mratinić, Vojan Popovski, Tomo Milošević, Melpomena Popovska. 2015. Main physical properties of wild apricot selected in Macedonia. Comptes rendus de l'Académie bulgare des Sciences, Tome 68, No 1: 115-126. <i>Имџаки-фактор (IF) според JSR – 0,284.</i>	3,88

5.	Труд со оригинални научни резултати, објавен во зборник на трудови од научен собир со меѓународен уредувачки одбор: Melpomena Popovska, Vojan Popovski, Nikolai Christov. 2015. Vegetative characteristics of decreased vigorousness cherry plants, a primary effect product of gamma radiation (Cz137). Book of proceedings of the International scientific conference „Challenges in modern agricultural production“, Skopje, 40 – 46.	2,4
6.	Труд со оригинални научни резултати, објавен во зборник на трудови од научен собир со меѓународен уредувачки одбор: Vojan Popovski, Melpomena Popovska. 2015. More important characteristics of the vegetative organs of some strawberry varieties in the Skopje Region. Book of proceedings of the International scientific conference „Challenges in modern agricultural production“, Skopje, 47 – 55.	2,7
7.	Труд со оригинални научни резултати, објавен во референтно научно списание со меѓународен уредувачки одбор: Melpomena Popovska, Vojan Popovski. 2016. Morphometric characteristics on selected cherry plants, a primary effect product of gamma radiation (Cz 137). Journal of Agricultural, Food and Environmental Sciences, Vol. 69, 14–20.	5,4
9.	Труд со оригинални научни резултати, објавен во референтно научно списание со меѓународен уредувачки одбор: Vojan Popovski, Melpomena Popovska. 2016. Chemical content of fruits of some perspective strawberry varieties cultivated on open field. Journal of Agricultural, Food and Environmental Sciences, Vol. 69, 1-7.	5,4
10.	Труд со оригинални научни резултати, објавен во референтно научно списание со меѓународен уредувачки одбор: Vojan Popovski, Melpomena Popovska. 2017. Productivity per leaf area in some introduced strawberry varieties in the Skopje region. Journal of Agricultural, Food and Environmental Sciences, Vol. 71, No 2, 165-172.	5,4
11.	Труд со оригинални научни резултати, објавен во референтно научно списание со меѓународен уредувачки одбор: Melpomena Popovska, Vojan Popovski, Viktor Gjamovski. 2017. Primary effects of gamma radiation (cz ¹³⁷) on the morphology of leaves at some sweet cherry varieties. Journal of Agricultural, Food and Environmental Sciences, Vol. 71, No 2, 148-155.	4,8
12.	Учество на научен собир со реферат (постер): Melpomena Popovska, Vojan Popovski, Nikolai Christov. 2014. Vegetative characteristics of decreased vigorousness cherry plants, a primary effect product of gamma radiation (Cz137). International scientific conference „Challenges in modern agricultural production“, 11 December, Skopje, 2014.	0,5

13.	Учество на научен собир со реферат (постер): Војан Поповски, Мелпомена Поповска. 2014. More important characteristics of the vegetative organs of some strawberry varieties in the Skopje Region. International scientific conference „Challenges in modern agricultural production“, 11 December, 2014.Skopje.	0,5
14.	Учество на научен собир со реферат (постер): Мелпомена Поповска, Војан Поповски. 2015. Morphometric characteristics on selected cherry plants, a primary effect product of gamma radiation (Cz 137). 2 nd International Symposium for Agriculture and Food, 7-9 October, Ohrid, Macedonia.2015.	0,5
15.	Учество на научен собир со реферат (постер): Војан Поповски, Мелпомена Поповска. 2015. Chemical content of fruits of some perspective strawberry varieties cultivated on open field. 2 nd International Symposium for Agriculture and Food, 7-9 October, Ohrid, Macedonia.2015.	0,5
16.	Учество на научен собир со реферат (постер): Војан Поповски, Мелпомена Поповска. 2017. Productivity per leaf area in some introduced strawberry varieties in the Skopje region. 3th International Symposium for Agriculture and Food, 18-20 October, Ohrid, Macedonia.2017.	0,5
17.	Учество на научен собир со реферат (постер): Primary effects of gamma radiation (cz ¹³⁷) on the morphology of leaves at some sweet cherry varieties. 3th International Symposium for Agriculture and Food, 18-20 October, Ohrid, Macedonia.2017.	0,5
	ВКУПНО	45,18

СТРУЧНО-АПЛИКАТИВНА ДЕЈНОСТ

Ред. број	Назив на активноста:	Поени
1.	Експертски активности: Стручни прегледи на материјал за размножување и саден материјал АНИМА ДООЕЛ Скопје, 2016, 2017, 2018.	3
2.	Експертски активности: Стручни прегледи на материјал за размножување и саден материјал Д.П.Т.У. Глориа ДООЕЛ, Винаца, 2014.	1

3.	Експертски активности: Стручни прегледи на материјал за размножување и саден материјал Д.П.Т.У. Грифин Груп ДОО – Скопје, 2016.	1
Дејности од поширок интерес		
4.	Член на Научен одбор на Меѓународен научен симпозиум за земјоделство и храна (ISAF), 18-20.10.2017 год., Охрид.	1
5.	Студиски престој во странство: „Technical examination for pome and stone fruits, and DUS testing of fruit species“, Multy - beneficiary program, Bundessortment, CPVO (Community Plant Varieties Office), 21–25.07. 2014, Wurtzen, Germany.	0,5
6.	Студиски престој во странство: „Apple Varieties Days“, INRA/GEVES, CPVO, 15-19.12.2014, Angers, France.	0,5
7.	Член на Biodiversity International for Malus Working Group ECP/GR.	2
8.	Член на Комисија за меѓународна соработка на УКИМ, ФЗНХ – Скопје, 2014 – 2017, 2017 – 2020	0,5
9.	Член на Комисија за избор во звање (м-р Никола Сарагиновски)	0,2
ВКУПНО		9,7

ПРОФЕСИОНАЛНИ РЕФЕРЕНЦИ НА КАНДИДАТОТ ЗА ИЗБОР ВО ЗВАЊЕ	Поени
НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ	171,70
НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ	45,18
СТРУЧНО-АПЛИКАТИВНА ДЕЈНОСТ И ДЕЈНОСТИ ОД ПОШИРОК ИНТЕРЕС	9,70
ВКУПНО	226,58

Членови на Комисијата

- 1. Проф. д-р Евица Мратиниќ, с.р.**
- 2. Проф. д-р Димитар Домозетов, с.р.**
- 3. Проф. д-р Лазар Сиваков, с.р.**

РЕФЕРАТ

ЗА ИЗБОР НА НАСТАВНИК ВО СИТЕ НАСТАВНО-НАУЧНИ ЗВАЊА ОД НАУЧНАТА ОБЛАСТ ПЕДОЛОГИЈА НА ФАКУЛТЕТОТ ЗА ЗЕМЈОДЕЛСКИ НАУКИ И ХРАНА ВО СКОПЈЕ

Наставно-научниот совет на Факултетот за земјоделски науки и храна во Скопје во состав на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, врз основа на конкурсот на Факултетот, објавен во весниците „Нова Македонија“ и „Коха“ од 10.7.2018 година, за избор на наставник во сите наставно-научни звања во наставно-научната област педологија, на својата тринаесетта редовна седница одржана на 7. 9. 2018 година, со Одлука бр. 02-606/3-2, формира Рецензентска комисија во состав: д-р Татјана Миткова, редовен професор на Факултетот за земјоделски науки и храна, д-р Јосиф Митрикески, редовен професор на Факултетот за земјоделски науки и храна, во пензија и д-р Коле Василевски, редовен професор на Шумарскиот факултет, со задача да изврши преглед и оцена на наставно-образовната, научноистражувачката и стручно-апликативната дејност на пријавениот кандидат за избор во звањето вонреден професор од научната област педологија.

Комисијата изврши преглед на доставената документација и го поднесува следниов

ИЗВЕШТАЈ

На распишаниот конкурс од страна на Факултетот за земјоделски науки и храна во состав на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје во дневните весници „Нова Македонија“ и „Коха“ од 10.7.2018 година, за избор на еден наставник во сите наставно-научни звања од научната област педологија, се пријави само еден кандидат, д-р Миле Маркоски, доцент на Катедрата за почви во Институтот за животна средина, при Факултетот за земјоделски науки и храна во состав на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје.

Врз основа на пријавата и останатите приложени документи, Рецензентската комисија го констатира следново:

1. БИОГРАФСКИ ПОДАТОЦИ И ОБРАЗОВАНИЕ

Д-р Миле Маркоски е роден на 15.11.1981 година во Прилеп. Основно и средно образование завршил во родниот град, со континуиран одличен успех.

Во учебната 2000/01 година се запишал на Земјоделскиот факултет во Скопје (поледелска насока). Во мај 2004 година предвреме дипломирал на истиот факултет со просечен успех 8,96. Врз основа на постигнатиот успех, во декември 2003 година, бил прогласен за најдобар студент во академската 2003/2004 година од Земјоделскиот факултет во Скопје, при изборот на најистакнати студенти на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје.

Во учебната 2004/2005 година, се запишал на последипломски студии на Факултетот за земјоделски науки и храна во Скопје, на група педологија, агрохемија и микробиологија, подгрупа: педологија. Магистерскиот труд со наслов „Физички и физичко-механички својства на черноземите распространети во Овче Поле“ го одбрал на 26.9.2008 година и се стекнал со правото на научен степен магистер на земјоделски науки.

Во декември 2008 година пријавил изработка на докторска дисертација под наслов „Генеза и својства на почвите образувани врз варовници и доломити во Република Македонија“, а ја одбрал на 18. 10. 2013 година со што се стекнал со правото на научен степен доктор на земјоделски науки.

На 7.3.2012 година повторно е избран во соработничко звање асистент по предметот педологија на Факултетот за земјоделски науки и храна при Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје.

Д-р Миле Маркоски се служи со англискиот јазик, група словенски јазици и со компјутерски техники.

Во моментот е доцент на Факултетот за земјоделски науки и храна при Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје. Последниот реферат за избор е објавен во Билтенот на УКИМ, бр. 1067, стр. 192 од 2013 година.

Рецензентската комисија ги имаше предвид сите научни, стручни, педагошки и други остварувања на кандидатот од почетокот на неговата кариера, како и сите научни, стручни, педагошки и други остварувања на кандидатот од последниот избор до денот на пријавата, врз основа на поднесената документација која е од важност за изборот.

2. НАУЧНИ, СТРУЧНИ, ПЕДАГОШКИ И ДРУГИ ОСТВАРУВАЊА НА КАНДИДАТОТ ОД ПОСЛЕДНИОТ ИЗБОР ДО ДЕНОТ НА ПРИЈАВАТА

Наставно-образовна дејност

Кандидатот д-р Миле Маркоски активно е вклучен во наставно-образовната дејност на Факултетот за земјоделски науки и храна при Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје. На прв циклус студии изведува теоретска настава на сите студиски програми, освен на Анимална биотехнологија, по предметите: Педологија, Педологија со основи на петрографија и практична настава по предметите: педологија, педологија со основи на петрографија, Квалитет на почви и води и Деградиција и заштита на почвите. На втор циклус студии изведува настава и консултации на студиската програма Менаџмент на природните ресурси и заштита на животната средина во земјоделството, по предметите: Мелиоративна педологија, Картирање, бонитирање и хемиски мелиорации на почвите, Физика и хемија на почвите. Со решение од 14.10.2016 година е акредитиран ментор на студенти од втор циклус на студии.

Кандидатот како доцент е ментор на 10 јавно одбранети дипломски, а како член во комисија на 9 дипломски.

Теоретската и практичната настава ги изведува редовно, со голема одговорност и професионалност. Има коректен однос со студентите и успешно им го пренесува знаењето од овие наставни дисциплини.

Во академската 2017/2018, д-р Миле Маркоски со Предлог Одлука на ННС на ФЗНХ, бр. 02-1019/2 од 13.11. 2017 година и Одлука на Ректорот на УКИМ, бр. 02-973/11 од 29.12.2017 година е ангажиран на прв циклус студии на Универзитетот Privredna akademija во Нови Сад, Р Србија, за настава по предметот Плодност на почва (дел од Педологија).

Научноистражувачка дејност

Покрај ангажираноста во наставата, д-р Миле Маркоски е вклучен во научноистражувачката дејност. Неговиот пристап во реализацијата на разни задачи од научноистражувачката дејност на предметот е исклучително сериозен и темелен. Како резултат на досегашната научноистражувачка работа, како автор или коавтор има објавено вкупно 24 научни трудови од соодветната област, од кои 14 со оригинални научни резултати се објавени во референтни научно/стручни списанија со меѓународен уредувачки одбор, од нив 2 научни труда во научни списанија со импакт-фактор (фактор на влијание) и 10 труда во зборници на трудови од научни/стручни собири со меѓународен уредувачки одбор.

Учествува на 17 меѓународни собири: конгреси, конференции, симпозиуми со реферати од кои 5 со усна, а останатите со постер презентација. Кандидатот д-р Миле Маркоски, како автор или коавтор, има објавено 17 апстракти во зборници на меѓународни конференции.

Кандидатот учествува во реализација на 3 домашни и 5 меѓународни проекти, на повеќе манифестации со научен, стручен и апликативен карактер со меѓународно учество.

Исто така, д-р Миле Маркоски како автор или коавтор има објавено 5 толковници за Педолошката (почвената карта) на Р Македонија и 2 брошури.

Стручно-апликативна дејност и дејности од поширок интерес

Д-р Миле Маркоски активно е вклучен во стручно-апликативната дејност на Катедрата за почви во Институтот за животна средина при Факултетот за земјоделски науки и храна во состав на УКИМ, Скопје.

Како дел на тимот, активно придонесува во реализацијата на бројни елаборати, поврзани со испитувањето на плодноста на почвите и препораки за ѓубрење, елаборати за подигнување на повеќегодишни насади, за заштита на почвите од деградација и сл.

Д-р Миле Маркоски има присуствувало на повеќе обуки, меѓу кои и за Сертификат за обука на тема: WeightLink – Иновација во тестирање на ваги, Симулатно мерење на рН и кондуктивност, GEP - Добра електрохемиска пракса. Mettler Toledo, одржана на 7.12.1016 година во Скопје, Р Македонија.

Исто така, кандидатот редовно учествува во промотивните активности на Факултетот за земјоделски науки и храна во Скопје. Активно е вклучен во работата на следните комисии на Факултетот:

- член на Комисија за спорт на Факултетот за земјоделски науки и храна во состав на УКИМ во Скопје (2017-2021);
- член на Комисија за јавни набавки на Факултетот за земјоделски науки и храна во состав на УКИМ во Скопје (2014-2018);

- секретар на Наставно-научен колегиум на студиската програма Менаџмент на природните ресурси и животната средина во земјоделството (2017-2021).

Со одлука од 17.3.2016 година, д-р Миле Маркоски е избран за член на Комисијата за самоевалуација на Факултетот, а од 1.6.2017 година е раководител на Институтот за животна средина и член на Деканатската управа на Факултетот за земјоделски науки и храна во состав на УКИМ - Скопје. Исто така, кандидатот е раководител на акредитираната лабораторија според стандардот ISO 17025:2006, Лабораторија за анализа на почва и ѓубрива Л-04. Во март 2018 година од Деканатската управа на Факултетот за земјоделски науки и храна во Скопје во состав на УКИМ - Скопје е избран за директор на ДИПОЗ-ФЗНХ-Скопје.

Кандидатот д-р Миле Маркоски е активен член на организациони или програмски одбори на научни/стручни собири, и тоа:

- член на секретеријатот на Меѓународниот симпозиум за земјоделство и храна (International Symposium for Agriculture and Food“, ISAF) Охрид, Р Македонија, 2015 и 2017;
- член на програмскиот комитет на “International and 14th National Congress of Soil Science Society of Serbia. NSoil 25-28, септември, 2017 година, Нови Сад, Р Србија;
- член на научен одбор “ZEMLJIŠTE 2014” Zrenjanin, 12-14 мај 2014 година, Р Србија.

Како дел од тимот во изработката на Педолошката (почвената) карта на Р Македонија со нејзините толковници, д-р Миле Маркоски е добитник на Националната награда “Гоце Делчев” како општествено признание за значајни остварувања од интерес за Р Македонија во областа на науката за 2015 година од страна на Министерството за образование и наука на Р Македонија.

Во 2017 година е добитник на благодарница од Федерацијата на фармери на Република Македонија и We Effect-Шведска за придонес за развојот на земјоделството и фармерското здружување.

Оценка од самоевалуација

Кандидатот д-р Миле Маркоски доби позитивна оценка од анонимно спроведената анкета на студентите на Факултетот за земјоделски науки и храна во состав на УКИМ Скопје за учебната 2016/2017 година.

ЗАКЛУЧОК И ПРЕДЛОГ

Врз основа на приложената документација за постигнатите резултати, како и личното познавање и следење на кандидатот, Рецензентската комисија констатира дека д-р Миле Маркоски, во текот на изминатиот период, покажал забележителна активност во однос на извршувањето на своите обврски и поседува научни и стручни квалитети кои според Законот за високото образование на Република Македонија, Статутот на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје и Правилникот за критериумите и постапката за избор во

наставно-научни, научни, наставно-стручни и соработнички звања и асистенти-докторанди на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, ги исполнува сите услови да биде избран во звањето вонреден професор во научната област педологија.

Како резултат на погоре наведеното, членовите на Комисијата со голема чест и задоволство му предлагаат на Наставно-научниот совет на Факултетот за земјоделски науки и храна при Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, д-р Миле Маркоски да биде избран во звањето вонреден професор во научната област педологија на Факултетот за земјоделски науки и храна во Скопје, при Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје.

Рецензентска комисија

1. Д-р Татјана Миткова, редовен професор,
Факултет за земјоделски науки и храна во
Скопје с.р.
2. Д-р Јосиф Митрикески, редовен професор во пензија, Факултет
за земјоделски науки и храна во Скопје с.р.
3. Д-р Коле Василевски, редовен професор,
Шумарски факултет во Скопје с.р.

ОБРАЗЕЦ**КОН ИЗВЕШТАЈОТ ЗА ИЗБОР ВО НАСТАВНО-НАУЧНО, НАУЧНО,
НАСТАВНО-СТРУЧНО И СОРАБОТНИЧКО ЗВАЊЕ****Кандидат:** д-р Миле Маркоски**Институција:** Универзитет „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, Факултет за земјоделски науки и храна
- Скопје**Научна област:** педологија**НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ**

Ред. број	Назив на активноста (наставно-образовна):	Поени
Одржување на настава од прв циклус студии		
1.	Одржување на настава од прв циклус студии: Педологија (4+2), на сите студиски програми освен на Анимална биотехнологија: зимски семестар (трет, III), 2014/15 (15*6*0,04)	3,6
2.	Одржување на настава од прв циклус студии: Педологија (4+2), на сите студиски програми освен на анимална биотехнологија: зимски семестар (трет, III), 2015/16 (15*6*0,04)	3,6
3.	Одржување на настава од прв циклус студии: Педологија (4+2), на сите студиски програми освен на Анимална биотехнологија: зимски семестар (трет, III), 2016/17 (15*6*0,04)	3,6
4.	Одржување на настава од прв циклус студии: педологија (4+2), на сите студиски програми освен на анимална биотехнологија: зимски семестар (трет, III), 2017/18 (15*6*0,04)	3,6
Одржување на вежби од прв циклус студии		
1.	Одржување на вежби од прв циклус студии: Педологија (0+2), на сите студиски програми освен на Анимална биотехнологија: зимски семестар (трет, III), 2013/14 (15*2*7*0,03)	6,3
2.	Одржување на вежби од прв циклус студии: Квалитет на почви и води (0+2), (III и V) 2013/14 (15*2*4*0,03)	4,5
3.	Одржување на вежби од прв циклус студии: Педологија (0+2), на сите студиски програми освен на Анимална биотехнологија: зимски семестар (трет, III), 2014/15 (15*2*7*0,03)	6,3
4.	Одржување на вежби од прв циклус студии: Квалитет на почви и води (0+2), (III и V), 2014/15 (15*2*7*0,03)	4,5

Ред. број	Назив на активноста (наставно-образовна):	Поени
5.	Одржување на вежби од прв циклус студии: Педологија (0+2), на сите студиски програми освен на Анимална биотехнологија: зимски семестар (трет, III) 2015/16 (15*2*7*0,03)	6,3
6.	Одржување на вежби од прв циклус студии: Квалитет на почви и води (0+2), (III и V), 2015/16 (15*2*5*0,03)	4,5
7.	Одржување на вежби од прв циклус студии: Педологија (0+2), на сите студиски програми освен на Анимална биотехнологија: зимски семестар (трет, III) 2016/17 (15*2*7*0,03)	6,3
8.	Одржување на вежби од прв циклус студии: Квалитет на почви и води (0+2), (III и V), 2016/17 (15*2*5*0,03)	4,5
9.	Одржување на вежби од прв циклус студии: Педологија (0+2), на сите студиски програми освен на анимална биотехнологија: зимски семестар (трет, III) 2017/18 (15*2*7*0,03)	6,3
10.	Одржување на вежби од прв циклус студии: Квалитет на почви и води (0+2), (IV и VI), 2017/18 (15*2*5*0,03)	4,5
Одржување на консултации од прв циклус студии		
1.	Консултации со студенти, зимски семестар 2013/14 (90 студенти) 150*0,002	0,30
2.	Консултации со студенти, зимски семестар 2014/15 (90 студенти) 131*0,002	0,26
3.	Консултации со студенти, зимски семестар 2015/16 (205 студенти) 161*0,002	0,32
4.	Консултации со студенти, зимски семестар 2016/17 (190 студенти) 162*0,002	0,32
5.	Консултации со студенти, зимски семестар 2017/18 (190 студенти) 181*0,002	0,362
Одржување на настава од втор циклус студии		
1.	Одржување на настава од втор циклус студии на едно и дво годишни студии: Мелиоративна педологија, Картирање, бонитирање и хемиски мелиорации на почвите и физика и хемија на почвите 60 часа, на студиската програма: Менаџмент на природните ресурси и животната средина во земјоделството, 2014/15	3
2.	Одржување на настава од втор циклус студии на едно и дво годишни студии: Мелиоративна педологија, Картирање, бонитирање и хемиски мелиорации на почвите и Физика и хемија на почвите 60 часа, на студиската програма: Менаџмент на природните ресурси и животната средина во земјоделството, 2015/16	3

Ред. број	Назив на активноста (наставно-образовна):	Поени
3.	Одржување на настава од втор циклус студии на едно и дво годишни студии: Мелиоративна педологија, Картирање, бонитирање и хемиски мелиорации на почвите и физика и хемија на почвите 60 часа, на студиската програма: Менаџмент на природните ресурси и животната средина во земјоделството, 2016/17	3
4.	Одржување на настава од втор циклус студии на едно и дво годишни студии: Мелиоративна педологија, Картирање, бонитирање и хемиски мелиорации на почвите и Физика и хемија на почвите 60 часа, на студиската програма: Менаџмент на природните ресурси и животната средина во земјоделството, 2017/18	3
5.	Консултации со студенти на втор циклус студии во учебна година на едно и дво годишни студии на: Менаџмент на природните ресурси и животната средина во земјоделството: 2014/15, 2015/16, 2016/17 и 2017/18	0,2
Ментор на комисија за оцена и одбрана на дипломски работи		
1.	Ментор на дипломски труд: „Потреба од контрола на плодност на почвата“, изработен од Благојче Ивановски, 2015.	0,2
2.	Ментор на дипломски труд: „Физички и хемиски својства на рендзините во локалитетот Барово-Тиквеш“, изработен од Наташа Попоска, 2016.	0,2
3.	Ментор на дипломски труд: „Ограничување на хидроморфните почви во овоштарското производство“, изработен од Лазар Кирициевски, 2016.	0,2
4.	Ментор на дипломски труд: „Влијанието на водениот режим врз плодноста и продуктивноста на почвата“, изработен од Стефан Саздов, 2016.	0,2
5.	Ментор на дипломски труд: „Утврдување на потребата од калцизација на почвите“, изработен од Ангела Димовска, 2016.	0,2
6.	Ментор на дипломски труд: „Контрола на плодноста на почвата во овоштарството“, изработен од Ангелина Стаматоска, 2017.	0,2
7.	Ментор на дипломски труд: „Контрола на плодност на почвата во лозарството“, изработен од Андреа Милошевски, 2017.	0,2
8.	Ментор на дипломски труд: „Утврдување на потребата од гипс за гипсирање на алкални почви“, изработен од Баран Шахин, 2018.	0,2

Ред. број	Назив на активноста (наставно-образовна):	Поени
9.	Ментор на дипломски труд: „Контрола на плодноста на почвата во градинарското и цвеќарското производство“, изработен од Јана Ханциска, 2018.	0,2
10.	Ментор на дипломски труд: „Контрола на плодност на почвата во поделството“, изработен од Горан Цветков, 2018.	0,2
Член на комисија за оцена и одбрана на дипломски труд		
1.	Член на Комисија за одбрана на дипломски труд: ”Искористување на биомасата и биогасот од земјоделството” изработен од Милена Душкова, 2015	0,1
2.	Член на Комисија за одбрана на дипломски труд:” Квалитет на водата за наводнување според домашните и меѓународните стандарди” изработен од Дијана Јаковелска, 2015	0,1
3.	Член на Комисија за одбрана на дипломски труд: “Стопанисување со одводнувањето во Скопско поле” изработен од Ивана Томиќ, 2015	0,1
4.	Член на Комисија за одбрана на дипломски труд: „Деградација и заштита на почвите во земјоделското производство” изработен од Жарко Кочишки, 2016	0,1
5.	Член на Комисија за одбрана на дипломски труд:” Важноста на комуникацијата за ризикот и транспарентноста во безбедноста на храна”, изработен од Фросина Филипоска, 2017.	0,1
6.	Член на Комисија за одбрана на дипломски труд: “Почвата како компонента на животната средина”, изработен од Давор Симоновски, 2017.	0,1
7.	Член на Комисија за одбрана на дипломски труд: “Примена на хемигацијата кај градинарските култури”, од Јована Арсовска, 2017.	0,1
8.	Член на Комисија за одбрана на дипломски труд: “Деструкција (уништување) на почвата и мерки за заштита”, изработен од Виктор Станковски, 2017	0,1
9.	Член на Комисија за одбрана на дипломски труд: “Значење на механичкиот состав на почвата за земјоделското производство”, изработен од Верче Додевска, 2018	0,1
Книги, учебници, толковници, брошури		
1.	Миле Маркоски , Јосиф Митрикески, Татјана Миткова. 2015. Почвите распространети на подрачјето опфатено со листовите	4

Ред. број	Назив на активноста (наставно-образовна):	Поени
	Струмица 1,2,3,4 и Демир Капија 2 и 4 на топографска основа 1:50000 (источно од Гринич). Толковник. Издавач: Универзитет Св. “Кирил и Методиј” - Скопје, Земјоделски институт - Скопје.	
2.	Јосиф Митрикески, Татјана Миткова, Миле Маркоски . 2015. Почвите распространети на подрачјето опфатено со листовите Прилеп 2 и 4, Демир Капија 1 и 3 и Кајмакчалан 2 на топографска основа 1:50 000 (источно од Гринич). Толковник. Издавач: Универзитет Св. “Кирил и Методиј” - Скопје, Земјоделски институт - Скопје	4
3.	Јосиф Митрикески, Татјана Миткова, Миле Маркоски . 2015. Почвите распространети на подрачјето опфатено со листовите Скопје 2 и 4 и Велес 1 и 3 на топографска основа 1:50 000 (источно од Гринич). Толковник. Издавач: Универзитет Св. “Кирил и Методиј” - Скопје, Земјоделски институт - Скопје	4
4.	Татјана Миткова, Јосиф Митрикески, Миле Маркоски . 2015. Почвите распространети на подрачјето опфатено со листовите Велес 2 и 4 и Штип 1 и 3 на топографска основа 1:50 000 (источно од Гринич). Толковник. Издавач: Универзитет Св. “Кирил и Методиј” - Скопје, Земјоделски институт - Скопје	4
5.	Коле Василевски, Миле Маркоски . 2015. Почвите распространети на подрачјето опфатено со секциите Гостивар 1,2,3,3а и 4 и Скопје 1 и 3 на топографска основа 1:50 000 (источно од Гринич). Толковник. Издавач: Универзитет Св. “Кирил и Методиј” - Скопје, Земјоделски институт - Скопје.	4
6.	Татјана Миткова, Миле Маркоски , Иван Блинков, Драги Димитриевски: Практичен водич и мерки за санација на почвите во поплавени подрачја. Издавач: Федерација на фармерите на Република Македонија (ФФРМ), Шведската Интернационална Агенција за соработка (Сида) и We Effect. Сида и WE Effect, 2016 година.	4
7.	Манасиевска-Симиќ Силвана, Арсов Тошо, Велковски Николчо, Андоновски Влатко, Миткова Татјана, Василевски Коле, Маркоски Миле , Стаматоска Ангелина. Самоникнати лековити, овошни и шумски растенија, 2018 година.	4
	Вкупно	113.062

НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ

Ред. број	Назив на активност (научноистражувачка):	Поени
Учесник во национален научен проект		
1.	Студија за утврдување на моменталната состојба со пасиштата во државна сопственост (високопланински, ридски и низински), со предлог мерки за нивно унапредување и ставање во функција на сточарството. Министерство за земјоделство, шумарство и водостопанство на Р Македонија, 10.2.2015- 10.2.2016.	3
2.	Заштита на животната средина почва, финансиран проект од Министерството за животна средина и просторно планирање на Р Македонија, 2018 година	3
3.	Едукација на населението во руралните средини и промоција на одржливо искористување на некои растителните видови, МЗШВ, 2017	3
Учесник во меѓународни научни проекти		
1.	Characterization and integrated utilization of advanced wheat mutant lines for food and feed. IAEA – Viena, 2012 - 2015.	5
2.	Macedonian Soil Information System (MASIS). Food and Agriculture Organization of the United Nations, 2015	5
3.	Координација и интеграција на најсовремените активности за опсервација на Земјата во регионот на Северна Африка, Средниот Исток и Балкан и воспоставување на линкови со иницијативите на група за опсервација на Земјата (GEO) за системот на системи за глобални опсервации на Земјата (GEOSS), а акронимот е “GEO-CRADLE”. Програма Хоризонт 2020, 2016- 2018	5
4.	Управување со хемикалии на земјоделските површини и заштита на животната средина во поплавените подрачја во Скопскиот регион, ГЕФ, 2018	5
5.	Sustainable Management of Plant Natural Resources in Prespa Region, United Nations Development Programme (2018), UNDP.	5
Трудови со оригинални научни резултати, објавени во референтно научно/стручно списание со меѓународен уредувачки одбор		
1.	M. Markoski , G. Barovic, T. Mitkova, V. Tanaskovic, V. Spalevic (2018): Contents of exchangeable cations of soils formed upon limestones and dolomites. Journal of Environmental Protection and Ecology 19, №1, pp.127–138. ISSN. Impact Factor 0,734.	4,04
2.	Markoski M. , Mitkova T., Tanaskovic V., Spalevic V., Zgorelec Z. (2016): The influence of the parent material on the texture and water retention curves in the soil formed upon limestones and	3,6

Ред. број	Назив на активнoста (научноистражувачка):	Поени
	dolomites. Agriculture and Forestry, 62 (4): 175-192. DOI: 10.17707/AgricultForest.62.4.20.	
3.	Vjekoslav Tanaskovik, Ordan Cukaliev, Rameshwar S. Kanwar, Lee K. Heng, Mile Markoski , Velibor Spalevic. (2016): Nitrogen Fertilizer Use Efficiency of Pepper as Affected by Irrigation and Fertilization Regime. Notulae Botanicae Horti Agrobotanici Cluj-Napoca. Vol.44. N ^o . 2. (2016). pp. 525 - 532. Impact Factor 0,734.	4,08
4.	Behzadfar, A., Cesar Ferreira Guicardi, A., Markoski, M. , Rodolfo Ribeiro Sakuno, N., Luiz Mincato, R., Moteva, M., Tanaskovik, V. (2016): Calculation of Soil loss from the S7-3 Catchment of the Shirindareh Watershed, Iran using the River Basin Model. Agriculture and Forestry, 62 (3): 65-71. DOI:10.17707/AgricultForest.62.3.06.	3,6
5.	Tanaskovik, V., Cukaliev, O., Markoski, M. , Mitkova, T., Vukelic-Shutoska, M. (2016): Soil moisture dynamics in different irrigation regimes of tomato crop. Agriculture and Forestry, 62 (1): DOI: 10.17707/Agricult Forest. 62.1.43. pp. 415-429.	3,6
6.	Mile Markoski , Tatjana Mitkova, Kole Vasilevski, Zorica Tomić, Vjekoslav Tanaskovik. (2015): Moisture retention characteristics in the soil formed upon limestones and dolomites in the Republic of Macedonia. Agricultural Conspectus Scientificus. Vol.80. N ^o 1. p. p. 31 – 37.	3,6
7.	Tatjana Mitkova, Tatjana Prentović, Mile Markoski . (2015): Phytoremediation of soils contaminated with heavy metals in the vicinity of the smelter for lead and zinc in Veles. Agricultural Conspectus Scientificus. Vol.80. N ^o 1. p. p. 53 - 57.	4,8
8.	M. Markoski , S. Arsov, T. Mitkova and I. Janeska-Stamenkovska. (2015): The Benefit GIS Technologies and Precision Agriculture Principles in Soil Nutrient Management for Agricultural Crop Production. Bulg. J. Agric. Sci. 21. Volume. 3: pp. 554-559.	3,6
9.	Mile Markoski , Tatjana Mitkova, Kole Vasilevski, Zorica Tomić, Marjan Andreevski, Vjekoslav Tanaskovik. (2015): Mechanical composition of the soils formed on limestones and dolomites in the Republic of Macedonia. CONTRIBUTIONS, Section of Natural, Mathematical and Biotechnical Sciences, MASA, Vol. 36, N ^o . 1, pp. 43-50.	3,6
10	Mile Markoski , Zvezda Bogevska, Petar Petrov, Vjekoslav Tanaskovik, Margarita Davitkovska and Velibor Spalevic. (2015): The impact of foliar nutrition on the yield of beetroot crop grown in high fertility soil. The Journal "Agriculture and Forestry". Volume 61, Issue 2. p.p. 235-242.	3,6
11.	Vjekoslav Tanaskovik, Ordan Cukaliev, Milena Moteva, Mirjana Jankulovska, Mile Markoski , Velibor Spalevic, Rade Rusevski, Zvezda Bogevska and Margarita Davitkovska. (2015): The influence of irrigation and fertilization regime on some phenological stages and earliness of pruned pepper. The Journal "Agriculture and Forestry". Volume 61, Issue 2. p.p. 7-17.	3,6

Ред. број	Назив на активнoста (научноистражувачка):	Поени
12.	Tanaskovik Vjekoslav, Cukaliev Ordan, Spalevic Velibor, Marija Vukelik Sutoska, Markoski Mile , Nechkovski Stojanche. (2015): The influence of drip fertigation on monthly and seasonally hydrophytoterminical coefficient of green pepper crop. Journal of Agricultural, Food and Environmental Sciences. VOL 66_2015/064. pp.91-100.	3,6
13.	Petrov P., Markoski M. , Mitkova, T. (2014): The influence of folijar fertilizing with organic fertilizers on potato (Solanum tuberosum) yield in the Gevgelija area. Journal of Agricultural, Food and Environmental Sciences. VOL 63.2014/041, pp.65-70.	4,8
14.	Vjekoslav Tanskovikj, Ordan Cukalev, Mile Markoski , Bojan Srdjevic, Velibor Spalevic, Ivan Simunic, Milena Moteva and Nevenka Djurovic. (2014): The influence of irrigation and drip fertigation regime on specific water consumption and evapotranspiration coefficient in tomato crop production. The Journal "Agriculture and Forestry". Volume 60, Issue 4. p.p. 243-254.	3,6
Трудови со оригинални научни резултати, објавени во зборник на трудови од научен/стручен собир со меѓународен уредувачки одбор		
1.	Tatjana Mitkova, Mile Markoski . (2017): Soil distribution in Bregalnica river basin and its importance for agricultural production. Congress Proceedings 2nd International and 14th. National Congress of Soil Science Society of Serbia. NSoil, 2017. pp. 22-27.	2,7
2.	Velibor Spalevic, Dusko Vujacic, Morteza Behzadfar, Paolo Billi, Sabri El Mouatassime, Mile Markoski , Vera Popovic, Ronaldo Luiz Mincato. (2017): Application of the river basin model in calculation of sediment yield in the S9-1 watershed of the shirindareh river basin, Iran. XXI INTERNATIONAL ECO-CONFERENCE®-2017. Environmental Protection of Urban and Suburban settlements. Proceedings 2017. pp. 375-384.	1,8
3.	Behzadfar, A., Spalevic, M., Veloso Gomes Batista, P., Ouallali, A., Markoski, M. , Tanaskovik, V., Spalevic, V. (2016): Sediment yield calculation at the S10-1 River Basin of the Shirindareh River Basin, Iran. Tokovi (The Streams), 2016 (1-2): 159-170.	1,8
4.	Vjekoslav Tanaskovik, Ordan Cukaliev, Velibor Spalevic, Milena Moteva, Mile Markoski . (2016): Effects of irrigation and fertilization on the number of formed flowers and fruits sets in pruned pepper. VII International Scientific Agriculture Symposium "Agrosym 2016". BOOK OF PROCEEDINGS.pp.2184-2192.	1,8
5.	Mile Markoski , Tatjana Mitkova, Kole Vasilevski. (2016): Genesis and properties of rankers spread out in the region of Konar – Pehcevo R. Macedonia. Zemljište 2016. Zbornik radova, pp. 71-77.	2,4
6.	Markoski M. , Mitkova T., Vasilevski K., Tomić Z., Andeevski M., Tanasković V., Nečkovski S. (2015): Natural conditions for the formation of the soils upon limestone and dolomite in the Republic	1,8

Ред. број	Назив на активноста (научноистражувачка):	Поени
	of Macedonia. 2nd International Symposium for Agriculture and Food, Vol II. Symposium proceedings. pp. 659-672.	
7.	Mitkova T., Markoski M. , Prentovikj T. (2015): The influence of the substrate on properties of chernozems in the Republic of Macedonia. 2nd International Symposium for Agriculture and Food, Vol II. Symposium proceedings. pp. 623-630.	2,4
8.	Petrov P. Markoski M. , Trpeski V., Mitkova T. (2015): The influence of foliar fertilizing with organic fertilizers on potato (<i>Solanum tuberosum</i>) yield in the Gevgelija area. 2nd International Symposium for Agriculture and Food, Vol II. Symposium proceedings. pp. 757-761.	1,8
9.	Tanaskovik V., Cukaliev O., Moteva M., Taparauskiene L., Srdjevic B., Spalevic V., Markoski M. , Nechkovski S. (2015): Bioclimatic coefficient of plastic house grown pepper as influenced by irrigation and fertilization techniques. 2nd International Symposium for Agriculture and Food, Vol II. Symposium proceedings. pp. 695-705.	1,8
10.	Petar Petrov, Mile Markoski , Tatjana Mitkova. (2015): The influence of foliar fertilizing with organic fertilizers on Cabbage (<i>brassica oleracea</i> l. Var. Capitata) yield in the Gevgelija region. Challenges in Modern Agricultural Production - Book of Proceedings. Skopje, R. Macedonia. pp 21-25.	2,4
Учество на меѓународни собири: конгреси, конференции и симпозиуми		
1.	Manasievska-Simikj Silvana, Mitkova Tatjana, Markoski Mile , Vasin Jovica, Stamoska Angelina, Georgievska Milijana, Rikaloska Tatjana, Rikaloski Ice. 2018. Initial approach for phytoremediation of petroleum hydrocarbons-mixed soil at oil industry in Skopje region. Global Symposium on Soil Pollution, FAO Hq, Rome, Italy, 2-4 May 2018 (постер).	0,5
2.	Mile Markoski , Tatjana Mitkova, Vjekoslav Tanaskovik, Velibor Spalević. Content of humus of the soils formed upon limestones and dolomites 3rd International Symposium for Agriculture and Food, ISAF 2017. 18-20. X. 2017, Охрид, Р. Македонија (постер).	1
3.	Mitkova Tatjana, Markoski Mile . ((2017): Genesis, evolution and classification of the soils formed on limestones and dolomites in the Republic of Macedonia. 3rd International Symposium for Agriculture and Food, ISAF 2017. 18-20. X. 2017, Охрид, Р. Македонија (постер).	0,5
4.	Vjekoslav Tanaskovik, Ordan Cukaliev, Milena Moteva, Bojan Srdjevic, Mile Markoski , Radovan Savic, Laima Taparauskiene, Gabriel Ondrasek, Spalevic Velibor, Stojanche Nechkovski.(2017): Dynamics of soil moisture content in different irrigation and fertigation techniques of pruned pepper. 3rd International Symposium for Agriculture and Food, ISAF 2017. 18-20. X. 2017, Охрид, Р. Македонија (усна презентација).	0,5
5.	Velibor Spalevic, Goran Barovic, Dusko Vujacic, Mladjen Jovanovic, Morteza Behzadfar, Ivan Simunic, Mile Markoski , Vjekoslav Tanaskovik. (2017): computing the sediment delivery using the river	

Ред. број	Назив на активнoста (научноистражувачка):	Поени
	basin model: a case study of the s5-1 catchment of the shirindareh watershed, Iran. 3rd International Symposium for Agriculture and Food, ISAF 2017. 18-20. X. 2017, Охрид, Р. Македонија.	0,5
6.	Tatjana Mitkova, Mile Markoski . (2017): Soil distribution in Bregalnica river basin and its importance for agricultural production. Congress Proceedings. 2nd International and 14th.National Congress of Soil Science Society of Serbia. NSoil, 2017. 25-28 Септември 2017, Нови Сад, Р. Србија (постер).	0,5
7.	Velibor Spalevic, Dusko Vujacic, Morteza Behzadfar, Paolo Billi, Sabri El Mouatassime, Mile Markoski , Vera Popovic, Ronaldo Luiz Mincato. (2017): Application of the river basin model in calculation of sediment yield in the S9-1 watershed of the shirindareh river basin, Iran. XXI International Eco-Conference®-2017. Environmental Protection of Urban and Suburban settlements. Proceedings 2017. 25-28 Септември 2017, Нови Сад, Р. Србија.рр. (усна презентација).	0,5
8.	Vjekoslav Tanaskovik, Ordan Cukaliev, Velibor Spalevic, Milena Moteva, Mile Markoski . (2016): Effects of irrigation and fertilization on the number of formed flowers and fruits sets in pruned pepper. VII International Scientific Agriculture Symposium "Agrosym 2016". Book of Proceedings. (постер).	0,5
9	Markoski M. , Mitkova, T., Tanaskovik, V., Spalević, V. Content of humus of the soils formed upon limestones and dolomites. The Third World Conference Of World Association Of Soil And Water Conservation. New Challenges And Strategies Of Soil And Water Conservation In The Changing World Sustainable Management Of Soil And Water Resources, August 22-26, 2016, Белград, Р. Србија. (постер).	1
10.	Mile Markoski , Tatjana Mitkova, Kole Vasilevski. (2016): Genesis and properties of rankers spread out in the region of Konar – Pehcevo R. Macedonia. Zemljište 2016. Zbornik radova, (постер).	1
11.	Markoski M. , Mitkova T., Vasilevski K., Tomić Z., Andeevski M., Tanasković V., Nečkovski S. (2015): Natural conditions for the formation of the soils upon limestone and dolomite in the Republic of Macedonia. 2nd International Symposium for Agriculture and Food, Vol II. Symposium proceedings. 7 - 9. X. 2015. Охрид, Р. Македонија. (постер).	0,5
12.	Mitkova T., Markoski M. , Prentovikj T. (2015): The influence of the substrate on properties of chernozems in the Republic of Macedonia. 2nd International Symposium for Agriculture and Food, Vol II. Symposium proceedings. 9. X. 2015. Охрид, Р. Македонија. (постер).	0,5

Ред. број	Назив на активноста (научноистражувачка):	Поени
13.	Tanaskovik V., Cukaliev O., Moteva M., Taparauskiene L., Srdjevic B., Spalevic V., Markoski M. , Nechkovski S. (2015): Bioclimatic coefficient of plastic house grown pepper as influenced by irrigation and fertilization techniques. 2nd International Symposium for Agriculture and Food, Vol II. Symposium proceedings. 9. X. 2015. Охрид, Р. Македонија. (усна презентација).	0,5
14.	Petrov P. Markoski M. , Trpeski V., Mitkova T. (2015): The influence of foliar fertilizing with organic fertilizers on potato (<i>Solanum tuberosum</i>) yield in the Gevgelija area. 2nd International Symposium for Agriculture and Food, Vol II. Symposium proceedings. 2nd International Symposium for Agriculture and Food, Vol II. Symposium proceedings. 9. X. 2015. Охрид, Р. Македонија. (постер).	0,5
15.	Mile Markoski , Tatjana Mitkova, Kole Vasilevski, Zorica Tomić, Vjekoslav Tanaskovik. (2015): Moisture retention characteristics in the soil formed upon limestones and dolomites in the Republic of Macedonia. Sustainable soil management for food and environment safety. 12 Congress of the Croatian Society of Soil Sciences. 22-26. 9. 2014, Dubrovnik. R. Croatia (постер).	1
16.	Tatjana Mitkova, Tatjana Prentović, Mile Markoski . (2015): Phytoremediation of soils contaminated with heavy metals in the vicinity of the smelter for lead and zinc in Veles. Sustainable soil management for food and environment safety. 12 Congress of the Croatian Society of Soil Sciences. 22-26. 9. 2014, Dubrovnik. R. Croatia (постер).	0,5
17	M. Markoski , S. Arsov, T. Mitkova and I. Janeska-Stamenkovska. (2015): The Benefit GIS Technologies and Precision Agriculture Principles in Soil Nutrient Management for Agricultural Crop Production “Zemljište 2014” Меѓународан integrisan skup. I Savetovanje “Uređenje zemljišta i deponija u funkciji održljivog razvoja” IV Konferencija “Nove tehnologije remedijacije” 12-14.5.2014 Zrenjanin, R. Srbija (постер).	0,5
Апстрактни објавени во зборник на меѓународна конференција		
1.	Manasievska-Simikj Silvana, Mitkova Tatjana, Markoski Mile , Vasin Jovica, Stamoska Angelina, Georgievska Milijana, Rikaloska Tatjana, Rikaloski Ice. 2018. Initial approach for phytoremediation of petroleum hydrocarbons-mixed soil at oil industry in Skopje region. Global Symposium on Soil Pollution, FAO Hq, Rome, Italy, 2-4 May 2018 (постер).	1
2.	Mile Markoski , Tatjana Mitkova, Vjekoslav Tanaskovik, Velibor Spalević. Content of humus of the soils formed upon limestones and dolomites. 3rd International Symposium for Agriculture and Food, ISAF 2017. pp. 291.	1
3.	Mitkova Tatjana, Markoski Mile . (2017): Genesis, evolution and classification of the soils formed on limestones and dolomites in the	1

Ред. број	Назив на активнoста (научноистражувачка):	Поени
	Republic of Macedonia. 3rd International Symposium for Agriculture and Food, ISAF. pp. 294.	
4.	Vjekoslav Tanaskovik, Ordan Cukaliev, Milena Moteva, Bojan Srdjevic, Mile Markoski , Radovan Savic, Laima Taparauskiene, Gabriel Ondrasek, Spalevic Velibor, Stojanche Nechkovski. (2017): Dynamics of soil moisture content in different irrigation and fertigation techniques of pruned pepper. 3rd International Symposium for Agriculture and Food, ISAF. pp.306.	1
5.	Velibor Spalevic, Goran Barovic, Dusko Vujacic, Mladjen Jovanovic, Morteza Behzadfar, Ivan Simunic, Mile Markoski , Vjekoslav Tanaskovik. (2017): computing the sediment delivery using the river basin model: a case study of the s5-1 catchment of the shirindareh watershed, Iran. 3rd International Symposium for Agriculture and Food, ISAF. pp. 309.	1
6.	Tatjana Mitkova, Mile Markoski . (2017): Soil distribution in Bregalnica river basin and its importance for agricultural production. Congress Proceedings. 2nd International and 14th.National Congress of Soil Science Society of Serbia. NSoil, 2017. pp.	1
7.	Velibor Spalevic, Dusko Vujacic, Morteza Behzadfar, Paolo Billi, Sabri El Mouatassime, Mile Markoski , Vera Popovic, Ronaldo Luiz Mincato. (2017): Application of the river basin model in calculation of sediment yield in the S9-1 watershed of the shirindareh river basin, Iran. XXI International Eco-Conference®-2017. Environmental Protection of Urban and Suburban settlements. Proceedings 2017.	1
8.	Vjekoslav Tanaskovik, Ordan Cukaliev, Velibor Spalevic, Milena Moteva, Mile Markoski . (2016): Effects of irrigation and fertilization on the number of formed flowers and fruits sets in pruned pepper. VII International Scientific Agriculture Symposium “Agrosym 2016”. Book of Proceedings.	1
9.	Markoski, M. , Mitkova, T., Tanaskovik, V., Spalević, V. Content of humus of the soils formed upon limestones and dolomites. The Third World Conference Of World Association Of Soil And Water Conservation. New Challenges And Strategies Of Soil And Water Conservation In The Changing World Sustainable Management Of Soil And Water Resources, August 22-26, 2016,Белград, Р. Србија. pp.120.	1
10..	Mile Markoski , Tatjana Mitkova, Kole Vasilevski. (2016): Genesis and properties of rankers spread out in the region of Konar – Pehcevo R. Macedonia. Zemljište 2016. Zbornik radova.	1
11.	Markoski M. , Mitkova T., Vasilevski K., Tomić Z., Andeevski M., Tanasković V., Nečkovski S. (2015): Natural conditions for the	1

Ред. број	Назив на активнoста (научноистражувачка):	Поени
	formation of the soils upon limestone and dolomite in the Republic of Macedonia. 2nd International Symposium for Agriculture and Food, Vol II. Symposium proceedings. pp. 659.	
11.	Mitkova T., Markoski M. , Prentovikj T. (2015): The influence of the substrate on properties of chernozems in the Republic of Macedonia. 2nd International Symposium for Agriculture and Food, Vol II. Symposium proceedings. pp. 623.	1
13.	Tanaskovik V., Cukaliev O., Moteva M., Taparauskiene L., Srdjevic B., Spalevic V., Markoski M. , Nechkovski S. (2015): Bioclimatic coefficient of plastic house grown pepper as influenced by irrigation and fertilization techniques. 2nd International Symposium for Agriculture and Food, Vol II. Symposium proceedings. pp. 695.	1
14.	Petrov P. Markoski M. Trpeski V., Mitkova T. (2015): The influence of foliar fertilizing with organic fertilizers on potato (<i>Solanum tuberosum</i>) yield in the Gevgelija area. 2nd International Symposium for Agriculture and Food, Vol II. Symposium proceedings. 2nd International Symposium for Agriculture and Food, Vol II. Symposium proceedings. pp.757.	1
15.	Mile Markoski , Tatjana Mitkova, Kole Vasilevski, Zorica Tomić, Vjekoslav Tanaskovik. (2015): Moisture retention characteristics in the soil formed upon limestones and dolomites in the Republic of Macedonia. Sustainable soil management for food and environment safety. 12 Congress of the Croatian Society of Soil Sciences. Dubrovnik. R. Croatia.	1
16.	Tatjana Mitkova, Tatjana Prentović, Mile Markoski . (2015): Phytoremediation of soils contaminated with heavy metals in the vicinity of the smelter for lead and zinc in Veles. Sustainable soil management for food and environment safety. 12 Congress of the Croatian Society of Soil Sciences. Dubrovnik. R. Croatia.	1
17.	M. Markoski , S. Arsov, T. Mitkova and I. Janeska-Stamenkovska. (2015): The Benefit GIS Technologies and Precision Agriculture Principles in Soil Nutrient Management for Agricultural Crop Production “Zemljište 2014” Međunarodan integrisan skup. I Savetovanje “Uređenje zemljišta I deponija u funkciji održivog razvoja” IV Konferencija “Nove tehnologije remidijacije” 12-14.5.2014, Zrenjanin, R. Srbija (poster).	1
	Вкупно	135.92

СТРУЧНО-АПЛИКАТИВНА ДЕЈНОСТ

Ред. број	Назив на активноста (стручно-апликативна):	Поени
Учество во промотивни активности на Факултетот		
1.	Учество во промотивни активности на Факултетот за земјоделски науки и храна во периодот: 2013/2014, 2014/2015, 2015/2016, 2016/2017, 2017/2018.	2,5
Учество во изработка на стручно-апликативни елаборати		
2.	Извештај за контрола на плодноста на дел од површините во општина Гази Баба, 2018 година, 09-6/484 од 14.06.2018	1
3.	Извештај за контрола на плодноста на почвите од ДИМЕ ДОО Скопје, 2017 година, бр. 09-2/29 од 28.06.2017 година	1
4.	Студија за плодноста на почвите наменети за одгледување на ориентални типови на тутун во користење на Тутунски Комбинат, АД Прилеп, 2018 година, 09-6/76 од 31.1.2018 година	1
5.	Извештај за тестирање на почва од парцели на Лозарство ЗЕГИН-Лозово, 2017 година, бр. 09-6/278 од 25.7.2017 година	1
6.	Извештај за тестирање на почва од парцели на Електо Шари-Славеј, 2017 година, 09-2/32 од 31.1.2018 година	1
7.	Студија за плодноста на почвите наменети за одгледување на ориентални типови на тутун во користење на ДТП „СЕКЕ“ ДООЕЛ Прилеп, 2017 година, бр. 09/416 од 27.04.2018 година	1
8.	Фиторемедијација на почва со талог од јаглеродороди во кругот на ОКТА АД Скопје, 2017 и 2018 година.	1
ДЕЈНОСТИ ОД ПОШИРОК ИНТЕРЕС		
Член на организационен или програмски одбор на научен/стручен собир		
1.	Член на секретеријат на „3rd International Symposium for Agriculture and Food“, ISAF 2017, 18-20 October 2017 Ohrid, Republic of Macedonia.	1
2.	Член на програмскиот комитет на “International and 14 th National Congress of Soil Science Society of Serbia. NSoil, 25-28, Септември, 2017 година.Нови Сад, Р. Србија.	1
3.	Член на секретеријат на „2nd International Symposium for Agriculture and Food“, ISAF 2015, 7-9 October 2015 Ohrid, Republic of Macedonia.	1

Ред. број	Назив на активноста (стручно-апликативна):	Поени
4.	Член на научен одбор "ZEMLJISTE 2014" Zrenjanin, 12.-14. Мај 2014 година, Р. Србија.	1
Раководител на внатрешна организациона единица		
1.	Раководител на Катедрата за почви во состав на Институтот за животна средина на Факултетот за земјоделски науки и храна во Скопје (2014-2017).	3
2.	Раководител на Институтот за животна средина на Факултетот за земјоделски науки и храна во Скопје (2017 - во тек).	3
3.	Раководител на акредитирана Лабораторија за анализа на почва и ѓубрива Л-04 на Факултетот за земјоделски науки и храна во Скопје (2014 - во тек).	3
	Директор на Друштво за перманентно образование во земјоделството, ДИПОЗ-ФЗНХ (2018 - во тек).	3
Член на факултетска комисија		
1.	Член на Комисија за спорт на Факултетот за земјоделски науки и храна во состав на УКИМ во Скопје (2017-2021).	0,5
2.	Член на Секретаријатот на Меѓународниот симпозиум за земјоделство и храна, организиран од Факултетот за земјоделски науки и храна, во состав на УКИМ во Скопје, 2015.	0,5
3.	Член на Секретаријатот на Меѓународниот симпозиум за земјоделство и храна, организиран од Факултетот за земјоделски науки и храна, во состав на УКИМ во Скопје, 2017.	0,5
4.	Член на Комисија за јавни набавки на Факултетот за земјоделски науки и храна во состав на УКИМ во Скопје (2014-2018).	0,5
5.	Секретар на Наставно-научен колегиум на студиската програма Менаџмент на природните ресурси и животната средина во земјоделството (2017-2021).	0,5
Изготвување и пријавување на научен/ образовен национален проект-соработник		
1	Заштита на животна средина (почва). Дог. бр.08-3837/1 од 20.6.2018 година, финансиран проект од Министерството за животна средина и просторно планирање на Р Македонија, 2018 година.	0,5

Ред. број	Назив на активноста (стручно-апликативна):	Поени
2.	Едукација на населението во руралните средини и промоција на одржливо искористување на некои растителни видови, МЗШВ, 2017	0,5
3.	Студија за утврдување на моменталната состојба со пасиштата во државна сопственост (високопланински, ридски и низински), со предлог мерки за нивно унапредување и ставање во функција на сточарството. Министерство за земјоделство, шумарство и водостопанство на Р Македонија, 10.2.2015 - 10.2.2016.	0,5
Изготвување и пријавување на научен/образовен меѓународен проект-соработник		
1.	Координација и интеграција на најсовремените активности за опсервација на Земјата во регионот на Северна Африка, Средниот Исток и Балкан и воспоставување на линкови со иницијативите на група за опсервација на Земјата (GEO) за системот на системи за глобални опсервации на Земјата (GEOSS), а акронимот е "GEO-CRADLE". Програма „Хоризонт 2020“, 2015- во тек.	1
2.	Едукација и промоција на агроеколошки мерки во овоштарското производство United Nations Development Programme (2018).	1
3.	Управување со хемикалии на земјоделските површини и заштита на животната средина во поплавените подрачја во Скопскиот Регион, ГЕФ, 2018.	1
4.	Sustainable Management of Plant Natural Resources in Prespa Region, United Nations Development Programme (2018).	1
5.	Macedonian Soil Information System (MASIS). Food and Agriculture Organization of the United Nations, 2015	1
Вкупно		34.5

ПРОФЕСИОНАЛНИ РЕФЕРЕНЦИ НА КАНДИДАТОТ ЗА ИЗБОР ВО ЗВАЊЕ	Поени
НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ	113,062
НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ	135,92
СТРУЧНО-АПЛИКАТИВНА ДЕЈНОСТ	34,5
Вкупно	283,482

ЧЛЕНОВИ НА КОМИСИЈАТА

4. **Д-р Татјана Миткова**, редовен професор на Факултетот за земјоделски науки и храна во Скопје с.р
5. **Д-р Јосиф Митрикески**, редовен професор во пензија на Факултетот за земјоделски науки и храна во Скопје с.р.
6. **Д-р Коле Василевски**, редовен професор на Шумарски факултет во Скопје с.р.

Преглед

на прифатени теми за изработка на магистерски труд на Факултетот за земјоделски науки и храна во состав на УКИМ во Скопје од XIII-та седница на Наставно-научниот совет одржана на 7.9.2018 година

Кандидат	Наслов на труд МК	Наслов на труд ENG	Ментор	Одлука на ННС на ФЗНХ
Благојче Ивановски	Здружувањето како модел за зголемување на конкурентноста на семејните земјоделски стопанства во Република Македонија	Cooperaton as a model for increased competitiveness of the agricultural households in Republic of Macedonia	Проф. д-р Јован Аждерски	02-606/6 од 7.9.2018 год.
Дејан Ристиќ	Влијание на микробни инокулуми врз одредени квалитетни својства на рукола (Eruca sativa Mill.)	Influence of microbial inoculums on some quality properties of the rocket (Eruca sativa Mill.	Проф. д-р Олга Најденовска	Бр. 02-606/6 од 7.9.2018 год.

РЕФЕРАТ
ЗА ИЗБОР НА ЕДЕН НАСТАВНИК ВО СИТЕ НАСТАВНО-НАУЧНИ ЗВАЊА ВО
НАСТАВНО-НАУЧНАТА ОБЛАСТ: ДИРИГИРАЊЕ И КОМПОЗИЦИЈА
(ДИРИГИРАЊЕ)
НА ФАКУЛТЕТОТ ЗА МУЗИЧКА УМЕТНОСТ - СКОПЈЕ

Врз основа на конкурсот на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, Факултет за музичка уметност - Скопје, објавен во весниците „Вечер“ и „КОНА“ од 14.6.2018 година, за избор на еден наставник во сите наставно-научни звања во наставно-научната област диригирање и композиција (диригирање) и врз основа на Одлуката на Наставно-научниот и уметнички совет, бр. 02-507/1, донесена на 10.7.2018, формирана е Рецензентска комисија во состав: проф. Фимчо Муратовски, проф. м-р Сашо Татарчевски и проф. Живојин Глишиќ.

Како членови на Рецензентската комисија, по прегледувањето на доставената документација го поднесуваме следниов

ИЗВЕШТАЈ

На објавениот конкурс за избор на наставник во наставно-научната област диригирање и композиција (диригирање), во предвидениот рок се пријави единствено кандидатот м-р Борјан Цанев, редовен професор на ФМУ - Скопје.

1. БИОГРАФСКИ ПОДАТОЦИ И ОБРАЗОВАНИЕ

Кандидатот м-р Борјан Цанев е роден на 1.11.1973 во Скопје. Со високо образование се стекнал на ФМУ - Скопје на одделот за оркестарско диригирање во класата на проф. Фимчо Муратовски каде што дипломирал во 1997 година, со просечен успех 9,76. Магистрира на Државната музичка академија во Софија во класата на проф. Васил Казанџиев.

Од 1999 година е редовен диригент на Македонската филхармонија, а во 2001 година специјализирал на Кралскиот музички колеџ во Лондон, В. Британија. Посетувал мајсторски курсеви и пракса кај диригентите Сер Сајмон Ратл, Даниеле Гати и Јанош Фурст, а подоцна му асистира на Сер Колин Дејвис во Моцартовата опера "Дон Џовани", во продукција на Кралската оперска школа. Настапувал и со Лондонскиот симфониски оркестар во рамките на мајсторскиот курс на Сер Колин Дејвис. Од 1999 година до денес, Цанев остварува бројни концерти со камерниот оркестар на Македонската филхармонија во Македонија и странство (Рим, Париз, Истанбул, Прага, турнеја во Полска и др.). Во меѓувреме делува и како главен диригент на камерниот оркестар "Скопски солисти". Неговото успешно деби со Софиската филхармонија во 2004 година му носи низа концерти со најреномираниот бугарски симфониски оркестар, а од 2006 година е назначен за редовен гостин-диригент на овој оркестар. Диригира и со ансамблот на Македонската опера и балет каде што ја поставува премиерата на Моцартовата опера "Волшебната флејта". Покрај овие ансамбли, Цанев настапува и со други симфониски и камерни оркестри, меѓу кои: симфонискиот оркестар "Станислав Бинички" - Белград, "Симфониета"-Софија, "Синфониета" при Кралскиот музички колеџ-Лондон, Симфонискиот оркестар при ДМА "Панчо Владигеров"-Софија, Симфонискиот оркестар при ФМУ-Скопје, камерниот оркестар на "Музичка младина на Македонија", ансамблот за современа музика "Алеа", Задарскиот камерен оркестар, Црногорскиот симфониски оркестар, филхармонијата на Арад, симфонискиот оркестар „Вагнер“ од Токио, симфонискиот оркестар на Војводина и др. Учествувал на голем број реномирани фестивали во земјава и во странство, соработувајќи со реномирани солисти како Иво Погорелич, Дејвид Герет, Јоханес Мозер, Иља Гринголтс, Раби Абу Калил, Моника

Лесковар, Гзавие Филипс, Кристиан Фрон, Питер Лукаш-Граф, Бранимир Слокар, Серџо Тиempo, Благој Наџоски, Ана Дурловски и др.

Борјан Цанев диригирал на сите реномирани фестивали во Македонија а има остварено гостувања во САД, Англија, Јапонија, Италија, Франција, Хрватска, Србија, Бугарија, Босна и Херцеговина, Турција, Романија, Чешка и Полска. Има направено трајни снимки за Македонската радио телевизија, Бугарското национално радио и "F.A.M.E'S - Macedonia".

Кандидатот активно се служи со англискиот јазик.

На 31.5.2012 година е избран во звањето редовен професор на ФМУ-Скопје по група предмети од областа на диригирањето. Последниот реферат за избор е објавен во Билтенот на УКИМ бр.1027 од 15.3.2012 година.

Рецензентската комисија ги имаше предвид вкупните уметнички, научни, стручни, педагошки и други остварувања на кандидатот од почетокот на кариерата, како и вкупните уметнички, научни, стручни, педагошки и други остварувања на кандидатот од последниот избор до денот на пријавата, врз основа на сета поднесена документација која е од важност за изборот.

2. НАУЧНИ, СТРУЧНИ, ПЕДАГОШКИ И ДРУГИ ОСТВАРУВАЊА НА КАНДИДАТОТ ОД ПОСЛЕДНИОТ ИЗБОР ДО ДЕНОТ НА ПРИЈАВАТА

Наставно-образовна дејност

Во рамките на наставно-образовната дејност на УКИМ, кандидатот м-р Борјан Цанев во периодот од 2013 до 2018 година изведува настава на прв и втор циклус студии на неколку студиски програми по предметите Свирење партитури, Свирење оркестарски партитури, Ансамбл практика, Оркестарско диригирање, Камерна музика и Концертен проект. Во неговата класа по диригирање веќе дипломирале 3 студенти, а бил ментор и на еден магистерски труд.

Кандидатот учествувал како член во комисија за оцена или одбрана на голем број дипломски и магистерски трудови.

Научноистражувачка дејност/Стручно-уметничка дејност

По последниот избор во звањето редовен професор, м-р Борјан Цанев има одржано голем број концерти со различни ансамбли. Остварил концерти со Македонската филхармонија, „Солисти на ФМУ“, камерниот оркестар на Македонската филхармонија, Македонската опера и балет, како и гостувања со симфонискиот оркестар на Арад, симфонискиот оркестар на Војводина, Софиската филхармонија и др.

Стручно-апликативна дејност и дејност од поширок интерес

М-р Борјан Цанев бил член на национални комисии по различни конкурси, член на управни одбори, претседател на управен одбор на Македонската филхармонија, потпретседател на Советот за култура на Министерството за култура на Република Македонија, член на одбори за доделување државни награди и др. За време на студиите добитник е на наградата „Аугуст Ман“ на Кралскиот музички колеџ во Лондон. Во 2010 година ја добил и наградата „Георги Божиков“ на Сојузот на композитори на Македонија, а во 2014 година и наградата „Виртуози“ за најдобар музички изведувач во 2013 година.

Оценка од самоевалуација

Кандидатот м-р Борјан Цанев на сите анонимно спроведени анкети на студентите на Факултетот за музичка уметност има добиено позитивни оценки. За летниот семестар во учебната 2013/2014 година има просечна оценка 10,00 (за наставниот предмет Оркестарско диригирање и за наставниот предмет Свирење оркестарски партитури). За зимскиот семестар во учебната 2014/2015 година има просечна оценка 10,00 (за наставниот предмет Оркестарско диригирање и за наставниот предмет Свирење оркестарски партитури). За летниот семестар во учебната 2014/2015 година има просечна оценка 10,00 (за наставниот предмет Оркестарско диригирање и за наставниот предмет Свирење оркестарски партитури). За зимскиот семестар во учебната 2015/2016 година има просечна оценка 10,00 (за наставниот предмет Оркестарско диригирање и за наставниот предмет Свирење оркестарски партитури). За летниот семестар во учебната 2015/2016 година има просечна оценка 10,00 (за наставниот предмет Оркестарско диригирање и за наставниот предмет Свирење оркестарски партитури). За зимскиот семестар во учебната 2016/2017 година има просечна оценка 10,00 (за наставниот предмет Свирење оркестарски партитури). За летниот семестар во учебната 2016/2017 година има просечна оценка 10,00 (за наставниот предмет Оркестарско диригирање, за наставниот предмет Свирење оркестарски партитури и за наставниот предмет Ансамбл практика). За зимскиот семестар во учебната 2017/2018 година има просечна оценка 9,97 (10,00 за наставниот предмет Оркестарско диригирање, 10,00 за наставниот предмет Свирење оркестарски партитури, 10,00 за наставниот предмет Свирење партитури, 9,95 за наставниот предмет Камерна музика и 9,92 за наставниот предмет Концертен проект). За летниот семестар во учебната 2017/2018 година има просечна оценка 9,96 (10,00 за наставниот предмет Свирење оркестарски партитури, 10,00 за наставниот предмет Свирење партитури, 9,95 за наставниот предмет Камерна музика и 9,91 за наставниот предмет Концертен проект).

ЗАКЛУЧОК И ПРЕДЛОГ

Врз основа на целокупната доставена документација и личното познавање на кандидатот, Рецензентската комисија позитивно ја вреднува и ја оценува уметничката, наставно-образовната, стручно-уметничката и стручно-апликативната дејност, како и дејноста од поширок интерес на м-р Борјан Цанев.

Врз основа на изнесените податоци за севкупната активност на кандидатот од последниот избор до денес, Комисијата заклучи дека м-р Борјан Цанев поседува уметнички, научни и стручни квалитети и според Законот за високото образование и Правилникот за критериумите и постапката за избор во наставно-научни, научни, наставно-стручни и соработнички звања и асистенти-докторанди на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, ги исполнува сите услови да биде повторно избран во звањето редовен професор во наставно-научната област диригирање и композиција (диригирање).

Според гореизнесеното, Комисијата има чест и задоволство да му предложи на Наставно-научниот и уметнички совет на Факултетот за музичка уметност - Скопје, м-р Борјан Цанев да биде избран во звањето **редовен професор** во наставно-научната област диригирање и композиција (диригирање).

РЕЦЕНЗЕНТСКА КОМИСИЈА

1. Проф. Фимчо Муратовски с.р.
2. Проф. м-р Сашо Татарчевски с.р.
3. Проф. Живојин Глишиќ с.р.

ОБРАЗЕЦ

**КОН ИЗВЕШТАЈОТ ЗА ИЗБОР ВО НАСТАВНО-НАУЧНО, НАУЧНО,
НАСТАВНО-СТРУЧНО И СОРАБОТНИЧКО ЗВАЊЕ**

Кандидат: Проф. м-р Борјан Цанев

Институција: Факултет за музичка уметност - Скопје

Научна област: диригирање и композиција (диригирање)

НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ

Ред. број	Назив на активноста:	Поени
1.	<p>Одржување настава од прв циклус студии</p> <p><u>Учебна година: 2013/2014 - прв семестар</u> предмети: - оркестарско диригирање; - свирење оркестарски партитури; вкупен број на часови неделно: 10</p> <p><u>Учебна година: 2013/2014 - втор семестар</u> предмети: - оркестарско диригирање; - свирење оркестарски партитури; вкупен број на часови неделно: 10</p> <p><u>Учебна година: 2014/2015 - прв семестар</u> предмети: - оркестарско диригирање;</p>	<p>6</p> <p>6</p>

	<p>- свирење оркестарски партитури; вкупен број на часови неделно: 11</p>	6.6
	<p><u>Учебна година: 2014/2015 - втор семестар</u> предмети: - оркестарско диригирање;</p>	
	<p>- свирење оркестарски партитури; вкупен број на часови неделно: 12</p>	7.2
	<p><u>Учебна година: 2015/2016 - прв семестар</u> предмети: - оркестарско диригирање;</p>	
	<p>- свирење оркестарски партитури; - основи на диригирање со партитури; вкупен број на часови неделно: 9</p>	5.4
	<p><u>Учебна година: 2015/2016 - втор семестар</u> предмети: - оркестарско диригирање;</p>	
	<p>- свирење оркестарски партитури; - основи на диригирање со партитури; вкупен број на часови неделно: 9</p>	5.4
	<p><u>Учебна година: 2016/2017 - прв семестар</u> предмети: - оркестарско диригирање;</p>	
	<p>- свирење оркестарски партитури; вкупен број на часови неделно: 3</p>	1.8
	<p><u>Учебна година: 2016/2017 - втор семестар</u> предмети: - оркестарско диригирање;</p>	
	<p>- свирење оркестарски партитури; - основи на диригирање со партитури; вкупен број на часови неделно: 6</p>	3.6

	<u>Учебна година: 2017/2018 - прв семестар</u> предмети: - оркестарско диригирање; - свирење оркестарски партитури; - камерна музика; вкупен број на часови неделно: 9	5.4
	<u>Учебна година: 2017/2018 - втор семестар</u> предмети: - оркестарско диригирање; - свирење оркестарски партитури; - камерна музика; вкупен број на часови неделно: 9	5.4
	Вкупно	52.8

НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ

Ред. број	Назив на активноста:	Поени
1.		
	Вкупно	0

СТРУЧНО-УМЕТНИЧКА ДЕЈНОСТ

Ред. број	Назив на активноста:	Поени

		8
		8
2.	Диригирање со камерен оркестар (целовечерен концерт) 7.10.2015 Њу Јорк, САД (Kaufman Music Center/Merkin Hall) Камерен оркестар на Македонската филхармонија солист: Исмаил Лумановски-кларинет; 8.10.2015 Њу Јорк, САД (Carnegie Hall) Камерен оркестар на Македонската филхармонија Дуке Бојаџиев-Сон, верба, љубов	4 4
	Вкупно	200

СТРУЧНО-АПЛИКАТИВНА ДЕЈНОСТ

Ред. број	Назив на активноста:	Поени
1.	Учество во комисии и тела на државни и други органи <ul style="list-style-type: none"> • 2015-2016/Член на одборот за доделување на државната награда “13 Ноември“; • 2011-2015/Член на Управниот одбор на Македонската филхармонија; • 2015-2017/Претседател на Управниот одбор на Македонската филхармонија; 	1 1 1

2.	Награда за научни постигнувања од струкова организација	
	<ul style="list-style-type: none"> • 2014/Фондација “Томислав Зографски” – Почесен член; • 2014/Општина Центар – Награда “Феникс”, за постигнувања во музичкото творештво; • 2014/ Виртуози – награда за најдобар музички изведувач за 2013 година; 	3 3 3
	Вкупно	12

ПРОФЕСИОНАЛНИ РЕФЕРЕНЦИ НА КАНДИДАТОТ ЗА ИЗБОР ВО ЗВАЊЕ	Поени
НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ	52.8
НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ	0
СТРУЧНО-УМЕТНИЧКА ДЕЈНОСТ	200
СТРУЧНО-АПЛИКАТИВНА ДЕЈНОСТ	12
Вкупно	264.8

Рецензентска комисија

Проф. Фимчо Муратовски   с.р.

Проф. м-р Сашо Татарчевски   с.р.

Проф. Живојин Глишиќ   с.р.

РЕФЕРАТ

ЗА ИЗБОР НА ЕДЕН НАСТАВНИК ВО СИТЕ НАСТАВНО–НАУЧНИ ЗВАЊА ОД ОБЛАСТА ВИДОВИ ИНСТРУМЕНТИ (ХАРМОНИКА) (60910), НА ФАКУЛТЕТОТ ЗА МУЗИЧКА УМЕТНОСТ-СКОПЈЕ

Наставно–научниот и уметнички совет на Факултетот за музичка уметност - Скопје, врз основа на членовите 44 и 46 од Правилникот за критериумите и постапката за избор во наставно-научни, научни, наставно-стручни и соработнички звања на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје – пречистен текст (Универзитетски гласник бр. 138/09, 173/11, 194/11, 24/13 и 274/13), на ден 10.7.2018 донесе Одлука со архивски број 02/504/1 за формирање на Рецензентска комисија во состав: проф. Јован Каровски, проф. м-р Зоран Пехчевски и проф. д-р Марија Ѓошевска.

На конкурсот распишан од страна на деканот на Факултетот за музичка уметност-Скопје при УКИМ-Скопје, врз основа на членовите 166, 172, 176, 217 (став 2) и 227 од Законот за високото образование (Службен весник на Република Македонија бр.82/2018) и членовите 9 и 10 од Правилникот за критериумите и постапката за избор во наставно–научни, научни, наставно–стручни и соработнички звања и асистенти-докторанди на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје (Универзитетски гласник бр.274/2013 – пречистен текст), објавен во дневните весници „Вечер“ и „Коха“ на 14.6.2018 за избор на еден наставник во сите наставно- научни звања по наставно-научната област: видови инструменти (хармоника) (60910), се пријави кандидатката проф. м-р Зорица Каракутовска.

Врз основа на доставените материјали, Рецензентската комисија го поднесува следниов

ИЗВЕШТАЈ

БИОГРАФСКИ ПОДАТОЦИ

М-р Зорица Каракутовска е родена на 22.7.1975 година во Струмица. Паралелно со основното образование го посетувала и со успех го завршила основното музичко образование во ОМУ „Ордан Михајловски-Оцка“ во Прилеп, изучувајќи го инструментот хармоника. Своео образование го продолжила во Средното музичко училиште „Д-р Војислав Вучковиќ“ во Белград и во МБУЦ „Илија Николовски-Луј“ во Скопје. Во овој период, таа е добитник на повеќе награди по хармоника на државни и меѓународни натпревари за овој инструмент и активно настапува како солист, член на разни камерни ансамбли и член на оркестри.

Во академската 1994/1995 се запишала на додипломски студии на Факултетот за музичка уметност-Скопје како прва генерација студенти запишани на новоотворениот оддел-хармоника. Студиите ги завршила во јули 1998 година како прв дипломиран хармоникаш на Факултетот за музичка уметност-Скопје во класата на проф. Војин Васовиќ. За време на студиите настапувала на многу значајни концерти и манифестации како солист на хармоника и како член на разни камерни

состави од класата на проф. Јасминка Чакар. Во јануари 2004 година ги завршила магистерските студии по методика на настава по хармоника при ФМУ во Скопје под менторство на проф. Војин Васовиќ.

НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ

М-р Зорица Каракутовска својата педагошка дејност ја започнала во 1994 година во ДКЦ „Карпош“ во Скопје, како музички соработник и изведувач на настава по хармоника за деца од основните училишта во Скопје.

Од март 1995 година е ангажирана како хонорарен наставник по хармоника и камерна музика во МБУЦ „Илија Николовски- Луј“ - Скопје, каде што во 1998 година го заснова и својот редовен работен однос.

Својата наставно-образовна дејност на Факултетот за музичка уметност-Скопје ја започнува како демонстратор по предметот хармоника. Во 2002 година е избрана за наставник по хармоника во звањето доцент, во 2007 година се стекнува со звањето вонреден професор, во 2012 година со звањето редовен професор, а во 2017 повторно се избира во звањето редовен професор.

Во рамките на ангажманот на Факултетот за музичка уметност, м-р Зорица Каракутовска изведува настава по предметите: Хармоника, Камерна музика и Литература за хармоника на прв и втор циклус студии при овој Факултет.

Во периодот од 2002 година до сега, во класата на проф. Каракутовска дипломирале 33 студенти. Голем број од нив денеска работат како наставници по хармоника во основните и средни музички училишта во Македонија, Србија, Хрватска и др.

Изготвувач е на студиските програми за Хармоника 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7 и 8 за студентите на ФМУ во Скопје и за Литература за хармоника 1 и 2.

М-р Зорица Каракутовска е учесник на голем број семинари и мастер класови кај еминенти имиња во светот на хармониката (Фридрих Липс, Владимир Зубицки, Мика Ваиринен, Јури Шишкин и др.).

Активно учествувала на следниве Семинари:

- 2009, како предавач на Семинарот за хармоника при СМУ „Станислав Бинички“ - Лесковац, Србија;

- 2010, како учесник на семинарот при фестивалот „Акордеон Арт“ Сараево, БиХ (предавачи: Евгениј Дербенко од Русија-хармоникаш и композитор и Виктор Мелник- хармоникаш и технички реконструктор на хармоники);

- 2011, како учесник на семинарот при фестивалот „Акордеон Арт“ Сараево, БиХ (предавачи: Владимир Зубицки од Русија-хармоникаш и композитор и Зоран Божаниќ од Србија-хармоникаш и композитор);

- 2011, како учесник на обуки за формативно и сумативно оценување на УСАИД, Скопје;

- 2012, како предавач на Семинарот за хармоника на конзерваториумот „Jesus de Monasterio“ - Сантандер, Шпанија;

- 2015, како предавач на Семинарот за хармоника во ОМУ „Ордан Михајлоски - Оцка“ - Прилеп, Македонија;

- 2012, како учесник на семинарот при фестивалот „Акордеон Арт“ Сараево, БиХ (предавачи: Франк Анцелис од Франција-хармоникаш и композитор и Борис

Јегоров-професор по хармоника предавање на тема „Конструкциско и акустичко усовршување на инструментите со слободно вибрирачки метални јазичиња“);

- 2013, како учесник на обуки за примена „Современи методи во наставата, активно вклучување на учениците и поттикнување на нивната креативност во средните училишта“, на „Витраж“, МОН и БРО Скопје, Македонија;

- 2013, како учесник на семинарот при фестивалот „Акордеон Арт“ Сараево, БиХ (предавачи Вјачеслав Семјонов од Русија - хармоникаш и композитор и д-р Љубомир Лукиќ од Србија на тема „Предок на хармониката: кинескиот ченг-акустика и конструкција“);

- 2014, како учесник на семинарот при фестивалот „Акордеон Арт“ Сараево, БиХ (предавачи: Петри Маконен од Финска-хармоникаш и композитор и Виктор Новиков од Русија на тема „Можности и техники на импровизација на хармоника“);

- 2015, како учесник на семинарот при фестивалот „Акордеон Арт“ Сараево, БиХ (предавач: Горка Хермоса од Шпанија - хармоникаш и композитор);

- 2015, предавач на семинарот при ОМУ „Ордан Михалоски – Оцка“ Прилеп, Македонија

Зорица Каракутовска, покрај со мајчиниот - македонски јазик, одлично се служи со англискиот и српскиот јазик и писмо. Ги работи и ги познава сите основни компјутерски програми, како и многу програми за графика и обработка на видео-аудиоматеријал.

НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ

Покрај менторството на 13 магистерски работи на студенти од постдипломски студии при ФМУ, од посебно значење е да се напомене дека м-р Зорица Каракутовска е учесник на повеќе стручни и научни собири со трудови и реферати. Соодветно, во оваа дејност се вбројуваат следниве реферати презентирани на научни собири:

- 2008, “Accordion Classical Music in Republic of Macedonia“, 119-ти Конгрес на Светската унија на хармоникашите, Скопје;

- 2008, “Contemporary Works for Accordion“, 120-ти Конгрес на Светската унија на хармоникашите, Глазгов, Шкотска;

- 2010, “Почетак, раст и развој свирања класичне музике на хармоници у Македонији у нижим, средњим школама и на Факултету музичких уметности у Скопљу“, Трибина по повод првиот фестивал „Акордеон Арт“, Сараево, БиХ;

- 2010, “Accordion's Role in Mixed Chamber Ensembles“, 124-ти Конгрес на Светската унија на хармоникашите, Вараждин, Хрватска;

- 2012, „Хармониката од нејзините почетоци до денес“, Прв фестивал на хармоникаши, Скопје, Македонија;

- 2013, „Хармониката, нејзините составни делови и добивање на звук“, Втор фестивал на хармоникаши, Скопје, Македонија;

- 2014, „Правилно поставување на инструментот хармоника и хармоникашот, поставување на десната и левара рака, правилно водење на мевот и апликатура“, Трет фестивал на хармоникаши, Скопје, Македонија;

- 2015, “Progress of the accordion in Macedonia and contribution of the celebration of the WAD for the popularity of the instrument“, 134. Конгрес на Светската унија на хармоникашите, Турку, Финска;

- 2015, „Литература за хармоника“, Четврти фестивал на хармоникаши, Скопје, Македонија;
- 2015, „Наставни програми по хармоника за основните музички училишта во Р. Македонија“, Струмица, Македонија;
- 2016, „Државни и меѓународни натпревари за хармоника“, Петти фестивал на хармоникаши, Скопје, Македонија;
- 2017 „Хармониката во современата литература на македонските композитори“ Шести фестивал на хармоникаши, Скопје, Македонија.

М-р Зорица Каракутовска, како претседател на Асоцијацијата на хармоникашите „Љубители на класичната музика“ од Скопје, која е членка на Светската унија на хармоникашите (Confederation Internationale des Accordeonistes /CIA/, членка на Интернационалниот музички совет на УНЕСКО), е раководител на меѓународниот стручен проект CIA Winter Congress Skopje, Republic of MACEDONIA - 119th CIA General Assembly of Delegates, одржан во Скопје во јануари 2008 година. На Зимскиот конгрес и 119-тото Генерално собрание на Светската унија на хармоникашите присуствуваат дваесетина делегати, професори по хармоника од Италија, Португалија, Германија, Австрија, Финска, Англија, САД, Србија, Хрватска, БиХ и др.

Од 2009 година, Confederation Internationale des Accordeonistes го организира меѓународниот проект “WORLD ACCORDION DAY” и ги координира членките на Унијата во реализирање на овој стручен проект. М-р Зорица Каракутовска е национален координатор од Република Македонија за организација и реализирање на овој проект и успешно ја претставува својата земја во проектот веќе 10 години. Од 2011 година наваму, овој проект е поддржан и од страна на Министерството за култура на Република Македонија.

СТРУЧНО-УМЕТНИЧКА ДЕЈНОСТ

М-р Зорица Каракутовска е активна на концертната сцена и како изведувач има настапувано на сите престижни манифестации во Македонија: „Охридско лето“, „Скопско лето“, „Златна лира“, „Штипско културно лето“, „Денови на македонска музика“ и др.

Ги има реализирано и следниве настапи:

- 2012, Рецитал - дуо хармоники, Концертна сала при ДМУ – Тетово;
- 2012, Рецитал- дуо хармоники, Концертна сала при ОМУ – Охрид;
- 2011, член на камерен ансамбл хармоника и гудачки кuartет, фестивал „Денови на македонска музика“;
- 2011, член на трио хармоники, Концерт „6-ти Мај- светски ден на хармониката“;
- 2010, член на камерно трио, фестивал „Денови на македонска музика“;
- 2012, член на камерно трио, фестивал „Денови на македонска музика“;
- 2012, член на трио хармоники, Концерт „6-ти Мај- светски ден на хармониката“;
- 2012, член на камерно дуо „Мај месец музике“ Врање, Србија;
- 2013, полурецитал со трио хармоники, Концерт во Скопје;
- 2013, полурецитал со трио хармоники, Концерт во Прилеп;

- 2013, полурецитал со трио хармоники, Концерт во Струмица;
- 2013, член на трио хармоники, Концерт „6-ти мај-Светски ден на хармониката“;
- 2013, член на трио хармоники, Концерт по повод 10 годишен Јубилеј на Бете Илин“;
- 2014, член на трио хармоники, Концерт „6-ти мај-Светски ден на хармониката“;
- 2014, целовечерен концерт трио хармоники 8-ми „Акордеон Арт фестивал“ Розето, Италија;
- 2014, целовечерен концерт трио хармоники Културно- Информативен центар на Република Македонија во Софија, Бугарија
- 2014, член во камерни состави при настап на Свечено отворање на натпревар за камерна музика во Кавадарци, Македонија;
- 2015, член на трио хармоники, Концерт „6-ти мај-Светски ден на хармониката“;
- 2015, целовечерен концерт трио хармоники Културно-информативен центар на Република Македонија во Њујорк, САД;
- 2015, член во камерни состави при настап на Јубилеен концерт на дуо „Пан“;
- 2016, член на дуо хармоники, Концерт „6-ти Мај- светски ден на хармониката“;
- 2016, „Дуо Акордиом и пријателите“ на отворање на фестивалот „Златна лира“;
- 2016, концерт на наставниците на Катедрата за клавишни инструменти при ФМУ;
- 2017, член на дуо хармоники, концерт „6-ти мај-Светски ден на хармониката“
- 2017, концерт по повод свеченото отворање на нова концертна сала ДМБУЦ;
- 2018, член на дуо хармоники, концерт „6-ти мај- Светски ден на хармониката“;
- 2018, солист со Биг бендот од ФМУ-Скопје на Свечената Академија по повод 69 годишнината од основањето на УКИМ Скопје на сцената на Македонската филхармонија.

Поради потребата за настапи на студенти од нејзината класа на разни натпревари и фестивали на кои во некоја од етапите треба да се претстават како солисти во придружба на разни видови оркестар, м-р Зорица Каракутовска има оркестрирано повеќе композиции:

- 2007, „Македонски танци“ изведено на фестивалот „Sata Name Soi“, натпревар „Primus Ikaalinen“ – Финска
- 2007, „Познати класици“ изведено на фестивалот „Sata Name Soi“, натпревар „Primus Ikaalinen“ – Финска;
- 2010, преработка за хармоника и гудачки камерен оркестар на „Концертштик“ финале од Карл Марија фон Вебер, изведено на фестивалот „Premio Leo Saroni“ Риоло Терме, Болоња, Италија;
- 2010, преработка за соло хармоника на „Свита за пијано“ од Томислав Зографски, изведена на Натпреварот на Фондацијата „Томислав Зографски“;

- 2012, „Колаж од познати теми“ од Евгениј Дербенко преработено за соло хармоника и гудачки камерен оркестар за настап на фестивалот „Premio Leo Sceroni“ Кастел Болоњезе, Болоња, Италија, во април 2012.

Концертот на учениците и студентите од класата на м-р Зорица Каракутовска организиран во чест на добивањето на наградата „13 Ноември“ на Град Скопје за особени достигнувања од областа на образованието и воспитанието, е снимен и презентира на носач на звук како 100-то јубилејно CD на ИРАМ.

Триото „АкордиоМ“, чиј основач и член е проф. Каракутовска, во 2015 година сними и презентира носач на звук CD со наслов „Jouney“.

Учениците и студентите од класата по хармоника на м-р Зорица Каракутовска имаат настапувано на повеќе од 1000 концерти во земјава и во странство. Од нив посебно се издвојуваат концертите на ученици и студенти од нејзината класа, организирани вон редовните настани во рамките на концертите на ДМБУЦ и УКИМ ФМУ-Скопје:

13.8.2003, полурецитал на Зоран Кирјаковски, „Охридско лето“ –Охрид;

2.6.2004, Акордеон концерт на класата, Пловдив, Бугарија;

23.5.2006, рецитал „Ги бараме новите ѕвезди“, Зоран Кирјаковски, КИЦ Скопје;

12.7.2006, „Вечер на хармониката“, „Скопско Лето“ Сули Ан, Скопје;

22.5.2006, Концерт по повод добивањето на наградата „Клементина Рафајловска“ (добитник Зоран Кирјаковски) – Скопје;

6.10.2007, концерт на млади уметници од Македонија и Турција, настап на Бојан Волчевски, „XVI Интерфест“-Битола;

2.11.2007, класата по хармоника од ФМУ-Скопје на „Гевгелиска музичка есен“, Гевгелија;

7.2007, полурецитали на студентот Бојан Волчевски на фестивалот „Sata Name Soi“ Икаалинен, Финска;

2.11.2007, Музички моменти со студентите од класата на вонр. проф. м-р Зорица Каракутовска – Гевгелија;

9.1.2008, концерт на учениците и студентите по хармоника од класата на проф. Зорица Каракутовска во чест на гостите од Зимскиот конгрес на Светската унија на хармоникашите – Скопје;

21.5.2008 год. Концерт по повод добивањето на наградата „Клементина Рафајловска“ (добитник Александар Коловски) – Скопје

14.11.2008, свечен концерт „Музички моменти” - Гевгелија

6.5.2009, свечен концерт на учениците и студентите од класата на проф. Зорица Каракутовска, по повод 6-ти мај, Светски ден на хармониката, Музеј на Град Скопје;

13.5.2009, „Вече хармонике“-Концерт на учениците и студентите од класата на проф. Зорица Каракутовска „Месец мај - месец на музиката”, Галерија на народниот музеј, Врање, Србија;

6.3.2009, концерт - полурецитал на студентот Александар Коловски во Салата на СМШ „Мокрањац“ Белград, Србија;

14.3.2009, концерт - полурецитал на студентот Александар Коловски во салата Империјал во МОБ;

1.6.2009, концерт на учениците и студентите од класата на проф. Зорица Каракутовска, Дом на културата - Кавадарци;

6.5.2010, свечен концерт на учениците и студентите од класата на проф. Зорица Каракутовска, по повод 6-ти мај, Светски ден на хармониката, Даут-пашин амам-Скопје;

13.6.2010, концерт на млади уметници-полурецитал на Бојан Волчевски, Пинето, Италија;

27.5.2010, концертна вечер со хармоника, класа: Зорица Каракутовска, Гевгелија;

8.12.2010, концерт по повод добивањето на наградата „13 Ноември” на Град Скопје одржан во Хорската сала на ДМБУЦ, Скопје;

23.12.2010, концерт на учениците и студентите од класата на проф. Зорица Каракутовска во Битола;

25.12.2010, концерт на учениците и студентите од класата на проф. Зорица Каракутовска во Лесковац, Србија;

11.3.2011, Concert de midi и Concert Jeunes Talents - концерти во Луксембург на студентот Бојан Волчевски;

24.3.2011, „Денови на македонска музика“-концерт на Македонската филхармонија, солист Бојан Волчевски;

5.4.2011, концерт на дуо хармоники - Гевгелиска пролет;

7.4.2011, Европски концерт на млади музичари – Скопје;

8.4.2011, Европски концерт на млади музичари – Куманово;

6.5.2011, свечен концерт по повод 6-ти мај, Светски ден на хармониката, Даута пашин амам-Скопје;

15.9.2011, концерт на студентот Милош Стојановиќ во Лесковац, Србија;

5.5.2012, свечен концерт на учениците и студентите од класата на проф. Зорица Каракутовска, по повод 6-ти мај, Светски ден на хармониката, Фоаје на МОБ-Скопје;

16.5.2012, „Доаѓаме...“ концерт на Ѓорѓе Ќириќ со гости, Салон 19.19, КИЦ-Скопје;

24.5.2012, „Вече хармонике са Проф. Зорицом Каракутовском и њеним студентима“ - „Месец мај - месец на музиката” Галерија на народниот музеј, Врање, Србија;

25.12.2012, концерт на студентите од класата на проф. Зорица Каракутовска, ФМУ-Скопје;

27.12.2012, новогодишен концерт на учениците по хармоника и камерна музика од класата на проф. Зорица Каракутовска, ДМБУЦ-хорска сала, Скопје;

4.5.2013, свечен концерт на учениците и студентите од класата на проф. Зорица Каракутовска, по повод 6-ти мај, Светски ден на хармониката, Музеј на македонската борба за државност и самостојност-Скопје;

7.6.2013, концерт на учениците и студентите од класата на проф. Зорица Каракутовска „Крива Паланка град на културата за 2013“, Крива Паланка, Македонија;

2.12.2013, концерт на Мухамед Селим на „Рома фест“, Музеј на Град Скопје;

23.12.2013, концерт на студентите од класата на проф. Зорица Каракутовска, ФМУ Скопје;

27.12.2013, новогодишен концерт на учениците по хармоника и камерна музика од класата на проф. Зорица Каракутовска, ДМБУЦ-хорска сала, Скопје;

6.5.2014, свечен концерт на учениците и студентите од класата на проф. Зорица Каракутовска, по повод 6-ти мај, Светски ден на хармониката, Македонски народен театар-Скопје;

23.5.2014, концерт на студентот Љупчо Колевски со гости од класата, Дом на културата „Иван Мазов- Климе“-Кавадарци;

4.6.2014, концерт на студентот Љупчо Колевски со гости од класата, Дом на културата „Марко Цепенков“-Прилеп;

15.7.2014, концерт на трио хармоники на Прилепско културно лето, Изложбен салон, Прилеп;

29.12.2014, новогодишен концерт на учениците по хармоника и камерна музика од класата на проф. Зорица Каракутовска, ДМБУЦ-хорска сала, Скопје;

16.5.2015, свечен концерт на учениците и студентите од класата на проф. Зорица Каракутовска, по повод 6-ти мај, Светски ден на хармониката, Македонски народен театар-Скопје;

30.5.2015, концерт на Трио хармоники, Дом на културата „Иван Мазов-Климе“-Кавадарци;

5.6.2015, концерт на Трио хармоники, Библиотека „Борка Талески“, Прилеп

11.6.2015, концерт на Трио хармоники, Музеј на Град Скопје, Скопје;

29.12.2015, концерт на класата ФМУ и ДМБУЦ, Концертна сала на ФМУ;

8.5.2016, свечен концерт на учениците и студентите од класата на проф. Зорица Каракутовска, по повод 6-ти мај, Светски ден на хармониката, Македонски народен театар-Скопје;

16.12.2016, концерт пијано и хармоника, Салон 19.19, Скопје;

28.12.2016, новогодишен концерт на учениците, хорска сала ДМБУЦ, Скопје;

29.12.2016, новогодишен концерт на класата, Концертна сала ФМУ, Скопје;

6.5.2017, свечен концерт на учениците и студентите од класата на проф. Зорица Каракутовска, по повод 6-ти мај, Светски ден на хармониката Македонски народен театар-Скопје;

6.5.2018, свечен концерт на учениците и студентите од класата на проф. Зорица Каракутовска, по повод 6-ти мај, Светски ден на хармониката Македонски народен театар-Скопје.

СТРУЧНО-АПЛИКАТИВНА ДЕЈНОСТ

М-р Зорица Каракутовска има остварено повеќе значајни активности кои припаѓаат на стручно-апликативната дејност. Како уважен и високо ценет професор по хармоника и камерна музика во светски рамки, м-р Зорица Каракутовска е чест член во жири-комисиите на домашни и интернационални натпревари. Има добиено многубројни покани за членство во жири, а ги има реализирано следниве учества:

Како член на меѓународна жири-комисија

2000, 53-ти „Светски куп за хармоника“, Крагујевац, Србија

2001, 54-ти „Светски куп за хармоника“, Лондон, Англија

2002, 55-ти „Светски куп за хармоника“, Копенхаген, Данска

2003, „Акордеона пролет“, Пловдив, Бугарија

2003, 2-ри „Охридски бисери“, Охрид

2003, 56-ти „Светски куп за хармоника“, Штурово, Словачка и Естергом, Унгарија

- 2004, 57-ми „Светски куп за хармоника“, Понтарлиер, Франција
 2005, 4-ти „Охридски бисери“, Охрид
 2005, 58-ми „Светски куп за хармоника“, Кастело Бранко, Португалија
 2007, 6-ти „Охридски бисери“, Охрид
 2008, 58-ми „Светски трофеј за хармоника“, Сараево, БиХ
 2008, 61-ви „Светски куп за хармоника“, Глазгов, Шкотска
 2009, 8-ми „Охридски бисери“, Охрид
 2009, 59-ти „Светски трофеј за хармоника“, Албуфеира, Португалија
 2010, Прв фестивал „Акордеон Арт“, Сараево, БиХ
 2010, 4-ти „Акордеон Арт фестивал“, Пинето, Италија
 2010, „Езерски бисери“, Струга
 2010, 63-ти „Светски куп за хармоника“, Вараждин, Хрватска
 2011, Втор фестивал „Акордеон Арт“, Сараево, БиХ
 2011, 5-ти „Акордеон Арт фестивал“, Пинето, Италија
 2011, 10-ти „Охридски бисери“, Охрид
 2012, Трет фестивал „Акордеон Арт“, Сараево, БиХ
 2013, Четврти фестивал „Акордеон Арт“, Сараево, БиХ
 2013, Петти фестивал „Денови на хармониката“, Бијељина, БиХ
 2014, Втор фестивал „Мехфест“ Белград, Србија
 2014, Петти фестивал „Акордеон Арт“, Сараево, БиХ
 2014, Шести фестивал „Денови на хармониката“, Бијељина, БиХ
 2014, 8-ми „Акордеон Арт фестивал“, Розето, Италија
 2014, 67-ми „Светски куп за хармоника“, Салзбург, Австрија
 2014, Петти меѓународен натпревар за камерна музика во Кавадарци, Македонија
 2015, Шести фестивал „Акордеон Арт“, Сараево, БиХ
 2015, 40-ти фестивал „Кастелфидаро“, Кастелфидардо, Италија
 2015, 68-ми „Светски куп за хармоника“, Турку, Финска
 2016, Деветти фестивал „Петар Илиќ“, Аранѓеловац, Србија
 2016, Осми фестивал „Денови на хармониката“, Бијељина, БиХ
 2016, 69-ти „Светски куп за хармоника“, Ростов на Дон, Русија
 2016, Седми меѓународен натпревар за камерна музика во Кавадарци, Македонија
 2017, Деветти фестивал „Денови на хармониката“, Бијељина, БиХ
 2017, 70-ти „Светски куп за хармоника“, Осимо, Италија
 2018, Десетти јубилеен фестивал „Денови на хармониката“, Бијељина, БиХ

Како член на национална жири-комисија

- 1995, 33-ти Државен натпревар, дисциплина: хармоника
 1997, 35-ти Државен натпревар, дисциплина: хармоника
 1999, 37-ми Државен натпревар, дисциплина: камерна музика
 2000, 38-ми Државен натпревар, дисциплина: хармоника
 2002, 40-ти Државен натпревар, дисциплина: камерна музика
 2003, 41-ви Државен натпревар, дисциплина: хармоника
 2005, 43-ти Државен натпревар, дисциплина: камерна музика
 2006, 44-ти Државен натпревар, дисциплина: хармоника
 2008, 46-ти Државен натпревар, дисциплина: камерна музика
 2009, 47-ми Државен натпревар, дисциплина: хармоника
 2011, 49-ти Државен натпревар, дисциплина: камерна музика

2011, Втор државен натпревар „Хармонија МБ“, дисциплина: хармоника
 2012, 50-ти Државен натпревар, дисциплина: хармоника
 2012, Трет државен натпревар „Хармонија МБ“, дисциплина: хармоника
 2013, Четврти државен натпревар „Хармонија МБ“, дисциплина: камерна музика
 2013, Четврти државен натпревар „Хармонија МБ“, дисциплина: хармоника
 2014, Општински натпревар „Хармонија МБ“, дисциплина: хармоника
 2014, Регионален натпревар „Хармонија МБ“, дисциплина: хармоника
 2014, Петти државен натпревар „Хармонија МБ“, дисциплина: хармоника
 2014, Општински натпревар „Хармонија МБ“, дисциплина: камерна музика
 2014, Регионален натпревар „Хармонија МБ“, дисциплина: камерна музика
 2014, Петти државен натпревар „Хармонија МБ“, дисциплина: камерна музика
 2015, Општински натпревар „Хармонија МБ“, дисциплина: хармоника
 2015, Регионален натпревар „Хармонија МБ“, дисциплина: хармоника
 2015, Шести државен натпревар „Хармонија МБ“, дисциплина: хармоника
 2016, Општински натпревар „Хармонија МБ“, дисциплина: хармоника
 2016, Регионален натпревар „Хармонија МБ“, дисциплина: хармоника
 2016, Седми државен натпревар „Хармонија МБ“, дисциплина: хармоника
 2017, Општински натпревар „Хармонија МБ“, дисциплина: хармоника
 2017, Регионален натпревар „Хармонија МБ“, дисциплина: хармоника
 2017, Осми државен натпревар „Хармонија МБ“, дисциплина: хармоника
 2017, Осми државен натпревар „Хармонија МБ“, дисциплина: камерна музика
 2018, Општински натпревар „Хармонија МБ“, дисциплина: хармоника
 2018, Општински натпревар „Хармонија МБ“, дисциплина: камерна музика
 2018, Регионален натпревар „Хармонија МБ“, дисциплина: хармоника
 2018, Регионален натпревар „Хармонија МБ“, дисциплина: камерна музика
 2018, Деветти државен натпревар „Хармонија МБ“, дисциплина: хармоника
 2018, Деветти државен натпревар „Хармонија МБ“, дисциплина: камерна музика

М-р Зорица Каракутовска дава значаен придонес во развивањето на нови наставни програми за основните и средните музички училишта во Република Македонија. Во изминатиот период, таа била член на стручни тимови на Бирото за развој во образованието при Министерството за образование и наука на РМ за изготвување на следниве наставни програми:

- хармоника за II одделение за шестгодишно основно музичко образование;
- хармоника за III одделение за шестгодишно основно музичко образование;
- хармоника за IV одделение за шестгодишно основно музичко образование;
- хармоника за V одделение за шестгодишно основно музичко образование;
- хармоника за VI одделение за шестгодишно основно музичко образование;
- камерна музика и оркестар за основно музичко;
- камерна музика за I година средно музичко образование – образовен профил – музичар изведувач;
- камерна музика за II година средно музичко образование – образовен профил – музичар изведувач;

М-р Зорица Каракутовска со голем број настапи на телевизиски и радио-програми, разни интервјуа во пишаните медиуми и учества на трибини и разни

манифестации го промовира инструментот хармоника и Факултетот за музичка уметност-Скопје како во Република Македонија, така и во странство.

Од дејностите од поширок интерес, а тесно поврзани со наставно-образовната и уметничката дејност на м-р Зорица Каракутовска, посебно треба да се издвојат:

- 2002-2018, член на комисија за звање (4 кандидати);
- 2007-2011, член на Музичкиот комитет при Светската Унија на хармоникашите (C.I.A) ;
- 2010, Honorary member of Club Voglia D'Arte, Италија;
- 2008-2012, член на Претседателството на Здружението на музичките и балетските педагози на Република Македонија;
- 2011-2015, член на Управниот одбор на Националниот ансамбл „Танец“;
- 2000, претседател на здружението „Љубители на класичната музика“
- 2010, член на Фондацијата „Томислав Зографски“;
- 2015-, член на Управниот одбор на СМУМ;
- 2005, Награда на Здружението на музичките и балетските педагози на Република Македонија за едногодишна успешна работа;
- 2006, Награда на Здружението на музичките и балетските педагози на Република Македонија за едногодишна успешна работа;
- 2007, Награда на Здружението на музичките и балетските педагози на Република Македонија за едногодишна успешна работа;
- 2008, Награда на Здружението на музичките и балетските педагози на Република Македонија за едногодишна успешна работа;
- 2009, Награда на Здружението на музичките и балетските педагози на Република Македонија за едногодишна успешна работа;
- 2010, Награда „13 Ноември“ на Град Скопје;
- 2010, Награда на Здружението на музичките и балетските педагози на Република Македонија за повеќегодишна успешна работа;
- 2013, Награда „Денови на хармониката“ за најуспешен наставник (пехар);
- 2014, Награда „Денови на хармониката“ за најуспешен наставник (пехар);
- 2017, Награда „CIA Merit Award“ од Светската унија на хармоникашите Confederation Internationale Des Accordeonistes - Member of the INTERNATIONAL MUSIC COUNCIL (IMC - UNESCO).

Во периодот 2002-2018 година проф. Каракутовска членувала во 4 комисиии за звање на 3 кандидати (Златко Мадевски ФМУ-Скопје /2012 и 2017 година/, Данијела Газдиќ - Музичка академија-Источно Сараево, БиХ и Миљан Бјелетиќ - Музичка академија-Ниш, Србија).

Учениците и студенти од класата на м-р Зорица Каракутовска се добитници на повеќе од 400 престижни награди на сите државни и многу интернационални натпревари.

Оценка од самоевалуација

Кандидатката м-р Зорица Каракутовска на сите анонимно спроведени анкети на студентите на Факултетот за музичка уметност-Скопје има добиено позитивни оценки со просечна оценка 10,00.

ЗАКЛУЧОК И ПРЕДЛОГ

Врз основа на целокупната доставена документација и личното познавање на кандидатката, Рецензентската комисија позитивно ја вреднува и оценува уметничката, наставно-образовната, научно-истражувачката и стручно-апликативната дејност, како и дејноста од поширок интерес на м-р Зорица Каракутовска.

Врз основа на изнесените податоци за севкупната активност на кандидатката, Комисијата заклучи дека м-р Зорица Каракутовска поседува уметнички, научни и стручни квалитети и според Законот за високото образование и Правилникот за критериумите и постапката за избор во наставно-научни, научни, наставно-стручни и соработнички звања и асистенти-докторанди на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, ги исполнува сите услови да биде избрана во звањето редовен професор од областа видови инструменти (хармоника).

Според гореизнесеното, Комисијата има чест и задоволство да му предложи на Наставно-научниот и уметнички совет на Факултетот за музичка уметност - Скопје, м-р Зорица Каракутовска да биде избрана во звањето редовен професор по наставно-научната област видови инструменти (хармоника) на Факултетот за музичка уметност - Скопје.

Рецензентска комисија

Проф. Јован Каровски, с.р.

Проф. м-р Зоран Пехчевски, с.р.

Проф. д-р Марија Ѓошевска, с.р.

КОН КОНКУРСОТ ЗА ИЗБОР НА НАСТАВНИК ПО ХАРМОНИКА

Кандидат:
м-р Зорица Каракутовска

Институција:
Универзитет „Св. Кирил и Методиј” - Скопје, Факултет за музичка уметност - Скопје

Стручно-уметничка област:
Хармоника (60910)

НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ

Ред. број	Назив на активност:	Поени
	Наставен предмет Хармоника:	
	8 студенти на 1. циклус студии во 2002/03 година (2 семестра x 2 часа неделно)	19,2
	9 студенти на 1. циклус студии во 2003/04 година (2 семестра x 2 часа неделно)	21,6
	8 студенти на 1. циклус студии во 2004/05 година (2 семестра x 2 часа неделно)	19,2
	10 студенти на 1. циклус студии во 2005/06 година (2 семестра x 2 часа неделно)	24
	13 студенти на 1. циклус студии во 2006/07 година (2 семестра x 2 часа неделно)	31,2
	9 студенти на 1. циклус студии во 2007/08 година (2 семестра x 2 часа неделно)	21,6
	8 студенти на 1. циклус студии во 2008/09 година (2 семестра x 2 часа неделно)	19,2
	8 студенти на 1. циклус студии во 2009/10 година (2 семестра x 2 часа неделно)	19,2
	8 студенти на 1. циклус студии во 2010/11 година (2 семестра x 2 часа неделно)	19,2
	10 студенти на 1. циклус студии во 2011/12 година (2 семестра x 2 часа неделно)	24
	11 студенти на 1. циклус студии во 2012/13 година (2 семестра x 2 часа неделно)	26,4
	8 студенти на 1. циклус студии во 2013/14 година (2 семестра x 2 часа неделно)	19,2
	7 студенти на 1. циклус студии во 2014/15 година (2 семестра x 2 часа неделно)	16,8
	6 студенти на 1. циклус студии во 2015/16 година	14,4

	(2 семестра x 2 часа неделно)	
	8 студенти на 1. циклус студии во 2016/17 година (2 семестра x 2 часа неделно)	19,2
	7 студенти на 1 циклус студии во 2017/18 година (2 семестри x 2 часа неделно)	16,8
	14 студенти на магистерски студии и на 2 циклус студии во период од 2002-2018 (2 семестри x 2 часа неделно)	42
	Наставен предмет Камерна музика 2 камерни состави на 1 циклус студии во 2002/03 година (2 семестра x 2 часа неделно)	2,4
	2 камерни состави на 1 циклус студии во 2003/04 година (2 семестра x 2 часа неделно)	2,4
	2 камерни состави на 1 циклус студии во 2004/05 година (2 семестра x 2 часа неделно)	2,4
	2 камерни состави на 1 циклус студии во 2005/06 година (2 семестра x 2 часа неделно)	2,4
	3 камерни состави на 1 циклус студии во 2006/07 година (2 семестра x 3 часа неделно)	3,6
	2 камерни состави на 1 циклус студии во 2007/08 година (2 семестра x 2 часа неделно)	2,4
	2 камерни состави на 1 циклус студии во 2008/09 година (2 семестра x 2 часа неделно)	2,4
	2 камерни состави на 1 циклус студии во 2009/10 година (2 семестра x 2 часа неделно)	2,4
	2 камерни состави 1 циклус студии во 2010/11 година (2 семестра x 2 часа неделно)	2,4
	2 камерни состави 1 циклус студии во 2011/12 година (2 семестра x 2 часа неделно)	2,4
	3 камерни состави на 1 циклус студии во 2012/13 година (2 семестри x 3 часа неделно)	3,6
	2 камерни состави на 1 циклус студии во 2013/14 година (2 семестра x 2 часа неделно)	2,4
	2 камерни состави на 1 циклус студии во 2014/15 година (2 семестра x 2 часа неделно)	2,4
	1 камерен состав 1 циклус студии во 2015/16 година (2 семестра x 1 час неделно)	1,2
	2 камерни состави 1 циклус студии во 2016/17 година (2 семестра x 2 часа неделно)	2,4
	2 камерни состави 1 циклус студии во 2017/18 година (2 семестри x 2 часа неделно)	2,4
	8 камерни состави на 2 циклус студии во периодот 2007-2018 година (1 семестар x 1 час неделно)	6
	Наставен предмет Литература за хармоника: 1 група студенти на 1 циклус студии во 2012/13 година (2 семестри x 2 часа неделно)	2,4

	1 група студенти на 1 циклус студии во 2013/14 година (2 семестра x 2 часа неделно)	2,4
	1 група студенти на 1 циклус студии во 2014/15 година (2 семестра x 2 часа неделно)	2,4
	1 група студенти на 1 циклус студии во 2015/16 година (2 семестра x 2 часа неделно)	2,4
	1 група студенти на 1 циклус студии во 2016/17 година (2 семестра x 2 часа неделно)	2,4
	1 група студенти на 1 циклус студии во 2017/18 година (2 семестра x 2 часа неделно)	2,4
	2009, предавач на семинарот при СМУ „Станислав Бинички“ - Лесковац, Србија	1,5
	2010, учесник во семинарот „Акордеон Арт“ Сараево, БиХ	1
	2011. учесник во семинарот „Акордеон Арт“ Сараево, БиХ	1
	2011, учесник на обуки за формативно и сумативно оценување на УСАИД, Скопје	1
	2007-2012 изготвување на студиска програма за студентите по хармоника на УКИМ-ФМУ-Скопје Хармоника 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7 и 8	8
	2012, учесник на семинарот „Акордеон Арт“ Сараево, БиХ	1
	2012, предавач на семинарот за хармоника на конзерваториумот „Jesus de Monasterio“ - Сантандер, Шпанија	1,5
	2013, Обука за примена на современи методи во наставата МОН, БРО и „Витраж“	1
	2013, учесник на семинарот „Акордеон Арт“ Сараево, БиХ	1
	2014, учесник на семинарот „Акордеон Арт“ Сараево, БиХ	1
	2015, учесник на семинарот „Акордеон Арт“ Сараево, БиХ	1
	2015, предавач на семинарот при ОМУ „Ордан Михалоски – Оцка“ Прилеп, Македонија	1,5
	2012-2017, Подготовка на нов предмет - Литература за хармоника 1 и 2	2
	Член на комисија за одбрана на магистерска работа 15 испити	4,5
	Вкупно	460,2

НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ

Ред. број	Назив на активност:	Поени
	Ментор на магистерска работа	13

	13 студенти во периодот 2002-2018	
	Секциско учество на научен/стручен собир со реферат: 2008, "Accordion Classical Music in Republic of Macedonia", 119 Конгрес на Светската унија на хармоникашите, Скопје	2
	2008, "Contemporary Works for Accordion", 120. Конгрес на Светската унија на хармоникашите, Глазгов, Шкотска	2
	2010, "Почетак, раст и развој свирања класичне музике на хармоници у Македонији у нижим, средњим школама и на Факултету музичких уметности у Скопљу", Трибина по повод првиот фестивал „Акордеон Арт“ Сараево, БиХ	2
	2010, "Accordion's Role in Mixed Chamber Ensembles", 124 Конгрес на Светската унија на хармоникашите, Вараждин, Хрватска	2
	2012, „Хармониката од нејзините почетоци до денес“ Прв фестивал на хармоникаши, Скопје, Македонија	1
	2013, „Хармониката, нејзините составни делови и добивање на звук“ Втор фестивал на хармоникаши, Скопје, Македонија	1
	2014, „Правилно поставување на инструментот хармоника и хармоникашот, поставување на десната и левара рака, правилно водење на мевот и апликатура“ Трет фестивал на хармоникаши, Скопје, Македонија	1
	2015, "Progress of the accordion in Macedonia and contribution of the celebration of the WAD for the popularity of the instrument", 134 Конгрес на Светската унија на хармоникашите, Турку, Финска	2
	2015, „Литература за хармоника“ Четврти фестивал на хармоникаши, Скопје, Македонија	1
	2015, „Наставни програми по хармоника за основните музички училишта во Р. Македонија, Струмица, Македонија	1
	2016, „Државни и меѓународни натпревари за хармоника“ Петти фестивал на хармоникаши, Скопје, Македонија	1
	2017. „Хармониката во современата литература на македонските композитори“ Шести фестивал на хармоникаши, Скопје, Македонија	1
	Раководител на меѓународен стручен проект: 2008, CIA Winter Congress Skopje, Republic of MACEDONIA - 119th CIA General Assembly of Delegates	9
	Национален координатор на меѓународни стручни проекти: 2009, WORLD ACCORDION DAY a Confédération Internationale des Accordéonistes (CIA) Event - Skopje, Macedonia	6
	2010, WORLD ACCORDION DAY a Confédération Internationale des Accordéonistes (CIA) Event - Skopje, Macedonia	6
	2011, WORLD ACCORDION DAY a Confédération Internationale des Accordéonistes (CIA) Event - Skopje, Macedonia	6

	2012, WORLD ACCORDION DAY a Confédération Internationale des Accordéonistes (CIA) Event - Skopje, Macedonia	6
	2013, WORLD ACCORDION DAY a Confédération Internationale des Accordéonistes (CIA) Event- Skopje, Macedonia	6
	2014, WORLD ACCORDION DAY a Confédération Internationale des Accordéonistes (CIA) Event - Skopje, Macedonia	6
	2015, WORLD ACCORDION DAY a Confédération Internationale des Accordéonistes (CIA) Event - Skopje, Macedonia	6
	2016, WORLD ACCORDION DAY a Confédération Internationale des Accordéonistes (CIA) Event - Skopje, Macedonia	6
	2017, WORLD ACCORDION DAY a Confédération Internationale des Accordéonistes (CIA) Event - Skopje, Macedonia	6
	2018, WORLD ACCORDION DAY a Confédération Internationale des Accordéonistes (CIA) Event - Skopje, Macedonia	6
	Вкупно	99

СТРУЧНО-УМЕТНИЧКА ДЕЈНОСТ

Ред. број	Назив на активноста:	Поени
	2010, член на камерно трио, фестивал „Денови на македонска музика“	2
	2011, член на камерен ансамбл хармоника и гудачки квартет, фестивал „Денови на македонска музика“	2
	2011, член на трио хармоники, Концерт „6-ти мај- Светски ден на хармониката“	2
	2012, Рецитал- дуо хармоники, Концертна сала при ОМУ - Тетово	8
	2012, Рецитал- дуо хармоники, Концертна сала при ОМУ - Охрид	8
	2012, член на камерно трио, фестивал „Денови на македонска музика“	2
	2012, член на трио хармоники, Концерт „6-ти мај- Светски ден на хармониката“	2
	2012, член на камерно дуо „Мај месец музике“ Врање, Србија	2
	2013, Полурецитал со трио хармоники, Концерт во Скопје	4
	2013, Полурецитал со трио хармоники, Концерт во Прилеп	0,8

2013, Полурецитал со трио хармоники, Концерт во Струмица	0,8
2013, член на трио хармоники, Концерт „6-ти мај- Светски ден на хармониката“	2
2013, член на трио хармоники, Концерт по повод 10 годишен Јубилеј на Бете Илин“	0,4
2014, член на трио хармоники, Концерт „6-ти мај- Светски ден на хармониката“	2
2014, Целовечерен концерт трио хармоники 8-ми „Акордеон арт фестивал“, Розето, Италија	8
2014, Целовечерен концерт трио хармоники Културно-информативен центар на Република Македонија во Софија, Бугарија	1,6
2014, член во камерни состави при настап на Свечено отварање на натпревар за камерна музика во Кавадарци, Македонија	0,4
2015, член на трио хармоники, Концерт „6-ти мај-Светски ден на хармониката“	2
2015, Целовечерен концерт трио хармоники Културно-информативен центар на Република Македонија во Њујорк, САД	1,6
2015, член во камерни состави при настап на Јубилеен концерт на дуо „Пан“	2
2016, член на дуо хармоники, Концерт „6-ти мај-Светски ден на хармониката“	2
2016, „Дуо Акордиом и пријателите“ на отворање на фестивалот „Златна лира“	8
2016, концерт на наставниците на катедрата за клавишни инструменти при ФМУ	0,4
2017, член на дуо хармоники, Концерт „6-ти мај-Светски ден на хармониката“	2
2017, концерт по повод свечено отворање на нова концертна сала ДМБУЦ	0,4
2018, член на дуо хармоники, Концерт „6-ти мај-Светски ден на хармониката“	2
2018, солист со Биг бендот од ФМУ-Скопје на свечената академија по повод 69-годишнината од основањето на УКИМ-Скопје на сцената на Македонската филхармонија	2
2007, „Познати класици“, изведено на фестивалот „Sata Name Soi“, натпревар „Primus Ikaalinen“ – Финска	4
2010, Преработка за хармоника и гудачки камерен оркестар на „Концертшттик“ финале од Карл Марија фон Вебер, изведено на фестивалот „Premio Leo Seroni“ Риоло Терме, Болоња, Италија	4
2012, „Колаж од познати теми“ од Евгениј Дербенко, преработено за соло хармоника и гудачки камерен	2

	оркестар за настап на фестивал „Премио Лео Черони“, Кастел Болоњезе, Болоња, Италија, во април 2012	
	2015, ЦД, „Journey“, АкордиоМ	8
	Вкупно	88,4

СТРУЧНО-АПЛИКАТИВНА ДЕЈНОСТ

Ред. број	Назив на активноста:	Поени
	<p>Член на меѓународна жири-комисија:</p> <p>2000, 53-ти „Светски куп за хармоника“, Крагуевац, Србија</p> <p>2001, 54-ти „Светски куп за хармоника“, Лондон, Англија</p> <p>2002, 55-ти „Светски куп за хармоника“, Копенхаген, Данска</p> <p>2003, „Акордеона пролет“, Пловдив, Бугарија</p> <p>2003, 2-ри „Охридски бисери“, Охрид</p> <p>2003, 56-ти „Светски куп за хармоника“, Штурово, Словачка и Естергом, Унгарија</p> <p>2004, 57-ми „Светски куп за хармоника“, Понтарлиер, Франција</p> <p>2005, 4-ти „Охридски бисери“, Охрид</p> <p>2005, 58-ми „Светски куп за хармоника“, Кастело Бранко, Португалија</p> <p>2007, 6-ти „Охридски бисери“, Охрид</p> <p>2008, 58-ми „Светски трофеј за хармоника“, Сараево, БиХ</p> <p>2008, 61-ви „Светски куп за хармоника“ Глазгов, Шкотска</p> <p>2009, 8-ми „Охридски бисери“, Охрид</p> <p>2009м 59-ти „Светски трофеј за хармоника“, Албуфеира, Португалија</p> <p>2010, Прв фестивал „Акордеон Арт“, Сараево, БиХ</p> <p>2010, 4-ти „Акордеон Арт фестивал“, Пинето, Италија</p> <p>2010, „Езерски бисери“, Струга</p> <p>2010, 63-ти „Светски куп за хармоника“, Вараждин, Хрватска</p> <p>2011, Втор фестивал „Акордеон Арт“, Сараево, БиХ</p> <p>2011, 5-ти „Акордеон Арт фестивал“, Пинето, Италија</p> <p>2011, 10-ти „Охридски бисери“, Охрид</p> <p>2012, Трет фестивал „Акордеон Арт“, Сараево, БиХ</p> <p>2013, Четврти фестивал „Акордеон Арт“, Сараево, БиХ</p> <p>2013, Петти фестивал „Денови на хармониката“, Бијељина, БиХ</p> <p>2014, Втор фестивал „Мехфест“, Белград, Србија</p> <p>2014, Петти фестивал „Акордеон Арт“, Сараево, БиХ</p>	80

<p>2014, Шести фестивал „Денови на хармониката“, Бијељина, БиХ 2014, 8-ми „Акордеон Арт фестивал“, Розето, Италија 2014, 67-ми „Светски куп за хармоника“, Салзбург, Австрија 2014, Петти меѓународен натпревар за камерна музика во Кавадарци, Македонија 2015, Шести фестивал „Акордеон Арт“ Сараево, БиХ 2015, 40-ти фестивал „Кастелфидаро“, Кастелфидардо, Италија 2015, 68-ми „Светски куп за хармоника“, Турку, Финска 2016, Деветти фестивал „Петар Илиќ“, Аранѓеловац, Србија 2016, Осми фестивал „Денови на хармониката“, Бијељина, БиХ 2016, 69-ти „Светски куп за хармоника“, Ростов на Дон, Русија 2016, Седми меѓународен натпревар за камерна музика во Кавадарци, Македонија 2017, Деветти фестивал „Денови на хармониката“, Бијељина, БиХ 2017, 70-ти „Светски куп за хармоника“, Осимо, Италија 2018, Десетти јубилеен фестивал „Денови на хармониката“, Бијељина, БиХ</p>	
<p>Член на национална жири-комисија: 1995, 33-ти Државен натпревар, дисциплина: хармоника 1997, 35-ти Државен натпревар, дисциплина: хармоника 1999, 37-ми Државен натпревар, дисциплина: камерна музика 2000, 38-ми Државен натпревар, дисциплина: хармоника 2002, 40-ти Државен натпревар, дисциплина: камерна музика 2003, 41-ви Државен натпревар, дисциплина: хармоника 2005, 43-ти Државен натпревар, дисциплина: камерна музика 2006, 44-ти Државен натпревар, дисциплина: хармоника 2008, 46-ти Државен натпревар, дисциплина: камерна музика 2009, 47-ми Државен натпревар, дисциплина: хармоника 2011, 49-ти Државен натпревар, дисциплина: камерна музика 2011, Втор државен натпревар „Хармонија МБ“, дисциплина: хармоника 2012, 50-ти Државен натпревар, дисциплина: хармоника 2012, Трет државен натпревар „Хармонија МБ“, дисциплина: хармоника</p>	38

<p>2013, Четврти државен натпревар „Хармонија МБ“, дисциплина: камерна музика</p> <p>2013, Четврти државен натпревар „Хармонија МБ“, дисциплина: хармоника</p> <p>2014, Општински натпревар „Хармонија МБ“, дисциплина: хармоника</p> <p>2014, Регионален натпревар „Хармонија МБ“, дисциплина: хармоника</p> <p>2014, Петти државен натпревар „Хармонија МБ“, дисциплина: хармоника</p> <p>2014, Општински натпревар „Хармонија МБ“, дисциплина: камерна музика</p> <p>2014, Регионален натпревар „Хармонија МБ“, дисциплина: камерна музика</p> <p>2014, Петти државен натпревар „Хармонија МБ“, дисциплина: камерна музика</p> <p>2015, Општински натпревар „Хармонија МБ“, дисциплина: хармоника</p> <p>2015, Регионален натпревар „Хармонија МБ“, дисциплина: хармоника</p> <p>2015, Шести државен натпревар „Хармонија МБ“, дисциплина: хармоника</p> <p>2016, Општински натпревар „Хармонија МБ“, дисциплина: хармоника</p> <p>2016, Регионален натпревар „Хармонија МБ“, дисциплина: хармоника</p> <p>2016, Седми државен натпревар „Хармонија МБ“, дисциплина: хармоника</p> <p>2017, Општински натпревар „Хармонија МБ“, дисциплина: хармоника</p> <p>2017, Регионален натпревар „Хармонија МБ“, дисциплина: хармоника</p> <p>2017, Осми државен натпревар „Хармонија МБ“, дисциплина: хармоника</p> <p>2017, Осми државен натпревар „Хармонија МБ“, дисциплина: камерна музика</p> <p>2018, Општински натпревар „Хармонија МБ“, дисциплина: хармоника</p> <p>2018, Општински натпревар „Хармонија МБ“, дисциплина: камерна музика</p> <p>2018, Регионален натпревар „Хармонија МБ“, дисциплина: хармоника</p> <p>2018, Регионален натпревар „Хармонија МБ“, дисциплина: камерна музика</p> <p>2018, Деветти државен натпревар „Хармонија МБ“, дисциплина: хармоника</p>	
--	--

	2018, Деветти државен натпревар „Хармонија МБ“, дисциплина: камерна музика	
	<p>Член на стручни тимови на Бирото за развој на образованието при Министерството за образование и наука на РМ, за изработка на наставни програми за:</p> <ul style="list-style-type: none"> - хармоника за II одделение за шестгодишно основно музичко образование - хармоника за III одделение за шестгодишно основно музичко образование - хармоника за IV одделение за шестгодишно основно музичко образование - хармоника за V одделение за шестгодишно основно музичко образование - хармоника за VI одделение за шестгодишно основно музичко образование - камерна музика и оркестар за основно музичко образование - камерна музика за I година средно музичко образование - образовен профил – музичар изведувач - камерна музика за II година средно музичко образование – образовен профил – музичар изведувач 	8
	<p>Учество во промотивни активности на факултетот:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. 2005, 56-та годишнина од основањето на УКИМ 2. 2006, „Денови на културата на ПМФ – УКИМ“ 3. 2007, Концерт со дела на млади композитори од ФМУ во СКЦ, Белград 4. 2010, свечена академија по повод 11 декември Денот на македонските студенти 5. 2011, 62-ра годишнина од основањето на УКИМ 6. 2012, свечена академија по повод доделување на титула почесен доктор при УКИМ 7. 2012, Млади уметници студенти на ФМУ на „Златна лира 2012“ 8. 2013, концерт со студентите на вокално-инструменталниот оддел на ФМУ на „Златна лира 2013“ 9. 2013, концерт на француска музика за Француски институт во Скопје 10. 2013, Божиќен концерт на студенти од ФМУ за Амбасада на Република Полска во Скопје 11. 2014, уметнички настап на студентите на ФМУ при УКИМ во Скопје по повод „24 мај“ 12. 2014, завршен концерт на летна музичка работилница МАНУ во Охрид 13. 2015, завршен концерт на летна музичка работилница МАНУ во Охрид 14. 2015, промоција на монографија во МАНУ 	10

15.	2015, свечено одбележување на 90 години од раѓањето на академик В. Николовски „Есенски музички свечености“	
16.	2015, свечено одбележување на 90 години од раѓањето на академик В. Николовски во МАНУ	
17.	2016, 67-ма годишнина од основањето на УКИМ	
18.	2016, завршен концерт на летна музичка работилница МАНУ во Охрид	
19.	2016, концерт на музика од В. Семјонов, Крагуевац	
20.	2017, Божиќен концерт со шпанска музика со студентите од ФМУ Скопје	
1. Дејности од поширок интерес		
	2002-2018, член на комисија за звање (4 кандидати)	0,8
	2007-2011, член на Музичкиот комитет при Светската Унија на хармоникашите (С.І.А)	2
	2010, Honorary member of Club Voglia D'Arte, Италија	2
	2008-2012, член на Претседателството на Здружението на музичките и балетските педагози на Република Македонија	1
	2011-2015, член на Управниот одбор на Националниот ансамбл „Танец“	1
	2000, претседател на здружението „Љубители на класичната музика“	1
	2010, член на Фондацијата „Томислав Зографски“	1
	2015-, член на Управниот одбор на СМУМ	1
	2005, Награда на Здружението на музичките и балетските педагози на Република Македонија за едногодишна успешна работа	3
	2006, Награда на Здружението на музичките и балетските педагози на Република Македонија за едногодишна успешна работа	3
	2007, Награда на Здружението на музичките и балетските педагози на Република Македонија за едногодишна успешна работа	3
	2008, Награда на Здружението на музичките и балетските педагози на Република Македонија за едногодишна успешна работа	3
	2009, Награда на Здружението на музичките и балетските педагози на Република Македонија за едногодишна успешна работа	3
	2010, награда „13 Ноември“ на Град Скопје	3
	2010, Награда на Здружението на музичките и балетските педагози на Република Македонија за повеќегодишна успешна работа	3
	2013, Награда „Денови на хармониката“ за најуспешен наставник (пехар)	3
	2014, Награда „Денови на хармониката“ за најуспешен наставник (пехар)	3

	2017, награда „CIA Merit Award“ од Светската унија на хармоникашите Confederation Internationale Des Accordeonistes - <i>Member of the INTERNATIONAL MUSIC COUNCIL (IMC - UNESCO)</i>	3
	Вкупно	175,8

ПРОФЕСИОНАЛНИ РЕФЕРЕНЦИ НА КАНДИДАТОТ ЗА ИЗБОР ВО ЗВАЊЕ	Поени
НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ	460,2
НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ	99
СТРУЧНО-УМЕТНИЧКА ДЕЈНОСТ	88,4
СТРУЧНО-АПЛИКАТИВНА ДЕЈНОСТ	175,8
Вкупно	823,4

Рецензентска комисија

Проф. Јован Каровски, с.р.

Проф. м-р Зоран Пехчевски, с.р.

Проф. д-р Марија Ѓошевска, с.р.

РЕФЕРАТ
ЗА ИЗБОР НА ДВАЈЦА НАСТАВНИЦИ ВО СИТЕ НАСТАВНО-НАУЧНИ ЗВАЊА ПО
ОБЛАСТА ВИДОВИ ИНСТРУМЕНТИ (ПИЈАНО) НА
ФАКУЛТЕТОТ ЗА МУЗИЧКА УМЕТНОСТ-СКОПЈЕ

Врз основа на конкурсот на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, Факултет за музичка уметност – Скопје, објавен во весниците „Дневник“ и „Коџа“ од 14.6.2018 година, за избор на двајца наставници во сите наставно-научни звања по областа видови инструменти (пијано) и врз основа на Одлуката на Наставно-научниот и уметнички совет, арх. бр. 02-505/1, донесена на 10.7.2018 година, формирана е Рецензентска комисија во состав: проф. Борис Романов, проф. м-р Тодор Светиев и проф. м-р Зоран Пехчевски.

Како членови на Рецензентската комисија, по прегледувањето на доставената документација го поднесуваме следниов

ИЗВЕШТАЈ

На објавениот конкурс за избор на двајца наставници во сите наставно-научни звања по областа видови инструменти (пијано), во предвидениот рок се пријавија кандидатите м-р Кристијан Каровски и м-р Дино Имери.

1. КРИСТИЈАН КАРОВСКИ

7. БИОГРАФСКИ ПОДАТОЦИ И ОБРАЗОВАНИЕ

М-р Кристијан Каровски е роден на 17.12.1986 година во Скопје. Пијано започнал да учи од својата шеста година во класата на проф. Људмила Романова во ДМБУЦ “Илија Николовски-Луј” во Скопје, каде што и матурирал.

Своите забележителни музичко-изведувачки предиспозиции и квалитети ги покажал уште од својата најрана возраст, па на деветгодишна возраст бил поканет од професорот Борис Романов и бил вклучен во групата на ученици и студенти при првото гостување на млади македонски пијанисти на концертот во Париз, одржан во 1996 година.

Како ученик во ДМБУЦ “Илија Николовски-Луј” во Скопје, Кристијан Каровски учествувал на речиси сите најзначајни концерти на училиштето, концерти на класата на проф. Људмила Романова и, како гостин, на концертите на класите по пијано на проф. Борис Романов. Во овој период станал добитник на државни и меѓународни награди и остварил повеќе рецитални настапи и настапи како солист со Македонската филхармонија.

Средното образование го завршил како носител на престижната награда “Климентина Рафајловска”, доделена за најдобар инструменталист на генерацијата.

Школувањето го продолжил на Факултетот за музичка уметност-Скопје, во класата на еминентниот руски педагог проф. Борис Романов, каде што дипломирал и магистрирал со највисока оценка 10 и посебни пофалби (Cum Laude). Тој и во оваа институција го стекнал реномето на извонредно успешен студент и учествувал со голем успех на бројни концерти на студентите на Факултетот, како и во рамките на концертните настапи на класата на проф. Романов, со која освен во концертната сала на Факултетот за музичка уметност-Скопје, настапувал и на повеќе концертни турнеи во градовите низ Република Македонија.

За време на своето школување како пијанист тој учествувал и освоил награди на повеќе државни и меѓународни натпревари по пијано, од кои позначајни се:

- трета награда на „Државниот натпревар“ во Скопје, 1995 година;
- прва награда на натпреварот “Шопенијада” во Скопје, 1996 година;
- втора награда на меѓународниот натпревар во Брно, Чешка, 1997 година;
- специјална награда на „Државниот натпревар“ за дуо пијано во Скопје, 1999 година;
- трета награда на меѓународниот натпревар во Милано, Италија, 2000 година;
- втора награда на меѓународниот натпревар во Белград, Србија, 2005 година

Во моментот работи како наставник по пијано во ДМБУЦ “Илија Николовски-Луј” во Скопје, каде што води класа по главен предмет пијано. Неговата особено изразена наклонетост кон педагогијата резултирала со бројни целовечерни концерти на учениците од неговата класа во Скопје, како и во повеќе градови низ Република Македонија.

Во академската 2015/2016 година, м-р Кристијан Каровски бил поканет како афирмиран уметник-стручњак од практиката да учествува во наставата по пијано и во овој период студентите со коишто тој работел оствариле забележително учество во сите активности на Катедрата за клавишни инструменти и харфа на Факултетот за музичка уметност-Скопје, како што се: продукциите, концертите на Катедрата за пијано и концертите од циклусот “Musica Viva”.

Тој, исто така, повеќе пати настапувал како пијано-соработник со студенти по пијано во класите на проф. Борис Романов, проф. м-р Рита Трпчева-Поповиќ и проф. д-р Марија Ѓошевска.

Кандидатот активно се служи со англискиот јазик.

Рецензентската комисија ги имаше предвид вкупните уметнички, научни, стручни, педагошки и други остварувања на кандидатот од почетокот на кариерата до денот на пријавата, врз основа на сета поднесена документација која е од важност за изборот.

8. НАУЧНИ, СТРУЧНИ, ПЕДАГОШКИ И ДРУГИ ОСТВАРУВАЊА НА КАНДИДАТОТ ДО ДЕНОТ НА ПРИЈАВАТА

Наставно-образовна дејност

М-р Кристијан Каровски по дипломирањето се вработил како наставник по пијано во ДМБУЦ „Илија Николовски-Луј“ во Скопје, каде што и денес работи. Мошне брзо биле забележани неговата наклонетост кон педагогијата и резултатите кои ги остварува, а по само една година работење проф. Снежана Анастасова-Чадиковска ќе напише: „...Од сè дотука наведено, се надевам дека е јасно дека моето мислење за Кристијан Каровски како за еден од најперспективните пијанисти во Република Македонија само се надгради со една значајна компонента: во моментот тој е несомнено и еден од нашите најперспективни пијано педагози“.

Потврда за неговите успеси како педагог се и големиот број на настапи и целовечерни концерти, кои што во континуитет ги реализирале неговите ученици:

- Патронат на ДМБУЦ „Илија Николовски-Луј“ во Скопје, настап на Тодор Спанцов, 22.10.2012;
- Концерт на класата на Кристијан Каровски, Кавадарци, 23.5.2013;
- Патронат на ДМБУЦ „Илија Николовски-Луј“ во Скопје, настап на Тодор Спанцов, 22.10.2013;

- Класата на Кристијан Каровски како гости на концертот на класата на проф. д-р Марија Ѓошевска, Концертна сала на Факултетот за музичка уметност-Скопје, 10.12.2013;
- Концерт на класата на Кристијан Каровски, Концертна сала на Факултетот за музичка уметност-Скопје, 24.12.2013;
- Концерт на класата на Кристијан Каровски, Гевгелија, 9.5.2014;
- Концерт на класата на Кристијан Каровски, Кавадарци, 16.5.2014;
- Концерт на класата на Кристијан Каровски по повод празнување на Св. Кирил и Методиј, Св. Софија, Охрид, 24.5.2014;
- Концерт со Македонската филхармонија, солист: Ивана Јанаќиева, 11.6.2014;
- Солистички концерт на Амина Никочевик, Музеј на Град Скопје, 13.7.2014;
- Концерт на класата на Кристијан Каровски, Концертна сала на Факултетот за музичка уметност-Скопје, 26.12.2014;
- Концерт на класата на Кристијан Каровски, Кавадарци, 13.5.2015;
- Концерт на класата на Кристијан Каровски по повод празнување на Св. Кирил и Методиј, Св. Софија, Охрид, 24.5.2015;
- Рецитал на Ивана Јанаќиева, Кавадарци, 10.6.2015;
- Концерт на Ивана Јанаќиева и Њомза Џафери, Концертна сала на Факултетот за музичка уметност-Скопје, 26.6.2015;
- Патронат на ДМБУЦ „Илија Николовски-Луј“ во Скопје, настап на Тодор Спанцов, 22.10.2015;
- Концерт на студентите и учениците од класата на Кристијан Каровски, сала ФМУ, 28.12.2015
- Концерт на студентите и учениците од класата на Кристијан Каровски, Кавадарци, 27.4.2016
- Концерт на класата на Кристијан Каровски-Белград, „Сала Гварнериус“, 16.5.2016
- Концерт на класата на Кристијан Каровски по повод празнување на Св. Кирил и методиј, црква „Св.Софија“, Охрид, 24.5.2016
- Концерт на класата на Кристијан Каровски во Кавадарци, 19.5.2017
- Концерт на класата на Кристијан Каровски, „Музеј на град Скопје“, 26.5.2017
- Концерт на класата на Кристијан Каровски во Гевгелија, 24.11.2017
- Концерт на класата на Кристијан Каровски, Концертна сала на ФМУ-Скопје, 21.12.2017
- Концерт на класата на Кристијан Каровски, ОМУ „Методи Патче“ Охрид, 27.4.2018
- Концерт на класата на Кристијан Каровски во Гевгелија, 31.5.2018
- Концерт на класата на Кристијан Каровски, „Музеј на град Скопје“, 6.6.2018

Неколку години по ред, на 24 Мај, во склоп на чествувањето на св. Кирил и Методиј, се одржува свечен концерт на неговата класа во црквата „Св. Софија“ во Охрид.

Негови ученици се добитници на: прва награда на Државниот натпревар во Скопје одржан во 2013 година; прва награда и Лауреат на Меѓународниот натпревар “Даворин Јенко” во Белград, Србија, одржан во 2015 година.

Стручно-уметничка дејност

Во текот на својата досегашна кариера, м-р Кристијан Каровски има реализирано голем број на настапи на повеќе концертни сцени во Републиката и надвор од неа. Постојаната посветеност на својот пијанистички и уметнички развој, градењето и негувањето на сопствена сензитивност и индивидуалност, тој ја потврдува со богата, континуирана концертна активност. Неговите музичко-изведувачки квалитети се забележани во повеќе стручни осврти и рецензии објавени во македонските медиуми:

- Вест, 1995, автор: Цветанка Созовска;
- Утрински весник, 12.7.2004, автор: Тина Иванова;
- Македонско радио, 21.12.2012, автор: Васка Наумова;
- Македонско радио, 15.11.2013, автор: Васка Наумова.

Во серијата солистички настапи, во формат на рецитали и полурецитали, се вбројуваат:

- Полурецитал, Салон 19'19, КИЦ –Скопје, 11.6.2001
- Полурецитал, Концертна сала на ФМУ –Скопје, 26.5.2004
- Полурецитал, Концертна сала на ФМУ –Скопје, 28.12.2004
- Рецитал по повод доделувањето на наградата “Климентина Рафајловска”, Музеј на град Скопје, 5.6.2005
- Полурецитал, Концертна сала на ФМУ –Скопје, 17.5.2005
- Рецитал, Музеј на град Скопје, 18.4.2007
- Рецитал, Концертна сала на ФМУ –Скопје, 19.6.2009
- Полурецитал на фестивалот “Охридско лето”, Св.Софија-Охрид, 12.7.2009
- Рецитал, Концертна сала на ФМУ, 26.10.2010
- Интерфест-Битола, “Листова вечер”, Битола, 11.10.2011
- Рецитал, фестивал “Есенски музички свечености”, Концертна сала на ФМУ- Скопје, 25.11.2011
- Рецитал, Музичка младина на Македонија, Концертна сала на ФМУ- Скопје, 20.12.2012
- Рецитал, Дом на културата “Бели Мугри”, Велес, 30.10.2013
- Рецитал, Сојуз на музички уметници на Македонија, Концертна сала на ФМУ-Скопје, 15.11.2013
- Концерт на дуо пијано Шкелзен Бафтијари и Кристијан Каровски, Тетово, 28.11.2014
- Концерт на дуо пијано Шкелзен Бафтијари и Кристијан Каровски, “Гевгелиска есен”, Гевгелија, 8.12.2014
- Концерт на дуо пијано Шкелзен Бафтијари и Кристијан Каровски, фестивал “Есенски музички свечености”, Концертна сала на ФМУ-Скопје, 23.12.2014
- Концерт на дуо пијано Шкелзен Бафтијари и Кристијан Каровски, DAM FESTIVAL, Приштина, Косово, 2.4.2015

Кристијан Каровски повеќе пати настапил и како солист со оркестри, меѓу кои со: Македонската филхармонија, Симфонискиот оркестар на Факултетот за музичка уметност-Скопје, Биг бендот на Факултетот за музичка уметност-Скопје и со Разградската филхармонија од Бугарија. Во оваа категорија на солистички настапи, на кои со голем успех интерпретирал значајни дела од уметничката литература за пијано и оркестар, спаѓаат неговите изведби на:

- В.А.Моцарт: Концерт за пијано и оркестар во А- дур, солист со Македонската филхармонија, Дом на АРМ-Скопје, 2003 година;
- С.Рахманинов: Концерт за пијано и оркестар бр.1, солист со Македонската филхармонија, Дом на АРМ-Скопје, 2004 година;
- К.Сен-Санс: Концерт за пијано и оркестар бр.2, солист со Македонската филхармонија, Дом на АРМ-Скопје, 2005 година;

- Ц.Гершвин: “Рапсодија во сино”, солист со Биг Бендот на Факултетот за музичка уметност-Скопје, Универзална сала, 2007 година;
- Е.Григ: Концерт за пијано и оркестар во а-мол, солист со Македонската филхармонија, Дом на АРМ-Скопје, 2008 година;
- Е.Григ: Концерт за пијано и оркестар во а- мол, солист со Разградската филхармонија, Разград, Бугарија, 2008 година;
- П.И.Чајковски: Концерт за пијано и оркестар бр.1 во бе-мол, солист со Македонската филхармонија, Дом на АРМ, Скопје, 2009 година;
- П.И.Чајковски: Концерт за пијано и оркестар бр.1 во бе-мол, солист со Симфонискиот оркестар на Факултетот за музичка уметност-Скопје, Дом на АРМ-Скопје, 2009 година;
- С.Прокофјев: Концерт за пијано и оркестар бр.3 во Це-дур, солист со Македонската филхармонија, Дом на АРМ, Скопје, 2010 година.

Во прилог на темелноста во процесот на неговата едукација, треба да се одбележи неговото учество на сите меѓународни семинари по пијано под раководство на рускиот педагог со висока репутација проф. Борис Романов, кои се одржувале во периодот од 1998 до 2011 година во Охрид. Тој настапил на сите завршни концерти на учесниците на семинарите, вклучени во редовните програми на Фестивалот „Охридско лето“, кои се одржале во катедралната црква „Св. Софија“ во Охрид.

Оценка од самоевалуација

Кандидатот м-р Кристијан Каровски на сите анонимно спроведени анкети на студентите на Факултетот за музичка уметност-Скопје има добиено позитивни оценки. За зимскиот семестар во учебната 2015/2016 година има просечна оценка 10,00, за летниот семестар во учебната 2015/2016 година има просечна оценка 10,00, за зимскиот семестар во учебната 2016/2017 има просечна оценка 9,95, а за летниот семестар 9,97, за зимскиот семестар во учебната 2017/2018 има просечна оценка 10,00 и за летниот семестар во истата учебна година просечна оценка 9,98.

РЕЦЕНЗЕНТСКА КОМИСИЈА

Проф. Борис Романов, с.р.

Проф. м-р Тодор Светиев, с.р.

Проф. м-р Зоран Пехчевски, с.р.

ОБРАЗЕЦ
КОН ИЗВЕШТАЈОТ ЗА ИЗБОР ВО НАСТАВНО-НАУЧНО, НАУЧНО,
НАСТАВНО-СТРУЧНО И СОРАБОТНИЧКО ЗВАЊЕ

Кандидат:

Кристијан Јован Каровски

Институција:

Универзитет „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, Факултет за музичка уметност-Скопје

Научна област:

Видови инструменти (пијано)

НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ

Ред. број	Назив на активностa (наставно-образовна):	Поени
1.	Настава на прв циклус студии во академската 2015/2016 година (14 x 30 x 0,04 = 16,8)	16,8
2.	Настава на прв циклус студии во академската 2016/2017 година (14 x 30 x 0,04 = 16,8)	16,8
3.	Настава на прв циклус студии во академската 2017/2018 година (14 x 30 x 0,04 = 16,8)	16,8
4.	Настава на втор циклус студии во академската 2017/2018 година (2 x 30 x 0,05 = 3)	3
	Вкупно	53,4

СТРУЧНО-УМЕТНИЧКА ДЕЈНОСТ

Ред. број	Назив на активностa (стручно-уметничка):	Поени
1.	Полурецитал на Кристијан Каровски, КИЦ, Салон 19,19 Скопје, 11.6.2001	4
2.	Полурецитал на Кристијан Каровски, Концертна сала на ФМУ-Скопје, 26.5.2004	4

Ред. број	Назив на активноста (стручно-уметничка):	Поени
3.	Полурецитал на Кристијан Каровски, Концертна сала на ФМУ-Скопје, 28.12.2004	4
4.	Полурецитал на Кристијан Каровски, Концертна сала на ФМУ-Скопје, 17.5.2005	4
5.	Рецитал на Кристијан Каровски, Добитник на “Климентина Рафајловска”, Музеј на град Скопје, 20.5.2005	8
6.	Рецитал на Кристијан Каровски, Музеј на град Скопје, 18.4.2007	8
7.	Рецитал на Кристијан Каровски, Концертна сала на ФМУ-Скопје, 19.6.2009	8
8.	Полурецитал на Кристијан Каровски, фестивал “Охридско лето”, 20.7.2009	4
9.	Рецитал на Кристијан Каровски, Концертна сала на ФМУ-Скопје, 26.10.2010	8
10.	Рецитал на Кристијан Каровски, Музеј на Град Скопје, 25.11.2011	8
11.	20.12.2012-Рецитал на Кристијан Каровски, Концертна сала на ФМУ-Скопје	8
12.	Рецитал на Кристијан Каровски, Дом на културата-Велес, 30.10.2013	1,6
13.	15.11.2013-Рецитал на Кристијан Каровски, Концертна сала на ФМУ-Скопје	8
14.	Рецитал на Дуо пијано, Кристијан Каровски и Шкелзен Бафтијари, Гевгелија, 8.12.2014	1,6
15.	Рецитал на Дуо пијано, Кристијан Каровски и Шкелзен Бафтијари, Тетово, 12.12.2014	8
16.	Рецитал на Дуо пијано, Кристијан Каровски и Шкелзен Бафтијари, Концертна сала на ФМУ-Скопје, 23.12.2014	8
17.	Рецитал на Дуо пијано, Кристијан Каровски и Шкелзен Бафтијари ДАМ Фестивал-Приштина, 2.4.2015	1,6
18.	Солистички настап со Македонската филхармонија, диригент: Ле ФИ ФИ, Дом на АРМ-Скопје, 26.6.2003	2
19.	Солистички настап со Македонската филхармонија, диригент: Борјан Цанев, Дом на АРМ-Скопје, 24.6.2004	2
20.	Солистички настап со Македонската филхармонија; диригент: Борјан Цанев, Дом на АРМ-Скопје, 18.6.2005	2

Ред. број	Назив на активноста (стручно-уметничка):	Поени
21.	Солистички настап со Биг Бендот на ФМУ-Скопје, Универзална сала, Скопје, 27.12.2007	8
22.	Солистички настап со Македонската филхармонија, Диригент: Саша Николовски-Ѓумар, Дом на АРМ-Скопје, 22.5.2008	2
23.	Солистички настап со Македонската филхармонија, диригент: Саша Николовски-Ѓумар, Дом на АРМ-Скопје, 28.5.2009	2
24.	Солистички концерт со Симфонискиот оркестар на ФМУ-Скопје, Диригент: Саша Николовски-Ѓумар, Дом на АРМ-Скопје, 4.12.2009	8
25.	Солистички настап со Македонската филхармонија, диригент: Сапо Татарчевски, Дом на АРМ-Скопје, 27.5.2010	2
26.	Солистички настап на Кристијан Каровски на Завршниот концерт на семинарот по пијано под раководство на проф. Борис Романов, „Св. Софија“, Охрид, 16.7.1998	0,6
27.	Солистички настап на Кристијан Каровски на Завршниот концерт на семинарот по пијано под раководство на проф. Борис Романов, „Св. Софија“, Охрид, 14.7.1999	0,6
28.	Солистички настап на Кристијан Каровски на Завршниот концерт на семинарот по пијано под раководство на проф. Борис Романов, „Св. Софија“, Охрид, 14.7.2000	0,6
29.	Солистички настап на Кристијан Каровски, презентација на концертниот клавир на СОКОМ, Скопје, 10.9.2000	0,6
30.	Солистички настап на Кристијан Каровски на Завршниот концерт на семинарот по пијано под раководство на проф. Борис Романов, „Св. Софија“, Охрид, 16.7.2001	0,6
31.	Солистички настап на Кристијан Каровски на Завршниот концерт на семинарот по пијано под раководство на проф. Борис Романов, Музичко училиште „Методи Патче“, Охрид, 15.7.2001	0,6
32.	Солистички настап на Кристијан Каровски на Завршниот концерт на семинарот по пијано под раководство на проф. Борис Романов, „Св. Софија“, Охрид, 23.7.2002	0,6
33.	Солистички настап на Кристијан Каровски на Концерт на класата по пијано на проф. Љ.Романова, мала сала на Македонската филхармонија, 18.12.2002	0,6
34.	Солистички настап на Кристијан Каровски на Завршниот концерт на семинарот по пијано под раководство на проф. Борис Романов, „Св. Софија“, Охрид, 23.12.2003	0,6

Ред. број	Назив на активноста (стручно-уметничка):	Поени
35.	Солистички настап на Кристијан Каровски на концертот „Во спомен на Сергеј Прокофјев“, концертна сала на ФМУ-Скопје, 5.3.2003	0,6
36.	Солистички настап на Кристијан Каровски на концерт на класата по пијано на проф. Љ.Романова, Концертна сала на ФМУ-Скопје, 19.12.2003	0,6
37.	Солистички настап на Кристијан Каровски на Завршниот концерт на семинарот по пијано под раководство на проф. Борис Романов, Музичко училиште “Војислав Вучковиќ”-Белград, 13.2.2004	0,6
38.	22.04.2004-Солистички настап на Кристијан Каровски на концерт на класата на проф.Борис Романов, Битола	0,6
39.	Солистички настап на Кристијан Каровски на Завршниот концерт на семинарот по пијано под раководство на проф. Борис Романов, „Св. Софија“, Охрид, 20.7.2004	0,6
40.	Солистички настап на Кристијан Каровски на концертот на класата на проф. Борис Романов, Концертна сала на ФМУ-Скопје, 22.12.2004	0,6
41.	Солистички настап на Кристијан Каровски на Завршниот концерт на семинарот по пијано под раководство на проф. Борис Романов, „Св. Софија“, Охрид, 23.7.2005	0,6
42.	Солистички настап на Кристијан Каровски на Завршниот концерт на семинарот по пијано под раководство на проф. Борис Романов, „Св. Софија“, Охрид, 23.7.2006	0,6
43.	Солистички настап на Кристијан Каровски на концертот на класата на проф. Борис Романов, Концертна сала на ФМУ-Скопје, 18.12.2006	0,6
44.	Солистички настап на Кристијан Каровски на концертот на класата на проф. Борис Романов, Концертна сала на ФМУ-Скопје, 20.12.2006	0,6
45.	Солистички настап на Кристијан Каровски на Свечениот концерт по повод почетокот на учебната 2008/2009 година, Концертна сала на ФМУ-Скопје, 1.10.2008	0,6
46.	Солистички настап на Кристијан Каровски на концертот на класата на проф. Борис Романов, Концертна сала на ФМУ-Скопје, 18.12.2008	0,6
47.	Солистички настап на Кристијан Каровски на Завршниот концерт на семинарот по пијано под раководство на проф. Борис Романов, „Св. Софија“, Охрид, 23.7.2009	0,6
48.	Солистички настап на Кристијан Каровски на концертот на класата на проф. Борис Романов, Концертна сала на ФМУ-Скопје, 22.12.2009	0,6

Ред. број	Назив на активнoста (стручно-уметничка):	Поени
49.	Солистички настап на Кристијан Каровски на Завршниот концерт на семинарот по пијано под раководство на проф. Борис Романов, „Св. Софија“, Охрид, 16.7.2010	0,6
50.	Солистички настап на Кристијан Каровски на Завршниот концерт на семинарот по пијано под раководство на проф. Борис Романов, „Св. Софија“, Охрид, 15.7.2011	0,6
51.	Солистички настап на Кристијан Каровски на “Листова вечер” „Интерфест“ Битола, 11.10.2011	0,6
52.	Настап на Концертот на наставниците од катедрата по клавишни инструменти на ФМУ-Скопје, концертна сала на ФМУ-Скопје, 22.12.2016	2
53.	Пијано дуо Кристијан Каровски и Мисбах Качамаку, Докторски испит на Мисбах Качамаку (пијано), Концертна сала на ФМУ-Скопје, 19.2.2018	4
	Вкупно	146,4

СТРУЧНО–АПЛИКАТИВНА ДЕЈНОСТ

Ред. број	Назив на активнoста	Поени
1.		
Дејности од поширок интерес		
1.		
	Вкупно	

ПРОФЕСИОНАЛНИ РЕФЕРЕНЦИ НА КАНДИДАТОТ ЗА ИЗБОР ВО ЗВАЊЕ	Поени
НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ	53,4
НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ	

СТРУЧНО-УМЕТНИЧКА ДЕЈНОСТ	146,4
СТРУЧНО-АПЛИКАТИВНА ДЕЈНОСТ	
Вкупно	199,8

РЕЦЕНЗЕНТСКА КОМИСИЈА

Проф. Борис Романов, с.р.

Проф. м-р Тодор Светиев, с.р.

Проф. м-р Зоран Пехчевски, с.р.

2. ДИНО ИМЕРИ

1. БИОГРАФСКИ ПОДАТОЦИ И ОБРАЗОВАНИЕ

Дино Имери е роден на 12.7.1990 година во Скопје, Република Македонија. Основното и средното музичко образование го стекнал во ДМБУЦ „Илија Николовски-Луј“ во Скопје, во класата на проф. Људмила Романова. Како особено напреден и надарен ученик, средното образование тој го завршил за три години, наместо регуларно предвидените четири години. Студиите по пијано ги реализирал на Факултетот за музичка уметност-Скопје, во класата на истакнатиот руски професор Борис Романов, каде што дипломирал со највисока оценка 10 и со посебни пофалби Cum Laude. На истиот Факултет ги завршил и постдипломските студии по пијано, во класата на проф. Симон Трпчески, а магистрирал повторно со највисока оценка 10 и со посебни пофалби Cum Laude.

Во периодот на своето школување, Дино Имери со голем успех учествувал на повеќе државни и меѓународни натпревари, на коишто освоил високи награди:

- Награда на Фондацијата "Благовестие" за најдобар уметнички професионален настап при натпреварот "Моцартијана-М" во Скопје, 2006;
- втора награда на меѓународниот натпревар "Моцартијана-М", 2006;
- прва награда на Државниот натпревар, 2001;
- прва награда на Државниот натпревар, 2007;
- прва награда на Државниот натпревар во дисциплината: солфеж, 2009;
- прва награда со 100 бода на „Полифониот конкурс на ФМУ-Скопје“, 2009;
- Вброен во 10-те најдобри европски пијанисти при Третиот европски натпревар по пијано одржан во Нормандија, Франција, 2011;
- награда "Виртуози" во категорија „Млад музички уметник“, 2013;
- Лауреат на Фондацијата "Томислав Зографски" за неуморна промоција на македонското творештво во земјата и во странство, 2015.

Кандидатот активно се служи со англискиот јазик.

Рецензентската комисија ги имаше предвид вкупните уметнички, научни, стручни, педагошки и други остварувања на кандидатот од почетокот на кариерата до денот на пријавата, врз основа на сета поднесена документација која е од важност за изборот.

2. НАУЧНИ, СТРУЧНИ, ПЕДАГОШКИ И ДРУГИ ОСТВАРУВАЊА НА КАНДИДАТОТ ДО ДЕНОТ НА ПРИЈАВАТА

Наставно-образовна дејност

Од 2012 година до денес, Дино Имери е вработен како наставник по пијано во средното (специјал-пијано паралелка) и основно музичко училиште ДМБУЦ "Илија Николовски-Луј" - Скопје во редовен работен однос, каде што се стекнал со 6-годишно искуство во педагошката дејност. На работното место покажал голема одговорност и способност за работа во колектив, освоил бројни меѓународни награди со своите ученици,

извршувал одговорни задачи (тестатор на државни матури, екстерни тестирања, претседател на комисији на годишни и поправни испити за основно и средно уќилиште), бил член на комисији, учествувал во бројни проекти на училиштето како изведувач и како наставник, како и во организацијата и реализацијата на хуманитарни активности.

Во учебната 2011/2012 година бил ангажиран од страна на Факултетот за музичка уметност-Скопје како хонорарен соработник (пијано-корепетитор) за потребите на наставата по предметот Оркестарско диригирање, во класата на проф. Саша Николовски – Ѓумар.

Во сезоната 2016/2017 година бил повикан од Македонската опера и балет да учествува како пијано-корепетитор во делот на подготовката на неколку целосни оперски дела, во тесна соработка со врвните солисти на МОБ.

Во учебната 2017/2018 година бил ангажиран, како истакнат уметник-стручњак од практиката, да учествува во дел од наставата по наставните предмети пијано и како уметнички соработник за потребите на наставата по предметот Оркестарско диригирање, во класата на проф. Борјан Цанев, на Факултетот за музичка уметност-Скопје.

Стручно-уметничка дејност

Во 2018 година м-р Дино Имери одбележува 10-годишнина од својата активна професионална концертна дејност, како солист на пијано, солист со симфониски оркестри, камерни оркестри и разновидни ансамбли, како камерен музичар и студиски музичар. Тој е во моментот еден од најактивните македонски млади пијанисти, кој неуморно работи на збогатување и проширување на својот репертоар и со континуираното присуство на музичките сцени во Републиката и надвор од неа, дава голем сопствен придонес во афирмацијата на македонската музичката уметност.

Со огромен успех настапувал во земјата и во странство. Во Република Македонија, тој има остварено настап на сите значајни музички и културни фестивали и манифестации: фестивалот „Охридско лето“, „Интерфест-Битола“, „Скопско лето“, „Есенски музички свечености“, „Струшки вечери на поезијата“, „Радинови средби“, „Денови на македонска музика“, „Мајски оперски вечери“, „Златна лира“, „Културно-информативен центар“, како и во Резиденцијата на амбасадорот на Р. Франција во Македонија. Повеќе пати соработувал со Македонската филхармонија, чија сезона 2017-2018 ја отвори со блескава изведба на Концертот бр.1 на Петар Илич Чајковски. Има остварено и повеќекратна соработка, која резултирала со неговите настапи како солист, со оркестарот и ансамблот на Македонската опера и балет, Симфонискиот оркестар на Факултетот за музичка уметност-Скопје, Камерниот оркестар „Солисти на ФМУ“, Биг бендот на Факултетот за Музичка уметност-Скопје и Камерниот оркестар на Музичката младина на Македонија-"Саша Николовски-Ѓумар". Исто така, Дино Имери е првиот македонски уметник кој до последно место ја распродава камерната концертна сала на Македонската филхармонија, за неговиот рецитал "Вечер на Рахмаџинов и Лист" одржан на 20.12.2017 година.

Дино Имери настапил во престижни концертни сали низ цела Европа. Во Загреб има настапувано во КД "Ватрослав Лисински" (каде што на барање на публиката извел дури 4 биса по редовната програма), во салата на „Музејот на уметност и занает“ и во салата на „Државнио архив“. На концертната турнеја во Австрија, тој настапил во „Императорската сала“ на „Палата Естерхази“ во Ајзенштад, во концертната сала на „Јозеф Хајдн Конзерваториумот“ во Ајзенштад и во „Лист Центрум“ во Рајдинг (родното место на Ф. Лист). Има настапувано во „Домот на културата“-Цавтат во Хрватска, концертната сала „Гранж-о-дим“ – Нормандија во Франција, во Бари, Италија, на Фестивалот „Епидаурус“ во Дубровник, на „Пијано Плаж Фестивал“ во Франција, „ДАМ Фестивалот“ во Приштина. Има остварено исклучително успешни настапи како солист со Стразбуршката филхармонија и со Софиската филхармонија, со три гостувања како главен солист, каде меѓу останатите дела го извел и Концертот бр.3 на С. Рахмаџинов, при што од публиката бил три пати вратен на сцената за изведба на три последователни биса. Тој е потписник на 2-годишен договор (2009-2011) со „Европската пијано програма“, но и ексклузивен договор за претставништво со хрватската менаџерска компанија „Кристофориум-Арт“, која го претставува ексклузивно на територијата на Република Хрватска, а од март 2018 година натаму е овластена и за негова интернационална репрезентација.

Соработувал со еминентни музичари од целиот свет: диригентите Најден Тодоров (Бугарија), Емил Табаков (Бугарија), Саша Николовски-Ѓумар, Борјан Цанев, Бисера Чадловска, Дијана Имери Илкоска, Сашо Татарчевски (Македонија), Ле Фи Фи (Виетнам/Македонија), Клеменс Шулдт (Германија), Томас Херцог (Швајцарија), Филип Хескет (Велика Британија), Јосеп Вицент (Шпанија), потоа со инструменталистите и пејачите Корин Морис (Велика Британија/Франција), Либуше Санторисова (Чешка), Алексеј Шаповалов (Русија), Луици Скифано (Италија), Благој Наџоски, Бојан Илкоски, Ана Дурловски, Игор Дурловски, Марија Ѓошевска, Марија Вршкова, Мартин & Пер-Екс Ансамбл, Климент Тодороски, Мартин Димитров, Кирил Јосифов, Билјана Јосифов, Богдана Бушевска, Марија Јакимовска (сите од Македонија), а соработувал и со многу композитори, па дел од нив и му посветиле композиции, меѓу кои и композиторите Џон Кароло (Хаваи), Колет Мјуреј (Франција), Андерсен Виана (Бразил), Дамир Имери, Живојин Глишиќ, Александар Џамбазов, Гоце Симоновски и Благој Цанев.

Дел од неговите пијанистички умења и интерпретации се забележани и на аудио-видеозаписи, преку неколку изданија:

- „Дино Имери LIVE“ - рецитал во живо, издадено од „Фестивал пијано плаж“ во Нормандија, Франција (2010 г.);
- „Рецитал на Дино Имери“ - ДВД и он-лајн издание во соработка со F.A.M.E.'s - Film & Music recording company, со дела од Хајдн, Бетовен, Брамс и Лист (2013 г.);
- гостин на албумот "Macedonian Sessions" на француско-британската челистка Корин Морис (2013 г.);
- "Од композиторскиот опус на Живојин Глишиќ" (2016 г.).

Дино Имери успешно ги реализирал своите афинитети и музички способности и преку неговата активност како композитор на музика за филм и ТВ и како асистент при

продукцијата на филмови. Во досега завршените проекти, кои публиката веќе имала прилика да ги проследи, тој е запишан како:

- композитор на оригинална музика за телевизиската серија „На терапија“ во продукција на „Кино ОКО“ и во режија на Вардан Тозија - 45 епизоди (2017 г.);
- композитор на оригинална музика за долгометражниот филм "Жртва" во продукција на Small Moves Films и во режија на Марија Цицева (2016 г.);
- композитор на оригинална музика за емисијата "Ајде дома" (2017 г.);
- композитор на оригинална музика за "Нена шема и Роботко", пилот-епизода за играна серија за деца, во режија на Лидија Мојсовска (2018 г.);
- пијано-дублер и консултант во филмовите „Пијанист“ (2013, Лавинија Софрониевска), „Жртва“ (2016, Марија Цицева), „Ефект на среќа“ (2018, Бојан Зафировиќ).

За одбележување е фактот дека Дино Имери, и покрај интензивниот професионален ангажман, е еден од најактивните наши млади музички уметници кои несебично и редовно ги иницираат, но и со лично вклучување во настаните ги поддржуваат хуманитарните активности. Во списокот на концертни настани од овој вид, во оваа прилика ги издвојуваме:

- учениците на Дино Имери за ученичката Матеа Матовска (мај, 2016)
- Хуманитарен концерт на професорите на ДМБУЦ „Илија Николовски-Луј“, во организација на Дино Имери и Петар Макариевски (декември, 2016);
- Хуманитарен рецитал на Дино Имери за ученикот Никола Алексовски во рамки на Мајските оперски вечери (мај 2017).

Оценка од самоевалуација

Кандидатот м-р Дино Имери на сите анонимно спроведени анкети на студентите на Факултетот за музичка уметност-Скопје има добиено позитивни оценки. За зимскиот семестар во учебната 2017/2018 година има просечна оценка 10,00, а за летниот семестар во учебната 2017/2018 година има, исто така, просечна оценка 10,00.

РЕЦЕНЗЕНТСКА КОМИСИЈА

Проф. Борис Романов, с.р.

Проф. м-р Тодор Светиев, с.р.

Проф. м-р Зоран Пехчевски, с.р.

ОБРАЗЕЦ
КОН ИЗВЕШТАЈОТ ЗА ИЗБОР ВО НАСТАВНО-НАУЧНО, НАУЧНО,
НАСТАВНО-СТРУЧНО И СОРАБОТНИЧКО ЗВАЊЕ

Кандидат:

Дино Дамир Имери

Институција:

Универзитет „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, Факултет за музичка уметност-Скопје

Научна област:

Видови инструменти (пијано)

НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ

Ред. број	Назив на активностa (наставно-образовна):	Поени
	Вкупно	

СТРУЧНО-УМЕТНИЧКА ДЕЈНОСТ

Ред. број	Назив на активностa (стручно-уметничка):	Поени
1.	Концерт на Дино Имери, Македонска филхармонија и маестро Ле Фи Фи, Скопје, 14.6.2007	2
2.	Рецитал на Дино Имери, Музеј на Град Скопје, 2.6.2008	8
3.	Настап на завршниот концерт во рамки на семинарот по пијано под раководство на проф. Борис Романов, О.У. „Методи Патче“ - Охрид, 22.7.2008	0,6
4.	Настап на завршниот концерт во рамките на семинарот по пијано под раководство на проф. Борис Романов, фестивал „Охридско лето“, Црква „Св. Софија“, Охрид, 23.7.2008	0,6
5.	Настап на завршниот концерт во рамки на семинарот по пијано под раководство на проф. Борис Романов, ОУ „Методи Патче“ - Охрид, 22.7.2009	0,6

Ред. број	Назив на активнoста (стручно-уметничка):	Поени
6.	Настап на завршниот концерт во рамки на семинарот по пијано под раководство на проф. Борис Романов, фестивал „Охридско лето“, Црква „Св. Софија“, Охрид, 23.7.2009	0,6
7.	Рецитал на Дино Имери на фестивалот „Епидаурoс“ во Р. Хрватска, 30.8.2009	8
8.	Рецитал на Дино Имери во Концертна сала на ФМУ-Скопје (репризна програма), 29.9.2009	1,6
9.	Концерт на Европска музика, Концертна сала на ФМУ-Скопје, 14.12.2009	0,6
10.	Настап на „Вечер на клавирски концерти“ на студенти од класата на проф. Борис Романов, 22.12.2009	0,6
11.	Настап на свеченото отворање на Натпреварот во чест на Шопен и Шуман, 26.3.2010	0,6
12.	Рецитал на Дино Имери во циклусот „Доаѓаме...“, 9.4.2010	8
13.	Концерт на Дино Имери, Македонска филхармонија и маестро Сашо Татарчевски, 27.5.2010	2
14.	Настап на завршниот концерт во рамки на семинарот по пијано под раководство на проф. Борис Романов, ОУ „Методи Патче“ - Охрид 15.7.2010	0,6
15.	Настап на завршниот концерт во рамки на семинарот по пијано под раководство на проф. Борис Романов, фестивал „Охридско лето“, Црква „Св. Софија“ - Охрид, 16.7.2010	0,6
16.	Рецитал на Дино Имери во Устреам (Кан), Р. Франција во рамки на Фестивалот „Пијано Плаж“, 19.7.2010	8
17.	Полу-рецитал на пијано дуото Дино Имери и Марија Ѓошевска, по повод отворање на „Европската пијано програма“, 18.8.2010	4
18.	Завршен концерт на „Европската пијано програма“ во рамки на фестивалот „Интерфест“ - Битола, 26.8.2010	0,6
19.	Настап на концертот на студентите од класата на проф. Борис Романов, Концертна сала на ФМУ-Скопје, 21.12.2010	0,6
20.	Настап на Концертот во чест на Француско-Германското пријателство, Концертна сала на ФМУ-Скопје, 11.2.2011	0,6
21.	Концертна турнеја во Австрија – Концерт во „Лист Центрум“, Рајдинг, 13.4.2011	0,6

Ред. број	Назив на активноста (стручно-уметничка):	Поени
22.	Концертна турнеја во Австрија–Концерт во „Ј. Хајдн Конзерваториум“, Ајзенштад, 14.4.2011	0,6
23.	Концертна турнеја во Австрија – Концерт во „Палата Естерхази“, Ајзенштад, 15.4.2011	0,6
24.	Концерт на Дино Имери, Македонска филхармонија и Маестро Борјан Цанев, 19.5.2011	2
25.	Настап на завршниот концерт во рамки на семинарот по пијано под раководство на проф. Борис Романов, фестивал „Охридско лето“, Црква „Св. Софија“ - Охрид, 16.7.2011	0,6
26.	Полу-рецитал во рамки на Фестивалот „Охридско лето“, 18.7.2011	4
27.	Рецитал на Дино Имери – пијано, Концертна сала на ФМУ-Скопје, 6.11.2011	8
28.	Настап на концертот на студентите од класата на проф. Борис Романов, Концертна сала на ФМУ-Скопје, 19.12.2011	0,6
29.	Настап на концертот во чест на француско-германското пријателство, Концертна сала на ФМУ-Скопје, 15.2.2012	0,6
30.	Рецитал на Дино Имери во Резиденцијата на амбасадорот на Република Франција во Република Македонија, 11.4.2012	8
31.	Рецитал на Дино Имери во „Музеј на Уметноста“-Загреб, Хрватска	8
32.	Солистички концерт на Дино Имери, „Симфониски оркестар на ФМУ-Скопје“ и Маестро Саша Николовски-Ѓумар, 14.5.2012	8
33.	Рецитал на Дино Имери во Концертната сала на ФМУ-Скопје, 11.6.2012	8
34.	Рецитал на Дино Имери-пијано и Кирил Јосифов-виолончело, „Салон 19,19“, Скопје, 19.6.2012	8
35.	Рецитал на Дино Имери-пијано и Кирил Јосифов-виолончело во рамки на БИТФЕСТ-Битола, 1.7.2012 (репризна програма)	1,6
36.	Рецитал на Дино Имери на фестивалот „Охридско лето“, 28.7.2012 (репризна програма)	1,6
37.	Полу-рецитал по повод свеченото отворање на „Француско катче“ во Велес, 5.10.2012	4
38.	Настап на концертот на млади уметници на фестивалот „Златна лира“, 23.10.2012	0,6
39.	Рецитал на Дино Имери во „Музеј на град Скопје“, 30.10.2012	8

Ред. број	Назив на активноста (стручно-уметничка):	Поени
40.	Концерт на Дино Имери со мешан камерен оркестар и Маестра Дијана Илкоска во рамки на „Есенските музички свечености“, 12.11.2012	2
41.	Рецитал на Дино Имери во онцертната сала „Ватрослав Лисински“ – Загреб, Р. Хрватска, 5.2.2013	8
42.	Настап на „Концертот на шпанска музика“ во Салон 19,19, Скопје, 5.3.2013	0,6
43.	Рецитал на Дино Имери-пијано и Бојан Илкоски-виолина во „Салон 19,19“, Скопје, 21.5.2013	8
44.	Рецитал (магистерски концерт) на Дино Имери (пијано придружба-Марија Ѓошевска), 10.6.2013	8
45.	Солистички и камерен настап на „А-ФЕСТ“ во Нови Сад, Србија, 16.11.2013	0,6
46.	Настап на „Концертот на француска музика“, Концертна сала на ФМУ-Скопје, 27.11.2013	0,6
47.	Рецитал на Дино Имери-пијано и Биљана Јосифов-сопран во „Салон 19,19“, Скопје, 24.12.2013	8
48.	Рецитал на Дино Имери во Битола, 22.3.2014	8
49.	Рецитал на Дино Имери во рамки на „ДАМ ФЕЕСТ“ во Приштина, Косово, 29.3.2014 (репризна програма)	1,6
50.	Солистички концерт на Дино Имери, Македонска филхармонија и Маестро Томас Херцог (Швајцарија) по повод отворање на фестивалот „Денови на македонска музика“ во салонот МОБ, Скопје, 3.4.2014	8
51.	Рецитал на Дино Имери во резиденцијата на Амбасадорот на Република Франција во Републка Македонија, 8.4.2014 (репризна програма)	1,6
52.	Рецитал на Дино Имери во Музеј на Град Скопје, 15.4.2014 (репризна програма)	1,6
53.	Солистички концерт на Дино Имери, Камерен гудачки оркестар и Маестра Дијана Илкоска, 28.4.2014	8
54.	Солистички концерт на Дино Имери, Стразбуршка филхармонија и Маестро Клеменс Шулд (Германија), 14.5.2014	8
55.	Рецитал на Дино Имери-пијано и Бојан Илкоски-виолина, Концертна сала на ФМУ-Скопје, 30.5.2014	8

Ред. број	Назив на активноста (стручно-уметничка):	Поени
56.	Рецитал на Дино Имери-пијано и Бојан Илкоски-виолина, Концертна сала на ФМУ-Скопје, 12.6.2014	8
57.	Настап на концертот „Младите уметници во чест на Зографски“ во рамки на фестивалот „Златна лира“, Концертна сала на ФМУ-Скопје, 24.10.2014	0,6
58.	Солистички концерт на Дино Имери, Софиска филхармонија и маестро Најден Тодоров (Бугарија), 26.2.2015 (репризна програма)	1,6
59.	Рецитал на Дино Имери-пијано и Бојан Илкоски-виолина по повод свеченото отворање на меѓународниот натпревар „Охридски бисери“, 15.6.2015 (репризна програма)	1,6
60.	Рецитал на Дино Имери-пијано и Бојан Илкоски-виолина во Музеј на Град Скопје, 23.9.2015 (премиерна програма)	8
61.	Солистички концерт на Дино Имери, Софиска филхармонија и маестро Најден Тодоров, 15.10.2015	8
62.	Концерт на Ана и Игор Дурловски, Дино Имери, Македонска филхармонија и маестро Борјан Цанев, 30.10.2015	2
63.	Солистички настап на Дино Имери, Балетски ансамбл, Оркестар на МОБ и маестро Јозеп Висент (Шпанија) во балетот Огнени градини, 16.12.2015	8
64.	Солистички настап на Дино Имери, Балетскиот ансамбл, Оркестарот на Македонската опера и балет и Маестра Бисера Чадловска во балетот „Огнени градини“, 17.12.2015 (реприза)	1,6
65.	Солистички настап на Дино Имери, Балетскиот ансамбл, Оркестарот на МОБ и Маестра Бисера Чадловска во балетот „Огнени градини“, 30.1.2016 (реприза)	1,6
66.	Солистички настап на Дино Имери, Балетскиот ансамбл, Оркестарот на Македонската опера и балет и Маестра Бисера Чадловска во балетот „Огнени градини“, 2.2.2016 (реприза)	1,6
67.	Свечено отворање на фестивалот „Денови на македонска музика“, целовечерен концерт на ансамблот „Пер-Екс“, 30.3.2016	8
68.	Солистички концерт на Дино Имери, Македонска филхармонија и Маестро Саша Николовски-Ѓумар по повод 80-години од раѓањето на Александар Цамбазов, 14.4.2016	2

Ред. број	Назив на активноста (стручно-уметничка):	Поени
69.	Рецитал на Дино Имери-пијано и Нико Ѓеоргиевски-тенор „Монолог на болката“, вечер на руски романси, Концертна сала на ФМУ-Скопје, 27.4.2016	8
70.	Рецитал на Ана Дурловски, Игор Дурловски и Дино Имери-пијано по повод ослободувањето на Битола, 4.11.2016	8
71.	Рецитал на Дино Имери-пијано, Богдана Бушевска-флејта и Марија Јакимовска-флејта во Концертната сала на ФМУ-Скопје, 8.11.2016	8
72.	Рецитал на Дино Имери-пијано, Богдана Бушевска-флејта и Марија Јакимовска-флејта во Тетово, 11.11.2016 (репризна програма)	1,6
73.	Рецитал на Дино Имери-пијано и Луиџи Скифано-контратенор (Италија) „Барокна Вечер“ во МОБ, 3.12.2016	8
74.	Хуманитарен концерт на професорите од ДМБУЦ, 14.12.2016	0,6
75.	Рецитал на Дино Имери-пијано, Либуше Санторисова-сопран и Алексеј Шаповалов-баритон во МОБ, 15.12.2016	8
76.	Солистички концерт на Дино Имери, Македонска филхармонија и Маестро Емил Табаков, „Поезија и Драма“ – концерт посветен на Маестро Саша Николовски-Ѓумар, 2.2.2017	8
77.	Рецитал на Дино Имери-пијано и Благој Наџоски-тенор, „Зимско патување“ – циклус песни на Франц Шуберт, 3.2.2017	8
78.	Солистички концерт на Дино Имери и Камерениот оркестар „Солисти на ФМУ“, Маестро Борјан Цанев – вечер посветена на творештвото на Благој Цанев, 3.4.2017	8
79.	Рецитал на Дино Имери-пијано и Бојан Илкоски-виолина во Театар „Динот“, Велес, 29.4.2017	8
80.	Рецитал на Дино Имери-пијано и Игор Дурловски-бас – премиерна изведба на циклусот „Тивки песни“ од Валентин Силвестров во рамки на фестивалот „Мајски оперски вечери“ во салонот на МОБ, 23.5.2017	8
81.	Хуманитарен Рецитал на Дино Имери во рамки на фестивалот „Мајски оперски вечери“ во МОБ, 27.5.2017	8
82.	Рецитал на Дино Имери на „Рацинови средби“ во Велес, 10.6.2017 (репризна програма)	1,6
83.	Рецитал на Дино Имери-пијано и Климент Тодоровски-виолина на фестивалот „Охридско лето“, 12.8.2017	8

Ред. број	Назив на активноста (стручно-уметничка):	Поени
84.	Рецитал на Дино Имери по повод доделување на наградата Лауреат на „Струшките вечери на поезијата“, 26.8.2017	8
85.	Концерт по повод примање на награда „Св. Мајка Тереза“ доделена на Дино Имери за хуманитарна активност, 5.9.2017	0,6
86.	Рецитал на Дино Имери во рамки на фестивалот „Интерфест-Битола“, 10.10.2017 (премиерна програма)	8
87.	Солистички концерт на Дино Имери, Македонска филхармонија и маестро Борјан Цанев, по повод свеченото отворање на концертната сезона на Македонската филхармонија „Нов почеток“, 25.10.2017	8
88.	Рецитал на Дино Имери во Камерната сала на Македонската филхармонија, 20.12.2017 (репризна програма)	1,6
89.	Рецитал на Дино Имери во „Државен архив-Загреб“, Хрватска, 11.3.2018 (репризна програма)	1,6
90.	Солистички концерт на Дино Имери, Софиска филхармонија и маестро Борјан Цанев, 12.4.2018 (репризна програма)	1,6
91.	„Музичка Младина за Ѓумар“ солистички концерт на Дино Имери, „Камерниот оркестар на МММ“ и маестра Дијана Имери Илкоска, 22.04.2018 (репризна програма)	1,6
92.	Рецитал на Дино Имери-пијано и Бојан Илкоски-виолина во МАНУ-Скопје, 15.5.2018 (репризна програма)	1,6
93.	Солистички концерт на Дино Имери, Биг бендот на ФМУ-Скопје и маестро Кире Костов, 21.5.2018	8
94.	Концертна промоција на ново пијано во КИЦ-Скопје, 22.5.2018	0,6
95.	Концерт на пијано дуото Дино Имери и Марија Вршкова, под диригентство на Маестра Дијана Имери Илкоска – премиерна изведба на „Фантастичната симфонија“ за 2 пијана од Х. Берлиоз, 2.6.2018	8
96.	Рецитал на Дино Имери-пијано и Мартин Димитров-виолина во Камерната сала на Македонска филхармонија, 4.6.2018	8
97.	Вкупно	412,4

СТРУЧНО–АПЛИКАТИВНА ДЕЈНОСТ

Ред. број	Назив на активноста	Поени
-----------	---------------------	-------

1.		
Дејности од поширок интерес		
1.		
	Вкупно	

ПРОФЕСИОНАЛНИ РЕФЕРЕНЦИ НА КАНДИДАТОТ ЗА ИЗБОР ВО ЗВАЊЕ	Поени
НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ	
НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ	
СТРУЧНО-УМЕТНИЧКА ДЕЈНОСТ	412,4
СТРУЧНО-АПЛИКАТИВНА ДЕЈНОСТ	
Вкупно	412,4

РЕЦЕНЗЕНТСКА КОМИСИЈА

Проф. Борис Романов, с.р.

Проф. м-р Тодор Светиев, с.р.

Проф. м-р Зоран Пехчевски, с.р.

ЗАКЛУЧОК И ПРЕДЛОГ

Врз основа на целокупната доставена документација и личното познавање на кандидатите, Рецензентската комисија позитивно ја вреднува и ја оценува уметничката, наставно-образовната, научноистражувачката и стручно-апликативната дејност, како и дејноста од поширок интерес на м-р Кристијан Каровски и м-р Дино Имери.

Врз основа на изнесените податоци за севкупните активности на кандидатите, Комисијата заклучи дека м-р Кристијан Каровски и м-р Дино Имери поседуваат уметнички, научни и стручни квалитети и според Законот за високото образование и Правилникот за критериумите и постапката за избор во наставно-научни, научни, наставно-стручни и соработнички звања и асистенти-докторанди на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, ги исполнуваат сите услови да бидат избрани во звањето доцент по областа видови инструменти (пијано).

Според гореизнесеното, Комисијата има чест и задоволство да му предложи на Наставно-научниот и уметнички совет на Факултетот за музичка уметност-Скопје, м-р Кристијан Каровски и м-р Дино Имери да бидат избрани во звањето **доцент** по областа видови инструменти (пијано) на Факултетот за музичка уметност-Скопје.

РЕЦЕНЗЕНТСКА КОМИСИЈА

Проф. Борис Романов, с.р.

Проф. м-р Тодор Светиев, с.р.

Проф. м-р Зоран Пехчевски, с.р.

Исправка
на Преглед на прифатени магистерски програми и теми за изработка на
магистерски труд на Факултетот за музичка уметност – Скопје

	Презиме и име	Магистерска програма/наслов на тема за магистерски труд	Ментор	Датум и број на одлука на ННУС
1.	Стипаничев Динко	Н. Рота: Divertimento concertante за контрабас и оркестар	Проф. д-р Петја Баговска	02-303/2 од 25.4.2018

**ПРЕГЛЕД НА ОДОБРЕНИ ТЕМИ НА ФАКУЛТЕТ/ИНСТИТУТ
ЗА ФИЗИЧКО ОБРАЗОВАНИЕ, СПОРТ И ЗДРАВЈЕ**

ДОКТОРСКИ ТРУДОВИ

Ред. бр.	Име и презиме на кандидатот	Назив на темата		Име и презиме на менторот	Датум и бр. на Одлука на ННС/НС за прифаќање на темата
		на македонски јазик	на англиски јазик		
1.	м-р Жикица Тасевски	„Трансформационо морфо-функционални моторички ефекти од специјално програмиран функционален тенинг кај фудбалери кои играат на различни позиции”	“Transformational morpho-functional motor effects of specially programmed functional training in players playing in different positions”	Проф. д-р Небојша Марковски	0201-644/7.1 од од 13.07.2018

РЕЦЕНЗИЈА

ЗА ОЦЕНА НА ДОКТОРСКАТА ДИСЕРТАЦИЈА „ОТВОРЕНОСТА КОН ИСКУСТВА, БАРАЊЕТО СЕНЗАЦИИ, ПОТРЕБАТА ЗА ЗАТВОРАЊЕ И ПРОЦЕНКАТА НА СТРУКТУРНИТЕ ДИМЕНЗИИ НА ХУМОРОТ: СТРУКТУРНО-РАВЕНСКИ МОДЕЛ “

ОД М-Р ФИЛИП СУЛЕЈМАНОВ, ПРИЈАВЕНА НА ФИЛОЗОФСКИОТ
ФАКУЛТЕТ ВО СКОПЈЕ

Наставно-научниот совет на Филозофскиот факултет во Скопје, на XI редовна седница одржана на 27.6.2018 година, формираше Комисија за оцена на докторската дисертација на кандидатот м-р Филип Сулејманов со наслов **Отвореноста кон искуства, барањето сензации, потребата за затворање и проценката на структурните димензии на хуморот: структурно-равенски модел**, во состав: проф. д-р Виолета Арнаудова (претседател), проф. д-р Огнен Спасовски (ментор), проф. д-р Елена Ачковска Лешковска (член), проф. д-р Николина Кениг (член) и проф. д-р Панајотис Цакирпалоглу (член).

Комисијата во наведениот состав, со внимание ја прегледа и ја оцени докторската дисертација и на Наставно-научниот совет на Филозофскиот факултет му го поднесува следниов

ИЗВЕШТАЈ

Анализа на трудот

Докторската дисертација на кандидатот м-р Филип Сулејманов, со наслов **Отвореноста кон искуства, барањето сензации, потребата за затворање и проценката на структурните димензии на хуморот: структурно-равенски модел**, содржи 148 страници компјутерски обработен текст во фонт Times New Roman-со македонска поддршка, со проред 1.5, големина на букви 12, 116 библиографски единици. 123 страници се однесуваат на основниот текст, а на останатите 15 страници се претставени користената литература, резимето и прилозите.

Трудот е структуриран во пет глави, Вовед, Користена литература, Резиме и Прилози. Деловите се систематизирани во точки и потточки со наслови и поднаслови, со што се обезбедува соодветно следење на материјата која е обработена во истражувањето.

Во **воведот** на трудот, изложени се теориските основи на истражувањето, предметот и целите на истражувањето. Кандидатот м-р Филип Сулејманов накратко

ги разгледува *концептуалните дефиниции на конструкциите* што се вклучени во истражувањето, кои потоа детално ги елаборира во одделни поглавја од теорискиот дел на трудот. Тој истакнува дека когнитивните психолошки теории за хуморот се насочени кон објаснување на структурните својства на хумористичните стимулуси (визуелните и вербалните шеги) или начинот на кој тие се обработуваат. Централен поим со кој се објаснува хуморот е *неконгруентноста*, односно спојувањето на навидум несповив идеи, поими или ситуации на нов изненадувачки и неочекуван начин. Врз основа на информациите што произлегуваат од проучувањето на литературата, кандидатот констатира дека нема консензус на авторите дека неконгруентноста е доволен услов за некој стимулус да биде доживеан како смешен. Во воведот од дисертацијата се истакнува особено придонесот на Willibald Ruch за категоризација на хумористичните стимулуси и изработената таксономија на хуморот во која се прави разлика помеѓу три димензии (фактори) на хуморот: *разрешување на неконгруентноста* (РН), *бесмислен* (Б) хумор и *сексуален* (СЕКС) хумор. Во овој дел се укажува и на важноста на личноста од аспект на проценката на хуморот низ призма на *димензиите на личноста* од петфакторскиот модел на Costa и McCrae (невротизам, екстровеизија, отвореност кон искуства, согласност и совесност). Покрај овие конструкти, м-р Филип Сулејманов концептуално ги определува и другите два клучни поима: *барањето сензации* (потреба на индивидуата за нови и интензивни искуства) и *потребата за затворање* (конструкт кој се однесува на желбата за добивање одговор на одредено прашање и тоа за добивање на каков било одговор во споредба со нејаснотија и двосмисленост).

Со овој труд, м-р Филип Сулејманов настојува на примерокот што е опфатен со истражувањето да се реплицираат одредени наоди, но и за прв пат да се испита дали потребата за затворање може да претставува медијатор варијабла помеѓу отвореноста кон искуства и барањето сензации, од една страна, и проценката на структурните димензии на хуморот, од друга страна.

Првата глава е насловена: **Теориските основи на истражувањето**, во која кандидатот многу детално ја прикажува термилошката определба на хуморот правејќи преглед на сфаќањата почнувајќи од старите Грци и завршувајќи со еминентни имиња од оваа област во современото време. Потоа, м-р Филип Сулејманов детално ги прикажува *психолошките теории за хуморот* (психоаналитичката теорија, теориите на супериорност, теориите на побудување, теориите на неконгруентност/ разрешување на неконгруентноста, реверзибилната теорија и еволуциската теорија за хуморот), ставајќи акцент на теориите за неконгруентност/ разрешување на неконгруентноста. По прикажувањето на секоја од наведените теории, наведени се наоди од бројни емпириски истражувања во функција на проверка на теоријата, врз основа на кои се евалуира нејзината одржливост. М-р Филип Сулејманов потенцира дека целта на прегледот на психолошките теории не е да се издвои најдобрата меѓу нив, туку да се даде поширок контекст на таксономијата на Willibald Ruch. Но, пред да ја прикаже оваа таксономија во трудот, детално се разработува поимот *смисла за хумор* и се дава преглед на досегашните обиди за класификација на хумористичните стимулуси

почнувајќи од пионерските обиди на Eysenck и Cattell, како и обидите на Cattell и Luborsky. Според сознанијата на Сулејманов, бројните недостатоци на наведените истражувања се надминати во истражувањата на Willibald Ruch, на чија таксономија во дисертацијата ѝ е посветен поголем простор.

Теориските основи на истражувањето се збогатени со аналитичкото прикажување на петфакторскиот модел на личност на Costa и McCrae, при што sukcesивно се прикажани петте основни димензии на личноста: *невротизам, екстраверзија, отвореност кон искуства, согласност и совестност*. Од овие димензии на личноста, во фокусот на истражувачкиот интерес на м-р Филип Сулејманов е *отвореноста кон искуства*, која е составена од шест аспекти: *фантазија, естетика, чувствителност, акција, идеи и вредности*. Индивидуите со висока отвореност кон искуства се љубопитни, креативни, подготвени за забава, насочени се кон нови идеи и неконвенционални вредности.

Во овој дел кандидатот разгледува уште други два клучни концепта за овој труд: *барането сензации* (концептуализацијата на Marvin Zuckermann и Jeffrey Arnett) и *потребата за затворање* (поим предложен од Kruglanski и Webster). Во прикажувањето на овие концепти, кандидатот пристапува аналитички во издвојувањето на промените што настанале во концептите во текот на времето, а кои придонесоа за ревидирање на наведените конструкти.

Втората глава-„Релевантни истражувања“, дава приказ на претходните истражувања чии наоди Сулејманов ги осознава преку современата литература која е проучувана за изработка на дисертацијата. Овие сознанија се претставени во два посебни поднаслови: Релевантни истражувања на релација отвореност кон искуства, барање сензации и проценка на структурните димензии на хуморот и Релевантни истражувања на релација отвореност кон искуства, барање сензации, потреба за затворање и проценка на структурните димензии на хуморот. Од прегледот на наодите на студиите наведени во првиот поднаслов, може да се заклучи дека отвореноста кон искуства и барањето сензации се варијабли кои се поврзани со проценката на структурните димензии на хуморот. Поконкретно, повисокото ниво на овие варијабли е поврзано со преферирање на бесмислениот хумор, во однос на хуморот разрешување на неконгруентноста, кога ќе се земат предвид скоровите за проценка на комичноста. Од друга страна, повисокото ниво на овие варијабли е поврзано со пониски скорови во однос на аверзивноста на бесмислениот хумор. Во вториот поднаслов, својот интерес м-р Филип Сулејманов го насочува кон барање на механизмот со кој може да се објасни поврзаноста помеѓу отвореноста кон искуства и барањето сензации, од една страна и доживувањето на структурата на хуморот, од друга страна. Како потенцијална медијатор варијабла е предложена потребата за затворање.

Во делот **Истражувачки хипотези**, врз основа на структурно-равенскиот модел за односот на отвореноста кон искуства, барањето сензации, потребата за затворање и проценката на хуморот разрешување на неконгруентност и бесмислениот хумор, кандидатот ги поставува следниве хипотези:

Хипотеза 1. Отвореноста кон искуства и барањето сензации имаат директен негативен ефект кон проценката на структурните димензии на хуморот.

Субхипотеза 1.1. Отвореноста кон искуства има директен негативен ефект кон проценката на комичноста на хуморот разрешување на неконгруентност.

Субхипотеза 1.2. Отвореноста кон искуства има директен негативен ефект кон проценката на аверзивноста на бесмислениот хумор.

Субхипотеза 1.3. Барањето сензации има директен негативен ефект кон проценката на комичноста на хуморот разрешување на неконгруентност.

Субхипотеза 1.4. Барањето сензации има директен негативен ефект кон проценката на аверзивноста на бесмислениот хумор.

Хипотеза 2. Релацијата на отвореноста кон искуства и барањето сензации со проценката на структурните димензии на хуморот е посредувана преку потребата за затворање. Оваа претпоставка имплицира на директен негативен ефект на отвореноста кон искуства и барањето сензации кон потребата за затворање.

Субхипотеза 2.1. Релацијата на отвореноста кон искуства со проценката на комичноста на хуморот разрешување на неконгруентност е посредувана преку потребата за затворање.

Субхипотеза 2.2. Релацијата на отвореноста кон искуства со проценката на аверзивноста на бесмислениот хумор е посредувана преку потребата за затворање.

Субхипотеза 2.3. Релацијата на барањето сензации со проценката на комичноста на хуморот разрешување на неконгруентност е посредувана преку потребата за затворање.

Субхипотеза 2.4. Релацијата на барањето сензации со проценката на аверзивноста на бесмислениот хумор е посредувана преку потребата за затворање.

Во **третата глава-„Метод“**, даден е опис на примерокот на кој е спроведено истражувањето, инструментите кои беа зададени и објаснета е постапката и статистичката обработка на податоците. *Примерокот* се состои од 401 испитаник на ниво на град Скопје. При формирање на примерокот е внимавано на застапеноста на одредени квоти во однос на: *општината на живеење* (Центар-60 испитаници, Аеродром-74 испитаници, Кисела Вода-53 испитаници, Бутел-18 испитаници, Гази Баба-35 испитаници, Чаир-40 испитаници, Ѓорче Петров-35 испитаници), *возрасќа* (18 до 25 има 35.7%, од 26 до 40 има 32.1% и од 41 до 60 години има 32.2%) и *полој на испитаниците* (199 се машки и 202 се женски). Сите испитаници се етнички Македонци. Понатаму, прикажани се мерните инструменти применети во истражувањето: *НЕО ПИ-3мк Инвенџар на личноста – 3 (NEO PI – 3; Серафимовска и Марковиќ, 2014); Арнетов инвенџар за барање сензации (Arnett Inventory of Sensation Seeking, Haynes, Miles & Clements, 2000); Скала на потреба за затворање – кратка верзија (Need for Closure Scale – short version, Roets & Van Hiel, 2011), Скала за проценка на циркуларноста на хуморот (Sulejmanov, Spasovski & Platt, 2018).*

На крајот од овој дел, подетално е прикажана постапката од спроведувањето на теренскиот дел од истражувањето и посочени се техниките за статистичката обработка на податоците. За статистичка обработка на податоците се користени статистичките програми SPSS (Statistical Package for Social Sciences) и AMOS (Analysis of a Moment Structures) и соодветните техники за утврдување на мерките на централната тенденција, мерките на варијабилност, Кронбаховиот алфа коефициент како мерка на релијабилност за сите варијабли во истражувањето. Статистичката анализа е насочена кон проверка на мерниот модел со користење на конфирматорна факторска анализа, а проверката на хипотезите е направена со т.н. анализа на патеките, претставена во структурниот модел.

Четвртата глава-„Резултати“ вклучува три поднаслови: Дескриптивни статистики, Модел на мерење и Структурен модел. Наодите покажуваат дека Кронбаховите алфа-коефициенти се задоволителни во однос на сите варијабли, односно тие се во опсегот од 0,73 за барање сензации, до 0,90 за отвореност кон искуства.

Врз основа на наодите од **дескриптивната статистика**, Сулејманов заклучува дека отвореноста кон искуства и барањето сензации се многу блиску до средната вредност на скалите на кои се мерени, што укажува на умерена изразеност на овие варијабли во примерокот. Нешто повисока од средната вредност е добиената аритметичка средина на потребата за затворање. Сепак, добиената вредност е слична со резултатите од други истражувања. Што се однесува до доживувањето на комичноста на хуморот разрешување неконгруентност и аверзивноста на бесмислениот хумор, добиените резултати се во согласност со резултатите од други истражувања.

Понатаму се прикажани резултатите од процесот на тестирање на структурно-равенскиот модел кој се состои од мерен и структурен модел.

Во обработката на податоците понатаму најпрво е тестиран моделот на мерење чија соодветност се определува преку конфирматорна факторска анализа. Со мерниот модел се согледуваат мерните карактеристики на обсервираните варијабли. За латентните конструкти (отвореност кон искуства, барање сензации, потреба за затворање) се формирани т.н. пакети од ајтеми, а конструктите разрешување на неконгруентност и бесмислениот хумор, се претставени од поединечните ајтеми. Во оваа сложена статистичка постапка со 5 латентни конструкти и 23 индикатори се добиени податоци за Хи-квадратот, просечниот квадратен корен за апроксимација на грешка (RMSEA), просечниот квадратен корен на остатокот (SRMR) и компаративниот индекс на соодветност (CFI), кои посочуваат дека латентните конструкти се добро репрезентирани од индикаторите.

Третиот дел од поглавјето „Резултати“ е посветен на наодите од **структурниот модел**, кој е применет за тестирање на претпоставените релации меѓу конструктите. Најпрво се прикажани резултатите во однос на првата хипотеза

која постулираше дека отвореноста кон искуства и барањето сензации имаат директен негативен ефект кон проценката на структурните димензии на хуморот. Потоа, се прикажани резултатите кои се однесуваат на претпоставката дека потребата за затворање е медијатор варијабла помеѓу отвореноста кон искуства, барањето сензации и проценката на структурните димензии на хуморот (Хипотезата 2).

За проверка на хипотезите, кандидатот применува т.н. *bootstrap* проценка. Со пресметување на директните ефекти, односно стандардизираните регресивни коефициенти, се добиени вредности кои во однос на *Хипотезата 1*, не ја потврдуваат супхипотезата 1.1 ($\beta = -.03$, $SE = .16$, $p > .05$), субхипотезата 1.3. ($\beta = .07$, $SE = .17$, $p > .05$) и супхипотезата 1.4. ($\beta = -.03$, $SE = .24$, $p > .05$). Единствено се потврдува супхипотезата 1.2 ($\beta = -.25$, $SE = .24$, $p < .01$), која постулира дека отвореноста кон искуства има директен негативен ефект кон проценката на аверзивноста на бесмислениот хумор.

Резултатите од истражувањето ги потврдија *сулхипотезата 2.1.*, според која, релацијата на отвореноста кон искуства со проценката на комичноста на хуморот разрешување на неконгруентност е посредувана преку потребата за затворање, како и *сулхипотезата 2.3.*, според која, релацијата на барањето сензации со проценката на комичноста на хуморот разрешување на неконгруентност е посредувана преку потребата за затворање. Наодите од истражувањето не ги потврдија *сулхипотезата 2.2.* и *сулхипотезата 2.4.*

Кандидатот констатира дека отвореноста кон искуства и барањето сензации се значајно позитивно поврзани ($r = .47$; $p < .01$). Понатаму, врз основа на стандардизираните регресивни коефициенти што се инкорпорирани во структурниот модел отвореноста кон искуства и барањето сензации се индиректно поврзани со проценката на комичноста на хуморот разрешување на неконгруентност, односно се посредувани преку потребата за затворање. Со други зборови, што пониско е нивото на отвореноста кон искуства и барањето сензации, тоа повисока е потребата за затворање ($\beta = -.39$; $p < .01$ и $\beta = -.37$; $p < .01$). Високата потреба за затворање, пак, предвидува високи проценки на комичноста на хуморот разрешување на неконгруентност ($\beta = .23$; $p < .05$). Со оглед на тоа што отвореноста кон искуства и барањето сензации не се поврзани со хуморот разрешување на неконгруентност ($\beta = -.03$, $p > .05$ и $\beta = -.03$, $p > .05$), може да се заклучи дека станува збор за целосна медијација, или т.н. *само-индиректна медијација*.

Наодите од применетиот модел покажуваат дека објаснетата варијанса во однос на потребата за затворање изнесува 42%, во однос на хуморот разрешување на неконгруентност изнесува 5%, додека во однос на варијансата на бесмислениот хумор е 8%. Кандидатот заклучува дека придонесот на отвореноста кон искуства, барањето сензации и потребата за затворање е релативно низок во објаснување на варијациите во доживувањето на структурните димензии на хуморот.

Петата глава-„Дискусија“, е структурирана од поднаслови кои го следат редоследот на соопштените резултати. Во дискусијата на наодите од своето

истражување, Сулејманов најпрво се задржува на резултатите добиени на дескриптивно ниво, а потоа и на евалуација на структурно-равенскиот модел преку кој се тестираат поставените хипотези. Во дискусијата постојано се користат наодите од литературата за да се објаснат сопствените наоди имајќи ги предвид сличностите и разликите во постапките и применетите инструменти. На крајот од трудот, дискусијата е насочена кон истакнување на *недостигајќиот* на *сироведеношо* истражување и издвојување на препораки за понатамошни истражувања, меѓу другото за утврдување на дополнителни димензии на хуморот во наш културен контекст.

Во поднасловот **Користена литература** се наведени вкупно 116 библиографски единици, кои се непосредно и посредно употребени при пишувањето на докторскиот труд. Најголемиот број се од англиското говорно подрачје и се со понов датум. Во поднасловот **Резиме**, м-р Филип Сулејманов накратко дава опис на истражувањето и ги соопштува, главните наоди до кои дошол со истражувањето. Во последниот поднаслов-„**Прилози**“, приложени се четирите инструменти кои се користени за истражувачките цели на докторскиот труд.

Предмет на истражување

Предмет на истражувачкиот интерес на кандидатот е да ја испита врската меѓу отвореноста кон искуства, барањето сензации, потребата за затворање и проценката на структурните димензии на хуморот, кој е препознатлив во проблемот на истражувањето формулиран во прашална форма: Дали постои поврзаност помеѓу отвореноста кон искуства, барањето сензации и потребата за затворање со проценката на структурните димензии на хуморот? Дали потребата за затворање е медијатор во врската помеѓу отвореноста кон искуства и барањето сензации со проценката на структурните димензии на хуморот?

Податоци за состојбата на подрачјето во кое е работена дисертацијата

Проблематиката со која се занимава докторскиот труд има богата традиција во меѓународните научни истражувања и нејзините почетоци може да се лоцираат во 70-те години на минатиот век. Темата за доживување на структурните димензии на хуморот е сè уште актуелна, како што може да се види од современите библиографски единици кои ја обработуваат оваа проблематика. Што се однесува до истражувањата во Република Македонија, може да се заклучи дека претставува новина која ја популаризира самиот кандидат. Во таа смисла, може да се издвојат две публикации од м-р Филип Сулејманов објавени во *Европскошо* списание за истражувања на хуморот (*The European Journal of Humor Research*) и списанието *Психологија* (*Psihologija*), кое се издава во Република Србија. Оваа докторска дисертација ја збогатува психолошката научна мисла, односно наодите од истражувањето ќе придонесат за збогатување на сознанијата за класификацијата на

хумористичните стимулуси и индивидуалните разлики во доживувањето на структурните димензии на хуморот. Секако, овие наоди може да имаат и примена во различни области од психологијата, како, на пример, психологијата на личноста, развојната психологија и психологијата на маркетингот.

Краток опис на применетите методи

Истражувањето вклучува приказ на дескриптивните статистики и структурно-равенско моделирање, што овозможува тестирање на поставените хипотези. Процесот на тестирање на структурно-равенскиот модел се состои од мерен и структурен модел. Со мерниот модел се согледуваат мерните карактеристики на опсервираните варијабли, додека структурниот модел ги опфаќа релациите меѓу конструктите. За соодветноста на мерниот модел се користени неколку критериуми за соодветност, односно Хи-квадрат тестот, просечниот квадратен корен за апроксимација на грешка (RMSEA), просечниот квадратен корен на остатокот (SRMR) и компаративниот индекс на соодветност (CFI). Поставените хипотези се тестирани со пресметување на директните и индиректните ефекти, кои се претставени со стандардизирани регресивни коефициенти.

Податоците од емпирискиот дел на истражувањето се обработени со соодветни статистички софтвери, а добиените резултати се прикажани табеларно и графички.

Краток опис на резултатите од истражувањето

Главните наоди од истражувањето покажуваат дека отвореноста кон искуства и барањето сензации се значајно позитивно поврзани ($r = .47$; $p < .01$). Понатаму, отвореноста кон искуства и барањето сензации се индиректно поврзани со проценката на комичноста на хуморот *разрешување на неконструеноста*, односно се посредувани преку потребата за затворање. Со други зборови, и колку што е пониско нивото на отвореноста кон искуства и барањето сензации, толку е повисока потребата за затворање ($\beta = -.39$; $p < .01$ и $\beta = -.37$; $p < .01$). Високата потребата за затворање, пак, предвидува високи проценки на комичноста на хуморот *разрешување на неконструеноста* ($\beta = .23$; $p < .05$). Може да се надополни дека единствен значен директен ефект има на релацијата помеѓу отвореноста кон искуства и проценката на аверзивноста на бесмислениот хумор ($\beta = -.25$; $p < .01$).

ОЦЕНА НА ТРУДОТ

Докторската дисертација на кандидатот м-р Филип Сулејманов, со наслов „Отвореноста кон искуства, барањето сензации, потребата за затворање и

проценката на структурните димензии на хуморот: структурно-равенски модел“, претставува истражување во подрачјето на психологијата/во областа на психологијата на хуморот. Изработката на темата на оваа докторска дисертација настојува на македонски примерок испитаници да се реплицираат одредени наоди, но и за прв пат да се испита можноста дали потребата за затворање е медијатор варијабла помеѓу отвореноста кон искуства и барањето сензации, од една страна, и доживувањето на структурните димензии на хуморот, од друга страна. Се очекува дека наодите од истражувањето ќе придонесат за збогатување на сознанијата за класификацијата на хумористичните стимулуси и индивидуалните разлики во доживувањето на структурните димензии на хуморот.

Докторската дисертација на кандидатот м-р Филип Сулејманов, со наслов „Отвореноста кон искуства, барањето сензации, потребата за затворање и проценката на структурните димензии на хуморот: структурно-равенски модел“, според мислењето на Комисијата за оценка, ги исполнува основните услови и стандарди.

ИСПОЛНЕТОСТ НА ЗАКОНСКИТЕ УСЛОВИ ЗА ОДБРАНА НА ТРУДОТ

Кандидатот пред одбраната на докторскиот труд, ги објавил следниве рецензирани истражувачки трудови:

[1]. Sulejmanov, F. „ The relation of humor structure appreciation with sensation seeking and judgments of complex-abstract art and sophisticated music “, објавен: *Psihologija*, 51(2), 2018, 229-241, impact factor: 0.396.

[2]. Sulejmanov, F., Spasovski, O., & Platt, T.: „ The development of the humor structure appreciation scale and its relation to sensation seeking and need for closure“, објавен: *European Journal of Humor Research*, 6(1), 2018, 124-140.

ЗАКЛУЧОК И ПРЕДЛОГ

Главни научни придонеси на кандидатот: Докторската дисертација на м-р Филип Сулејманов претставува оригинален научен труд од областа на психологијата на хуморот. Богатите наоди до кои дојде кандидатот, како и дискусијата во врска со основните концепти вклучени во дисертацијата, претставуваат значаен чекор кон пополнувањето на празнината во оваа сфера, особено за македонското говорно подрачје.

Подрачјето на примена и ограничувања: Наодите од спроведеното истражување се значајни не само за психологијата на хуморот, туку и за други

области како што се: психологија на личноста, развојна психологија и психологија на маркетингот. Наодите добиени со спроведеното истражување се од ограничен карактер, бидејќи истражувањето е спроведено само со вицеви кои се користат како прототип за сите хумористични стимулуси.

Можни понатамошни истражувања се: развојни аспекти во доживувањето на структурните димензии на хуморот, културни разлики во доживувањето на хуморот, употреба на хуморот во рекламните материјали, изработката на идни категоризации кои ќе користат хумористични стимулуси што се застапени на интернет и телевизиските медиуми.

Со оглед на наведеното, Комисијата му предлага на Наставно-научниот совет на Филозофскиот факултет да ја прифати позитивната оценка и да закаже одбрана на докторската дисертација на кандидатот **м-р Филип Сулејманов** со наслов **Отвореноста кон искуства, барањето сензации, потребата за затворање и проценката на структурните димензии на хуморот: структурно-равенски модел.**

КОМИСИЈА

Проф. д-р Виолета Арнаудова (претседател) с.р.

Проф. д-р Огнен Спасовски (ментор) с.р.

Проф. д-р Елена Ачковска Лешковска (член)с.р.

Проф. д-р Николина Кениг (член) с.р.

Проф. д-р Панајотис Цакирпалоглу (член) с.р.

**ПРЕГЛЕД
НА ОДОБРЕНИ ТЕМИ НА ФИЛОЗОФСКИ ФАКУЛТЕТ ВО СКОПЈЕ**

2. Магистерски трудови

Ред. бр.	Име и презиме на кандидатот	Назив на темата		Име и презиме на менторот	Датум и бр. на Одлука на ННС/НС за прифаќање на темата
		на македонски јазик	на англиски јазик		
1.	Зоран Тодоров	„Киро Глигоров“	Kiro Gligorov	проф. д-р Виолета Ачкоска	Бр.10-1719/4 31-8-2018
2.	Сонај Билал	„Временска перспектива, постојана свесност и субјективна добросостојба кај наставниците од основно образование со повисока и пониска интринзична мотивација“	Time perspective, mindfulness and subjective well-being in primary school teachers with higher and intrinsic motivation	проф. д-р Огнен Спасовски	Бр.10-1694/5 31-8-2018
3.	Димче Андрески	„Северозападна Македонија во доцната антика“	Northwestern Macedonia in late antiquity	проф. д-р Виктор Лилчиќ Адамс	Бр.10-938/3 31-8-2018
4.	Ана Костојчиноска	„Улогата на обуките за подобрување на работните перформанси на вработените во ИТ секторот“	The role of training for improving the performance of employees in the ICT sector	проф. д-р Виолета Арнаудова	Бр.10-801/5 31-8-2018
5.	Малиока Петровиќ	„Социјално – здравствениот статус на старите лица и потребите од услуги за унапредување на квалитетот на животот во староста“	The socio medical status of the elderly and the needs of services for improving the quality of life of the elderly	проф. д-р Сузана Борнарова	Бр.10-1825/3 31-8-2018
6.	Адријана Цветановска	„Современиот спектар на конфликти: концептот на хибридна војна“	The contemporary spectrum of conflicts: concept of hybrid war	проф. д-р Тања Милошевска	Бр.10-1729/3 31-8-2018

7.	Катерина Кочоска	„Пристапи кон транснационалниот организиран криминал од призма на доминантните теории за меѓународни односи“	Approaches towards transnational organized crime from the prism of dominant international relations theories	проф. д-р Тања Милошевска	Бр.10-1717/3 31-8-2018
8.	Мариглен Демири	„Теодор Адорно и филозофијата на социјалната субверзивност“	Theodor Adorno and philosophy of social subversion	проф. д-р Ристо Солунчев	Бр.10-1547/7 31-8-2018
9.	Зулејха Тахири	„Родовата димензија на флексибилните форми на трудот во Европската унија и Република Македонија“	The gender dimension of the flexible forms of labor in the European Union and the Republic of Macedonia	проф. д-р Милева Ѓуровска	Бр.10-455/5 31-8-2018
10.	Валентина Горичанец	„Мобилност и миграција на медицинските сестри во Европската унија и Република Македонија“	Mobility and migration of nurses in the European Union and the Republic of Macedonia	проф. д-р Милева Ѓуровска	Бр.10-860/5 31-8-2018
11.	Катерина Лазарева	„Социјалните последици од работење во ноќни смени на медицинскиот персонал во Европската унија и Република Македонија“	The social consequences of working in the night shift of medical workers in the European Union and the Republic of Macedonia	проф. д-р Милева Ѓуровска	Бр.10-861/5 31-8-2018

РЕЦЕНЗИЈА

ЗА ОЦЕНА НА ДОКТОРСКАТА ДИСЕРТАЦИЈА „ЈАЗИЧНИТЕ ГРЕШКИ ПО
МОРФОЛОГИЈА КАЈ УЧЕНИЦИТЕ ВО ОСНОВНОТО ОБРАЗОВАНИЕ ВО ШТИПСКО“ ОД
М-Р МАРИЈА ГРКОВА, ПРИЈАВЕНА НА ДОКТОРСКИТЕ СТУДИИ „МАКЕДОНИСТИКА“
ПРИ УКИМ ВО СКОПЈЕ

Наставно-научниот совет на Филолошкиот факултет „Блаже Конески“ во Скопје, на седницата одржана на 20.6.2018 година, формираше Комисија за оцена на докторската дисертација на кандидатката м-р Марија Гркова со наслов „Јазичните грешки по морфологија кај учениците во основното образование во Штипско“, во состав: проф. д-р Лидија Тантуровска (ментор), проф. д-р Стојка Бојковска (член и претседател на Комисијата), проф. д-р Искра Пановска-Димкова (член), проф. д-р Татјана Гочкова-Стојановска (член) и проф. д-р Билјана Маленко (член).

Комисијата во наведениот состав, со внимание ја прегледа и ја оцени докторската дисертација и на Наставно-научниот совет на Филолошкиот факултет „Блаже Конески“ му го поднесува следниов

ИЗВЕШТАЈ

АНАЛИЗА НА ТРУДОТ

Докторската дисертација на кандидатката м-р Марија Гркова, со наслов „Јазичните грешки по морфологија кај учениците во основното образование во Штипско“, содржи 234 страници компјутерски обработен текст во фонт Times New Roman, со 1,5 проред и со големина на букви 12, со 75 фусноти, со 144 библиографски единици, меѓу нив: научни трудови, статии, книги и интернет-ресурси.

Трудот е структуриран во 7 глави, вовед и заклучни согледувања. Деловите се систематизирани во точки и потточки со наслови и поднаслови, со што се обезбедува соодветно следење на материјата, која е обработена во истражувањето.

Во ПРЕДГОВОРОТ на трудот се изложени: предметот, теоретската рамка, методите на истражувањето, истражувачките прашања и целите на истражувањето. Кандидатката укажува дека основната цел на истражувањето е да се види во која мера учениците од предметната настава, во Штипско, ги владеат, односно ги научиле и ги усвоиле менливите зборови во македонскиот јазик и нивните граматички категории. Промената на граматичкото значење на зборот (преку додавање префикси и/или суфикси), дијалектното влијание и бројни други причини можат да доведат до појава на јазични грешки, кои се предмет на анализа во дисертацијата, при што кандидатката прави обид за објаснување за нивното појавување и дава предлози за нивно надминување.

Во првата глава од докторската дисертација, МОРФОЛОГИЈАТА ВО ЛИНГВИСТИЧКАТА ЛИТЕРАТУРА, се дадени основните дефинирања на термините морфологија и морфема, низ лингвистичката литература, каде што се среќаваат и релевантите научни и енциклопедски трудови на: Ивиќ, Шкилјан, Дикро, Тодоров, Кристал, Миновиќ и др. Поради важноста на морфологијата, како дел од граматиката, која се занимава со проучување на формите на зборовите, од аспект на лингвистиката, м-р Гркова, во овој дел, дава кус преглед од литературата за зборовните групи со акцент на менливите зборови, во некои словенски јазици. Според граматиката на македонскиот

јазик, одделно ги претставува менливите зборови и нивните граматички категории во македонскиот јазик.

Во втората глава, МЕСТОТО НА ГРАМАТИКАТА ВО НАСТАВАТА ПО МАКЕДОНСКИ ЈАЗИК, авторката се осврнува накусо на различните ставови во научната практика во врска со местото и улогата на граматиката во наставата, при што ги издвојува пристапите на: контрастивната, активната и функционалната граматика. Од аспектот на методиката ги нагласува четирите нејзини значења: образовното, воспитното, функционалното и практичното (сп. Николовска, Николовски), при што, цитирајќи ја Паноска, се согласува дека пренесената граматичка структура и нејзиното успешно имплементирање во говорот на учениците, како производ од учењето, се само основата, а извршувањето голем број граматички вежби од страна на ученикот, како и свесноста во употребата на јазикот (пишана или говорна), се очекува да доведат до успешно совладување на целната јазична компетенција, бидејќи, познавањето на граматиката на мајчиниот јазик го помага усвојувањето и учењето граматика од кој било друг јазик.

Во делот МОРФОЛОГИЈАТА ВО МЕТОДИКИТЕ НА НАСТАВАТА ПО МАКЕДОНСКИ ЈАЗИК ВО ОСНОВНОТО ОБРАЗОВАНИЕ е посветено внимание на вториот пристап во научноистражувачката работа во дисертацијата – на методиката, каде што авторката се осврнува на методиките на наставата по Македонски јазик во основното образование. Се согласува со ставот на Ружа Паноска, која истакнува дека учењето на зборовните групи во наставата по Македонски јазик ги подготвува учениците за логично мислење и за системско учење на морфолошкиот состав на зборовите, на нивната синтаксичка служба, што, пак, е поврзано со учењето на правописните правила, зборообразувањето, развитокот на речта и збогатувањето на речникот на учениците. Од друга страна, се осврнува на авторите Николовска и Николовски, кои ја разгледуваат морфологијата од аспект на научните методи, каде што одделно се задржува на морфолошката анализа што ја даваат тие. Разгледувајќи го значењето на програмското подрачје Јазик, авторката ги образложува трите истакнати значења (образовното, воспитното и функционалното) дадени од страна на Синадиновска, каде што под функционалното усвојување на јазикот подразбира текстови/работни листови што опфаќаат јазични форми од реалните говорни ситуации, кое е нераскинливо од воспитно-образовниот процес по граматика, кој, пак, е спознавачки и преку кој се запознаваат учениците со правилата, законитостите, формите итн. на македонскиот јазик.

За споредба, во продолжение, се дадени и методики од некои словенски (српски, хрватски, бугарски, руски, полски итн.) и несловенски јазици (германски, англиски, француски), каде што е застапена морфологијата во наставата на основното образование.

Во четвртата глава, ЗНАЧЕЊЕТО НА НАСТАВАТА ПО МАКЕДОНСКИ ЈАЗИК ВО ОСНОВНОТО ОБРАЗОВАНИЕ, авторката прави кус преглед од најопштите дефинирања (од делата на: Поповски, Гогоска, Николовска и Николовски, Синдиновска, Петковска и др.) за: наставата, учењето, способноста за учењето, важноста и значењето на предметот Македонски јазик итн. до конкретните задачи во наставата по Македонски јазик (како на пример: оспособување на учениците за слушање, за говорење и за читање; пишување, усно и писмено изразување и збогатување на речникот; постапно и систематско запознавање со правилата од граматиката и од правописот на македонскиот јазик... итн.).

КРАТОК ОСВРТ КОН НАСТАВНИТЕ МЕТОДИ ПРИМЕНЕТИ ВО НАСТАВАТА ПО МАКЕДОНСКИ ЈАЗИК ВО ОСНОВНОТО ОБРАЗОВАНИЕ е насловена петтата глава од дисертацијата, во којашто, по варијациите во наставата по јазик дадени од Ричардс и Роџерс и по трите нивоа на организација на наставата по јазик (пристап, метод и техника), предложени од американскиот лингвист Едвард Антони, м-р Гркова се осврнува на дидактичките методи во наставата по граматика (методот на живиот збор на наставникот и на учениците во форма на усно излагање и во форма на разговор, односно монолошкиот и дијалошкиот метод; текст-методот или

методот на работа со текстови; методот на демонстрација; методот на илустративно-графичкото прикажување; методот на писмените состави и текстовите, секако надоврзувајќи се на основните научни методи (анализа, синтеза, индукција, дедукција), според авторите Николовска и Николовски. Во продолжение, се посветува внимание и на реализирањето на активната настава, т.н. интерактивното учење, кое се применува во Македонија од 1995 година и подразбира настава во чиј центар се ставени личноста на ученикот и процесите на учењето (сп. Делчева-Диздаревик).

Тестовите на знаење се предмет на анализа во шестата глава, каде што се дадени следниве подглави: 6. ТЕСТОВИТЕ НА ЗНАЕЊЕ ОД ИСТОРИСКИ АГОЛ; 6.1. НАУКАТА ЗА ТЕСТОВИТЕ НА ЗНАЕЊЕ; 6.2. УЛОГАТА НА ТЕСТОВИТЕ НА ЗНАЕЊЕ ВО НАСТАВАТА; 6.3. ЗА АЈТЕМИТЕ и 6.4. ОЦЕНУВАЊЕ НА РЕЗУЛТАТИТЕ ОД ТЕСТОВИТЕ НА ЗНАЕЊЕ. Користејќи ги научните трудови од Петроска-Бешка, како и трудовите од: Попоски, Клајн, Ташева, Јованова-Митковска и др., во оваа глава се почнува од историскиот преглед на почетоците на тестирањето, за потоа да се претстават планирањето и утврдените четири етапи на изработка на тестот, секако со акцент на важната улога на тестот на знаење во наставата, чии резултати се користат при донесувањето на најразлични одлуки од страна на сите фактори што учествуваат во одлучувањето на сите нивоа, почнувајќи од наставниците, па сè до Министерството за образование. Особено се истакнува ползноста од тестовите на знаење (односно преку анализата на одговорите на учениците од тестовите, наставникот добива податоци за тоа дали, учениците, ја совладале материјата), каде што „главна улога“ имаат вежбите (барањата, задачите, прашањата и сл.) пред испитаникот од кој се бара решение, одговор. Впрочем, од користената литература можат да се видат критериумите за изборот на вежбите при изработка на тестот, претставени преку бројот на вежбите што треба да го содржи еден тест, времетраењето за изработка на текстот (поточно, потребното време на испитаникот за одговор на секоја вежба одделно), тежината на секоја вежба одделно, видот на вежбите што го сочинуваат тестот, комбинацијата на вежбите во еден тест итн. Шестата глава е заокружена со делот за оценувањето и за бодувањето, како завршна фаза при процесот на тестирање. По прикажувањето на тестот во научна рамка, според кој се врши проверка и вреднување на степенот на усвоените знаења кај учениците по сите наставни предмети, кандидатката Гркова го издвојува тестирањето по предметот Македонски јазик.

Тежиштето на докторската дисертација е во седмата глава АНОНИМЕН ТЕСТ ПО МАКЕДОНСКИ ЈАЗИК ЗА ОДДЕЛЕНИЈАТА ОД ПРЕДМЕТНАТА НАСТАВА, која е на околу 180 страници. Во неа се содржани следниве поднаслови: 7.1. АНОНИМЕН ТЕСТ ПО МАКЕДОНСКИ ЈАЗИК СПРОВЕДЕН ВО ОСНОВНИТЕ УЧИЛИШТА ВО ШТИПСКО, 7.1.1. ИСТРАЖУВАЊЕ СПРОВЕДЕНО ВО VI ОДДЕЛЕНИЕ, 7.1.2. ИСТРАЖУВАЊЕ СПРОВЕДЕНО ВО VII ОДДЕЛЕНИЕ, 7.1.3. ИСТРАЖУВАЊЕ СПРОВЕДЕНО ВО VIII ОДДЕЛЕНИЕ, 7.1.4. ИСТРАЖУВАЊЕ СПРОВЕДЕНО ВО IX ОДДЕЛЕНИЕ.

Уште на самиот почеток се навестува дека анонимните тестови по македонски јазик се составени наменски за научноистражувачката работа на докторската дисертација. Граматички, анонимните тестови се направени да дадат информација за степенот на владеењето со морфосинтаксичките правила на полнозначните зборови од страна на учениците во основното образование (за: шесто, седмо, осмо и деветто одделение). При нивната изработка, авторката следејќи ги општите критериуми за подготовка на тест, ги определила следниве: вежбите да се приспособени содржински кон возраста и кон нивото на интелектуална способност на учениците; вежбите да се методски приспособени кон наставните програми по предметот Македонски јазик; вежбите да се однесуваат на важен аспект од наставната содржина за која се врши истражувањето; секој тест да се состои од вкупно 12 вежби, кои се од различен вид – вежби со избирање на точен одговор или вежби со составување на одговор; во секој тест да има вкупно 90 точни одговори, кои соодветствуваат на 100 % точност на одговорите според табела подготвена врз основа на табелата од Блумовата таксономија; во тестовите да е застапен принципот на бодување: за секој точен одговор да се добие 1 поен, а за секој одговор (неточен, делумно точен или пропуштен) да се добие 0 поени итн. Тестовите се правени

според наставните програми по Македонски јазик за основно образование, што соодветствува и на содржините на учебниците по предметот Македонски јазик, одобрени од Министерството за образование на РМ. Овде треба да се спомене дека при воведувањето на деветгодишното основно образование во РМ, останаа за користење учебниците од осмогодишното, па така, на пример, учебниците од седмо се користат во осмо, односно учебниците од осмо се користат во деветто одделение и сл.

Веднаш треба да се каже дека акцентот на истражувањето е ставен на анализата на јазичните грешки по морфологија (конкретно поврзани со усвоеноста на менливите зборови и нивните граматички категории), направени од страна на учениците во предметната настава – Македонски јазик во основно образование. Целна група се учениците од основните училишта во Штип и во околните села, кои имаат заеднички именител Штипско.

За спроведувањето на научноистражувачката работа тестирање е спроведено истовремено, во шесте основни училишта во Штипско, на ден 11.12.2017 година, при што се опфатени 1513 ученици (Македонци, Турци, Роми, Власи, Срби и Албанци – подредени според бројот на застапеноста). Како податок што го дава авторката и кој се очекува да влијае на резултатите при анализата е фактот дека иако во некои приградски училишта имало ученици со турска националност, кои ја следеле одделенската настава (до V одделение) на својот мајчин (турски) јазик, во предметната настава (од VI до IX одделение) сите ученици следат настава на македонски јазик.

Анонимниот тест наменски направен за учениците од **VI одделение** е базиран врз јазичните содржини од морфологија за менливите зборови што се предвидени за усвојување во ова одделение (според програмското подрачје Јазик од наставните програми преземени од Бирото за развој на образованието), како на пример: морфолошка класификација на зборовите: менливи и неменливи; општи, сопствени и збирни именки; глаголски именки; определеност кај именките; заменски придавки; односни придавки, материјални придавки; лични и показни заменки; од глаголскиот систем – граматичка категорија начин: исказен, заповеден и можен начин и сл. Дванаесетте вежби поврзани со менливите зборови и со дел од нивните граматички особености во тестот најчесто се преземени или се прилагодени од учебниците за VI одделение и од „Практикумот по морфологија на современиот македонски јазик“ (2008) од Татјана Гочкова-Стојановска иако има и вежби што се создадени авторски. Анализата на одговорите на вежбите од анонимниот тест по Македонски јазик за VI одделение е направена прегледно за секоја вежба, со што се дава можност за детален преглед на одговорите. При анализата на одговорите и на јазичните грешки во анонимниот тест по Македонски јазик за VI одделение, м-р Гркова се водела по два параметри: 1) точни, наспрема неточни одговори и неодговорени прашања и 2) националности, кои се основа и за графиконското и табеларното претставување на крајот од анализата. Станува збор за 382 теста на ученици од шесто одделение, од кои 342 теста се од ученици Македонци, 18 се од ученици Турци, 13 се од ученици Роми и 10 се од ученици Власи. Во Прилогот 3 се претставени резултатите од анонимниот тест по Македонски јазик за шесто одделение со графикони, по што следува објаснувањето за секој графикон (за секоја вежба).

Анонимниот тест направен за учениците од **VII одделение** е базиран врз јазичните содржини од морфологија за менливите зборови што се предвидени за ова одделение (според програмското подрачје Јазик од наставните програми преземени од Бирото за развој на образованието), како на пример: граматичките категории (род и број) кај именките; граматички категории (лице, вид, број и време) кај глаголите; граматичките категории кај придавките; степенувањето на придавките; граматичките категории кај броевите; бројните форми за лица; приближна бројност и сл. Во овој случај, за дванаесетте вежби за анонимниот тест претежно се преземени или се прилагодени од учебниците за

шесто одделение (па дури има вежба и од учебник за петто одделение од осмогодишното образование), од „Практикумот по морфологија на современиот македонски јазик“ (2008) од Татјана Гочкова-Стојановска и авторски вежби. И овде станува збор за 382 тестови, од кои: 342 теста се на ученици Македонци, 15 се на ученици Турци, 13 се на ученици Роми и 12 тестови се на ученици Власи. Резултатите и на овој тест се претставени и графички и со објаснување.

Во анонимниот тест за **VIII одделение**, вежбите се засновани според содржините морфологија од програмското подрачје Јазик од наставните програми преземени од Бирото за развој на образованието и тоа: именки образувани од глаголи; безлични глаголи, неличната глаголска л-форма; прости глаголски форми (временски), сегашно време, минато определено несвршено време, минато определено свршено време, заповеден начин; придавки образувани од глаголи и сл. Во овој тест вежбите се преземени или прилагодени од учебниците за седмо одделение од осмогодишното образование, а има и авторски. Според анализата, овој тест го одговарале вкупно 369 ученици, од кои: 340 ученици Македонци, 16 ученици Турци, 7 ученици Роми, 5 ученици Власи и 1 ученик Србин. Точните одговори, неточните одговори и neodговорените прашања се претставени, како преку објаснување, така и преку графички.

Анонимниот тест за **IX одделение** е базиран врз јазичните содржини од морфологија за менливите зборови што се предвидени за ова одделение (според програмското подрачје Јазик од наставните програми преземени од Бирото за развој на образованието) и тоа: сложени глаголски форми, минато неопределено свршено и несвршено време (перфект), идно време (футур), можен начин и сл. Учебниците што се користени како основа за подготвување на вежбите се од осмо одделение од осмогодишното образование, од „Практикумот по морфологија на современиот македонски јазик“ (2008) од Татјана Гочкова-Стојановска и авторски вежби. Во деветто одделение се тествани 380 ученици, од кои: 342 се ученици Македонци, 16 се ученици Турци, 11 се ученици Роми, 10 се ученици Власи и 1 ученик Албанец. Резултатите од секоја вежба на овој тест се претставени со графички и со објаснување.

Правењето јазични грешки од страна на тој што го учи јазикот (без разлика дали станува за мајчин, немајчин или странски) се смета за сосема нормална и очекувана појава, за што, меѓу другото, во Заедничката европска референтна рамка за јазици (ЗЕРР, 2012, стр. 151) е наведено дека наставникот е тој што треба да прави корекција на направената грешка веднаш по нејзината појава за да биде свесен ученикот за грешењето и да не ја повтори во иднина, од една страна, а од друга, се смета дека сите системски грешки треба да бидат регистрирани, анализирани, објаснети и да се поправаат во соодветен момент, но, без да се попречи јазичното општење. Од тие побуди, кандидатката м-р Гркова се обидела да ги регистрира, да ги анализира и да ги објасни јазичните грешки, забележани во четирите анонимни тестови по Македонски јазик, кои се наменски составени за истражувањето, а се наменети за учениците од предметната настава во основното образование.

Во заклучните белешки се обидува да ги прикаже најчестите јазични грешки поврзани со менливите зборови за секоја зборовна група одделно (именки, придавки, заменки, броеви, глаголи) и да ги открие причините за тоа, со што полесно би се надминале во иднина. Од јазичните грешки што ги има издвоено авторката, може да се забележи дека голем број се поради неусвоеност на материјалот, потоа дел се како причина од дијалектното влијание на штипскиот говор и дел се јазични грешки, коишто обично се добиваат при учење на македонскиот како странски и како немајчин (во случајов – немајчин: на пример, за учениците припадници од турската националност). Во продолжение ќе споменеме по неколку примери од анализираниот материјал: глаголската именка *шрчање* е определена како глагол; придавката *малечок* во именската група *малечкаша куќичка* е определена како глаголска придавка; на барањето за бројни придавки (*шрв, шшор, шреш ...*) се дава одговор за броеви (*еден, два, шри...*); кај степенувањето на придавките (правописна грешка) – одделно пишување на префиксите *ш-* и *нај-*; при директната заповед, кај глаголите од и-група, се

среќава вообичаената јазична грешка со употребата на наставката –и, наместо –ј во второ лице еднина (*сѝои, сѝои, освои*); во однос на глаголскиот вид, определување на свршени глаголи како несвршени (*ѝагне, ѝојде, скокне*) и обратно (*замолува, сечел* – како свршени)... итн. Како пример за непосредното влијание на штипскиот говор, од примерите што ги наведува Гркова, ќе го издвоиме барањето: *Тој _____ (гојде) од далеку за да ѝо посеѝи својоѝ роден крај*, каде што за глаголот *гојде* во минатото неопределено свршено време се среќава едната од двете можни л-форми (за штипскиот говор) – *гојдел*. М-р Гркова, како дијалектна појава, ја дава и елидираната форма *мош* од модалниот глагол *можеби*. Иако во дисертацијата не се издвоени како посебни, од примерите што обично се среќаваат при усвојувањето на македонскиот јазик како немајчин, ќе ги издвоиме оние со неусвоеност на граматичката категорија множина кај именките, како на пример: *леб – леби; уво – уви; брат – браѝови; село – сели; скакулец – скакулеци*... итн. (форми за обична множина).

На крајот од завршните белешки, кандидатката се обидува да даде препораки за надминување на слабостите при учењето на граматичките категории на менливите зборови преку сугестии за видот на вежбите што треба да се подготвуваат и да се примануваат при усвојувањето на морфологијата на македонскиот јазик за учениците во предметната настава во основното образование.

ОЦЕНА НА ТРУДОТ, ЗАКЛУЧОК И ПРЕДЛОГ

Докторската дисертација на кандидатката м-р Марија Гркова, со наслов „Јазичните грешки по морфологија кај учениците во основното образование во Штипско“, според мислењето на Комисијата за оцена, ги исполнува основните услови и стандарди за подготовка на докторски труд. Тезата се одликува со концизно и прегледно излагање поткрепено со примери и со графикони и табели. Користени се современа методологија и научен пристап со широк увид во литературата. Изработката на темата на оваа докторска дисертација претставува солиден труд од областа на македонскиот јазик, во кој е зафатен и образовниот процес на предметот Македонски јазик во основното образование, преку сегментот на усвоеноста на морфологијата од страна на учениците во Штипско, чии согледани резултати можат да придонесат, меѓу другото, и во подобрување на наставата по македонски јазик.

ИСПОЛНЕТОСТ НА ЗАКОНСКИТЕ УСЛОВИ ЗА ОДБРАНА НА ТРУДОТ

Кандидатката, пред одбраната на докторскиот труд, ги објавила следниве рецензирани истражувачки трудови:

- [1]. Гркова, М. „За вежбите поврзани со граматичките категории на именките од учебниците по Македонски јазик за странци – почетно рамниште“, објавен: *Осми научен собир на млади македонисѝи, 16 – 18.5.2013 ѝодина*. Скопје: Универзитет „Св. Кирил и Методиј“: 73–86.
- [2]. Гркова, М. „Усвојување на граматичките категории *род, број* и *оѝределеносѝ* кај именките во македонскиот јазик од страна на студентите – слависти“, објавен: *Филолошки сѝудии, 2014, www.philologicalstudies.org*: 643–668.
- [3]. Гркова, М. „Осврт кон усвојувањето на граматичките категории кај именките во македонскиот јазик како странски“, објавен: *Палимѝесѝ бр. 1, 2016*. Штип: Универзитет „Гоце Делчев“.
- [4]. Гркова, М. „Нешто за удвојувањето на *индирекѝниоѝ ѝредмеѝ* кај учениците од IX одделение – припадници на турската заедница со наставен македонски јазик“, објавен: *Девеѝѝи научен собир на млади македонисѝи, 12 – 13.5.2016 ѝодина (2016a)*. Скопје: Универзитет „Св. Кирил и Методиј“.

- [5]. Гркова, М. „Крсте Мисирков во наставата по предметот Македонски јазик“, објавен: *Мисирков – иредизвик за нови ироучувања во наукаџа, 2 – 3.11.2016 иодина (2016б)*. Скопје: Институт за македонски јазик „Крсте Мисирков“.
- [6]. Гркова, М. „Нешто за резултатите од анонимниот тест спроведен кај учениците од VI одделение во Штипско“, објавен: *Филолошки студији, 2016в*. www.philologicalstudies.org; 237– 245.
- [7]. Гркова, М. „Усвојувањето на иерфекџиоџ во IX одделение во Штипско“, објавен: *Треџа меѓународна конференција ФИЛКО, 2018*. Штип: Филолошки факултет – Универзитет „Гоце Делчев“.
- [8]. Гркова, М. „Усвојувањето на граматичката категорија начин (според резултати добиени од учениците од основното образование во Штипско)“, објавен: *Десетџџи научен собир на млади македонисџџи, 10 – 11.5. 2018 иодина (2018а)*. Скопје: Универзитет „Св. Кирил и Методиј“.

Со оглед на претходнонаведеното, Комисијата му предлага на Наставно-научниот совет на Филолошкиот факултет „Блаже Конески“ да ја прифати позитивната оценка и да закаже одбрана на докторската дисертација на кандидатката м-р Марија Гркова со наслов „Јазичните грешки по морфологија кај учениците во основното образование во Штипско“.

КОМИСИЈА

Проф. д-р Лидија Тантуровска, ментор, с.р.

Проф. д-р Стојка Бојковска, член (претседател), с.р.

Проф. д-р Искра Пановска-Димкова, член, с.р.

Проф. д-р Татјана Гочкова-Стојановска, член, с.р.

Проф. д-р Билјана Маленко, член

ОДОБРЕНИ ТЕМИ НА ФИЛОЛОШКИ ФАКУЛТЕТ „БЛАЖЕ КОНЕСКИ“- СКОПЈЕ

1. МАГИСТЕРСКИ ТРУДОВИ

Ред. бр.	Име и презиме на кандидатот	Назив на темата		Име и презиме на менторот	Датум и бр. на Одлука на ННС/НС за прифаќање на темата
		на македонски јазик	на англиски јазик		
1.	Ивана Велиновска-Боцеска	„Тематски доминанти во поезијата на Гане Тодоровски“	Dominant thematic concepts in Gane Todorovski`s poetry	п роф. д-р Кристина Никол овска	24.9.2018 10-1750/3
2.	Ана Топенчарова Коваческа	„Усвојување на англиските колокации од страна на македонските изучувачи на англискиот јазик: когнитивно-лингвистички пристап“	Using cognitive Linguistics Approach in Acquisition of English Collocations by English Language Learners	п роф. д-р Јованка Лазаре вска- Станче вска	24.9.2018 10-1486/3
3.	Ана Гроздановска	„Сензационалистичкиот роман: предизвик за викторијанските општествени конвенции“	The sensational novel: A challenge to the Victorian Social Conventions	п роф. д-р Соња Витано ва- Стрезо ва	24.9.2018 10-1624/3

Р Е Ц Е Н З И Ј А

**ЗА ОЦЕНА НА ДОКТОРСКАТА ДИСЕРТАЦИЈА ПОД НАСЛОВ
ФИНАНСИСКИТЕ ОДЛУКИ НА МЕНАџМЕНТОТ И НИВНАТА УЛОГА ВО
РАБОТЕЊЕТО НА ПРЕТПРИЈАТИЈАТА ОД ОБЛАСТА НА ТУРИЗМОТ ОД
КАНДИДАТОТ Д-Р ЗЛАТКО ЈАКОВЛЕВ, ПОДНЕСЕНА ДО ЕКОНОМСКИОТ
ИНСТИТУТ ВО СКОПЈЕ**

Врз основа на член 241 од Статутот на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, а во врска со поднесената докторска дисертација од кандидатот **д-р Златко Јаковлев** под наслов: **ФИНАНСИСКИТЕ ОДЛУКИ НА МЕНАџМЕНТОТ И НИВНАТА УЛОГА ВО РАБОТЕЊЕТО НА ПРЕТПРИЈАТИЈАТА ОД ОБЛАСТА НА ТУРИЗМОТ**, Научниот совет на Економскиот институт во Скопје, на 14. седница одржана на 27.3.2018 година, донесе Одлука бр. 02-548/2 од 3.4. 2018 година, за формирање на Комисија за оцена на трудот, во состав:

1. д-р Марија Таковска, вонреден професор,
2. д-р Биљана Ангелова, редовен професор,
3. д-р Неда Петроска Ангеловска, вонреден професор,
4. д-р Весна Георгиева-Свртинов, вонреден професор,
5. д-р Александра Лозаноска, доцент.

Членовите на Комисијата со потребното внимание ја прочитаа поднесената докторска дисертација **ФИНАНСИСКИТЕ ОДЛУКИ НА МЕНАџМЕНТОТ И НИВНАТА УЛОГА ВО РАБОТЕЊЕТО НА ПРЕТПРИЈАТИЈАТА ОД ОБЛАСТА НА ТУРИЗМОТ** од кандидатот **д-р Златко Јаковлев** и на Научниот совет на Економскиот институт во Скопје му го доставуваат следниов

И З В Е Ш Т А Ј

1. Општи напомени

Докторската дисертација од кандидатот **д-р Златко Јаковлев** на тема: **ФИНАНСИСКИТЕ ОДЛУКИ НА МЕНАџМЕНТОТ И НИВНАТА УЛОГА ВО РАБОТЕЊЕТО НА ПРЕТПРИЈАТИЈАТА ОД ОБЛАСТА НА ТУРИЗМОТ**, обработува интересна и мошне актуелна проблематика од областа на економијата на туризмот, со посебен осврт на улогата и значењето на финансиското одлучување за работењето на претпријатијата од туристичкиот сектор.

Научното истражување во докторската дисертација тргнува од стојалиштето дека носењето на квалитетни финансиски одлуки на менаџментот има позитивна улога за постигнување на подобри финансиски резултати од работењето на претпријатијата од областа на туризмот. Во тој контекст, во фокусот на научниот интерес на трудот е носењето на квалитетни финансиски одлуки и нивната улога за подобрување на работењето на туристичките претпријатија. Преку истражувањето во докторската дисертација се доаѓа до одредени теоретски сознанија за финансиското одлучување во туристичките претпријатија и преку спроведеното емпириско истражување се согледуваат проблемите со кои се соочуваат овие претпријатија во тековното работење. Врз основа на добиената слика за состојбата и идентификуваните проблеми во трудот, предложени се соодветни насоки и препораки за надминување на констатираните недостатоци во процесот на донесување на квалитетни финансиски одлуки во функција на унапредување на работењето на претпријатијата од областа на туризмот.

При изработката на докторската дисертација, согласно со природата на истражувањето, користена е соодветна методологија заснована на повеќе научни методи и понудени се релевантни аргументи за докажување на научната хипотеза и исполнување на научните цели на истражувањето.

2. Содржина на дисертацијата

Докторската дисертација под наслов **ФИНАНСИСКИТЕ ОДЛУКИ НА МЕНАЏМЕНТОТ И НИВНАТА УЛОГА ВО РАБОТЕЊЕТО НА ПРЕТПРИЈАТИЈАТА ОД ОБЛАСТА НА ТУРИЗМОТ**, поднесена од кандидатот д-р Златко Јаковлев, е систематизирана во вовед, три поглавја и заклучок. Во докторската дисертација се дадени прилози, како и преглед на користената литература и посетените интернет-страници.

Во **воведниот дел** се прикажани актуелноста на темата, основната хипотеза на истражувањето, целите и предметот на истражување. Исто така, објаснета е методологијата на истражувањето.

Во првото поглавје со наслов **Теоретскиите основи во истражувањето на менаџментот во туризмот** опфатени се теоретските аспекти на менаџментот, функциите на менаџментот во туризмот, како и дистинкцијата меѓу менаџмент функциите и деловните функции во туризмот. Исто така, се дава осврт на нивоата на менаџментот во туризмот, вертикална и хоризонталната диференцијација на менаџментот во туризмот. На крајот од ова поглавје, презентираниа е материјата поврзана со финансискиот менаџмент во претпријатијата од областа на туризмот.

Во второто поглавје со наслов **Финансиските одлуки во претпријатијата од областа на туризмот** се обработуваат клучните аспекти на финансиското одлучување во претпријатијата од туристичкиот сектор, имајќи ги предвид карактеристиките и специфичностите на секторот. Во тој контекст, обработени се инвестиционите одлуки како фактор за успешното работење на претпријатијата од областа на туризмот, како и стратешките и тактичките финансиски одлуки. Во рамките на елаборирање на материјата поврзана со инвестиционите одлуки во претпријатијата од областа на туризмот, посебно внимание е посветено на донесување на одлуки за капитално буџетирање, значењето на готовинските текови во донесувањето на инвестиционите

одлуки, како и на идентификација, диверзификација и редуцирање на ризиците во инвестиционото одлучување. Потоа, во рамките на стратешки финансиски одлуки, се дава осврт на на долгорочното финансиско планирање, факторите кои ги детерминираат долгорочните финансиски одлуки, поврзаноста на структурата на капиталот и стратешките финансиски одлуки и опфатени се некои прашања поврзани со одлуките за реинвестирањето во претпријатијата од областа на туризмот. Во рамките на материјата поврзана со тактички финансиски одлуки, презентирана е содржина што се однесува на клучните актери во донесувањето на тактички финансиски одлуки, обработени се предностите и недостатоците на финансирањето преку емисија на акции и кредитирањето како класична форма на финансирање, а на крајот од ова поглавје даден е осврт на алтернативните форми на финансирање.

Третото поглавје со наслов Улогата и значењето на финансиските менаџменти за работењето на претпријатијата од областа на туризмот во Република Македонија е носечко во докторската дисертација. Во овој дел најнапред се дава кус осврт на туризмот како економска категорија. Понатаму, се дава осврт на менаџментот и неговото значење за работењето на претпријатијата од областа на туризмот во Република Македонија. Посебно внимание се посветува на специфичностите во финансиското одлучување на претпријатијата од областа на туризмот во Република Македонија. На крајот од ова поглавје се презентираат податоците од емпириското истражување кои се однесуваат на клучни прашања релевантни за примена на финансиското одлучување во претпријатија од областа на туризмот во Република Македонија. Анализата на презентираните податоци укажува на реалната состојба во претпријатијата од туристичкиот сектор, проблемите со кои се соочуваат при финансиското одлучување и можностите за надминување на овие проблеми со цел унапредување на нивното работење.

Клучните наоди и заклучоци од теоретското и емпириското истражувањет се презентирани во **заклучните соопредувања** на трудот.

ОЦЕНА И ПРЕДЛОГ

Докторската дисертација на тема: **ФИНАНСИСКИТЕ ОДЛУКИ НА МЕНАЏМЕНТОТ И НИВНАТА УЛОГА ВО РАБОТЕЊЕТО НА**

ПРЕТПРИЈАТИЈАТА ОД ОБЛАСТА НА ТУРИЗМОТ, од кандидатот **д-р Златко Јаковлев**, обработува мошне значајна и актуелна проблематика од областа на економијата на туризмот, со посебен осврт на улогата и значењето на финансиското одлучување за работењето на претпријатијата од туристичкиот сектор.

Предмет на научна елаборација во трудот е комплексниот систем на донесување на финансиски одлуки во претпријатијата од областа на туризмот во Република Македонија. За таа цел во трудот е дадена соодветна теоретска рамка и спроведено е емпириско истражување со кое се добиваат податоци за согледување на реалната состојба во претпријатијата од туристичкиот сектор во поглед на примената на финансискиот менаџмент во нивното работење и донесувањето на квалитетни финансиски одлуки, кои во голема мера имаат детерминиращка улога во трасирањето на идниот раст и развој на претпријатијата од овој сектор. Во тој контекст, се идентификуваат главните проблеми во однос на финансиското одлучување и се даваат препораки за нивно надминување во функција на унапредување на работењето на претпријатијата од областа на туризмот и посебно на нивното финансиско работење. Токму емпириското истражување му дава квалитет на трудот и научен придонес кон третираната проблематика.

Докторската дисертација, концептуално, претставува логички заокружена целина, а елаборираната материја е коректно аргументирана и илустрирана со релевантни податоци, систематизирани во табели. Методолошката рамка одговара на академските критериуми, а кандидатот користи релевантна научна и стручна литература, што е основа за критичко размислување по клучни прашања од истражуваната проблематика. Приложената докторска дисертација ги задоволува академските стандарди и кандидатот успеал да се справи со предизвик во однос на поставената хипотеза на истражувањето.

Составен дел на оваа рецензија е генерираниот извештај од системот на плагијати на Министерството за образование и наука на Република Македонија, што укажува на преземање од 16,31%. Ваквиот степен на преземање главно е резултат на коректно цитирани трудови.

Врз основа на претходно изнесеното, Комисијата му предлага на Советот на Економскиот институт во Скопје:

1. да го прифати извештајот со позитивна оценка на докторската дисертација на тема: **ФИНАНСИСКИТЕ ОДЛУКИ НА МЕНАЏМЕНТОТ И НИВНАТА УЛОГА ВО РАБОТЕЊЕТО НА ПРЕТПРИЈАТИЈАТА ОД ОБЛАСТА НА ТУРИЗМОТ**;

2. да формира Комисија за одбрана на докторската дисертација на кандидатот **д-р Златко Јаковлев** и да определи термин за јавна одбрана на докторската дисертација.

КОМИСИЈА ЗА ОЦЕНА НА ДОКТОРСКАТА
ДИСЕРТАЦИЈА

1. _____ с.р.

/ Д-р Марија Таковска /

2. _____ с.р.

/Д-р Биљана Ангелова /

3. _____ с.р.

/ Д-р Неда Петроска-Ангеловска /

4. _____ с.р.

/ Д-р Весна Георгиева-Свртинов /

5. _____ с.р.

/ Д-р Александра Лозаноска /

ПРЕГЛЕД

НА ПРИФАТЕНИ ТЕМИ ЗА МАГИСТЕРСКИ ТРУД НА ИНСТИТУТ ЗА ЗЕМЈОТРЕСНО
ИНЖЕНЕРСТВО И ИНЖЕНЕРСКА СЕИЗМОЛОГИЈА-ИЗИИС, СКОПЈЕ

Ред. бр.	Име и презиме на кандидатот	Назив на темата		Име и презиме на менторот	Датум и бр. на одлука на ННС/НС за прифаќање на темата
		на македонски јазик	на англиски јазик		
1	Паола Монталво	Проектирање на сеизмички врски на фасадни ѕидови кај конструкции со големо поместување според ЕВРОКОД 9	Design of seismic joints of curtain walls attached to structures with high drift according to EUROCODE 9	Проф. д-р Голубка Нечевска Цветановска	09-1549/1 од 20.9.2018 год.